

مېز

ن : نىكۆلۇ ماكىيافىلى
و : سالح يۈسق سۆفى

ژ وەشانىن نىكەتىبا نفيسيەرىن كورد/ دھۆك

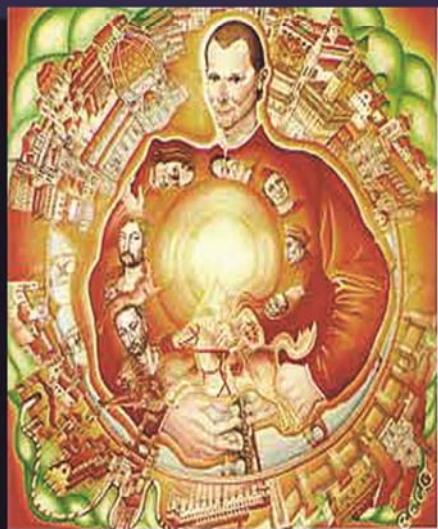
٢٢٦

نىكۈنۈ ماكىيაقىلى

پەزىز

سالح يوْسف سُوفى

١٢

وەركىران ژەعەربى

سالح يوْسف سُوفى

ژ وەشانىن
ئىكەتىا نفىسىهەرىن كوردى/دەھۆك
(226) ژمارە

مېز

نىكۆلۇ ماكىيا قىيلى

وەرگىرەن ژ عەرەبى
سالح يۈسف سۆفى

www.duhokwriters.net

- * نافچی پهرووکی: میر
- * نفیسین: نیکولو ماکیاولی
- * ودرگیران ژ عەرەبی: سالح یوسف سۆفی
- * بەرگ و دیزاین: مەسعود خالد گولی
- * چاپئیکى: 2011
- * وەشانى هەزمار: 226
- * چاپخانى: ھاوار - دھۆك
- * ھەزماრا سپاردنى: 2729 - ياسلا 2011 ئ

پیشگوتن

نیکولو ماقیافیالی (نیکولو دی برناردو دی ماقیافیالی) Niccolo di Bernardo di Machiavelli یان فهیله سووفه ک یان ژی تیورفانه ک بwoo، به لکی پشکداره ک ب هیزی ژیانا سیاسییا شیل و بیل و ئالۆزا وی دهمییا فلورهنسا بwoo. ماقیافیالی ل رۆزا 3 ی گولانا سالا 1469 ئ ژ بنەمالە کا کەثار و دیرینا وی بازییری ژ دایک بwooیه و ژ بەر پیگەھى بنه مala خو، وی دەلیقەیە کا باش هەبwooیه د بیاھىن ئەدەب و ياسا و دیرۆك و فەلسەق دا پیش بکەھفت، وی ل پیشىي، وەك فەرمابەرە کى ئاسايى د حکومەتا بازییری فلورهنسا دا کار كريي، لى دەمى لەشكەرى فەنسى ب سەرۋاتىيا شاهى فەنسا چارلىزى هەشتى ب سەر وی بازییرى دا گرتى و دەستەلاتا بنه مala ميدىيچى ب دويىماھى ئيناي، هەر زوي پاشتەۋانىيىا سېستەمى نوى كر و چەندىن كار د وى حکومەتى دا ودرگرتىن، هەتا گەھشتىيە پۇستى سكرتىيرى ئىكىيى حکومەتا فلورهنسا. هەر وەسا وەك نويىنەرى فلورهنسا، ل گەل چەندىن شاندىن

دیپلوماسی بو بازیزین نیتالی و دهوله‌تین بیانی هاته هنارتون و شیا ژ نیزیک ئاگه‌هداری نه‌پهنه‌نی یین ژیانا سیاسیبا وی سه‌رده‌می ببیت، لى ل سالا 1512 ئ دووباره بنه‌مala میدیچی ب هاریکاریبا پاپای هاته سهر دسته‌هلاطی و پشتی دسته‌هلاطا خۆ ب باشی بنه‌جه کری، زوری و سته‌مه‌کا مهزن ل وی بازیزی کر، لى سه‌رباری هندی ئهو بازیزیر شیا سیسته‌مئی خۆیی کەفنى کۆماری بپاریزیت، لى ماکیافیلی ب گونه‌هباریبا پیلانگیرانی ژ لایسی میدیچیان قه هاته گرتن و زیندانکرن و پشتی ئەشكەنجه‌دانی، پاپا لیویی دهه‌ی ئهو ئازد کر و بو ناڭ ملکی وی هاته دویرئیخستن، كۆ دكەفتە رەخ و چانین بازیزیری فلۇرەنسا و ل ویرى ما هەتا رۆزا 21 ئ کانوونا دووی یا سالا 1527 ئ وەغەرا دویماھىيى کری. هەروەکى دھىتە زانىن، بنه‌مala ماکیافیلی پشتەقانى بنه‌مala میدیچى نەبۇو و بابى وی ژى كۆ پاریزدەکى ناقدار بۇو، ئىك بۇو ژ مەزنه کۆمارىخوازىن وی دەمى.

سەرده‌می میر لورینزۆپی میدیچى، يى خەلکى فلۇرەنسا ب (لورینزۆپی مەزن) ناڭکرى، ب سەرده‌می زېرىنى رېنیسانسا نیتالى دھىتە ل قەله‌مدان، لورینزۆ نفييسمەر و ھۆزانغان بۇو و پويىتە ب ئەدیب و ھونھرمەند و زانا و دانا دکر، لى ل سالا 1492 ئ وەغەرا دویماھىيى کر و پییرۆپی شوینگری وی ژى، پشتی دوو سالان نەچار بۇو ژ وەلاتى خۆ دویرىكەفيت، ئەفە ژى پشتی بازیزیری فلۇرەنسا بەرهنگارى ھېرشەکا ھېزىن فەنسى

بwooی.

هەر وى دەمى قەشەيەكى دۆمەنەيى ب ناڤى ساڤۇنا رۆلا
پەيدا بwoo و شىا چاكسازىيان د كۆمارى دا بکەت و حۆمەتەكا
ئايىنى پىيك بىينىت، لى ئەو زى هەر زوى هەرفى و ل سالا
1498 ئەتە سىدارەدان و تەرمى وى زى هاتە سوتەن. پشتى
چەند ھەيقەكا ماكىيافىلى وەك سكرتىر بۇ شيرەتكارىيا دووى يا
كۆمارا فلۆرەنسا ھاتە ھەلبىزارتەن، لى تىشەكى نەپىشىنى كرى
چى بwoo، ئەو زى ئەو بwoo كۆ جارەكادى لەشكەرى فەرنىسى ھاتە
فلۆرەنسا و خەلكى وى نەچاربwoo دووبارە داخوازا ھاتنا بنهمالا
مېدىچى بکەت، ھوسا ماكىيافىلى ژ بازىرى خۇ دەركەفت و زى
دوير كەفت.

ماكىيافىلى د ڙيانا خۇ يا مەنفايى دا ھىزا داناندا
پەرتۈوكا(مير) كر و فيا بکەتە ديارى بۇ ئەندامەكى بنهمالا
مېدىچى كۆ ئەو زى مير لورىنزوئى، ب ھېقىيا وى چەندى
پۆستەكى نوى بىدەتى و فەگەرىيەتە خزمەتا گشتى، گومان زى
ھەيە كۆ پەرتۈوك پىشىكىشى (لورىنزو) ھاتبىتە كرۇن يى كۆل
1519 ئەتە دەغەرا دويماھىيى كرى، لى تىشى ب دروستى
دەھىتە زانىن ئەوه كۆ پەرتۈوك ب ئاوايەكى بەرچاڭ ھاتىيە
بەلاقىرىن و تىنى د ماوى بىست سالان دا، بىست جاران ھاتىيە
چاپىرىن و چاپا ئىكىن ژى ل سالا **1534** ئەتە بwoo، ئانكۆ پىنج
سالان پشتى مىرنا ماكىيافىلى.

ھەكە ۋى پەرتۈوكى قارەمانەك ھەبىت دى قەيسەرى

بۇرجىا بىت كۆپشكەكا پەرتووگى بۇ فەگىرانا كار و بەرھەم و سالۇخت و پەسنىكىن و مەزنىكىن وى هاتىھ تەرخانىكىن، ماكىيافىلى شاشىيەكا مەزن كر دەمى ئەو كريھ قارەمانى پەرتووگا خۇ، چونكى وى قارەمانى گەلەك تاوان كرينىھە تا گەھشىتىيە دەستەلاتى، ھەروھسا گەلەك تاوانىن دى يىن نشكافەيى ژى كرينىھە و ھەلبۈزارتىنا وى قارەمانى بۇويھ ئەگەر ئى وى چەندى ماكىيافىلى بېبىتە خودان ناۋدارىيەكا خراب.

ئەڭ پەرتووگا بچويك، ھەر ژ رۆزى پەيدابۇونا وى ل سەدسالا شازدى، بۇويھ جەمى بگروۋەكىشەكا مەزن و دۈوار، ھەروھسا سەربارى بەرددوامىيىا وى ھەمى بگروۋەكىشى، بۇويھ ماددىيەكى پىىدىقى بۇ فەكۈلینا زانسىز سىاسەتى ل سەردەمى رىنيسيانسى و ھىزمارەكا مەزن يا پېرىنسىپ و تىگەھەن سىاسى يىن گەھشتى تىدا ھەنە، كۆ ژ لايى ماكىيافىلى فە هاتىنە ب كارئىنان و ل دويىقچۇويھ، لى ئەفە نە ھەمى دىتن و بۇچۇونىن سىاسى يىن وى نە.

مە ھەميان ژى رىيمازا ماكىيافىلى بھىستىيە، ھەر بۇ نموونە دېيىژن بىيغان كەس ماكىيافىلىيە، ئانكۇ خودانى بېرىارىن مىكىيافلىييانەيە، ئانكۇ ئەو يى ل دويىق پېرىنسىپى سەرەتكىي وى دەچىت كۆ ئەو ژى پېرىنسىپى (ئارمانج ئاوايى ب جەھىيىنانى بەهانە دكەت) يان ژى (ئارمانج ھۆيى بەهانە دكەت) اه (الغاية تىبر الوسيلة)، كۆ ناۋدارترىن پېرىنسىپە ماكىيافىلى پى هاتىيە نياسىين.

نیکلۇ ماکیاقيقىلى وەسا دېبىنىت كۆ ئارمانجا ماقولىل و بلندە رەوايى(شەرعىيەت)ئى دەدەتە رى و ئاوايىن مەرۋى دىگەھىينە وى ئارمانج و مەرەمى، قىيىجا ئەو رى چەند دزفر و زۇردارانە و خراب بن، ئەو بەرى خۇ نادەتى كا ئەڭ رىيە چەند يَا مۇرالى و مەرۋاقيەتتىيە بۇ ب گەھشتىنە وى ئارمانجى، بەلكى بەرى خۇ دەدەتى كا ئەرى ئەڭ رىيە چەند يَا ب كىرھاتى و گۈنجايە بۇ هنگاافتىنە ئارمانجى، چونكى ل نك وى ئارمانجە رى يى بەهانە دكەت و هەر ئەڭ پېرىسىپەيە بۇويە ستويينا ھەمى شىرتىن وى يىن د ناقدارلىرىن پەرتۈوكا وى دا ھاتىن، كۆ ئەو ژى پەرتۈوكا (میر)، يَا ب پەرتۈوكا ھەمى سەرددەمان ھاتىيە ناڭىز و ج پەرتۈوك وەكى وى و ج دانەر ژى وەكى خودانى وى ناقدار نەبۈوينە.

(میر) ئەو پەرتۈوكە يَا ھتلەر، شاھ بۇدان، ستابىن، فەدرىيەك، بىسمارك، كرسىتىنا و ھىزمارەكا زۆر يَا ئىمپراتور و مەزنه سەرۋەك و سەركىرداڭ ل سەر ئاستى جىھانى خواندى و مۇسۇلىنى كربوو تىيىزا خۇيا دكتورايى و ھتلەر ھەر شەق بەرى نىشتىنى دخواند و فەيلەسۋەن وەكى جان جاك رۆسۇ و فيختە پەسىنى وى كرييە و ھىگل ژى خودانى وى ب كەسەكى بلىمەت ل قەلەمدايە و ئەنتۇنييۇ گراماشى ژى دېيىزىت كۆ تايىبەتمەندىيىا سەرەكىيَا پەرتۈوكا (میر) د ھندى دا يە كۆ پەرتۈوكەكا زىندى يە. ب فى ئاوايى ماکیاقيقىلى ب ستويينەكا گرنگ يَا سەردىمى رىنیسائنسى ل ئەورۇپا دەھىتە ل قەلەمدان.

ستایلی ماکیافیلی د په رتوروکا (میر) دا دیار دبیت، کو وی چهند پويته ب دیرۆکى كريه و رويدانىن ديرۆكى ودك گرۆفه ب کار ئینايىنه بۇ دياركىدا راستييا هزرىن خۇ، ھۆسا ماکیافیلی ب ئىك ژ ھيمدارىن رىبازا شرۆفە يا نوبىا ديرۆكى دھىتە ل قەله مدان.

ھەر چەوان بىت، پەرتۈوكا مىر، ھەمى ھزرىن ماکیافیلی تىیدا ئەشكەرا دىن، فيجا ئەڭ ھزرە ج دباش يان ژى د شەرخواز و جەنگەنە بن، ئەقە وەكى رۆزى نىقىرۇ تىیدا ددىارن و پېىدەنى رۇنكرى ناكەن و دشياندايە مفای ژ وان باشى يىئن تىیدا ودرگرىن، يىئن خۇ د ناڭ رىزىن خراب دا فەشارتىن، دشىيەن ژى ژ ھەر تىشەكى دىيارى خراب و شەرخوازى تىیدا هاتى خۇ دويرىيەخىن.

ھىقىخوازم خواندەغان خوشىيەكى ژ خواندنا پەرتۈوكى بىبىنېت و تىشتى تىیدا هاتى ل گەل رويدانىن ل گەلەك جەھىن دنیاىي چى دىن، ھەۋېھەر بىھەت.

ژ نیکۆلۆ ماکیا قیللە

بۇ لۆریزۆیی مەزن كورى پېيىرۇ دى مىدىيچى

ھەروەكى دھىيىتە زانىن، ئەوين بزاڭى دكەن مىرەكى ژ خۇ رازى كەن، خەباتى دكەن ديارىيەن گرانبها پېشىشى وى بكەن، يان ژى وان تشتان بۇ بكەنە ديارى يىن وى دقىيت ببىنىت و كەيف و خۇشىي بۇ پەيدا دكەن، ل سەر ۋى شەنگىستە، پتىيە ديارىيەن مير و دردگريت: ھەسپىن رەسەنن، چەكىن شەرپى يىن گرانبها، جلکىن ب زىرى خەملاندىنە، چەك و مرارى و گەوهەر و ھەر تشتەكى دى يى ئىتىكەيە يىن ھەڙى پېڭەھى وى يى مەزن بىت.

ھەر چەوان بىت، من پېخۇشە تشتەكى بچويك وەك ديارى پېشىشى ھەوھ يىن ھىئا بکەم، كۆ نىشانى دلسۈزىيا من بىت بۇ وە، من ج تشتى ژ وى ب بەاتر ل نك خۇ نەدىت، ژ بلى وى زانىنا من ھەى ل سەر كار و دەستكەفتىيەن مەزنە ناقدار و مىرچاكان، ئەڭ زانىنە ژى من ژ سەربۇرا خۇ يَا دويير ودرىئرا مشتى رويدان ب دەستقەئىنائىنە، سەربارى ئەو تشتى من ل سەر رويدانىن بەرى خواندىن.

ههروهسا پشتى هزرکرنەكا كويير و گەلهك خەباتكرنى د
قەكۈلەننى دا و تىھزىرىنى د كار و دەستكەفتىيەن مەزنان دا،
ئەفرو ئان ئەنجامىن گەھشىتىمى، يېن من كرينه د قى پەرتووكا
بچويك دا، وەك ديارى پېشكىشى ود يېن هيڭرا دكەم.
هەرچەندە ڙى ئەز وەسا دېينم كۆ دېيت ئەڭ پەرتووكا
بچويك نەگەھىتە ئاستى رازىبۇونا پېگەھى هەۋەدىنى مەزن، لى
ئەز يى پېشتىستم ڙ دلۇقانىيا ھەوه يېن هيڭرا، كۆ دى ب فى
دياريى رازى بن، چونكى جەنابى و ڙى دزانىيت ئەز نەشىم
ديارييەكا ب بەهاتر ڙ فى پەرتووكى پېشكىشى ود بكەم، ب فى
پەرتووكى دى شىن د دەممەكى گەلهك كېم دا ئاگەھدارى ھەمى
وان دەستكەفتىيان بن يېن من ب درېزاهىيا ڙى خۆيى درېز ب
دەستقەئىنائىن و بۇ ب دەستتىخىستنا وان من گەلهك ۋەددەرى و
دەردەسەرى دىتىنه و خۇ ل بەرگرتىيە.

ب هەر ئاوايەكى بىت، من نەفيایە وەكى گەلهك نېيسەران
پەرتووكا خۇ مشتى ھەۋوکىن درېز و پەسن و پەيقىن خۆش و
كارىگەر بكەم، هەروهسا ل وي باوھرى مە كۆ هيڭرا نىنە ئېكى
وەكى من، كەسەكى ئاسايى يى فى مللەتى، گەنگەشا میران بكەت
و حکومەتان ئاراستە بكەت، هەر بۇ نموونە نىگاركىشىن
دېمەنین خۆرسىتى، خۇ دادھىلەنە گەليا داكۇ بشىن وىنى چىا چى
كەن، پاشى سەردەكەفنه جەھىن بلند داكۇ بشىن دەشت و دۆل
نەلا بىيىن، ڙ بەر ھندى، دېيت ببىيە مىرەكى وەسا خۆرسىتى
گەلى خۇ بزانى، دېيت ببىيە كەسەكى ئاسايى يى گەلى خۇ، داكۇ

راستیین په یومندی ب میران فه ههی بزانی.

نهو ڙي ئهه دهستوري ڙ هه و هيئن هيڙا خوازم و
هيقيخوازم ب وي گيانى من په رتوك پيشكىش کرى، ب فى
دياريبيا من يا بچويك رازى ببن.

میری هیڑا .. ههکه وہ هویرک بھری خو دا فی پھرتووکی،
دی بینن کو ؎ه ز چهند یی راستیبیڙم و چهند دلسوزی هه وہ
مه و چهند حمز دکھم جهناپی وہ بگهه یتھ پیگهه کی بلندی
هوین بو هه ڙی، ڙ بھرکو هوین ڙ بنھماله کا خانه دان و ما قویلن
و خودان سالو خمه تین پربھانه.

ههکه ههود ييڙا کهردم کر و بهري خوڏا فی په رتوروکا
بچووک، دئ پشتراست بن کو من چهند زه حمهٽ پيڻه بريه و
چهند درده سهري ييڙن مهزن ديتى نه، کو ئه و ڙي چهنسى من
بوو د فی ڙيانى دا.

جۆرىن حکومەقان و ئاوايى دامەزراندنا وان

ھەمى دەولەتان دەستەھەلاتىن خۇھەنە پى كۈنترۇلى ل سەر مللەتان دكەن، ئەو دەولەت ژى يان كۆمارى نە، يان ژى شانشىنى، شانشىن ژى يان ميراتگرى نە و حوكىدارىن وان ژ بىنەمالەكى نە و سالىن دويير ودرىز ل سەر حوكىمى دەيىن، يان ژى ئەو شانشىنى نە يېن ژ نوى ھاتىنە دامەزراندىن، وەكى شانشىنىيا مىلانۇ ل سەردەمى فرانسيسکو سفۇرزا، يان ژى ئەو شانشىنى نە يېن ژ نوى و وەك پىشكىن نوى گەھشتىنە ناف ميرگەھى و ل سەر ملک و سامانى ميراتى ميرى زىدە بۇوين، وەكى شانشىنىيا ناپۇلى ل سەردەمى شاهى ئىسىپانىا.

ئەو شانشىنى يېن ب قى ئاوايى ب دەستەقە دەيىن، يان د دەستى ميرەكى دى دا بۇون، يان ژى دىازاد بۇون و ب زۇرى ھاتىنە ھەمبىزكىن و ل سەر ملک و سامانى ميرى ب خۇ، يان ژى ل سەر ملکى ميرىن دى ھاتىنە زىدەكىن و پاشى گەھشتىنە ميرى، يان ژى قەدەرى گەھاندىن، يان مير ب شىيانىن خۇيىن تايىبەت شىايە وى چەندى بکەت.

میراتگری ل شانشینییان

ئەز بە حسى كۆماران ناكەم، چونكى من ب درېڭى د
پەرتۈوكەكا دى دا بە حىسىرىنە، لى ل قىيىرە دى بە حسى
شانشىنىييان كەم، دى ل سەر جۆرىيەن جودا جۇدایيەن وان ئاخىم
يىيەن من شرۇفەكىرىن و چەوانىيە حوكىمكىن و كۈنترۈلكرنا وان،
دى شرۇفەكەم كا چەوان شاھ و مير دشىن كۈنترۈلى ل سەر
مللهتان بىكەن.

تشتى تىبىينى دكەين ئەوه كۆ، بۇ ب دەستقەئىانا كورسييما
شانشىنىي ل شانشىنىي ميراتە، پىيدۇنى ناكەت حىلە و حەوالىن
سياسى و داڤدۇزى بەتىنە ب كارئىنان، چونكى ئەوه مللەت ل سەر
حوكىمى بىنەمala حوكىدار راھاتىيە، چونكى ئەوه كورسييما بابى
وى وەك ميراتە بۇ دەيىنەت و پاشى دگەھىتە كورسيي، پىيدۇنى
ناكەت ج بىكتە، ژ بلى چاقلىيەرنە مېرىيەن بەرى خۇ، پاشى دەپىت
باش خۇ ئامادە بىكتە بۇ ھەر پىشەتەكى، تىنى ب وان ھەردۇو
رېيان، ھەر ميرەك، ھندى سياسەتا وى يالاواز و خودان شيانىيەن
ئاسايى زى بىت، دى شىت كورسييما خۇ پارىزىت، ئەۋە ژ بلى
ھندى ھەكە هيىزەكا نەئاسايىيە گەلەك مەزن بەيت و وى نەچار
بىكتە دەست ژ كورسيي بەرددەت، لى ھەتا ھەكە كورسى زى ژ

دەستدا، هەر دەمى ھىزى داگىركەر ئىكەمین شاشىيىا ئاسايى كر،
ئەو مير دى شىت دووباره قەگەرىيىتە سەر كورسييىا خۇ.
مە ل ئيتاليا نموونەيەكا رۆهن و ئەشكەرا ل سەر وى
چەندى ھەيدە، كۆ ئەو ژى دۆقى فيرارييە يى ل سالا 1484 ئى
شىاي بەرسىنگى ھىرىشىن فىنيسييان و ل سالا 1510 ئى ژى
شىاي بەرسىنگى پاپا يۈلىۈسى دووئى بگرىت، د هەردە دە جاران
دا وى ج پشتەثان و هارىكار نەبۇون، تىنى دېرىننەيىيا بىنەمەلا وى و
سەرفەرازىيىا باب و باپىرىن وى نەبىت د حوكىمكىنە وى دۆقىيى
.دا

ميرى شەرعى يى خوشەفى يى گەللى خۇ، يى ج كىماسى و
فھىيەتى يىين ھەتكەر ل ناڭ مللەتى خۇ نەبن، پىدىقى ھندى نىنە
مللەتى خۇ بئىشىنەت، مللەت ژى حەز ناكەت خۇ ژى رزگار
بکەت. د رەوشەكا ھۆسا دا، تىشەكى خۇرستىيە گەللى وى
گرىيداىي وى بىت، تىشەكى خۇرستىيە ژى گەللى وى چافى خۇ
ل كىماسىيىن وى يىين بچويك بىنقىنەت و ھزرا گوھورىنە وى
نەكەت، چونكى ھەكە گوھورىنەكا نشاكەيى رويدا، دى بىتە
رىخوشەر بەرامبەرە گوھورىنەكا دى.

شانشینین تیکه‌هال

د پشکا بؤرى دا ل سەر ب ساناهىبۇونا حوكىمكىن و كۈنترۈلكرنا شانشىنین كەفن ئاخقىتم، د قىن پشکى دا دى ئاستەنكىيەن كۈنترۈلكرنا شانشىنین نوى شرۇفەكەم، ب راستى ژى ئاستەنگ ئەون يېن د شانشىنین نوى دا ھەين، نەخاسىمە ژى هەكە ئەو شانشىنى ب تەقافى نەيا نوى بىت، ئانكۇ ھندەك يَا نوى و يَا دى يَا كەفن بىت و ژ بەر خۇرستى ئاستەنكىيەن د ھەر شانشىنەكە نوى دا ھەين، دى ئالۆزى تىدا پەيدابىن.

دى بۇ تە نموونەيەكى ل سەر وان ھەريمان ئىينم يېن ل پىشىي پشکەك بۇون ژ سەلتەنەكا مەزن. ھەريمىن ھۆسا ھەكە ھەست ب زۇردارىيَا حوكىمدارىن خۇ كىن، دى پاشتا خۇ دەنى، خۇ ھەكە شاھەكى دى كۈنترۈل ل سەر كىر، دى پىشوازىيَا وي كەن ب وي ھىقيا ئەقى نوى چاكسازىييان دشاشى و گەندەلىيەن شاھى بەرى خۇ دا بىكەت و روشا وان خوش بىكەت.

ئەف باودرىيە وەل وان دكەت چەكى دزى حوكىمدارىن خۇ يېن بەرى ھەلگرن، فيّجا نەھەن خەلک دى شۇرۇشەكا ئىكلايىكەر كەت و دبىت ئەفە ببىتە ئەگەرى وى چەندى تەماعكەر بشىن كۈنترۈلى ل سەر وى ھەريمى بکەن، پەزىيَا جاران ژى ئەھەن

شۆرۈش ئەنجامى سەردارلار خەلگى بۇوينە ژ لايى تەماعكەران
قە، لى سەربۇران سەماندىيە كۆ ئە و ژ رەوشەكا خراب بەردۇ
رەوشەكا خرابتى دچن، ھەروهسا زيانەكا خۆرسى و بقىت
نەقىت ژ قى رەوشى پەيدا دېيت و ئەڭ زيانە ب وان دكەقىت
يىن ھارىكارىيىا مىرى داگىركەر كرین بۇ كۈنتۈلكرنا شانشىنىي،
قىچا ئەڭھە ج سەرباز بن يان زى ھارىكارىيىن وي بن، ئەڭھە
سەربارى وان ھنگاافتىن بى ھەزمارىيىن ژ بەر داگىركەرنا وي پشقا
نوى دھىئە رويدان.

ھەروهسا گەندەلى و خرابكارى ل سەردهمى شاھى داگىركەر
ئەنجامەكى خۆرسىيى هندەك دەستپىكىن دىيە، ژ وانا، يى
داگىركەر نەشىت پەيوەندىيى ل نافبەرا خەلگى ھەرىمەن
داگىركەر و زەلامىن لەشكەر و حکومەتا خۇ مۇكم بىھەت،
ھەروهسا نەشىت ژى بەرەفانىي ژى بىھەت ژ ھەر مەترسى و
كارەساتەكا خۆرسى داگىركەرنى ل گەل خۇ دېئىنیت.
تشتەكى ديارە ژى، داگىركەر چەند د حۆكمى خۇ دا يى
دادپەرود بىت و ب سەرباز و ھەزمارا وان يى ب ھېز بىت، لى
ھەرددەم دى يى تەنگاۋ بىت و دى ھەلوىستەكى شەپرەزە ھەبىت،
چونكى خەلگى ھەرىمە داگىركى دى بەرددەوام نەيارىيىا وي
كەت، ھندى وەلاتى وان يى داگىركى بىت، ھەروهسا يى
داگىركەر نەشىت دلسۈزىيَا وان خايىنان ب دەستقەبىنیت يىن
ھارىكارىيىا وي د داگىركەرنى دا كرین و وان رازى بىھەت و
ھەفالىنييىا وان بىاريىزىت، قىچا ھندى سامانى بىدەتى و ھندى

وان خهلاٽ بکهٽ، نهشیت هه‌می هیقى و داخوازین وان بجه
بینیت.

ههروهسا نهشیت توندوتیژی دژی وان هاریکاران ب
کاربینیت، يان ياسایین دزووار ل سه‌ر وان بسەپینیت، چونكى
وان قەنجى لى كريه و ئەو بورویه دەيندارى قەنجىيا وان بۇ
كۈنترۆلكرنا وي هەريمى، ههروهسا هەر كەسى د شەرەكى تە
يى داگىركرنى دا هاتبىته هنگاافتىن، دى بىتە دوژمن و نەيارى
تە، ز بھر هندى، مىرى چەند پارە و سامان ھەبىت، نهشیت
رەوشاش خۆل هەريمما داگىركرى هاویش و خوش بکهٽ، هەكە
پەيوەندىيىن زەلال و دۆستىنى ل گەل خەلکى وي هەريمى
پەيدا نەكەت، ز بھر هندى ئەى مىر.. تو خودانى ھىزەكا چەند
مهزىن بى، دفیت ل ناڭ خەلکى وي يى خوشەقى بى، داكۇ بشىيى
كۈنترۆلى ل سه‌ر وەلاتى وان بکەي.

ھەر ئەف ئەگەرە بۇون يېن وەل لويسى دوازدى كريين ببىتە
شاھى فەنسا، هەرچەندە ب سەرباز و سامانى خۇشيا بى
ئارىشە مىلانۇ داگىر بکهٽ، لى نەشىا بۇ ماوهىيەكى درېئەز
بپارىزىت و هەر زوى كۈنترۆل ژ دەستدا، ئەفە ژى نە ژ بھر وي
شكەستنا بەرھنگاري لەشكەرئى وي بۇوى، يان ژى ژ بھر
لَاۋازىيەكى د گەنجينا وي دا، بەلكى ژ بھر وي چەندى بۇو كۇ
خەلکى مىلانۇيى ب دلى خۇ دەرگەھەيىن خۇ بۇ لويسى دوازدى
ۋەكرين، ئەو باشىيا ژى پېشىبىنى دىكىن نەدەيت و ب ھندەك
ھىقىيىن بجه نەھاتى هاتبۇونە سەردابىن و تىنى خرابى ژى

دیتن، ژ بەر هندی نەشیان ل بن حۆكمی شاهی خۆیی نوی
بەردەوام بن، ئینا ژی بیزار بۇون و دلى وان ژی رەش بۇو، ژ
بەر هندی، ھەر زوی و ب تىن، میر لۆدفيگۇ دى سفۆرزا شیا ب
سەر لویسى دوازدى سەركەفتىت و میلانو ژ دەستى وى
دەربىيختىت.

ھەروەگى دھىيە زانىن ژى، ئەو ميرى ھەرىمەگى دستىينىت و
پاشى خەلکى وى ل سەر ۋارى دېيت و دووبارە دھىيەت و وى
ھەرىمە دستىينىتەفە، قى جارى دى مانا وى يا مسوگەر بىت،
چونكى ئەو ۋارىبۇون بۇ وى بۇويە چام و سەربۇر و بىىسى وى
ۋارىبۇونى ئەو وانە نەدزانى و ئاگەھ ژى نەبۇو، ھۆسا حۆكمدار
ھشىارتى لى دھىيەت بۇ پشتە فانىكىرنا ھەلویستى خۇ و سزادانا
ۋارىييان و كەسانىن دېنە ئەگەر ئالۇزىييان و ئەشكەراڭىرنا
دوورۇييان و ب ھىزىزىرنا خالىن لوازىيىا حۆكمەتا خۇ، كۇ
دوزمنى نافخۆبى كىرىپۇنە ئارمانجا تىريىن خۇ و بۇ مەرەمىن
خۇ دەنگاافتىن.

ژ بەر هندی، تىن پەيدابۇونا ئالايى دوق لۆدفيگۇ ل سەر
توخىبى، تىرا هندی ھەبۇو فەرەنسا د جارا ئىكى دا كۈنترۇلا خۇ
ل سەر میلانو ژ دەست بىدەت، لى د جارا دووئى دا ج دەولەت
نەشیان میلانو ژ دەستى فەرەنسا دەربىيختىن، بەرى كۇ دەولەتىن
ئەورۇپى ل دېنى فەرەنسا ھەۋپەيمانىي بىھەن و لەشكەر ئەگەر ئەنگەتىن
بىشىكىن و ژ ئىتاليا دەربىيختىن، ئەفە ژى ژ بەر ئەگەر ئەنگەتىن ژىگۇتى
بۇو، ئانكۇ د ھەر دوو جارىن ئىكى و دووئى دا فەرەنسا شەكتىن

دیت، کۆ بەری دەمەکى كورت مە بە حسى ئەگەرین شەستنا
 جارا ئىكى كربوون، لى نەۋى دېيت ئەگەرین شەستنا جارا دووئى
 بزانىن، ئانكۆ دېيا فەنسا ج كربا داكۇ خۇز وى كەفتەن و
 شەستن دويئىخىستبا؟ ئەو ج پېرىبۇون بۇون دېيا هاتبانە
 كرن، ھەكە حوكىدارەكى دى ل شوينا شاهى فەنسا با بۇز
 دەستەدانا كۈنترۇلى ل سەر پىشكەكا شانشىنييما خۆ؟
 ل پېشىي دېيت بېرسىن كۆ: ئەرى ئەو ھەرىمەن ھاتىنە
 ستابندن، ھەر ئەو زمان و رەگەزناناما دەولەتا سەرگەفتى
 ھەبۇويە يان نە؟ ھەكە زمان و رەگەز ئىك بن، ھەمبىزكىن و
 كۈنترۇلكرنا وان ھەرىمان دى تىشتەكى ب ساناهى بىت،
 نەخاسە ژى ھەكە ئەف ھەرىمە ل سەر رىزگارىخوازىي
 رانەهاتىن، فيچا داكۇ وان ھەرىمان ب تەنەنەي و بى مەترسى
 بکەينە ملکى خۆ، دېيت بىنەمالىن حوكىدارىن وان بەھىنە
 قېرىكىن و ڙناfiberن، ھۆسا پىشقا مايىي يا مللەتى دى مىنیتە ل بن
 فەرمان و دەستەھەلاتا مىرى نوى، ژ بەرگۇ ج تاشتى وەسا نەھاتىيە
 رويدان بېتىھ ئەگەر گوھورىنا رەوشاشىن و ژيار و داب
 و نەرىتىن وان، ھۆسا خەلکى وى ھەرىمى ل گەل حوكىدارىن
 نوى كەھى دېيت.

ھەر بۇ نموونە ھەرىمەن: بۇرگوندى، بريتانى، گاسكۈنья،
 نورماندى يىين ژ مىزە فەنسا ھەمبىز كىن و ئىخستىنە بن
 دەستەھەلاتا خۆ، سەربارى ھەبۇونا ھندەك جوداھىيىن سەقكىن
 زمانى، ھەمى پىكىفە تەبا بۇونىنە و ب ئاشتى و خۆشى پىكىفە

ژیاینه، لى داب و نههريتىن وان گەلان وەكى ئىك بۇون، ژ بەر
ھندى شيان بەردەوامىي بىدنه ئىكگرتنا ل نافبەرا خۇ.
ئەۋى ھەرىمېن نوى دستىنىت و دېيت بپارىزىت، دېيت دوو
تشتان بىكەت:

ئىك: قىكىرن و نەھەيلانا بىنەمالىن حوكمدارىن بەرى ب
ئىكجاري.

دوو: نەگۇھورىن و ھەيلانا ياسايسىن بەرى و زىدەنەكىدا باج و
سەرانەيىن وي وەلاتى.

ئاها ب فى ئاوايى، فەنسا د دەمەكى كورت دا شيا ئىكگرتنى
ل نافبەرا وان ھەرىمان پەيدا بىكەت.

لى ھەكە زمان و داب و نههريت و ياسايسىن ھەرىمېن ستاندى،
نەودىكى يىن وەلاتى سەركەفتى بن، گەلهەك ئاستەنگ و ئارىشە
بۇ ملکدارىكىدا وان ھەرىمان پەيدا دىن و سەركەفتىن ب
زەممەترە، مىر پىدەپى چەنسەكى مەزن و سەربور و
شەھرەزايى و كارەكى بەردەوامە بۇ ژ دەستنەدان و پاراستنا وان
ھەرىمان. ھەروەسا ئىك ژ رى يىن گەلهەك باش و گەلهەك
كارىگەر ئەوه مىر بچىتە وي ھەرىما ھەمبىزكى و ل وېرى
ئاكنجى ببىت، ب فى ئاوايى ملکدارىكىن و حوكىكىدا وي دى
مسۇگەرتر و بەردەوامىر بىت و ھەر ئەفە بۇو يا تۈركان ل
وەلاتى گريكان كرى، سەربارى ھەمى كارىن وان ل وېرى بۇ
كۈنترۆلكرنا وي دەولەتى كرىن، نەدشيان بپارىزىن، لى حوكمدار
چۇو وېرى و ل وېرى ئاكنجى بۇو و ل وېرى ل ناڭ وان ژيا.

ههبوونا میری ل جهئ رويدانان دبيته ئهگەرى وى چەندى ز
نېزىك ئالۆزىيەن بېبىنيت، ل گەل خەلکى وى بژيت و هەر زوى
و هيشتا ل دەستپىكى، وان ئالۆزىيەن چارە بکەت، لى ھەكە ل
دوپىرى وى ئەردى ژىابا، تىن وى دەمى دا زانىت ئالۆزى يېن چى
بۇوين، دەمى ئالۆزى بەرفەھ دبۇون و وەلى دەهاتن نەھىئەن
چارەكىن. هەروەسا دەمى مىر ل وىرى ئاكنجى دبىت، زەلامىن
وى ژى وى وەلاتى تالان ناكەن و ناكەن پوپىرە، خەلک ژى دى
يى داخوش بىت دەمى حوكىدارى ل نېزىكى خۇ دېبىنيت و
دەمى ئېكسەر پەيوەندىيە ل گەل دكەن.

فيچا ھەكە وان ۋىيا دلسۇزىن وى بن، ئەو دى گەلەك ئەگەران
بۇ وى حەڙىكىنى و وى دلسۇزىي بىين، لى ھەكە بەرددوام بن
ل سەر تاڭرىيَا خۇ يَا بەرى، يان دزايدەتىيا حوكىدارى نوى
بکەن، هەبوونا وى ل نېزىكى وان دى بىتە ئەگەرەك كۆ پاشقە
بچن و ژى بىرسن، هەروەسا دەمى ل وىرى ئاكنجى دبىت، هەر
ھىزەكا دەرفەيى نەوېرىت گەفا داگىرەرنى ل وى ھەرىمەن بکەت
و ھەندى ھەبوونا وى ل وىرى درېئىتر بىت، ژ دەستان و ژى
ستاندىندا وى ھەرىمەن ب زەممەتتەرە.

چارەيَا دى كۆ چىتە بۇ كۈنترلەرن و پاراستنا ھەرىما
ستاندى، ئەوه كۆ مىتنگەھ(كۈلۈنى) يېن بىانى ل ھەزمارەك
جەھىن ستراتىئى يېن مىتنگەھى ئافا بکەي. پېدىفييە وى
چەندى بکەين، يان ژى دېلىت مە ھەزمارەك مەزن يا ھىزىن
چەكدار ل وىرى ھەبىت، تىچۇون و خەرجىيەن ۋان مىتنگەھان

ڙی ل سهٽ ملین میری دی سٺکتر بن، ئه و دی شیت کولونیالستان هنیریته ویری، داکو هروهه ر لئاکنجی ببن، بی هندی ج لئی بمه زیخت، یان ڙی ب خه رجیه کا کیم و تنبئه و کھس دی زیاندار بن یئن مال و خانیئن وان ڙی هاتینه ستاندن و پیشکیشی ئاکنجیئن نوی هاتینه کرن، کو ئه فه ڙی ب جو رهکی پاراستنا دھوله تی دھیتے ل قهله مدان، یئن زیاندار ڙی نه شین تولا خو ڙ حومداری فه کهن، هه که هر دھهزار و تهراوبهرا بن، لئی ئه وین زیان فی نه که فتین، ب ساناھیه بھینه هاویشکرن، چونکی ئه و دی ترسن وان ڙی هر ئه و چاره نفیس هه بیت، دی ترسن ملک و مالی وان ڙی بهیتہ ستاندن، هه که خو نه رازی کرن.

ب کورتی، میتنگه هان گلهک پاره و سامان تی ناجیت و دی پتر تاگری کهن و دلسوزتر بن ڙ خله لکی رسنه نی میتنگه هی یئی هه زار و دھریه ددر بوروی و ڻالوڑی دی لئی کیمتر بن و کیم زیانتر بن، لئی یئن زیاندار ج جاران نه شین زیانی بگھیننے حومداری، هندی د هه زار و تهراوبهرا بن، هه روہکی من روہنکری.

دھیت تیبینیا وی چهندی ڙی بکھین کو هه که میری ڦیا خو پشتراست بکھت، دھیت پشتا خو ب ئیک ڙ فان دوو ری یئن سه رهکی گھرم بکھت:

ئیک: یان دھیت ب ریایا خو ل بھر شرینکرن و قهنجیلیکرنی
زه لامان بو لایی خو راکیشیت.

دوو: يان ژی وان قر بکهت و خو ژی رزگار بکهت، هروهسا
ئه و د کاروبارین بچویك و توردهات دا تولا خوڤه دکهن،
لی د کاروبارین مهزن دا نهشین ج بکهن و ههکه زيانهكا
مهزن ب زدلامهکي كهفت، بلا ئەم ژ تولاقهکرنا وي
نهترسین، هر ژ بهر هندى ژى دفیت مرؤف ب هيڙهکا
وهسا دربا خو داوهشينيه نهيارى خو، كۆ نهشيت تولا
خو ڦهکهت.

ههبوونا هيڙان ل شويينا ب کارئيان و دانانا ميٽنگههان،
دي خهرجيڪي پٽر كهفيته سهـر مليـن حوكـدارـي و هـهـميـ
داـهـاتـيـ ويـ مـيـٽـنـگـهـهـيـ دـيـ لـ پـارـاسـتـنـاـ ويـ مـهـزـيـخـيـتـ وـ
هـهـمـبـيـزـكـرـنـاـ ويـ دـيـ بـيـتـهـ زـيـانـهـكـاـ مـادـدـيـ بـوـ مـيرـيـ، سـهـربـارـيـ
هـنـدـىـ، زـيـانـاـ هيـڙـيـنـ سـهـربـارـيـ زـيـانـهـكـاـ مـهـزـنـهـ وـ هـهـرـ كـهـسـيـ لـ ويـ
ئـهـرـدـىـ بـرـثـيـتـ دـيـ ژـ مـيلـيـتـارـيزـهـكـرـنـاـ ويـ ئـهـرـدـىـ ئـيـشـ وـ ئـازـارـىـ
بـيـنـيـتـ، دـيـ كـهـرـبـ وـكـيـنـ لـ نـافـبـهـرـاـ هـهـرـدـوـوـلاـ پـهـيدـابـنـ، هـوـساـ،
بـيـزارـكـرـنـاـ بـ كـوـمـاـ مـلـلـهـتـيـ دـيـ بـيـتـهـ ئـهـگـهـرـيـ ويـ چـهـنـدـىـ هـهـرـ
كـهـسـهـكـ ژـ وـانـ بـيـبـيـتـهـ دـوـزـمـنـ وـ نـهـيـارـىـ تـهـ، ئـهـوـ مـلـلـهـتـ دـيـ هـهـرـ
تشـهـكـيـ كـهـتـ دـاـكـوـ زـيـانـيـ بـگـهـهـيـنـيـتـهـ تـهـ، مـيرـيـ نـهـزانـ ئـهـوـهـ يـيـ ژـ
دوـزـمـنـ شـكـهـسـتـيـ هـاوـيـشـ وـ مـتـ نـهـترـسـيـتـ، ئـهـوـيـ لـ سـهـرـ مـالـ
وـحالـ وـ لـ نـافـ خـانـ وـمانـيـنـ خـوـ.

هـرـ چـهـوانـ بـيـتـ، سـهـربـازـگـهـهـيـنـ لـهـشـكـهـرـيـ مـفـايـيـ خـوـ لـ وـانـ
مـيـٽـنـگـهـهـانـ نـابـيـتـ، لـيـ دـانـانـاـ مـيـٽـنـگـهـهـيـنـ جـوـداـ جـوـداـ لـ نـافـ وـئـ
مـيـٽـنـگـهـهـيـ دـيـ مـفـايـيـ خـوـ هـهـبـيـتـ.

ههروهسا ئهو حوكمدارى حوكمى ل ههريمەكا بىيانى دكەت،
دفيت خۇ بکەته سەركىرددە و بەرەغان و پارىزقانى هەفسوپىن
خۇ يىن ژ خۇ لاوازتر و هەمى شيانىن خۇ ب كاربىنيت بۇ
لاوازكرنا يىن خودان هيىز و شيان، ههروهسا دفيت دەرگەھى
ههريمى ل بەر بىانيييان بگرىت، چونكى پترييا جاران
وپلايەتىن داکەفتى و بندەست هەوارا خۇ بۇ هەفسوپىن خۇ
دبەن، هەفسوی ژى دەملەست ل دويش وى داخوازى دھىت،
يان بۇ تەمماعىكىرنى د ستاندىنا وى ولاتى دا، يان ژى ز ترسا وى
چەندى نەكۇ دەستەلەلتا يى سەركەفتى بگەھيتە وى ژى.

ئەف چەندە ژى هاتە رويدان دەمى ئيتولىيان رۆمانى
داخوازكرىنه ولاتى گرىكان و هەر ههريمەكا رۆمانى چووبنە د
ناف دا، ل سەر داخوازىيَا خەلكى وان هەريمان بۈويە،
پېنسىپەكى گشتى ژى هەيە دېيىت: هەر بىانييەكى ب ھىزى
دچىتە د ناف ميرگەھەكى دا، دەملەست هەمى ھەزار و
بەلنگازىن وى ولاتى پشتەقانىيَا وى دكەن و دەستى ھارىكارىي
بۇ درىز كەن، نە ژ بەركۇ ئهو خايىنىن ولاتى خۆنە، بەلكى ژ
بەر كەرب وکينا وانه بەرامبەرى حوكمدارىن خۇ يىن بەرى.

ھۆسا ميرى نوى چ زەحەمتىن مەزن نابىنيت بۇ هەمبىزكرنا
ماقويل و خانەدان(ئەرسەتكرات) يىن وان يىن بچوپىك، چونكى
ئەو ب حەز وقىانا خۇ پشتەقانىيَا وى دكەن، تىن دفيت مير يى
ھشيار بىت ئەو ئەرسەتكرات ژ وى ب ھىزىتر و خودان
دەستەلەلتلى نەھىن، چونكى هەكە ب ھىز كەفتى، دى وى

پشتگوهشه هافین و زوری لی کهن، ئەو دشیت ب ریبا هیزین
خو و ب پشتەفانیبا ماقویل و خانەدانان ب ساناهى كۆنترۆلى ل
سەر كەسانین ھىزدارىن ميرگەھى بکەت و خۇ بکەتە
حوكىدارى رەھايى ھەمى كاروبارىن وي ميرگەھى.

يى نەشىت ۋى سياسەتى ب كار بىنىت، دى بەرنگارى
ئاستەنگ و ئارىشەيىن بى ھەزمار بىت و تىشتى ب سالەكى ب
دەستقەئىنای د چاڭ نقادىنەكى دا دى ڙ دەست دەت، ھەكە بۇو
خودان دەستەلات ڙى، گەلەك ناھەكىشىت.

رۇمانان ڙى ھەرددەم ئەف سياسەته ل ھەرىمەن ستابىدى ب
كارئينايە، ھەر دەمى ھەرىمەك كۆنترۆل كربا، مىتېنگەھەين خۇ
يىن بىيانى لى چى دىكىن، خۇ ل نك ماقویل و خانەدانىن وان
يىن بچويك شريين دىكىن، پەيوەندىيىن خوش ل گەل وەلاتىين
لاوازىن ھەفسوی گرى ددان، بىيى ھندى بھىلەن ئەو ھەفسوی ب
ھىز بکەفيت، يىن ب ھىز ڙى لاواز دىكىن، نەھەيلان حوكىدار و
میرىن بىيانى ببىنه خودان دەستەلات و مایى خۇ تىدا بکەن،
ئاها ئەف سياسەته بۇو يا وان ل وەلاتى گريكان ب كارئيناي.

ھۆسا دەمى رۇمانان وەلاتى گريكان كۆنترۆل كرى،
پەيوەندىيىن ھەفالىنىي ل گەل ئاكى(ئاخى)يان و ئيتۈلىيان
گريدان، لى نەھەيلان دەستەلاتا خۇ ل وي وەلاتى بەرفەھ
بکەن، ھەروەسا رۇمان شانشىنيبا مەقدۇنیا لاوازكر و
ئەنتيۈكس دويرئىخست، و فيلیپ ڙى سەربارى بزاھىن كرین و
ھەتا دەستەلاتا وي لاواز نەكلى، نەشىا ھەفالىينا وان ب

دەستقە بىنیت، ھەروەسا رى نەدان ئەنتيۆکسى ب ھىزى
درئىخستى ۋەگەرىيىتە وەلاتى گرىيك بۇ كۈنزۈلكرنا ھەر
پشکەكا وى وەلاتى.

د ۋان ھەمى رووشان دا، رۆمانان ل دويىش رېچكا ميرىن
ئاقىدار چوون، ئەو ئاقىدارىن بەرى خۇ نادەنە ئالۇزىيىن نەھۆ ب
تىنى، بەلكى بەرى خۇ دەدەنە وان ئالۇزىيىن ل پاشەرۇزى ژى دى
ھېيىنە رويدان و بەرى رويدانى خۇ بۇ ئامادە دەكەن، ھەروەسا
ئەو تىشتى مەرۆڤ دشىت پېشىبىنى بىكەت، دى شىت ب ساناهى
چارە كەت، لى ھەكە مە خۇ ۋەھىلا ھەتا مەترى ب سەر مە
دا بىگرن، چارەكىن ژى دى گىرۇ بىت و نەخۇشى دى ب
زەحەمەتلىكەت، ئەفە ژى وەكى تايىن نەجەگىرىن سەھايە،
نوزىدار وەسا دىيار دەكەن كۇ ئەو تا ل دەستپېكى ب زەحەمەت
دەھىنە دەستنىشانكىن، لى ب ساناهى دەھىنە چارەكىن، لى ھەكە
ئەو تا فەما و گىرۇ بۇو، ب ساناهى دەھىنە دەستنىشانكىن، لى ب
زەحەمەت دەھىنە چارەكىن، كاروبارىن دەولەتى ژى دوھسانە. ئەم
مەترىسىيا پېشىبىنى كرى دېبىنин بەرى بەھىتە رويدان(كۇ ئەفە
ژى سالۇخەتى زەلامىن ئاقىدار ب تىنى يە) و چارەكىن ب
ساناهى دەكەتلىكەت، لى ھەكە مە ۋەھىلا و ۋەگرت و ھەمى پى
ھەسيان، ج چارە بۇ نابن، ئەفە ھەمى ژ بەر كورتىبىنىي يە.

ب قى سىاسەتى، رۆمانان ئالۇزى ھېشىتا د ھېلىقانكى دا
دىيتىن و ھەرددەم دشيان چارە بىكەن، و ج دەليقە نەداينە ئەو
ئالۇزى بەرفەھ بىن، زەلامىن وان ھزار حساب بۇ پاشەرۇزى

دکرن، وان هردهم خوژه نجامین شاشی یین سیاسی دویر
دئیخستن، وان دزانی شهر و سیاسهت جیمکن و یی بقیت د یا
ئیکی دا سه رکه فیت، تشه کی بقیت نه فیته دی د یا دووی ژی دا
یی سه رکه فتی بیت، وان نه فه همه دکر داکو خوژ شه پری
دویر بیخن، چونکی هه شه پری دهست پیکر، که س نه شیت خو
ژی بدهته پاش، هر چهنده دشیاندایه بهیته پاشئیخستن، لی
دیت نه و پاشئیخستن د مفای لایی دی دا بیت.

ڙ بهر هندئ، رومانان شه پر دڙي فيليب و ئهنتيوڪس ل
وهلاتئ گريkan راگههاند، داکو نه چار نه بن ل ئيتاليا شه پري وان
بکهن، هه رچهنده ڙي ب ئاقلداري و سهربورا خو دشيان خو ڙ
هه ردوو شه پان دوير بيختن، لى سياسيين وان نه و نه کر و پويته
ب شيرهتيين وان ئاقلدaran نه کرن ييin مفایيin وئي پاشیخستنی بو
دگوتن و داخواز ڙي دکرن شهري پاشبيختن، وان باشت ديت ئه و
ب خو و ب شاره زاي و سهربور و تاييه تمehندii خو وئي
مهسهه لي ئيکلا بکهن، چونکي کهس نزانيت ج د روزيin بهيit دا
ههيه، دبيت ياشي و دبيت خرابي ڙي بيit.

لی دا بزغیرنه فرهنسا، دا ببینین کا ئهري سیاسي و شاهین وان وهکي سیاسي و شاهین رومانان کريه و ههر نه و سیاسهت ب کارئينایه يان نه، نه ز به حسی شاه چارلز ناكهم، لی دی به حسی شاه لويس کهم کو دشیاندایه تشتی وي کري و ژ بهر روهنيبيا سیاسهت و پيرابوننیں وي، بابهت باشتير بھيته شروفه کرن، ئهفه سهرياري هندی کو وي ددهمه کی درېزتر حوكم ل ئيتاليما

کریه و مه ئهو هلبزارت چونکی وی به رو قاچار رومانان کریه،
کو دفیا ب وئی سیاست راببا بؤ پاراستنا هەریمەکا بیانی.
هەروەکی دھیتە زانین کو خەلکی ڤینیسیا داخواز ژ شاه
لویس کربوو بھیتە ئیتالیا، داکو ب رییا وی نیقا هەریما
لۇمباردى بیخنه بن دەستى خۆ، ئەز لۆمەی شاهى ناكەم کو
ھاتییە ئیتالیا و نە ژى بەر وئی پارچا ژى داگیر کری، چونکى
ئەو ب خۆ ھاتبۇو داکو جەن پییەن خۆل ویرى مۆكم بکەت،
نەکو دا ھەفالینيا خەلکی وی وەلاتى بکەت، لى ب تەقافى
بەر قاچازى وئی چەندى ۋەز بەر رەفتارى شاه چارلز بەرى وی ل
وی وەلاتى کری، ھەمى دەرگەھ ب رویى شاه لویس ھاتنە
دائیخىستن، ژ بەر ھندى نەچاربۇو ب ھەر ھەفپەيمانىيەکى
رازى ببیت يا پېشکىشى وی دھیتە کرن، دشیاندابۇو پلانىن وی
دەملەست سەركەفتىبان، ھەكە وی ھندەك شاشىيەن دى نەکربان
دەمى پلانىن خۆ بجه دئىنان.

دەمى شاه لویس دووبارە لۇمباردى ستاندى، دەملەست ئەو
دەستەلات و ناقدارى زەراندەفە يا شاه چارلز ژ دەستدای،
ھۆسا جەنەوا گوھدارىيَا وی كر و خۆ ب دەستقەبەردا و
فلۇرەنسى بۇونە ھەفالىن وی و مارکىزى مانتوا، دۆقىن فيرارا،
بەنتىقۇڭلىق، میرا فۇرلى، میرىن فيەنزا، پىزارو، رىمېن،
كاميرين، بىمبىنۇ، خەلکى لۆكا، پىزا و سىيىنا خۆ نىزىكى وی
کرن و داخوازا دۆستىنى و ھەفالىنی ژى کرن، ھەروەسا
ڤینیسیيان ژى ئەنجامى بىئاقلىيَا خۆ زانين و پى حەسىان کو

تهماعیبا وان د هژماره‌کا کیم یا بازییرین لومباردی دا، بورویه نهگهري وی چهندی شاه لویس کونترولی ل سهر نیزیکی دوو سیکین ئیتالیا بکهت.

بیکومان میری چ ئاسته‌نگ و زه‌حمه‌تی بؤ پاراستنا ناقداری و دهسته‌لات و سامانی خؤ ل ئیتالیا نه‌ددیتن، ههکه ل دویش وان ریباز و بنامایان چووبا ییئن من شرۆفه‌کرین و ههکه کونترول ل سهر هه‌فپه‌یمانین خؤ کربا، کو هژمارا وان گلهک بوون، لى دلاواز بوون و هه‌ردهم گلهک ژ دیری یان ژ قینی‌سیان دترسیان ییئن رازی نه‌دبوون ل بن فه‌رمان و دهسته‌لاتا وی بمین.

هوسا ژ بھر هه‌فپه‌یمانین وی ییئن لاواز د نه‌چاربوون په‌نایی بؤ وی ببهن و بؤ پاراستنا خؤ ل دویرمان‌دوری وی کوم ببن، نه و دشیا ب رییا هاریکاریبا وان لاوازان، ب سهر نه‌يار و به‌رهنگاریین خؤ سه‌رکه‌فیت، لى شاه لویس ب تەفاھی به‌روقاھی وی چهندی کر و ئیکسهر ده‌می گه‌ھشتییه میلانو، هاریکاریبا پاپا ئه‌لیکزاندھر کر بؤ داگیرکرنا بازییری رۆما.

شاه لویس ب وی شاشیی نه‌حه‌سیا یا بورویه نه‌گه‌ری سستبوونا ستويینین هیزا وی و کیم بwoo دیواریین سیاسەتا وی ژی هه‌رفتبانه، هه‌روهسا پی نه‌حه‌سیا کو ب هاریکرنا پاپا چهند خؤ لاواز کریه و ژ هه‌ Fallon و هه‌فپه‌یمانین خؤ دویر که‌فتییه ییئن پهنا بؤ وی برین و داخوازا پاراستنی ژی کرین، هه‌روهسا وی دهسته‌لاتا دیری دووجاران هند به‌رفه‌ھتر لى کر

دهمی دهستههلاتا دنیایی یا دیری ل سهر دهستههلاتا وی یا روحی زیدهکری، ئانکو سهرباری ب هیزبوعنا دهستههلاتا دیری یا ئایینی، دهستههلاتا وی د ناف کاروبارین دنیایی دا زیدهبوو.

ئەڭ شاشییا ئیکى یا شاه لویس کری، زنجیرەکا دی یا شاشییان ب دویف خۆ را ئینان، ئینا نەچار بwoo ئەو ب خۆ بھیتە ئیتالیا، داکۆ دهستههلاتا پاپا ئەلیکزاندەر و تەماعیین وی ل ھندەك توخيیبىن دهستنيشانکرى راوهستینيت و نەھییلت ببیتە حوكمدارى تۆسکانیا. ھەروەسا سەربارى کۆ ھەر ئەو ببwoo ئەگەری ب هیزبوعنا دیری و ژ دەستدانا ھەۋال و ھەۋپەيمانین خۆ، ل بەربوو شاشینیا ناپۇلى بستینيت و ئەو شاشینی ل گەل شاهى ئىسپانیا ل نافبەرا خۆ لېكتەكر.

ھۆسا، پشتى ئەو حوكمدارى رەھايى ئیتالیا بwoo، ھەۋپىشكەك بۇ خۆ چى كر، ھەتا وەلى هاتى، كەسى باودرى پى نەمینيت و ل ئیکى دى بگەرپىيەن، ھۆسا، ئەۋىن تەماعكار و ژ حۆكمى وى نەرازى، قەستا وى دكىن و ل شوينا ھندى شاه لویس وى تاگرى خۆيى لواز ل وى شاشینىي بھيليت، كۆ ھەرددەم دشيا كۆنترۆلى ل سەر بکەت، ژ پۆستى وى لادا و شاھەكى دى يى ب هیز ل شوينى دانا و ئەو شىا شاه لویس و ژ رەھ ورويشال ھەلکىشىت و تۆقى دهستههلاتا خۆ ل ويرى بچىنىت.

حەزىزىرنا ستاندن و ملکدارىكىرنا ھەرىمان كارەكى خۆرستى و گەلەك ئاسايىي يى ھەر ميرەكىيە، ئەۋى بشىت وى چەندى بکەت خەلک پەسىنى وى دكەت و لۆما لى ناكەن، من ژى

پیخوشه په سنی هر میره کی بکه می بقیت دهسته لاتا خو
بهر فرد ه بکه ت و وی دهسته لاتی باش ب کار دئینیت، لی بی
بزافی دکه ت ملکداریبا وهلاتان بکه ت و بنه ما بیین سیاسه تی
نه زانیت و حمز دکه ت ب هر ئاوایه کی بیت تیدا بی سه رکه فتی
بیت، گله ک دهیتہ لومه کرن و همزری وی لومه کرنی يه.

شاه لویس زی ژ جوینا دویماهینی يه، چونکی گله ک بی
چرویک و کیم شاره زایی بwoo، بو وی چیتر بwoo دهمی دیتی
فرهنسا نه شیت شانشینیا ناپولی بپاریزیت، بلا ب ئیکجاري
ھیلابا، نه کو ئیکی دی کربا ھەفپشکی خو، ئانکو ھەکه وی
دهمی فرهنسا ب هیزین خویین تایبەت شیابا کۇنترۆل ل سەر
ناپولی بکه ت، دفیا وە کربا، و ھەکه نه شیابا دفیا دابەش
نه کربا، ھوسا ھەکه وی بەھانه یەک بو لیکفە کرنا لومباردی ل
گەل فینیسیان ھەبیت بو موکمنا جەھى پیین خو ل ئیتالیا،
وی ج بەھانه بو لیکفە کرنا ناپولی ل گەل ئیسپانییان نەبوون،
چونکی پىدھى وی چەندى نەدگر و ج بەھانه نەبوون. لویس
ھەمزری ھندى يە ل سەر لیکفە کرنا دووئ گله ک گازنده ژی
بھینه کرن و بھیتە لومه کرن.

ب فی چەندى شاه لویس پینج شاشی کرن:

(1) ھەریمین بچویک لاوازکرن و پەلخاندن.

(2) میریمین ئیتالیا فېرکرن چەوان شاھەکی ب تىن
دهسته لاتی بکه ت.

(3) بیانیيەکی گله ک ب هیز ئینا ناف وهلاتی.

(4) ئەو ب خۇ نەچوو ئىتاليا ل وېرى ئاڭنجى ببىت، داكۇ ژ
نېزىك ل گەل وان بېرىت.

(5) چ مىيتنگەھىن فرەنسى لى جى نەكىن.

سەربارى هندى، ھەكە ژىيى وى درېئەر ببا، داشىت خۇ ژ
زىيانىن ھەر پېتىج شاشىيان پارىزىت، ئەفە ھەكە شاشىيا شەشى
يا مەزنەر نەكربا، كۆ ئەو ژى داگىركرنا دەولەتا ۋىنىسىا بۇو،
ئەفە دا ئاقىلدارى و سىاسەتەكا سەركەفتى بىت، ھەكە وى
پشتەقانىيا دەستەلاتا دېرى ئەكربا و ئىسپانى نەئىنابانە
ئىتاليا، چونكى داشىت ببىتە حوكىمدارى رەھا و داشىت
دەستەلاتا خۇ بەرفەھەر لى بکەت.

لى ژ بەركۇ وى ئەفە ھەمى كرن، بۇ وى چىت بۇو ج جاران
بزاڭ نەكربا خۇ ژ ۋىنىسىيان رزگار بکەت و دەپيا ھارىكارىيىا وى
كۆمارى كربا داكۇ ببا زرى و مەتالەك بۇ پاراستنا لۆمباردى،
چونكى ئەو خودان ھىز بۇون و دشيان بەرسىنگى پېكۈلىن
داگىركرنا لۆمباردى بگەن و نەدھىلەن ج دوژمن دەستى خۇ
درېئەر كەنە لۆمباردى، ئەفە ژ لايمەكى فە، ژ لايمەكى دېفە ژى، ج
لايمەنان بزاڭا هندى نەدەر ژ دەستى فرەنسىيان دەرىپېخىت و
رادەستى ۋىنىسىيان بکەت، كەس ژى هند يى وېرەك نەبۇو
ھېرىشى بکەتە سەر ھەردۇوان پېكە.

ھەكە ھندەك ل وى باوەرى بىن كۆ شاھ لويس، رۆمانا
رادەستى ئەلىكزاندەر كر و شانشىنەن ناپۆلى رادەستى ئىسپان

کر داکو خو ژ شه‌ری دویربیخیت، ئەز دى بەرسقا وان دەم و ئەگەرین من شروقەکرین دى بۇ فەگىرم و بىزىم: سولتانى لواز ئەوه يى بۇ خو دویرئىخستنى ژ شه‌ری، فەرتەنە و ئالۆزىييان پشتگوھقە دھافىت، د قى رەوشى دا شەر نەھاتىيە دویرئىخستن، بەلكى تىنى هاتىيە پاشئىخستن، و ئەڭ پاشئىخستنە ژى زيانى ناگەھىنيتە كەسى، ژ بلى تە ب تىنى و د بەرژەوندىيَا نەيارى تە دايە ئەرى ئەھۋى وى بزاڤى دكەى، لى ھەكە هندهك بىزىن كۈ شاھ لويس سۆزا پرۇزەيەكى وەسما دابوو پاپاى وەك خەلاتكرنەك، بەرامبەری وى چەندى پاپا ھارىكارىيَا وى بکەت داکو ھەۋىزىنا وى ژى بېھىتە بەردان و پلا كاردىنالىي بەدەتە قەشە رۆون(رۆھان)، ئەز دى بەرسقا وان دەم و بىزىم: ئەفە بەھانەيەكا بەرئاقل نىنە، ھەروەسما دەمى ل سەر سۆزىن ميران دئاخىم دى بەحسى وى چەندى كەم كا چەوان دەفيت ئەو سۆز و پەيمانىن خو ب كاربىين.

ھۆسا، شاھ لويس لۇمباردى ژ دەستدا، چونكى وى ئەو نەكرا يا ئاقىدارىن دى كرى، ئانكۇ ئەۋىن ھەريم ستابدىن و بزاڤا پاراستا وان كرین، بەلكى شاشى يىن سىياسى كرن و ئەفە بۇونە ئەگەرى بېھىقيبۇونا وى و تىكچۈونا كار و كرياريىن وى، ھەروەسما ئەفە نە جەن حىېھەتىبۇونى يە و نە تىشەكى سەيرە، بەلكى تىشەكى لوجىكى و خۇرىستىيە و ھەر تىشەكى ل فى گەردوونى ياسايا خو ھەيە، سزاپى خەمسارى و پشتگوھقەھافىتنى، بېھىقيبۇون و داكەفتە.

ل سه‌ر فی بابه‌تی ل بازییری نانتس ل گه‌ل کاردینال رؤون
ئاخفتم، دەمی ۋالنتینوی ب ناھى قەيسەرى بۇرجىايى كورى
پاپا ئەلىكزاندەر رۆما داگىر كرى، کاردینالى گۇته من: "ئىتالى
تىشەكى ژ كاروبارىن سىاسى تىنگەهن، چونكى ھەكە
تىيگەھشتباھ، ج جاران نەدھىلان دىئر بىگەھيتە فى پلا
مەزنيي"، ئىنا من ژى ھەر زوى بەرسقا وي دا: "فرەنسى ژى
ھونھەری سىاسەتى نازان، چونكى ھەكە زانىيان، دىئر ل
سەرەدمى شاهى وان نەدگەھشتە وي پلا ھېزى و دەستەھلاتى".
رويدانان وەسا دياركىر، كۆ فرەنسا ئەگەری ب ھېزكەفتنا
دىئری بۈويە، ھەر ئە و بۇ يا ئىسپانيا داخوازكرى و ئىنایە
ئيتاليا، بەرى وى سىاسەتى ژى كاڭبۇون و ويرانبۇونا فرەنسا
بۇو، ھەر فرەنسا ب دەستى خۇ گورى خۇ كۈلا.
ل ۋىرە ئەم دى شىيىن گەھينه بىنەمايەكى گشتىي كىم جاران
شاش دەركەفيت، ئە و ژى ئە و كۆ: (ھەر كەسى ببىتە ئەگەرى
ب ھېزبۇونا ئىيکى دى، دى خۇ تى بەت، چونكى ئە و وى چەندى
دكەت، يان ب حىلە و حەوالان، يان ژى ب ھېزى دكەت، كۆ
ھەردوو سالۆخەت ژى جەھى گومانى نە، بۇ وى كەسى دگەھيتە
دەستەھلاتى).

پشا چواری

شانشینییا داریوُس یا ژلایی نه سکه نده رقه هاتیه
داگیرکرن، بُچی قارپیوون ل سه رشوینگرین وی نه کر،
دهمی نه سکه نده روه غه را دویماهیی کری؟

پشتی من به حسی وان ناسته نگان کری یین بو داگیرکه ری
چی دبن دهمی ژ نوی دولته کنی دستینیت، پرسیاره ک هاته
بیرا من کو دبیت ژلایی ههر که سه کی فه بهیته کرن، نه و ژی
نه و کو: نه سکه نده ری مه زن چه وان شیا د ماوی چه ند
ساله کین کیم دا ببیته سه روهری سه رانسه ری ناسیا؟ هه رو هسا
هه فه یمانیین شوینگرین وی چه وان شیان پشتی مرتا وی وان
ده فه رین به رفره ه بپاریزن یین وی بو هیلاين، کو دهاته
چافه پیکرن همه می هه ریمان ل دژی وان شوینگران سورش و
سه ره لدان کربان؟ لی همه می هه ریمان وه نه کر و شورش نه کرن،
هه ر چه وان بیت، شوینگرین وی شیان دهسته لاتا خو بپاریزن
و ج ناسته نگ و زه حمه تی نه دیتن، ژ بلی وان کیشه یین ل
نا فبه را وان ب خو چیبو وین، ژ به ر ته ماعیین که سوکی یین ل
نا فبه را وان ب خو ههین.

بُو بهرسقدان اوچهندى دى بىزرم، دوو روئى يىن ڙيڪجودا
بو دهستههلاتا شانشينييان همنه:

ئىك: يان دهستههلات دى دهستى ميرى و هاريكارىن وي دا
بيت، كُو ودك وزير ب روخ وي قه كار دكهن و ب
هاريكارى و پشتهقانييا وي هاتينه دامهزراندن و
هاريكارىيما ميرى دكهن بو ريقهبرنا كاروباري
شانشينيي، دهمى فهرمانهكى ددهتى بجه دئين، دهمى
دبىزريتى وه ناكهن ودناكهن.

دوو: دهستههلات دى دهستى ميرى و هندەك خانەدان و
ماقويل(بارون)ان دا بيت يىن ل گەل وي كار دكهن،لى
وي ج دهستههلات ل سەر وان نينه و پشتا خۇ ب هيزا
وي گەرم ناكهن، بەلكى پشتگەرمىن رسەننیيا بنەمالىن
خۆيىن دىرىين و هەر ئىك ژ وان خزمەتكار و
ھەفوهلاتيىن خۇ يىن تايىبەتى همنه، ئەو ژى گرىيدايى
سەروھرى خۇنە، دانپېدانى ب سەروھرى و دهستههلاتا
وي دكهن و ئەو كەسى دى ودك شاهى خۇ نانىاسن.

ل وان دھولەتىن مير و هاريكارىن وي حوكمى دكهن، ميرى
دهستههلاتىن بەرفەھتر همنه، چونكى تىدا پىگەھى كەسى ژ
يى وي بلندتر نينه و ئەوين دى ب فەرمانا وي كار دكهن، ئەو
تنى وزير و بەرپرس و فەرمانبەرن دھولەتا ميرى دا،
ھەروھسا ژ بەركو خەلك وي ب تنى دېينىت، دېنە دلسوزىن وي

ب تنى و پويته ب هاريکارىن وي ناكەن و نابنه دلسوزىن وان، ئانكۆ ھەمى بەنىنە، كۇئەفە ڙى تشتەكى نەرىيىن يە.

ل فى سەرددەمى مە، دوو نموونە بۇ ھەردۇو جۇرىن بۇرى ھەنە، كۇئە و ڙى سولتاني توركان و شاهى فەنسايە، حۆكمەتا توركى حۆكمدارەكى ب تنى حۆكمى لى دكەت و يېن دى خزمەتكار و فەرمانبەرىن وي نە، ب حەز و ۋىيانىن وي كار دكەن و فەرمانىن وي بجە دئىنن، وي شانشىنى كرييە چەند سنجەقەك و ب دلى خۇ گەلهك كارگىر ھنارتىين، ب كەيما خۇ دگۇھورىيت و گازى دكەتى و سەرددەدەرييَا وي ل گەل وان وەكى سەرددەدەرييَا سەركەرىيە ل گەل سەربازان، ۋى لاددەت و يېن دى دادمەزريينىت.

لى شاهى فەنسا ب ھژمارەكى خانەدان و ماقاویلان يى دۇرماندۇردايە كۇ خودان پىگەن و خوشەفييەن ھەفوھلاتىيەن خۆنە و دانپىدانى پى دكەن و سەرمافييەن تايىبەتى يېن خۇ ھەنە و مير نەشىت وان ڙى بى بهر بکەت، ھەكە دى تووشى مەترسىي بىت.

يى بهرى خۇ بىدەتە ھەردۇو جۇرىن دەولەتان، دى بىينىت گەلهك ب زەممەتە دەولەتا توركى بھېتە ستاندىن، لى ل دەمى كەفتەن و شەكتەن وى، كۈنترۆلكرن و پاراستنا وى گەلهك يا ب ساناھىيە، ڙ بەر گەلهك ئەگەران، ھەروەسا ڙ بەر گەلهك ئەگەران ڙى ب ساناھىيە دەولەتا فەنسا بھېتە ئېخستن، لى كۈنترۆلكرنا وى گەلهك يا ب زەممەتە.

ئەگەرین زەممەتىيا داگىركىدا شانشىنىيىدا توركى ئەوه كۆ يى داگىركەر ج مىرىن وى شانشىنىيى نابىنىت ب خىرەاتنا وي بکەن، ل وى ھىقىي ژى نابىت بزافىن ۋارىبۇونى ب رىبەرييما وان يېن نىزىكى شاهى بھىنە رويدان، كۆ ھارىكارىيىدا ھەوا داگىركەرى بکەن، ھەر ژ بەر وان ئەگەرین ژىگۇتى. ھەروەسا ب زەممەتە ژى ۋېكەرنى ل ناڭ وان پەيدا كەي، چونكى ھەمى بەنى يېن سولتانى نە، ھارىكار و دويىقەلانكىن وى نە، خۇ ھەكە شىايىن تىشتەكى وەسا بکەين ژى، گەلەك مفای ژى نابىنىيىن، چونكى ئەو نەشىن مللەتى ھەمبىز بکەن و ل خۇ كۆم بکەن، ھەر ژ بەر وان ئەگەرین ژىگۇتى.

ھۆسا، ئەوى بقىت ھېرىشى بکەتە سەر سولتانى توركان، دفىيت روى ب روى ھىزىن وان يېن ئىكگىرتى ببىت، دفىيت پشتگەرمى ھىزىن خۇ بىت و بلا پشتگەرمى وى چەندى نەبىت يېن دى ۋارىبۇونەكى دى سولتانى بکەن، لى ھەردەمى سولتان ل شەرگەھى د شەرەكى ب تىنى داشكەست و وەلى ھات نەشىت جارەكادى لەشكەرى خۇ پىيك بىنىتەفە، ج مەترسى ل سەر داگىركەرى نابىن، ژ بلى مەترسىيىا بنەمala سولتانى تورك، ھەكە بنەمala وى ھاتە قىركىن، كەسى دى نامىنىت ژى بىرسىن، ھەروەسا ئەۋىن بەرى سەرگەفتىنى ل دۆرماندۇرى شاهى بۇون، نەو ج ترس ژى نىنە و نە جەن مەترسىيى نە، چونكى ئەو ل ناڭ مللەتى دېن پىيگەهن، ھۆسا ھەكە داگىركەرى بەرى سەرگەفتىنا خۇ ج ھىقى يېن مەزن ل سەر وان ھارىكارىيىن

سولتانی ئاقا نەکرین، پىدۇنى ناكەت پشتى سەركەفتىنى ژى
بىرسىت.

لى بەرۋۇقاڭىز وى دروستە ل وان شانشىنېن وەكى شاھى
فرەنسا حۆكمى لى دكەن، داگىر كەر دشىت ب ساناھى داگىر
بکەت، ئەقە ژى ب رىپا راکىشانان بارونەكى وى شانشىنى بۇ لايى
خۇ، نەخاسىمە ژى كۆ هنداكىن وەسال وى شانشىنىيەنە و
شاھ ل بەر دلى وان رەش بۇويە، هنداكە ژى ئەون يىن حەز ژ
گۇھورىنى دكەن. ئەو بارۇن، ژ بەر ئەگەرىن ژىگۇتى، دى شىن
رىپا تە خۆش كەن ب ساناھى سەركەفتىنى ب دەستقەبىنى، لى
پاشى ھەكە تە قىيا دەستكەفتىيەن خۇ بپارىزى، دى بەرھنگارى
ئارىشەيان بى، ئەو ئارىشە يان ژ لايى وان كەسان فە دەھىنە
ئازاراندىن يىن ل دەمى بۇرى ھارىكارىيە تە كرىن، يان ژى ژ لايى
ئەوين تە تەپەسەركرىن و سەركۇتلىرىن.

ھۆسا خۇ رىزگارىرن ژ بنەملا مىرى بەس نابىت، چۈنكى
بارۇن دى مىنن و رىبەرپا شۇرۇشىن نوى كەن، ھەروەسا ژ
بەركۇ تو نەشىيى وان رازى بکەى يان ژى ژ ناڭ بېھى، ھەردەمى
دەلىقەيەك بۇ ھەلکەفت، دى وى دەولەتى ژ دەست دەت ياتە
ستاندى.

نەھ ژى، ھەكە باش ھىزرا خۇ د شانشىنیيَا دارىيۆس(دارا) دا
بکەى، دى بىنى ھەڤشىتى شانشىنیيَا نەھۇيا توركىيائى، ژ بەر
ھندى، پىدۇنى بۇو ئەسکەندەر ھەر ل پىشىي وى وەلاتى داگىر
بکەت، پاشى حۆكمەتا وى ژناڭ بېھت و بنەملا حۆكمدار قر

بکهت، هۆسا دەمی داریووس نەمای، هەر ژ بەر وان ئەگەرین من شرۆفە کرین، شانشینى كەفتە د دەستى وى دا و ژى پشتراست بۇو، هەكە شوينگرین ئەسکەندر ئىكگرتى مابانە، دا شىن دەمەكى درىز ب ئاشتى و و خوشى حوكى ل وى شانشىنىي كەن، لى ئارىشە و فيكىنه كرنىن ل ناڤبەرا وان و ئالۆزىيىن هاتىنە رويدان، چىكىرىيىن دەستى وان ب خۆ بۇون.

لى ب زەممەتە دەولەتكا ئىكگرتىيا وەكى فەنسا، هۆسا ب ساناهى بھېتە كۈنترۈلكرن، كۆ ئەفە ژى نەھىنييَا وان شۇرشايد يىن ئىك ل دويىف ئىك ل ئىسپانيا و فەنسا و يۇنان دىزى رۆمان هاتىنە كرن، كۆ هەر ئىك ژ وان دەولەتان خودانىن گەلەك ميرگەhan بۇون و هەتا ئەو ميرگەه ڙناڭ نەچۈوين و نەھاتىنە ژىبرىن، كاروبارىن راھىزىيىن حوكى رۆمان بىنەجە نەبۇون و پاشتى هنگى رۆمان بۇونە سەرەودىيەن بى ئەلتەرناتىيف(پىيغۇھور).

هۆسا دەمى فيكىنه كرن كەفتىيە د ناڭ رۆمانان ب خۆ دا، هەر ئىك ژ وان دشىيا پاشتا خۆ ب وى دەھەرى گەرم بکەت ياخۇلى كرييە سولتان و خودان دەستەھەلات، لى رۆمان ل ويىرى ب حوكىدار نە هاتنە ل قەلەمدان، پاشتى قېركەن و بىنېركەن ميرىيەن بىنەملا حوكىدارا دىرىيەن نەبىيت.

ب فى ئاوايى، هەكە هويرىك بەرى خۆ بەدەينە فى بابەتى، ئەم حىبەتى نابىن ژ زوى كۈنترۈلكرن و پاراستنا ئاسيا ژ لايى ئەسکەندرى مەزن فە، نە ژى ژ وان ئاستەنگىن كەفتىنە د رى

يا ييّن دى دا دهمى هەرىم ستاباندىن و بزاڭا پاراستنا وان كرينى،
ھەر بۇ نموونە پېرھوس و گەلەكىن دى.
ئەڭ جوداھىيە ڙى نە ڙ بەر شيان يان نەشيانىن داگىرکەرى
بووې، بەلكى ڙ بەر جوداھىيَا رەوش و كاودانىن وەلاتى
داگىركى بووې.

پشاک پيتنجي

چهوانىيما حوكمنى ل وان بازىر و ميرگەھىن بەرى
داگىركنى ياسايىن خۆيىن تايىھەت ھەبوون

ھەكە ئەو دەولەتا ھاتىھ داگىركرن و خەلکى وى ل بن
سيبەرا ياسايىن خۆيىن تايىھەت و ل سەر ژيانەكا ئازاد
راھاتبىت، مىرى سى رى بۇ كۈنتۈلكرن و پاراستنا وى دەولەتى
ھەنە:

(1) يان دېيىت وى ۋەلاتى بەھەلوھىنىت و ژ ھەر تىشەكى
فلاڭ بىھەت، پاشى دەستەلەلاتا خۇ ل سەر ھەرفتى وى
دامەزرىنىت.

(2) يان ژى ئەو ب خۇ بچىتە وى ۋەلاتى و ل وىرئ ئاكنجى
بىبىت و ل ناڭ خەلکى وى بېزىت.

(3) يان ژى رى بەھەتى ل بن سىبەرا ياسايىن خۆيىن بەرى
بېزىن، ب مەرجەكى ھەر سال زېرھەسەر(سەرانە)ئى ژى
وەرگرىت و حکومەتەكى ل وىرئ دانىت، كۆ ژ ھەزمارەكა
كىم پېيك ھاتبىت يىين دشىن تاگرىيما وى حکومەتى بۇ
مىرى بېپارىيىز، ھەروەسا ژ بەركو ئەو حکومەتا مىرى
پېيك ئىنائى دزانىت كۆ نەشىت بىيى رازىبىوون و

پاریزقانیبا وی یا بهردهوام بیت، ب هەمی شیانین خو
دی بزاڤا پاراستنا رازیبۇون و پاریزقانیبا میری کەت.

ژ لایهکى دېچە ژى، ئەو بازىرە ل سەر ژيانا ئازاد راھاتبىت،
میر دشىت ب رى یا ھەۋەلاتىيەن وى ب خۇ باشتى كۆنترۆلى ل
سەر بىكەت و ئەفە ژ ھەر رىيەكى دى ياكۇن ترۆلكرنى باشتى و
دروستىرە، ئەفە ھەكە میرى قىيا ئەفە كۆنترۆلە يابەردهوام بیت.
نەمۇنە ژى بۇ ۋى چەندى ئىسپارتى و رۆمانن، ئىسپارتىيىان
دەمى ب نەرمى كۆنترۆل ل سەر ئەسىنا و تىبە كرى، شيان ب
رى یا دامەزراندىنا حۆكمەتەكاكىم ھەزمار وى كۆنترۆلى بپارىين،
لى سەربارى ھندى ژ دەستدا. لى رۆمانان دەمى كاپوا و قرتاجە
و نۆماناتىيا كۆنترۆلكرىن، سەخەمراتى پاراستنا وى كۆنترۆلكرنى،
ئەو بازىرە كاڭلەرن، لى ژ دەست نەدان، ھەروەسا رۆمانان بزاڤ
كەن چاڭ ل ئىسپارتىيىان بىكەن بۇ كۆنترۆلكرنا يۇنان ژى و رى
بىدەنى ل بن سىبەرا ياسايىيەن خۆيىن تايىبەت بىزىن، لى تىدا د
سەركەفتى نەبوون. ئىنا نەچاربۇون گەلەك بازىرەن يۇنان
كاڭل بىكەن، داڭۇ نەھىيەن ژ دەستان.

ب راستى ژى وان ج رى يېن دى نەبوون ژ بلى كاڭلەرنى،
ئەۋى دېيىتە حۆكمەدارى بازىرەكى ئازاد و كاڭل نەكەت، بلا
پىشىنىيىا ڙناڤچۇونا خۇ بىكەت و دى ژ ناڤچىت، چونكى وى
بازىرە ھەرددەم دى پالدەرەك بۇ ۋارىيەبۇونى ھەبىت، ۋىچا ج ب
نافى ئازادىيى، يان ژى ب نافى رەوش و كاودانى خۆيى بەرى، كۇ

ئەو ژى نە ب بۇرینا دەمى و نە ژى ب وان سەرمافىن خەلک
وەردگىرىت ناھىيەنە ژىيرىكىن و دېيرانكا وان دا و ل ناڭ دلى وان
بىنەجە بۇويىنە.

حوكىمدار ج بىكەت و چەند خۇ بۇ مەسىھلى ئامادە كربىت
نەشىت ناڭى بازىرەن وان و داب و نەرىتىن وان ژ بىرى بېت،
ھەكە وان ب تەۋاتى تەراوبەرە را نەكەت، چونكى ھەر دەمى
رەوشەكا نەئاسايى هاتە رويدان، خەلکى بازىرى دەملەدەست دى
ل دوپىش گازىيى ھىت، ھەر دەملىكى ل پىزا ھاتىيە رويدان دەمى
فلاورەنسىيان سالانىن دوپىرە دەپلىز كۈنترۆل ل سەر كرى و كرييە
بەنى، خەلکى وى ھەر دەم داخوازا ئازادىيى دكىر و نەرازىبۇونا
خۇ ل سەر ژىستاندىندا خۆشىيا وى ئازادىيى دەردىرى.

لى دەمى بازىرە يان ھەرىمەك ل سەر ژيانا بىندەستىيَا
مېرىھكى يان بىنەمالەكا حوكىمدار راھاتبىت و پاشى داگىرەرى
ئەو بىنەمال قۇر كربىت، خەلکى بازىرى بى ژ لايەكى فە ل سەر
گوھدارىيى راھاتى و ژ لايەكى دېقە مېرى خۇ ژ دەستدai، ئەو
شىيان نابىن مېرىھكى نوى ژ ناڭ خۇ ھەلبىزىرن، سەربارى ھندى،
ئەو نزانىن ل بن ئالايى ئازادىيى بىزىن، ژ بەر ھندى ئەو زوى
قارى ئابىن و زوى دەست نادەنە چەكى و ھەر مېرىھكى زېرەك
گەلەك ب ساناهى دى شىت كۈنترۆلى ل سەر وان كەت و وان
كەتە تاڭرىن خۇ و پىيگەھى خۇ ل وەلاتى وان موڭم بىكەت، دى
شىت پىشەۋانىيى ل ھەلويىتى خۇ بىكەت و مسۇگەر بىكەت، ئەۋە
ھەكە حکومەتا وى وەلاتى شانشىنى بىت، لى ھەكە كۆمارى

بیت، کافلکرنا وی ژ ملکداریکرنا وی باشتره، چونکی ئەو ھۆسا
ب ساناهى ئازادییا خۇ یا بەرئ ژبیر ناکەت و رەزیلییا
ئىخسىرىيى، پەلا ھەلا ئازادىيى ياد دلى خەلکى وی دا
ناۋەمرىنېت.

ژ بەر ھندى، رى یا مسوگەر بۇ پاراستنا وی ئەوه، يان دېپىت
وېران بکەين، يان ژى لى ئاڭنجى بېين، لى كافلکرن باشتره.

میرگەھىن نوى

بىيىن مىرى ب شىيان و لەشكەرى خۇب دەستتەن ئىنلەين

نه تىشىتكى سەيرە د بەحسىرنا هەرىمەن نوى دا، هەكە
ھندەك نموونە يىيىن گەلەك مەزن و نوى پېشىش بکەم، قىيىجا ج
پەيوەندى ب مىرى يان ب هەرىمى قەھەن، چونكى هەرددەم
خەلەك د وى رىيکى را دەچىت ياخەللىكى دى تىپرا چۈسى و چاڭل
كارىئىن يىيىن بەرى خۇ دەكت، هەرودسا ژ بەركۇ مەرۋە نەشىت ب
تەقاشى بگەھىتە يىيىن دى و نەشىت ب ئاوايەكى باش و نەمازە
وى چاڭ لىيکرنى بکەت، دەقىت يى لواز هەرددەم ل وى رىيکى
بچىت ياخەللىكى دەقىت يى لواز هەرددەم ل وى رىيکى
خودان شىيان و نەمازە بکەت، خۇ هەكە نەشىت بگەھىتە
مەزناھىيىا وان ژى، هەرج نەبىت دى ھندەك ژ بىيەن و رەنگى
وى مەزنىي گەھىتى.

ب قى چەندى، ئەو وەكى تىرھافىيىزىن پرۆفيشىنالان يىيىن
ستىركا خۇ ل خالەكا گەلەك بلندر دىگەن ژ وى خالى يادقىن
بەنگىيەن، ئەفە هەكە ئارمانچ گەلەك يادويىر بىت و ئەو بىزانى
دويىرييىا ل ناقىبەرا كقانى و ئارمانجى چەندە، ژ بەر ھندى ئەو

ستيركا خول خالهكا بلندتر دگريت، نه کو دا بگاهه هيته وئي
بلندا هيئي، بهلكى داكو ئارمانجا خول ب تەفافى بەنكىيقيت.

ل سەر قى بنواشەي دى بىزىم: كۆنترۆلكرنا كاروبارىن
ھەريمىن نوي، نه ل ئىك ئاستن و ل سەر شيانىن داگيركەرى و
ھشياربىا وى رادوهستىت، ھەروەسا ميرى نوي يى خودان بەھرە
و شيانىن مەزن ب ساناهى كۆنترۆلى ل سەر دكەت، لى يىن كىم
شيان كۆنترۆلكرنا وان ب زەحمەت دكەفېيت.

ژ بەركۇ ھەر تاكەك ناگەھىتە پلا ميرگەھ و دەستەھلاتى
ھەكە خودان بەھرە و شيانىن مەزن يان چەنسەكى باش
نەبىت، ئىك ژ وان ھەردوو مەسىھلان، يان ژى ھەردوو پىكىفە،
دى بنه ئەگەرئى سەتكىرنا ئاستەنگىن زۇرپىن ل سەر ملى ميرى،
سەربارى ھندى، سەربوران دىيار كرييھ كۇ ئەھۋى گەلەك پاشتا خۇ
ب ستىرا و چەنسېاشىي گەرم نەكەت، سەركەفتىزە و باشتى ژ
يىن دى دشىت ملک و سامانى خۇ بپارىزىت، چونكى ئەھۋى
ئەنجامان دىرسن و ئاگەھدارى ھەر لقىنەكى نە، ھەروەسا
ئاڭجىبۈونا ميرى ل ھەريمىا داگىركرى، دى بىتە ئەگەرئى
سەتكىبۈونا بارگرانى و ئارىشەيان، ھەكە ميرى كەس نەبىت ل
ويئى ب كارى وى رابىت و وى كارى پىشىفە بىكەت.

لى ھەكە مە فيا ل سەر وان حوكىداران بئاخقىن يىن ب
شيانىن خۆيىن مەزن و نە ژ بەر چەنسېاشىي گەھشتنىھ وئى
پلى، دى بىنinin يى ژ ھەميا مەزنەر مۇسا پىغەمبەر، كۆرس،
رۆمۈلۈس و تىزىؤس و يىن دى نە، ھەرچەندە ژى نابىت ئەم

به حسی موسا پیغمه‌بر، بکهین چونکی ئهو هنارتی خودی يه و بجهئینه‌ری فهرمانین وي يه، لى ئهو همر دی مهزن و جهی ریزگرتني بيت، چونکی ئهو خودان تایبەتمەندىيەك بوویه و هەزى هندى بوویه ل گەل خودى مهزن بئاخفيت.

لى کورش و يېن دى يېن شانشينى بۇ ماين، يان دامەزراپىن، ئهو هەمى زى جەن ریزگرتني نە و كارىن وان كرین و ب دەستقە ئىنائىن، نە گەلهك جودانە ژ وي تشتى موسا كرى، هەرچەندە يى دويماھىي پاشتا خۇ ب رىپەر و سەرووەرەكى مهزن گەرم كربوو، كۆ ئهو ژى خودى مهزنه.

ھەكە ئەم هوپەرك بەرى خۇ بەدەينە ژيان و كارى وان، تى نائينىنەدر كۆ وان د ھەر تىشەكى دا پاشتا خۇ ب چەنسى(بەختى) گەرم كربىت، لى ھندەك دەليقە بۇ پەيدا بووينە و هارىكارىيَا وان كري، كۆ بشىن ماددى گونجايى ل دۈرماندۇرى خۇ باش دارىشىن و وىنەيەكى جوان ژى چى كەن، ئانكۆ ھەكە ئەف دەليقە نەھاتبانە، دا بەھەرە و شىيانىن وان ب ئاپى دا چىن و غەوارە بن، هەروەسا بىيى وان بەھەرەيان، ئهو دەليقە دا دەرباز بن و بۇرن، بىيى ھندى ج مفا ژى بەھىتە ودرگرتە.

ھۆسا، پىدۇي بۇ موسا گەلى ئىسرائىل ل مىسى بېينىت بەنى يە و ژ لاپى مسربىييان فە يى دەھىتە تەپەسەرگرن، داكۇ د ئامادەبن گەلهك گوھدارىيَا وي بکەن و ل دويش وي بچن و ژ بەنياتىي بەھىنە رزگارگرن.

پېدۇنى بۇو رۇمۇلۇس نەشىت ل ئەلبامىنىت و ل رۇزاڭ
دايىكبوونا خۇل ئەردىكى چۆل وھۇل بەھىتە ھافىتن، داكۇل
پاشەرۇزى رابىتە سەرخۇ و بېتە شاھى رۇما و دامەززىنەرئى
وى نەتهۋەسى.

ھەروەسا پېدۇنى بۇو كۆرس وى دەمى بەھىت دەمى فارس د
تۈرە و داڭران ژ ئىمپراتۆرييا مىدىيىان و دەمى مىدىيىان
سالۇخەتىيەن سوارچاکىي ژ دەستداین و ھونەرى شەرى ژبىر
كىرىن و جلاكىيەن مىرانيي ژ بەر خۇ كىرىن، ژ بەر درېزىيە
سەرەر بۇونا ئاشتىي ل وى ئىمپراتۆريي.

تىزىيۇس زى نەدشىيا شىيانىيەن خۇ دىيار بىكەت، ھەكە
ئەسىنى (خەلکى ئەسىنى) تەراوبەرە و پارچەكى نەدىتبا.

ژ نەمۇونەيىيەن بۇرى دىيار دېيت كۇ دەلىقان رى بۇ وان زەلامان
خۆشكىرىھە و سالۇخەتىيەن وان يىيەن بلند زى ھارىكارييىا وان كرىيە
مفالى ژ وان دەلىقان وەرگەرن، بۇ بلندكەن و سەرفەرازكىرنا
وەلاتىيەن خۇ و بەھىزتركەن و خۆشتىركنان وان.

ئەھوين مفالى ژ شىيانىيەن خۇ دېيىن داكۇ بىنە مىر، ب زەحەمەت
دەگەھەنە مىرگەھى، لى ئەو ب ساناهى دېپارىزىن، ئەو ئاستەنگىيەن
دەكەۋە د رى يَا وان دا، پېشكەكا وان ئەون يىيەن ل قۇناغا
دامەززىاندىي يَا داكىرنا بىنەما و ياسايىيەن نوى، يان راستەكىرنا
وان ياسايىان پەيدا دېن، كۇ دەقىت بەھىنە ب كارئىنان بۇ
خۆشكەن و موڭمنا جەھى پېيىن خۇل مىرگەھەنَا نوى و
ھاوېشكەن رەھۋىسا وى.

دېیت وئى چەندى ژى بزانىن کۆ مەترسیدارلىرىن و ب
زەممەتلىرىن تشت ئەوه دەمى سىستەمى كەقنى وەلاتەكى
دگۇھورى و دەست ب دانانَا سىستەمەكى نوى دكەى بۇ
رېقەبرنا كاروباران و دەمى وي سىستەمى بجە دئىنى، چونكى
سەركەفتىنا وان چاكسازىيىان جەن گومانى يە، دەستپىكىرنا
بجهىنانا وان ژى جەن مەترسىيەكا مەزنە، چونكى ئەۋىن مە
ژ سىستەمى كەفن وەردگرتىن، كۆ ب ھەزماھ زۆرن، دى بنە
بەرھنگار و نەيارىن وي چاكسازى، ھندهك ژى ب سىتى و
دوودلى دى پشتەفانىيَا وي كەن، ھەرچەندە سىستەمى نوى د
مەايى وان دا بىت ژى.

ئەۋىن ياسا پشتەفانىيَا وان دكەت و ل وي باوھرى نە كۆ
ياسايىن بەردى باشتىر بۇون و چاكسازى جەن گومانى نە، ژ
لایەكى دېچە ژى، ژ بەر خۇرستى مەرفىيە، كۆ خەلکى باوھرى
ب تشتى نوى نىنە هەتا ب كريyar تاقى نەكەت.

ل سەر فى بنواشەى، ئەۋىن چاكسازىي دكەت، نەيارىن وي ل
ھەر دەلىقەيەكا بۇ ھەلدەقەفيت، ب گەرمى و ژ دل ھېرشنى
دكەنە سەر، لى تاڭرىن وي ب سارى بەرھەفانىيەكا سىت و
رەڤوک ژى دكەن، چاكساز ژى ل نافبەرا ۋان و وان، بەرھنگارى
مەترسىيەكا گەلەك مەزن دېيت.

ژ بەر ھندى، ھەكە مە فيا ب ھويىرى ۋەكۈلىنى ل سەر فى
مەسەلى بکەين، دېیت بەرى ھەر تشتەكى بزانىن كا ئەرى ئەۋ

چاکسازه دخوّسهرن و پشتا خوّ ب خوّ گهرم دکهن، يان ژی
پشتگه رمین هندکین دی نه، ب دهربېنه کا دی: ئەرئى ئە و
دشیت هندکین دی بۇ لایى خوّ راکیشیت و بکەته تاگرین خوّ
بۇ بجهئيانا وي تشتى بۇ وان داناي، يان ژى ئە و دشىن وان
تشستان بسەپىين؟ د روشا ئىكى دا ئە و نەشىن ج ب دەستقە
بىين، تنى سەركەفتەنەکا لاواز نەبىت، ج تشستان ژى بجە نائىن،
لى ھەكە شيان پشتا خوّ ب هيّزا خوّ گهرم بکەن و بشىن وي
هيّزى ب كاربىين، ئە و ناشكىن، كىم جاران نەبىت.

ب فى رىكى، ھەمى پىغەمبەرىن چەكدار و خودان هيّز شيان
سەركەفن و پەياما خوّ بگەھىن، لى يىن نە چەكدار و
ئاشتىخواز سەرنەكەفتەن. سەربارى وان تشتىن مە گۆتىن،
خورستى مروقى زى دھىتە گوھورىن و ھەر جارى ب
ئاوايەكىيە، ب ساناھىيە وان ل سەر بۇچۇونەكى رازى بکەى و
بەردە ئارمانجەكى هان بىدى، لى گەلەك ب زەممەتە ل سەر
وان بۇچۇونىن خوّ بىيىن، ژ بەر ھندى پىدفييە ئەم كاروبارىن
خوّ رىكېتىخىن و خوّ بۇ ھەر روشه کا نەئاسايى ئامادە بکەين،
ھەكە ئە و خەلک ب نەرمى و خۇشى ب وى بۇچۇونى رازى بۇو،
ئەفە تشتەكى باشە و ج كىشە نىنە، لى ھەكە رازى نەبۇو، دەڤى
شىرى و سەرى رمى دى وان رازى كەت.

ھەكە مۇسا، كۆرش، تىزىيۇس و رۆمۈلۇس دېنى چەك بانە،
نەدشيان وەل يىن دى بکەن بۇ دەمەن دەيىز رىزى ل ياسا و
دەستوورىن وان بگەرن، ھەرودكى ل ۋى سەرددەمى ب سەرئى

جیرۆلام ساڤونا رۇلا ھاتى يى بەرھنگارى شەستنەكا مەزن
بۇوى، دەمى ياسايىن خۇيىن نوی بجه دئىنان و نەشىاى
ستويىن يەن رېبازا خۇ دانىت و خەلکى زۇرى ل دۆرماندۇرى وى
زى دەست ب كافركرنا وى كرى و رەوش تىكىدای، ئەفه زى
چۈنكى وى ج رى يىن ل بەردەست نەبوون بۇ پاراستنا وان
كەسىن هەر زوی باودرى پى ئىنای، يان يىن هەلگەرياي نەچار
بکەت باودرىي پى بىن.

زەلامىن وەكى قى، زەممەتىيەكا مەزن دېينىن و بەرھنگارى
مەترسىيەن مەزن دېن ھەتا بشىن رېيا خۇ فەكەن و ئەو
مەترسى دېنە گەف ل سەر وان و دەپىت ب شيان و بەھرىيەن
خۇ وان مەترسىيان كىيم بکەن، ھەروەسا ھەكە شيان ب ھىز
وشيانىن خۇ ب سەر وان ۋاسىتەنگان بکەفن و خەلکى پەسىنى
وان كر و رېزلى گرت، يىن دەپ ب گازنده و حەسويدىي زى پى
دېن ڙنافىرن و بى دەنگ كرن، ئەو دى شىن ھەر ھىزدار و
سەرفەراز و شاد بەمین و دى دويىرى ھەر ئازارەكى بن.

من پېيغۇشە نموونەيەكا دى ل سەر نموونەيىن من گۇتىن
زىدە بکەم، كۆ ھندى وان يا فەر نىنە و ناگەھىتە پلا وان، لى
ھەر چەوان بىت نموونەيەكە دشياندايە ل گەل ھەمى رەوشىن
دى يىن وەسا بھىتە ھەقبەرگرن، ئەو زى نموونا ھىيرۇ(ھىرقە)
سیراکۇزىيە، يى بۇويە مىرى سیراکۇز، كۆ بەرى ھنگى كەسەكى
ئاسايى بۇو، وى ج ھارىكار نەبوون بۇ گەھشتىنا وى پېيگەھى، ز
بلى چەنس و سالۇخەتىيەن وى.

خەلکى تەپەسەر و زۆلىيگىرى سىراكۆز ئەو وەك سەرۋەتكى خۇھەلبىزارت، ژ بەركۆ ئەو يىنەزى مىرگەھى بۇو، ب شىيانىن خۇبۇو مىرى وان و ھېشتا كەسەتكى ئاسايى بۇو دەمىنى نېيىسىران ھۆسال سەر نېيىسى: (تايىبەتمەندىيەن وي نە، يېئىن وي بلند دكەنە پلا شانشىنى، ج تاشت يىنەزى كېم نىنە بۇ حوكىمكىنى، ژ بلى چويىف و كورسىيا شانشىنى).
وى سىستەمى كەقنى سەربازگىرىيَا خۇبەخش ھەلۋەشاند و سىستەمى كى نوى ل شوينى دانا و دەست ژ ھەمى ھەۋال و ھەۋپەيمانىن بەرى بەردا و ھەندەك ھەۋپەيمانىن نوى چىكىرن.
ھۆسا ب رېيىا لەشكەر و ھەۋالىن خۇ يېئىن وي ھەلبىزارتىن، شىا شانشىنىيەكى ل سەر شەنگىستەيەكى ساخلەم ئافا بىھەت و بپارىزىيت، ل پېشىنەك گەلەك پېشە وەستىيا، ل پاشىنى ج ئاستەنگىن وەسا بۇ پاراستنا وي شانشىنى نەدىتن.

پشکا حهفتى

میرگەھىن نوى

يىن ب هارىكارىبىا ھىزىن يىن دى،
يان ئى ب چەنسباشىي ب دەستقە ھاتىن

ئەۋى ب رېيا چەنسى، ژ ھەفۇدلاتىيەكى ئاسايى بىلد دېيت
و دگەھىتە پېڭەھى ميرگەھى و شانشىنىي، روى ب روى ج
ئاستەنگ و زەحەمەتىيان نابىت، ھندەك ئاستەنگىن كېم نەбин،
لى دى گەلەك ئاستەنگان بىنیت دەمى بزاڭا پاراستنا وى پۆست
و پېڭەھى دكەت، ژ بەركۇ دەمى بەرەڭ وى پېڭەھى دچن ج
ئاستەنگ و زەحەمەتىيان نابىنن، چونكى ئەو پۆست بۇ دفرن و
بۇ دھىن، لى پشتى رەوش بنهجە دېيت و جەھى بىيىن خۇ ل
سەر دەستەلاتى مۆكم دكەن، دەملەدەست ئاستەنگ و ئارىشە
پەيدا دىن.

نەمونە ژى بۇ وان میران ئەون يىن دەولەتكە ب پارە يان
وەك خەلاتكرنەك ب دەست دكەفيت، ھەرودكى بۇ گەلەكان ل
وەلاتى گريكان ل بازىرىن ئايونيا و گزىرتىن ھيلسبۇنت چى
بووى، ئەفە ژى دەمى دارىيۇس ھندەك مير ل وان جەنان دانايىن،

داكو ب نافى وى وان بازىران بپارىزىن و سلامەتى و دەستەلات
و سەرفەرازىبىيا وى راگرن.

ھەروەسا ئىمپراتور ژى ھەنە وەكى وانە و ب بەرتىلكرنا
لەشكەرى، ژ ناڭ مللەتى بلندبۇوينە و گەھشتىنە وان پۆستان و
ب تەۋاھى پشتا خۇ ب ئئىيەتاباشىيا وان گەرم دەن يېن دەستى
ھارىكارىبىن بۇ درىيىز كرین، يان چەنسى خۇ ب چەنسى وان ۋە
گرېداینە، كۈ ئەڭ ھەردۇو مەسەلە ژى د دۆمدىرىيىز و بىنەجە
نابىن، چونكى حەز و قىيانىن زەلامان بەردەوام دەنەنە گوھورىن
و وەكى خۇ نامىين، ئىمپراتورىن وەسا نازانن چەوان دى پىگەھ
و دەستەلاتا خۇ پارىزىن، ئەو د رەوشەكا وەسادا نەبورىنە كۇ
بىشىن وى پارىزقانىيى بىكەن، چونكى ئەۋى بلىمەت نەبىت و
نىشا زىيى خۇ ب تەمبەلىي ۋە بۇراندېتىت، نەشىت فەرمانا
بىدەت، ھەروەسا ھەكە پىكۈلا بجهنئىانا وى فەرمانى كر، يى
سەركەفتى نابىت، چونكى وى ئەو ھىزا تاڭر نىنە پى
سەرپىچىكەرى نەچار بىكەت بۇ بجهنئىانا وى فەرمانى.
سەربارى ھندى، شانشىنى يېن ژ نوى دەنەنە دامەززاندن و
زوى وەرارى دەنەن، وەكى ھەر تىشەتكى دىيە يى زوى وەرارى
دەكت، وەكى دارەكا ژ نوى چاندىيە و نەشىت زوى رەھ
ورىشالىن خۇ داهىلىتە كويرييىا ئەردى و بىنەجە بىكەت و تايىن
خۇ بەلافە بىكەت، ھەروەسا ھەرچەندە ب سەرفە سەرەت
جوان و دلگىرە، لى ڇيانا وى يى درىيىز نابىت و ئىكەمەن ھەبایى
لى دەدت دى ئىخىت، لى ھەكە ئەۋى گەھشتىيە وى پىگەھى

کەسەکى بلىمەت بىت، دى شىت پىنگاھىن بلەز ھافىت بۇ
پاراستنا وى تشتى چەنسى ھافىتىيە دەمبىزىدا وى دا، پاشى
دى دەست ب دانانا وان بنەما و شەنگىستەيان كەت، يېن ھەر
مېرىدك بەرى ببىته مىر دەست دھافىتى، ھۆسا كارى وى دى يى
سەركەفتى بىت.

دى نموونەيان ل سەر ھەردۇو رى يېن (شىان) و
(چەنسىباشىي) ئىنم بۇ چەوانىيا گەشتنا پلا مىرى، ئەو ژى:
فرانسيسکو سفۇرزا و قەيسەرلى بۇرجىا يە.

فرانسيسکو، پشتى ب سەر ھزاران ئاستەنگان زالبووى و ئەو
ئاستەنگ ژ رى يَا خۇ راکرىن، ب سىاسەتەكا ئاقلانە و ب رى
يېن ئاشتىانە و ب شىيانىن خۇيىن مەزن ژ ھەۋەلاتىيەكى
ئاسايى بلندبۇو و گەشتە پلا دۇقى مىلانۇ و بى ئاستەنگ و
زەحمەتى شىا وى تشتى ب دەستە ئىنای بىپارىزىت.

لى قەيسەرلى بۇرجىا، يى ناقدار ب دوق فالنتينو، ب رىيَا
دەستەلەتا باپى خۇ گەشتە پلا پاشاتىي و بۇ خودان دەولەت،
لى ھەر زوى ژ دەستدا، ئەفه ژى پشتى دەستەلەتا باپى وى
نەماى، سەربارى ھندى كۆ وى ھەمى پىنگاھىن پىىدە
ھافىتىبۇون، يادقىا ھەر كەسەكى هشىار و دانايى و رانايى وەكى
وى بىكەت بۇ پاراستنا وى ميراتى بۇ ماى و خۆشكىنا جەن پىيىن
خۆل ھەرىمەكى يابى رىيَا ئېكى دى يى خودان شىان و چەك و
لەشكەر ب دەستەھاتى. من بەرى نەو گۆتبۇو: ئەۋى
پىشوهخت شەنگىستە نەدانىت، ھەكە بلىمەتەكى مەزن بىت،

دشیت پشتی هنگی ژی وی چهندی بکهت، هه رچهنده ئه و کار
بۇ ئەندازىيارى دى يى ب زەممەت بىت و مەترسى دى ل سەر
ئاۋاھى ب خۇ ژى ھەبن.

دەمى بەرى خۇ دەدىيەنە پېرابۇون و رېكارىن دۆقى كرين،
دى بىينىن شەنگىستەيىن مۆكم و بىنەجە بۇ دەستەلەتا خۆيا
پاشەرۇزى دانابۇون و كەسى ئه و نەكربۇو يادۇقى كرى، ۋان
پېرابۇونان كارى وي د پرۇسا ئاڭاڭىنى دا ب ساناهى كر، فېجا
ھەكە بىزاخىن وي د سەركەفتى نەبن ژى، ج ژ بهايى كارىن وي
ناھىيەتە كىمكىرن، ئەو نە شاشىا وييە، بەلكى تىن ژ بەر بى
چەنسىيَا وييە.

دەمى پاپا ئەلىزاندەرى شەشى قىای پېڭەھى كورى خۇ يى
دۆق بىلد بکهت، دەپا ب گەلهك ئاستەنگىن نەم و پاشەرۇزى را
بۇرى با. ئىكەمین كىشا بەرەنگارى پاپاى بۇوي ئە بۇو كۇ وي
ج رى نىن كورى خۇ بگەھىنېتە پلا حوكمدار، ھەكە مىرگەھ
ملکى دېرى نەبىت، ب رامانەكا دى، دەپىت مىرگەھ ملکى دېرى
بىت هەتا بشىت پېڭەھى كورى خۇ بىلد بکهت، وي دزانى كۇ
دۆقى مىلانو و خەلکى فينيسيا رازى نابن پاپا بزاڭا
كۈنترۆلكرنا ھندهك بازىرېن دېرى بکهت، چونكى وي دەمى
فيەنزا و ريمىنى ژ لايى فينيسيا فە دهاتنە پاراستن، سەربارى
ھندى، تىېبىننیا ھندى كر كۇ ھېزىن چەكدارىن ل ئيتاليا،
نەخاسمه ئەو ھېزىن كۇ دەپا خزمەتا وي بکەن، ل بن فەرمانا
گرۇپەكى بۇون يىن ژ بەرفەھبۇونا دەستەلەتا پاپاى دىرسىيان،

رامانا وى ژى ئەوە كۆئەو نەشىت پشتا خۇپى گەرم بکەت،
چونكى ھەمى ل بن سەركىدايەتىيا ھەردوو بنەماليڭ ئۆرسىن
و كۈلۇنا و ھارىكارىن وان بۇون.

ژ بەر ھندى دەپىا ئەوە روشا نەھۆ يَا ئىتاليا ئالۋىز بکەت و
فەرتەنا ل ھەرىمېن ئىتالى بئارىنىت، داكۇ بشىت سەروھرىيَا
خۇل سەر پىشكەكا وى مسۇگەر بکەت، ئەفە ژى بۇوي تىشەكى
ب ساناهى بۇو، وى دىت كۆ فىينىسى(ژ بەر ھندەك پالدەرىن
دى) داخواز ژ فەنەسىيىان كرينه بەھىنە ناڭ ئىتاليا، وى
بەرھنگارىيَا ئىنانا شاھى فەنسى و سەربازىن وى بۇ ناڭ ئىتاليا
نەكىر، بەلكى پىشەقانىلى كر و كارى شاھ لويس ب ساناهى كر
بۇ بەرداナ ھەۋىزىنا وى و ب دويمىماھى ئىنانا وى گىرىبەستا
ھەۋىزىنىيى. ب ۋى ئاوايى، شاھ ب ھارىكارىيَا فىينىسىيىان و ب
رازىبۇونا ئەسکەندەر ھاتە ناڭ ئىتاليا و ھەر زوى دەمى
گەھشتىيە مىلانۇ، پاپاي داخوازا ھېزىن سەربازى ژى كر بۇ
شەركىرنى ل دىزى رۆمانا و ژ بەر وى ناڭدارىيَا شاھى ھەى، پاپا
شىا سەركەفتىن ب دەستقە بىنیت.

ھۆسا پاشى كۈنترۆل ل سەر رۆمانا كرى و كۈلۇنایى
شىكandىن، دوو تىشت بۇونە ئاستەنگ درىيَا وى دا بۇ پاراستنا
سەركەفتىن خۇ و بەردەۋامبۇونى ل سەر سەركەفتىن دى:
ئىك: وى گومان ژ تاڭرى و دلسۆزىيَا ھېزىن خۇ ھەبۇو.

دوو: ھەبۇونا گومانان ژ ئىنەتا فەنسا، ئانكۆ ئەو دىرسىيا
ھېزىن ئۆرسىن يىن پاشتا خۇپى گەرم كرى، وى بەھىلەن و

سەرباز و چەکى خۆ فەكىشىن، كۆ بەرى هنگى ب كارئينابۇون و سەركەفتىن پى ب دەستقەئىنابۇون، ئەفە زى بۇو ئەگەرى وى چەندى نەشىت ل سەر شەرکرنى بەردهوام بىت و ئەردى ب دەستقەئىنای زى زى بھېتە ستاندىن.

ھەقدەم ئەو دىرسىيا شاھى فەنسا ب خۆ زى وى چەندى ل گەل بىكەت و پشتا خۆ بىدەتى، ئەو ب وى چەندى حەسىا و ئىنيهتا وى زانى دەمى كۆنترۆل ل سەر فيەنزا كرى و دەست ب ھېرشان ل سەر پۇلۇنىا كرى و ئۆرسىيى دوودل بۇوين و خۆ ۋەھىلار، ھەروەسا ب ئەنيهت خرابىيا شاھى زى حەسىا، پشتى دۆقىيى ئۆربىنۇ سەرتاندى و بىزاف كرى ھېرشى بىكەتە سەر تۆسکانىا، وى دەمى شاھى ھەوا وى راوهەستاند و نەھىلا وى پرۇزى خۆ بجه بىنېت. پشتى وى دەمى دۆقى بىرياردا پشتا خۆ ب لەشكەرى كەسى گەرم نەكەت، ھەكە يى وى نەبىت، پشتا خۆ ب چەنسىباشىپا كەسى گەرم نەكەت، ژ بلى يا خۆ.

ئىكەمین تىشتى دۆقى پشتى هنگى كرى، ھەردوو پارتىن بىنەمala ئۆرسىيى و كۆلۇنا ل رۆما لاۋازكىن و تاڭر و پشتەغان و ھارىكار و رىيە سېي و ماقولىلىن وان ھەمبىزكىن، ئەفە زى ب رىيَا خەلاتكىن و دىيارىييان، تىرکىندا وان، دامەزراندىندا وان ل پۆستىن سەرگىدايەتى و مەلبەندىن ھەزى پىگەھەين وان و پەيوەندىيىن ھەفالىنىي ل گەل گرىيدان، ب ۋى ئاوايى، پشتى چەند ھەيەكىن كىيم پەيوەندىيىن وان ل گەل پارتىن وان ھاتنە بىرىن و گەلەك پويىتە ب دۆقى كرن و گرىيدايى وى بۇون.

دوق ما ل هيقيا دهليشه يهكى داكو بشييت رېبهريين كولونا قر
كهت و فهبرينيت و پشتى شيای بنه مالا كولونا ڙناڻ بهت، خو
ل هيقيا دهليشه يهكى گرت و ئهو دهليشه باش ب کار ئينا،
هه رودسا دهمى بنه مالا ئورسيينى ديتى كو به رفره هبونا
دهسته لاتا دوقى و هيزا ديرى، رامانا وي كهفتون و ڙ نافچوونا
وانه، ئينا داخوازکرن جقاته کا شورال ئوربيئول هه ريمما
ماجيونى بھييته گريدان، ئاها ل ويئرى شورشا ئوربيئول سه ره لدا
و ئالوزى كهفته رومانا و دوق بھرنگاري مهترسيينى بي
توخىب بwoo، لى ب هاريکارييا فرهنسييان شيا ب سه ره مى
مهترسييان سه ركەفيت.

پشتى دوقى ناف و دهنگى و پيگەھى خو زفراندينه فه، برياردا
باوهريي ب فرهنسييان و هه ر هيزة کا دى يا بيانى نهئينيت و
وي تىنه و دراند و هه فېھيمانى ل گەل ج لايەنان نهكر، لى ب
زيرهكى سياسەت ب کار ئينا و پەنا بره بھر خاپاندى و
ئارمانجيin خوييin راسته قينه باش فهشارتن، هه تا ئورسيينى
نه چاربويين دەملىدەست ل گەل ئاش ببن، ئورسيينى نويينه رى
خو مستهر پاولو هنارتە نك دوقى و دوقى ڙى هه مى گومانىin
وى فه رەھاندن، ئهو ڙى ب رىيما پيشكىشكىرنا ديارييin وھكى پاره
و هەسپ و جاكىن نەخشاندى و چەكىن گرانبها، ئورسيينى ڙى ڙ
به ر ساويكەيبيا خو فه گەريانه سينيگاگلىا، لى بونه نېچىرەكى
ب ساناهى و كهفتنه ناف لەپىن دوقى.

ھۆسا، پشتى دوقى هه مى رېبهريين ئورسيينى ڙ نافبرين و

تاگر و پشتەفانیین وان هەمبىز كرين، شيا شەنگسته و بنەمايىن ساخلم بۇ موكىرندا دەستەلەتا خۇ دانىت، هەرودىسا پشتى سەرانسەرى رۆمانا ستاندى، دۆقىيا ئۆربىنۇ ژى ستاند و ئەو شيا رازىبۈون و دلسۈزىيَا خەلکى وان ب دەستە بىنت، پشتى هەست ب مفا و تايىبەتمەندىيىن باشىن حكومەتا وي كرين. ژ بەركۇ ئەڭ پشكا سىاسەتا دۆقى گەلەك يا فەرە و هەزى ھندى يە يېن دى تىپىننیيا رۆلى وي بکەن و ل دويىش سەلىقە و رىچەكا وي بچىن، ئەز زى دى ب درىزى ل سەر وي سىاسەتى ئاخىم.

دەمى دۆقى كۇنترۇل ل سەر رۆمانا كرى، ئەو هەرىم ل بن دەستى حوكىدارىن لاواز بۇو و خەما وان تالانكرن و شەلاندىندا ھەفوەلاتىيان بۇو و نە حوكىمن و رىچەبرىنا وان بۇو، ل شوينا ئىكبوونى ل نافبەرا وان پەيداكەت تەراوبەرا دىكەن و ب ھەلئىخىستنا كەرب و كىنىن كەفن بىراشا ژىكەكىرنا وان دىكەن، ھەتا ئەو هەرىم بۇويە نىچىرا دزان، تالانكرن و شەلاندىن و داگىركرنى و ھەمى جۇرىن دى يېن فەرتەنە و خىنافى، ژ بەر ھندى دۆقى بىياردا كۆ حكومەتەكا باش ل وىرى بھىتە دانان، حكومەتەكا وەسا بشىت خەلکى ھاوىش بىكت و گوھدارىيَا دەستەلەتا وي بکەن، ئىينا وي سىنیور راميرۆ دى ئۆركۈ(دە لۆركوا) يى دلەرق و خودان شىيان كرە نوينەرە خۇ و والىي وان و دەستەلەتىن تەفاف دانى.

راميرۆ دى ئۆركۈ شىا د دەمەكى كورت دا سەركەفتەنەكا

مهزن د ئىكگرتن و رىكخستنا وەلاتى دا ب دەستقە بىنىت و تەناھىيى لى بنه جە بکەت و چاكسازىيان ئەنجام بىدەت، لى دۆقى دىت كۆ ئەڭ دەستهەلاتا رەھايى دايى نە كارەكى گونجايە، و هەكە دەستهەلاتا وي درېز بۇو، دېيت نەفيانى ل ناڭ دەرۈونى خەلکى دا پەيدا بکەت و بېيتە ئەگەرى ئىكچۈوونا رەوشَا وي ھەرىمى، ئىنا دادگەھەكا مەددىنيا دادپەرەرى ب سەرۋەكتىيا دادورەكى خودان شىيان ل ناڭ پايتەختى وي ھەرىمى دانا، ب ئاوايەكى وەسا كۆ ھەر بازىرەكى پارىزەركەن وەك نويىنەرى خۇ ل ناڭ وي دەزگەھى ھەبىت.

دەمى دۆقى زانى كۆ زۆرى و كوتەكىيا بۆرى تىباھەكا نەفيانى دەرۈونان دا پەيدا كريە و داكۆ ھەميان ب تەفافى بکەته تاڭر و پشتەقانىن خۇ و وان ژ خۇ رازى بکەت، دۆقى بىرياردا بۇ ھەميان رابگەھەينىت كۆ ئەو تاشى هاتىيە رويدان نە ژ بەر وان فەرمانان بۇو يېن وي دەرئىكەخستىن، بەلكى ژ ئەگەرى حەزىن رەق و زەقلىن راميرۇ دى ئۆرکۆ بۇوينە و ئەو بەرپرسى ئېكەنەيە ژ وي زۆرى و كوتەكىيا هاتىيە كىرن، ھۆسما پشتى دەلىقە بۇ دۆقى ھەلکەفتى، راميرۇ دى ئۆرکۆ ب وي كوتەكىي گونەھبار كر و زىندان كر، پاشى سېيىدەيەكى زوى بىرە گۆرەپانا سىزنا، ل وېرى فەرماندا لهشى وي بەيىتە كەلاشتىن و كرە دوو پارچە و خەنجهەركا خويىنەلۇ د لهشى وي را چىكلاند، دەپەكى دارى ژى دانا ب رەخ فە.

ئىنا ۋى كارى ھۆفانەيى وي، ھەستەكا ئىكەنەلەيا رازىبۇون و

حیبەتیبوونى ل نك خەلکى پەيدا كر، ژ دلەقىيا بکوژان
بزدیان، لى ب رزگاربۇونى ژ زۆرى و كوتەكىيا رامىرۇ دى ئوركۇ
كەيفحۇش بۇون، لى دا فەگەرييىنە وي جەھى ئەم لى راوەستاين.
دەمى دۆقى ھەست ب ھىزا خۇ كرى و ژ نەمانا مەترسىيىن
ل دۆرماندۇرى خۇ پشتراست بۇوى، نەخاسمه ژى پشتى بۇويە
خودان ھىز و چەكى خۆيى تايىبەت و ھەفسوپىن خۆيىن ژى
دەرسىيا لاواز كرین، وەسا دىت كۆ نەشىت زىددەتل سەر كارىن
خۆيىن داگىركىنى بەرددوام بىت، ھەكە رىزگرتنا فەنسا بۇ خۇ
مسۇگەر نەكەت، نەخاسمه ژى پشتى پى حەسیاى كۆ دېيت ج
جاران شاهى فەنسا(نەخاسمه ژى پشتى ب سەر شاشىيا وي يَا
دويماهىيە لبۇوى) دەستى ھارىكارىي بۇ درىز نەكەت و ھارى
نەكربۇو، ژ بەر ھندى دەست ب ھەفپەيمانىن نوى كر و ب
داۋدۇزى و حىلە وحەوالان سەرددەرلى گەل فەنسا كر، ئەفە
ژى دەمى شاهى فەنسى ھەوەك بەرەڭ ناپۇلى و دىزى ئىسپانىيىن
گايتىا دۆرپىچ كرى، دەستپېڭىرى.

ھۆسا وي فيا خۇ نىزىكى فەنسىيان بکەت و پەيمانەكى ل
گەل گرى دەت دىزى ئىسپانىيىان و خۇ ژ فەنسىيان پشتراست
بکەت، دشىاندابۇو دۆق دەپ سىاسەتى دا يى سەركەفتى با،
ھەكە خودى ژىي ئەلىكزاندەرى بابى وي درىڭىرلا، ئەفە ئەو
پېرابۇننۇن دۆقى كرین بۇ روى ب روپۇنا رەوشانەو.

لى تىشتى پەيوەندى ب پاشەرۆزى ۋەھى، دۆق ترسىيا
پشتى مىن ئەلىكزاندەر سەرۆكەكى نوى بەھىت و سەرە ھەريمىن

دېرى نه ياریيا وي بکهت، ترسیا ئەسەرۆکى نوي يى میراتگر
وان هەریمان ژى بستینیت يىن پاپا ئەلیکزاندر داینى، ژ بەر
هندى برياردا ب چوار رىيان خۇ ژ وي مەترسىي بپارىزىت:
ئىك: هەمى ئەندامىن وي بنه مالا حوكمدار قوتىر بکهت يا
ملك و مالى وي ژى هاتىه ستابان، داكو پاپاي ج دەليقە
نه بن كەسەكى ژ وي بنەمالى بۇ كورسييما پاشاتىيى
كاندىد بکهت.

دوو: راكىشانا هەمى خانەدان(ئەرسەتۆكرات) يىن رۆما بۇ لايى
خۇ بۇ ترساندىنا پاپاي و راوهستاندىنا حەز و فيان
وبزاھىن وي.

سى: باش كۈنترۈلكرنا جقاتا كاردىنالان.

چوار: ب دەستەنەن دەستەنەلاتەكا بەرفەھ بەرى مىندا
پاپا ئەلیکزاندرى بابى خۇ، داكو ئەو ب خۇ و ب تىنى
بشيىت بەرسىنگى ئىكەمەن ھىرشن بگرىت، كۆ دېيت ل
دۇزى وي بھىتەكىن.

دەمى پاپا مرى، دوقى هەر چوار ئارمانجىن ئىكى بجه
ئىنابون و يا چوارى ژى ل بەر بجهىنانى بwoo. وي گەلهك
حوكمدارىن بەرى يىن لاداي قىر كرن و ھەزمارەكا گەلهك كىيم
ژى شىان بىرەقىن، ھەروەسا شىا خانەدان و ماقولىيەن رۆما بۇ
لايى خۇ راكىشىت و دەستەنەلاتەكا مەزن د جقاتا كاردىنالان دا
پەيدا بکهت و كۈنترۈل ل سەر ھەميان كر، لى بۇ ب

دەستقەئىنان و ھەمبىزكىن ئەردىن نوى، وي پلانەك بۇ خۇ دانا، داکۆ بېبىتە سەرودى تۈسکانىا، دەمەكى كورت ژى شاهى بۇرجىا و بىيۆمبىنۇ بۇو، ھەروهسا شىا پىزا ژى بپارىزىت.

دەمى دۆق پىشتىزاست بۇوى كۇ ترسا فەنسىيەن ل سەر نەمايمە پىشتى د ھەوهەكى دا ئىسپانىيەن ئەۋۇ ژ ناپۇلى دەرىئىخستىن و ھەردوولا بىزاقا ھەۋالىنى ل گەل كرین، ب تەۋافى پىزا كۈنترۆل كر، پاشى پىشتى دەمەكى كورت لۆكا و سېيىتا ژ لايى سەركىرىدىن وان ۋە خۇبەخشانە هاتنە رادەستىرن، چونكى ژ لايەكى ۋە كەرب ژ فېنېسىيەن قەدبۇون، ژ لايەكى دېقە ژى دەرسىيان.

وي دەمى فلۇرەنسا يَا لَاواز و بى داھات بۇو و ھەكە دۆق في سالى وەكى سالا بەرى يَا ئەلىكزاندر تىىدا مىرى د كارىيەن خۆدا يى سەركەفتى با، دابىتە خودان ھىز و نافدارىيەكە وەسا بشىت پىشتا خۇ ب ھىز و شىانىن خۇ ب تىن گەرم بىكەت و پىشتا خۇ ب ھىزا ج لايەننىن دى و چەنسى وان گەرم نەكەت و دا شىت دەستتەھەلاتا خۇ پارىزىت، لى پىيىنج سالان ب تىن پىشتى قەيسەرى بۇرجىا بۇ جارا ئىيىكى شىرى خۇ دەرىئىخستى، ئەلىكزاندر مەر و ئەو ھىپلا ھىشتا رەوش ب تەۋافى بىنەجە نەبۇو، ل رۇمانا ب تىن نەبىت، لى رەوشا ھەمى دەفەرىيەن دى ما ھەلاؤىستى ل نافبەرا دوو لەشكەرىيەن ب ھىزىن دىزى وي. ھەرچەندە ژى دۆق تۈوشى نەخۆشىيەكە گران ببۇو، لى ئەو كەسەكى خودان شىان و پىر بىزاق بۇو و دزانى چەوان دى پىشتەۋانىيە زەلامان ب

دەستقە ئىنىت و ب سەر دۇزمانان سەركەفيت، سەربارى ھندى ئە و بنواشىن وي د دەمەكى كورت دا داناين گەلەك ب ھىز و مۆكم بۇون، ھەتا پلهىەكا وەسا، ھەكە ئەڭ ھەردۇو لەشكەرە ل بەر سىنگى وي نەبانە و رەشا ساخلمىيا وي ب وي ئاوابى بىسەروبەر نەببا، دا شىيت ب سەر ھەمى ئاستەنگىن دى دا زال بىت.

ئەم دشىيىن ل سەر مۆكمى و ساخلمىيا بنواشىن وي ژى پشتىست ببىن، ھەر بۇ نموونە، رۆمانا پتر ز ھەيشەكى يا ھاوיש و تەنا بۇو و ل بەندا وي بۇو، ھەروەسال رۆما ژى دەمى د سەكەراتى دا بۇو، باگلىونى و فيتىلى و ئۆرسىنى ب لەشكەرىن خۇفە هاتنە ناف رۆما، لى وان ج كەس نەدىتن دۇزمۇن و نەيارىن دوقى بن و ل دېزى وي سەرھەلدن، ھەرچەندە دوقى نەدشىا كەسى وي دەپىت بلندكەته پىيگەھى پاپاى، لى دشىا يى نە ھەزى ژ وي پىيگەھى دوييربېخىت، لى ھەكە ل دەمى مىندا پاپا ئەلىكزاندەر رەشا وي ياشايى با، ھەرتىشەكى ب زەممەت دا ل بەر وي ب ساناهى بىت.

دەمى پاپا يۈلىۋىسى دۇوى بۇ وي پۇستى ھاتىيە ھەلبىزارتىن، دوقى گۇته من كۆ وي ھزر د ھەرتىشەكى دا كرييە يى دېپىت پشتى مىندا ئەلىكزاندەرى بابى وي دەپىت رويدان، چارە ژى بۇ ھەر ئارىشەيەكى ھەنە، تىنى تىشەك نەبىت كۆ ج جاران ھزر تىدا نەكرييە، ئەو ژى ئەوه كۆ، ئەو ب خۇ وي رۆزى نىزىكى مىنلى بېبىت، ياشايى باپى وي تىدا مرى.

ههروهگی من گوتی، دهمی بهحسی کارین دوقی دکه، ج
تشتی وسا نینه دالههیان لی بکه، دفیت هه می کارین دوقی
ببنه خه تیره و نموونه یین بلند و ئه و که س چا ف لی بکه ن یین
بلند دبن و ب چه نسی و هیزا یین دی دگه هنه دسته لاتی،
چونکی وی هه ر تشه کی شیای ب هیز و شیانین خو بکه ت، کر،
ج تشتان ژی پلانین وی تیک نه دان، مرنا نشکافه ییا با بی وی
نه ساخیا وی نه بیت.

هوسا، هه ر که سی بقیت دسته لاتا خو بپاریزیت، دفیت ب
باشترين ئاوا چا ف ل کارین فی دوقی بکه ت، دفیت خو ژ
دو زمنین خو بپاریزیت، دو ستینی و هه فالینی پهیدا که ت، ب
هیز و حیله و حه والان خو سه ربیخیت، خو بکه ته خوشە فیی
هه قوه لاتین خو و ژی بترسن، ببیتھ جھی ریزگرتنی ل ناف
لەشكەری خو، دا کو گوهداری و تاگرییا وی بکه ن، وان ژناف
ببیت یین پیش بینییا ده ده سه ربیی ژی دکه ت، چاک سازییان د داب
ونه ریتین که فن دا بکه ت، ل گه ل دزواری و دلر هقیی، یی دلنەرم
ژی بیت، یی رو شت بلند و خودان هزر کرنە کا بەرفەھ و
دویر بین بیت، یی میر خواز و ئازادی خواز بیت، سیسته می کە فنی
سە ر بازگیرییا خوبە خش بھە لوه شینیت و سیسته مە کی نوی ل
شوینی دانیت، هه فالینییا خو ل گه ل شاه و میران بپاریزیت و
دلی وان خوش بکه ت هه که مفایه ک گەهاندی، و ژی بترسن
هه که زیانه ک گەهاندی، هه ر ژ بھر هندی تنی کارین فی دوقی
ھە ژی چا فلیکرنی نه.

لی دبیت رهخنه یا ئىکانه یا ل فی قەيسەرى بھىتە گرتن ئەو
بىت كۆ دەمىي يۈلىۈسى دۇوى بۇ پۇستى پاپا ژىڭرتى، كۆئەف
ژىڭرتىنە يان خراب و نەدجەن خۇدا بۇو، چونكى (ھەرودكى
ھاتىھ گۆتن) بەهانا وي ئەو بۇو نەدشىا ج كەسىن دى يېن ب
دلى خۇ بۇ وي پىيگەھى ژى بىگرىت، دەپيا نەھىلابا ج كاردىنال
بگەھنە كورسىيە پاپاي، ھەرودسا دەپيا ژى نەھىلابا ج
كاردىنالىن خرابى لى كرین و ترسا وي كەفتىيە د دلى وان دا
بگەھنە وي كورسيي، يان كاردىنالەكى وەسا كۆ دبىت دوق ژى
بىرسىت ھەكە گەھشتە وي پىيگەھى، چونكى زەلام خرابىيَا
دكەن، يان ژ كەربان دا، يان ژى ژ ترسان دا.

ئەو كاردىنالىن دوقى خرابى لى كرین ئەفه بۇون: قەشە
سان پىيىترو ئادفىنگولا، كۆلۇنا سان جۇرجىيە و ئەسكانىيۇ، ژ بلى
قان و ھەر كاردىنالەكى دى يېن بۇ وي پىيگەھى ژىڭرتبا، دا ژى
بىرسىت، ژ بلى كاردىنال رۇونى فەنسى و كاردىنالىن ئىسپانى،
چونكى يېن ئىكى، ژ بەر وان پەيوەندىيەن مەۋھەللىتەكى مەزىن،
شاھى فەنسا ھەبوون، ببۇو خودان دەستتەلاتەكى مەزىن،
ھەرودسا چونكى يېن دى ژى ژ بەر پەيوەندى و پىيگەھى يېن
خۇ گىيدايى دوقى بۇون، ژ بەر ھەندى دەپيا كاردىنالەكى
ئىسپانى بۇ پىيگەھى پاپاي ھەلبىزىرىت، ھەكە نەشىا وي
چەندى بکەت، دەپيا ل سەر ژىڭرتنا كاردىنال رۇون رازى ببا و
نە سان پىيىترو ئادفىنگولا.

يېن ل وي باوھرى بىت كۆ مفا و بەرژەوەندىيەن نوى،

شويونوارين خرابيي يېن د دلى مهزنان دا ژى دېنه، ئەو
شاشييهكا مهزن دكەت، ژ بەر هندى دۆقى شاشى كر دەمى
يۈلىۈس قەيسەر كريه پاپا، هەر ئەڭ شاشييه بۇو يا بۇويە
ئەگەرى وى چەندى ب تەڭاڭى ژ ناڭ بچىت.

پشاک ههشتى

ئەوین ب داقدۇزىيان بۇويىنە مىر

ژ بەركۆ دوو رى ھەنە بۇ گەھشتىنا پىگەھى مىرى و
ھەردۇوان ب ئېكجارى پەيوهندى ب چەنسىباشى يان ژى ب
بكارئىانا شىانان ۋە نىنە، ئەركى مە ئەوه ھەر ھۆ د سەر را
دەرباز نەبىن و پشتگوھقە نەھافىين و دشىاندایه ئېك ژ وان
ھەردۇو رىيان گەنگەشىن كوير ل سەر بىكەين، ھەكە ئەو
گەنگەشە ل سەر بابەتى كۈماران بن. ھەردۇو رى يىين ژىگۈتى
ژى ئەفەنە:

ئېك: كەسەك ب رى يىين رسوا و كرىت و داقدۇزى و
جەمبازىي ببىتە مىر.

دوو: كەسەك ب پشتەفانىيا ھەۋەلاتى يىين خۇ بەيتە
بلندكىرن و پىگەھى مىرى و درگرىت.

د دىرۋۆكى دا ژى دوو نمۇونە بۇ رى يا ئېكى ھەنە:

ئېك: ل سەرددەمىن بۇرى.

دوو: سەرددەمى مە يى نەو.

نهو ژى ب كورتى دى به حسى هەردوو رىيان بۇ مىرى كەم،
چونكى ل وى باودرى مە ئە و بەسن بۇ وى كەسى نەچار دېيت
چاڭلى بکەت.

نەمونە يَا ئىكى: ئەگاتۆكلىيى سىسىلىيابى (سقلى) يە يى بۇويە
شاھى سيراكۇزا و ژ تەخا بلندا مللەتى نەبۇو، بەلكى ژ نزەتىين
تەخىن وەلاتى خۇ بۇو، بابى وى جەرك وگۈزك (ئامانىيىن
درگىنى) چى دىكىن، بەلنىڭازى و دەردەسەرى د ھەمى قۇناغىيىن
زىيانا خۇ دا دېتىيە، لى سەربارى، ھندى كەسەكى توندوتىز و
زىر بۇو، كەسەكى زەلامباش و خودان ئاقلەكى رۇشىنگەر و
تىيگەھەشتەنەكا بەرفرەھ بۇو.

دەمى گەھشتىيە ناڭ رىزىن ھىزىن خۆبەخش، ھەر زوى پلە
پلە سەركەفت ھەتا گەھشتىيە پلا دادوھرى دادوھران (پريتۆر) ل
سيراكۇزا و دەمى ل وى پۆستى ھاتىيە دامەزراڭدىن، بىرياردا ب
ھىزى و بىيى ھارىكارىيَا يىن دى، بىيى پشتگەرمىرنى ب
پىنگاھىيىن دەستوورى يىن وى دەمى يىن كۆمارى، بېيتە مىرى
سيراكۇز. ئىينا ل گەل ھاملىكارى قرتاجنى يى ل گەل سەربازىن
وى ل سقليا شەر دىكى رىككەفتەنەك گرىدا، پاشى ئەگاتۆكلىيس
سپىيەدەيەكى گازى كەر خەلکى سيراكۇزا و سەناتۇ (جقاتا پىران)
ژى كۆمك ب بەهانا وى چەندى كۇ ل بەرە گەنگەشى ل سەر
ھندەك كاروبارىن فەرىن كۆمارى بکەت، لى ب ئامازەيەكا ل
سەر رىككەفتىن، ئەگاتۆكلىيس فەرماندا سەربازىن خۇ و ھەمى
ئەندامىيىن جقاتا پىران و ھەمى ماقويل و ئەرسەتۈكرات و

خانه دانیں هاتینه ویری فه کوشن.

هوسا پشتی ژ کوشتنا وان پشتر است بوروی ، بیی هندی چ
ئاسته نگ بکه فنه دری یا وی دا، بیی هندی چ فاربوبونیں
مه دنی بهینه رویدان، خو کرده میری سیراکوز، هر چه نده ژی
ئه و دوو جاران ژ لایی قرتاجنییان فه به رهنگاری شکه ستني
ببورو و هیزین وان بازییر دورپیچ کربوو، لى ئه گاتوکلیس شیا
به ره قانی ژی بکه ت و پشکه کا له شکه ری خو بو پاراستنا
سیراکوزا بهیلیت و ب پشکا دی هنده ک و لاتین باکووری
ئه فریقیا دا گیر بکه ت.

هه رو هسا پشتی ب له شکه ری خو فه فه گه ری ای، شیا د دهمه کی
کورت دا دورپیچا ل سه ر سیراکوزا را که ت و در بین دژوار
داوه شینیتہ قرتاجنییان و بینه ل وان ته نگ بکه ت، هه تا
نه چاربوبوین هه فه یمانی ل گه ل بکه ن و ب وی دهسته لاتی
رازی بین یا ل ئه فریقیا ههی و دهسته لاتا گزیرتی سقلیه بو
ئه گاتوکلیس بهیلن.

ددمی ئه م به حسی کارین فی زه لامی و سالو خه تین وی
دکهین، ئه م ج رو لی چه نسباشی تیدا نابینین، ژ
به رکو (هه رو هکی مه گوتی) ب پشته قانی و هاریکاری بیا که سی
نه گه هشتییه وی پوستی، به لکی تنس پله ب پله د پوستیین
له شکه ری دا بلند بوبویه و ب هزاران ئاسته نگ و مه ترسی یین
زور دیتی نه هه تا گه هشتییه پلا میری و پاشی ب دلیری و
فور بانیدانیں مه زن شیا یه وی پیگه هی ب پاریزیت، لى ئه م

نهشیین سالوچه‌تی جوامیری و میرانی دانینه سهر وی که‌سی
هه‌فودلاتیین خو دکوزیت، خیانه‌تی ل هه‌فالین خو دکه‌ت، سوژ
و په‌یمانان ب جه نائینیت، بی دلوغان نه‌بیت و دهست ژ نایینی
به‌ردابیت، دبیت ب وان ریبیان مروفه بگه‌هیته دهسته‌لاتی، لی ب
ریبیا وان ناگه‌هیته سه‌ربلندی و سه‌رفه‌رازی.

هه‌که جوامیری و میرانیا ئه‌گاتوکلیس د به‌رسینگرتنا
مهترسی و ئاریشەیان دا و بلندییا ورھیین وی بو نه‌ھیلانا
ئاسته‌نگان ئه و گه‌هاندېتیه ریزا سه‌رکردین سه‌رکه‌فتی، لی
دلرهقی و نه‌بوونا مرؤفاتیی ل نک وی و کاریین وی ییین
ھۆفانه‌یین ناهینه هژمارتن، وی ناگه‌ھیننه ریزا که‌سانیین
ناقدار، ئەم نهشیین بیزین ژی کو ئه و ب جوامیری و کاریین
باشین خو و ب چه‌نسباشی گه‌ھشتییه وی پیگه‌ھی.

ل سه‌ردهمی مه ژی، ل سه‌ردهمی پاپا ئەلیکزاندھری شەشی،
ئولیقیروتو دا فیرمۇ زاروییەکى ھیتیمی بچویك بwoo و جیوچانی
فوگلیانی خالى وی ب خودان دکر. خالى وی چافى خو دایی و
په‌رودردهکر، پاشی د گه‌رمە گه‌رمە جه‌ھیلینیبا وی دا هنارت
داکو بھیتە سه‌ربازەکى ھیزین پاولۇ ۋیتلى و د ناف وان ھیزان دا
باش بھیتە مەشقدان و ل پاشەرۇزى بگه‌ھیتە پله‌یەکا بلدا
سه‌ربازی، لی پشتى مرنا پاولۇ ۋیتلى، ئولیقیروتويي گەنج ل بن
فەرمانا ۋیتىلۇزۈي برايى سه‌رکردئ خوچى بەرئ شەرکر.

ھەروهسا ژ بەرکو ئولیقیروتو كەسەکى زىرەك و ئاقلدار و
په‌یت و چەلەنگ بwoo، د ماوهیەکى كورت دا بwoo ئىك ژ

سەركىدىن هىزان، لى ل وى باودرى بولۇ كۈنهىزايىه و
بەنياتىيە مەرۋەل بن فەرمانا ئىككى دى كارى بىكەت، ئىنا
بىرىادا بازىرىنىڭ قىرمۇ بىستىنىت و ب بىتە مىرى وى بازىرىلى
ز دايىك بولۇ، ئەقە ئى ب ھارىكارىيە ھندەك خەلکى وى يى ل
نەن وان باشتى بولۇ بن فەرمانا وى كار بىكەن و وەلاتى وان
بەنی بىت و يى ئازاد نەبىت، ھەروەسا خەلکى قىنىسىا ئى
ھارى كر.

ئىنا خارزايى نامەيەك بۇ جىوچانى فۇگالىانى خالى خۇ
نېسى و تىدا ديار كر كۆ پشتى چەندىن سالان ز بازىرىنى خۇ
دويركەفتى، ئى خەرب بولۇيە و حەز دكەت جارەكادى
قەگەربىيەتى و بازىرىنى خۇ و ملک و مال و خالى خۇ بىبىنىت، و
دياركەر زى كۆ گەلهك زەممەتى و دىتىنە ھەتا گەھشىتىيە وى
پلا سەرفەرازىيى، ئەقە ھەمى ئى بۇ ھندى داكۇ ھەۋەلاتىيىن
خۇ بىبىنىت و بۇ دياركەت كۆ ز قەستا و ب ھەروە وەختى خۇ
نەبۇراندىيە، ھەروەسا د ناما خۇدا دياركەر كۆ دەقىت وەك
سەركەفتىيەكى ب 100 سوارىن ھارىكار و ھەۋالىن خۇ
قەگەربىيە بازىرىنى و ھېقى ز خالى خۇ كر كۆ خەلکى قىرمۇ
بىبىنىتە پىشوازىيە وى و ئەف پىشوازىيە ل ئاستى رىزگرتنا
پىگەھى وى بىت، چونكى ئەف پىشوازىيە نە تىنى رىزگرتنا بۇ
وى (ئانكۇ بۇ ئۆلىقىرۇتۇ)، بەلكى بۇ وى ب خۆيە ئى (ئانكۇ بۇ
جىوچانى خالى وى) يى ئەو ب خودانكىرى و فيرکرى.
جىوچانى خالى وى ئى خەمسارى د پىشوازىكىرنا خارزايى

خوْدا نهکر و خله لکی بازییری ئینا پیشوازییا وي و ب باشترين ئاوا پیشوازى لى کر و رېز ل وي و سوارىن وي گرت ول مala خوْ میقان کر، ب رامانا وي چەندى کو ئه و شاگردهکى خالى خوْ بوييە.

پشتى ئولىقىرۇتۇ چەند رۆزهكان مايه ل ويئىرى، وي پلانا پرۇزى خوْ يى چەپەل و ب حىلە وەھەوالە ئامادەكر، ئولىقىرۇتۇ دا فىرمۇ، جىوۋانىي خالى خوْ و خانەدان و گرەگرىن بازىيرى داخوازكىرنه سەر سفرەكا بەرفەھ، پشتى خوارن و ۋەخوارنى و گەلتەكىرنەكا ئاسايىيىا ل سفرىن ھۆسا دەيىنەكىن، ئولىقىرۇتۇ ب شەھرەزايى و لىزانىيەكى مەھزىن، دەرگەھىنەدەك گەنگەشىن فەر ۋەتكىن و بەحسى مەزناھىيىا پاپا ئەلىكىزاندەر و كورى وي قەيسەرى بۇرجىيا و پرۇزىن وان كر، دەمىن جىوۋانى و يىن دى ۋىيائىن بەرسقا وي بىدەن، ئولىقىرۇتۇ ئىكسەر رابووفە و ڙ نشکەكىيە گۇت: "بەحىسىنە كاروبارىن ھۆسا دەۋىت ل جەھەكى نەپەنى بەھىنە كىن"، و خوْ ۋەكىشا ژۇورەكا ب رەخ فە.

پاشى جىوۋانى و خانەدانىن دى ب دويىقرا چۈونە وي ژۇورى و ھېشتا باش جەھىن خوْ خوش نەكىرىن، ئىكسەر سەربازىن وي ڙ فەشارگەھەن خوْ دەركەفتەن و هاتنە دىزۈورفە و ھەمى سەرژىكىن، كو ئىڭ ڙ وان جىوۋانىي خالى وي بۇو.

پشتى ۋى كوشتارى، ئولىقىرۇتۇ ل گەل سەربازىن خوْ سوارى ھەسپى خوْ بۇو و د جاددىن بازىيرى ۋېرمۇ را قەستا

کۆچکا حوكمدارى كر و کۆچکا دادودهرى دادودهان دۆرپىچكىر و
ھەمى ژ ترسادا نەچاربۇون فەرمانىن وى بجه بىن و
حىكومەتهكى پىك بىن، كۆ ئۆلىقىرۇتۇ ميرى وى بىت.
ھەروەسا پشتى ھەمى ئە و كەس ژناڭبىرىن يېن دترسىان
نەيارىبيا وى بکەن، خۇب ھندەك سىستەمەن مەدەنى و
سەربازى پاراست و د سالا ئىكىي يا دەستەلەتى دانە تىنى جەمى
پېيىن خۇل ۋېرمۇ موكم و مسوگەركرن، بەلكى بۇو ژىددەرى
ترسى بۇ ھەمى ھەفسوئىن خۇزى، مەحال بۇو ئۆلىقىرۇتۇ
شەھەستنى بېينىت، لى قەيسەرە بۇرجىا شىا وى بخاپىنىت،
دەمى كۈنترۇل ل سەر ئۆرسىنى و سىنيگاكلىا كرى. ھۆسا
سالەكى پشتى كريتى يېن وى، ئۆلىقىرۇتۇ دەستەسەركر، پاشى
ئە و فيتىلوزۇۋى ئە و ھۇفۇتى و زۇر و سەتم نىشاداين،
سېدارەدان.

دېيت ھندەك حىبەتى بىن كۆ ئەگاتۇكلىس و يېن دى يېن
وەكى وى، پشتى چەندىن سالىن تاوانىن ھۆفانە و زۇرى و
زۇردارى و خاپاندىن و سەرداپنى، چەوان شىايىنە سالانىن
دويرودرىز ب تەناھى و رحەتى ل وەلاتىن خۇبزىن و
بەرەقانىي ژ خۇبکەن دىزى هەر دوزمنكارىيەكە دەرفەيى، بىيى
ھندى بەرھنگارى سەرھلەدان و پىلانگىرمانىن گەللى خۇبىن،
ھەرچەندە كۆ يېن دى نە ل دەمى ئاشتىي، نە ژى ل دەمى
شەپى، نەشىابۇون پۆستىن خۇبپارىيىز؟
ل وى باودەرى مە كۆ باش ب كارئىنانا كوتەكىي و خراب

بكارئيانا وي، ئەگەرين شيانىن وي بووينه، باش ب كارئيانا زورى و كوتەكىي (ئەفە هەكە بشىين پەيشا — باش — بۇ ئىنيتىن خراب بكاربىينىن) ل دەملىن پىدەقى بۇ ب دەستقەئىنانا پىيگەھەكى ب هېز و بنه جەھىرن و مسۇگەركرنا تەناھىي دھىتە بكارئيان، كۆ دەپەت ئەفە كوتەكىيە گەلەك نەفەكىي شىت، بەلكى دەپەت ل دويش شيانان و ب زويتىن دەم كارىن مفادار ل شوينى بھىنە كرن، لى دەمى زورى و كوتەكى ب رىيەكا شاش و خراب دھىنە ب كارئيان، رۆز بۇ رۆزى ل شوينا ئارىشە و بەرهنگار و نەيار كىيم بىن، زىدە دېن.

ھۆسا، ئەۋىن رىيَا ئىكىي (ئانکو كوتەكىيا باش) ب كار دئىنن، ئەو دشىن خودى و خەلکى ژ خۇ رازى كەن و شاشىيەن خۇ راستقە كەن، ھەروەكى ئەگاتۇكلىيس كرى، لى ئەۋىن كوتەكىيا خراب و شاش ب كاردئىن، مەحالە بشىن خۇ و پىيگەھىن خۇ بپارىزىن و بەردەۋام بن.

تشتى دھىتە تىبىنى كرن ئەوه كۆ، دەمى دەولەتەكى دستىنин، دەپەت يى سەركەفتى ب جارەكى پېرابۇون و پلانان بۇ ھەمى تاوانىن خۇ دانىت، داكۇ نەچار نەبىت جارەكادى ۋەگەرىيەتى، ئانکو دەپەت دەملەست و ب جارەكى تاوانىن خۇ ئەنجام بىدەت. دەپەت شيانا ئەنجامداانا گوھورىنېن نوى و ب جەئىنانا پېرۆزىن مفادار ھەبىت و ھەفۇلاتىيان پېشتراست بىكت، كۆ يى ھەشىارە ل سەر بەرژەندىيىن وان و ئاگەھ ژئ ھەيە، دا خەلک ژى رازى ببىت و بىنە پىشەقان و تاڭرىن وي.

لی یئی ژ ترسان دا، يان ژ بهر شيره‌تىئن شاشىئن كەسىن ل رەخ
وچانىن وي لى دكەن، وي چەندى نەكەت و تىشتەكى دى بکەت،
ھەر دى يى شەپرزم بىت و بەردەۋام دى يى راوه‌ستىيات بىت و
خەنجهرا وي د دەستان دا بىت و ج جاران ژى شىيان نابىن پشتا
خۇ ب ھەفوهلاٽىيەن خۇ گەرم بکەت، چونكى ژ بهر زۆريبيا
شاشى و ئارىشەيىن وي، كەسى باوھرى پى ناھىيەت و نەشىن پشتا
خۇ ب مىرەكى گەرم بکەن يى ھەر جارى ب ئاوايىھەكى بىت،
رۆزەكى يى نەرم و رۆزەكادى يى رەق و دزوار بىت.

دېيىت كوتەكى ب جارەكى و ب كۆم بھەيتەكىرن، داكۆ ئىشان و
كارىگەرەرەن يى ياتاك بىت و زوى دى ھېتە ۋېرىكىرن و ج
شوينووارىن مەزۇن نابىن، لى دېيىت باشى پىج پىچە و ھىيدى
ھىيدى بھەيتەكىرن و چىك چىك بھەيتە دان، داكۆ خەلک تاما وي
بزانىت و خۇشىي ژى بېينىت.

سەربارى ۋىھەمىيە، دېيىت مىر ل ناڭ ھەفوهلاٽىيەن خۇ
بېيت و چىيپۇونا رويدانەكى نەبىتە ئەگەرە دەركەفتىنا وي ژ
وي پلانا بۇ كارى خۇ داناي، قىيىجا ئەف رويدانە ج دخوش يان
دنەخوش بن، چونكى تو د فى ھەلوىستى دا يى سەرگەفتى
نابى، ھەكە تە توندى ب كارئىنا، ھەكە تە باشى ژى كر، ج
مفای ژى نابىنى، چونكى دى وەسا ھېتە ھەزركىرن كۆ تە ژ
نەچارى كرييە.

میرگه‌هین مه‌دهنی

نهو ژی دی به‌حسی وی هه‌فوهلاٽی که‌ین یی نه ب تاوان و توندوتیزیبا زیده، به‌لکی ب پشته‌فانی و هاریکاریبا هه‌فوهلاٽی یین خو بلند دبیت و دبیته میر، ئه‌ف جوئریه یا ب میرگه‌ها مه‌دهنی دهیتە نافکرن و رى یا گه‌هاشتنا وی ژی نه ب چه‌نسباشی و نه ژی ب شیانایه، به‌لکی تىنی ب حیله و حه‌والانه لى ب پشته‌فانیبا چه‌نسباشی، چونکى ئه‌وی دگه‌هیتە وی پیگه‌هی، يان ب حه‌ز و قیانا جه‌ماودرییه، يان ژی ب پشته‌فانیبا تەخا خانه‌دان ئه‌رسټوکراته، كۈئه‌ف هه‌ردوو تەخین هه‌قدىز ل هه‌ر بازىرەکى هه‌نه، قیچا ئه‌و كىز بازىر بیت.

هه‌قدىزیبا هه‌ردوو تەخان ژ به‌ر وی چه‌ندییه مللەت حه‌ز دكەت خو ژ زورى و سته‌ما تەخا ئه‌رسټوکرات بپاریزیت، لى ئه‌رسټوکرات پیکۇلا كۆنترۆلكرنا مللەتى دكەن، داكۇ ئه‌و مللەت بکەھیتە بن زورى و سته‌ما وان.

ژ ثان هه‌ردوو به‌رژه‌وەندى يین هه‌قدىزىن ل بازىرى هه‌ین، ئەنجامەك ژ كۆما سى ئەنجامان ب دەستقە دهیت:

ئىك: حکومەتەكا رەھا ياياسىتەمكار.

دوو: حکومەتەكا ئازاد.

سى: حکومەتەكا راديكال ياي ئازادى تىيدا بھييەتە تىكدان و

سەركۈتكىن.

حکومەتا ئىك، يان ژ مللەتى، يان ژى ژ ئەرسەتۆكرايان پىك دھييەت و ھەر لايەنەك بۇ خۇل دەلىقەيەكى دگەرىيەت و دەمى ئەرسەتۆكرايان نەشىن خۇل بەرامبەرى مللەتى بىگرن، ئەو ئىك دىگرن و ئىكى ھەلبىزىرىن داكۇ بشىين ل بن سىبەرا دەستەلەتا وي پېۋىزىن خۇ ئەنچام بىدەن، ژ لايەكى دېقە، دەمى مللەت نەشىت ل بەر سىنگى ئەرسەتۆكرايان راوهستىت، بىزافى دكەت كەسەكى ژ ناڭ رىزىن خۇ بلند بکەت و بکەتە مير و ئەف ميرە ژ لايى مللەتى فە دھييەتە چىكىن، داكۇ مللەت خۇل بن دەستەلەتا وي بپارىزىت.

ئەۋى ب رى ياخانەدان و ئەرسەتۆكرايان دېيتە مير، بۇ پاراستنا دەستەلەتا خۇ بەرھنگارى ئارىشەيىن گەلەك مەزن دېيت و ئارىشەيىن وي پىتن ژ وي ميرى ژ لايى مللەتى فە هاتىيە بلندكىن، ھەروەسا ئەو دى گەلەك كەسان ل دۇر خۇ بىنىت، كۇ ب دۇر و نەيارىن وي دھىنە ل قەلەم دان.

ھۆسا ئەو نەشىت سەركەدا يەتىيا يېن دى بکەت و ل دويىش ھەز و قىيانا خۇ وان ئاراستە بکەت، لى ئەۋى مللەت بلند دكەتە پۆستى ميرى، ئەو دى خۇ ئىكائى بىنىت و ھەمى ژى دى بىزافا

خزمەتا وى كەن ھندەكىن كىم نەبن، ھەروەسال وى دەمى
سەرددەرىيَا دادپەرودانەيا وى و نەئىشاندنا خەلکى نابىتە
جەئى رازىبۈونا تەخا ئەرسەتۆگرات، لى دەملەست ھەر ئەو
سەرددەرى دى بىتە ئەگەرى رازىبۈونا مللەتى، چونكى خەلکى
گشتى ب دادپەرودرىي رازىبىيە، لى خانەدان و ئەرسەتۆگرات حەز
ژ كوتەكى و زۇرىيى دكەن.

سەربارى ئەقا مە گۇتى، مىرى ژ لايمى مللەتى ۋە ھاتىيە
ھەلبىارتىن، نەشىت پىشىتاست بېيت كۆ مللەتى وى ئەو نەفىت ژ
بەر زۇرىيَا ھېزمارا وان، ھەروەسال ئەركى مەيە بىزىن: مىر
نەشىت بەرەقانىي ژ خۇ بىكەت دەمى مللەتى كەرب ژىقە دىن،
لى دشىاندايە خۇ ژ تەخا ئەرسەتۆگرات بىارىزىت ژ بەر كۆ ب
ھېزمارە كىمەن.

خرابىتىن تىشى كۆ دېيت ب سەرى مىرى بەھىت ئەوه خەلکى
ژى دلگران پىشىتا خۇ بىدەتى و دەست ژى بەردەت، لى ئەو تىشى
ئەرسەتۆگرات ژى دىرسىن نە دەست ژى بەرداانا كەسىن دلگران و
كەرب ژىقەبۇويە، بەلكى روى ب روپىبۈونا ب راستايَا وانە و ل
بەر سىنگى وان رادوھىستن و ژ بەر كۆ ئەو ژ مللەتى دويىرىپىنتر و
داڭدۇزىتن، ئەو ھەر دەم دشىن ل دەمى گونجاي خۇ رىزگار بىكەن
و بگەھنە وى يى پىشىبىننیيَا سەركەفتىنە دكەن.

مىر يى نەچارە ل ناف تاكىن گەلى خۇ بىزىت و ئەو يى ل ناف
مللەتەكى ناھىيە گوھورىن، ئەو پىيدەنى تەخا ئەرسەتۆگرات
نابىت، لى ئەرسەتۆگرات دەھىنە گوھورىن و مىر بخۇ دشىت وى

ته خى پەيدا بکەت، يان ژى وان بىنیتە رىزا مللەتى، يان پىگەھى وى ل ناڭ جقاكى باش بکەت، يان ژى ل دويىش حەزا خۇ وى پىگەھى ژى بستىنيت.

داڭۇ فى مەسىھلى پەتر رۆهن كەم، دى بىيّزم: دېقىت ئەم ب دوو ئاوايىن ژىكجودا تەخا ئەرسەتۈكرات ب كار بىنин، ئانكۇ، يان دېقىت ب رى يەكا وەسا حوكى بىكەن كۆ ب تەقافى پشتگەرمىن تە بن، يان ژى بھېنە لەندا تە بن و دچروپىك نەبن، دېقىت وان تەقافى ل بن دەستەلەندا تە بن و دچروپىك نەبن، دېقىت تو خەلات بکەى و حەزى بکەى، لى يى خۇ ژ تە دويىر بىخىت، دېقىت ب رېيەكى ژ قان دوو روپىان سەرەددەرىي ل گەل بکەى: هەكە خۇ دىرئىخستنا وان ژ ترسىيان و نەۋىرانى بىت، دېقىت تو مفای ژ فى جوينى مەرۇفان وەرگرى، نەخاسىمە ژى ژ شىرەت و خودان رەئىيەن دروستىيەن وان، ئەو دى تە سەرفەراز كەن و تە بلند كەن دەمى سەردەكەفى، و تە ج ترس ژ وان نابىت دەمى دادكەفى و بەرەنگارى تەنگاھىيان دېنى، لى هەكە خۇ دىرئىخستنا وان ژ بەر كاروبارىن وان يىن كەسۈكى بىت و خودان حەز وھىقى بن، رامانا وى ئەوه ئەو ھزرى د خۇ دا دكەن و ھزرى د تە دا ناكەن، ژ بەر ھندى دېقىت مىر يىن ھشىيارى وان بىت و وان وەك دوژمنىن نخافتى ل قەلەم بىدەت، چونكى ئەو دشىن ھارىكاري دكەفتىندا وى دا بکەن، ھەر دەمى تەنگاھىيەك پەيدا بۇو.

ژ بەر ھندى، ھەر مىرەكى ژ لايى مللەتى فە دھېتە بلندكىرن

و دبیته میری وان، دفیت ئهو ب هەمی شیانان خوشەفی و
ھەڤالینیبا وی مللەتی بؤ خۆ بپاریزیت، کو ئەفه ژی بؤ وی
تشتەکى ب ساناهییه، چونکى مللەتی تىنی رزگاربوون ژ
دیکتاتوریهتى دفیت و ج نەفیت ژ بلى دادپەرودری، لى بى ب
هاریکاریبا ئەرسەتۆکراتان و دزى حەزا مللەتی گەھشتییه وی
پۆستى، بەری ھەر تشتەکى دفیت بزاھا ب دەستقەئینانا
رازیبۇونا مللەتى بکەت، ئەفه ژی تشتەکى ب ساناهییه ھەکە
بەرەقانى ژ مللەتى كر و مللەت پاراست، ھەروەسا ژ بەركۆ
خەلک زوی قەنجىبا وان ژبىر ناكەن يىن پېشىنىيما خرابىي ژى
دەكىن، ئەو دى پەر خۆ دەنە تايى وى و دى پەشەقانىيما وان
بەدەستقە ئىنيت، پەر ژ وى میرى يى خەلکى بؤ وى پۆستى
ھەلبىارتى.

میر دشىت ب گەلەك رىييان مللەتى ژ خۆ رازى بکەت و
ھەر رىيەك ژى ل دويىش جوداھىيا رەوش و گاودانان جودايدە ژ
رىيىا دى، ئانکو چ بنەمايەكى نەگوھور بؤ وان رىييان نينه، ژ بەر
ھندى بەحسى وان ناكەم و ژ بلى فى ئاخختىنى نەشىم ج تشتى
دى بىزىم: (دفیت میر باوهەری و ھەڤالینیيا گەلى خۆ ب دەستقە
بىنېت، ھەکە نە، ئەو د تەنگافىييان دا ج پەناگەھان بؤ خۇ
نابىنېت).

نابىسى میرى ئىسپارتە خۇ ل بەر ھەمی دۆرپىچىن وەلاتى
يۇنان و لەشكەر ئەسەرگەفتىي رۇمانى يى هارىکارى وان كرى
گرت، بەرەقانى ژ وەلاتى خۇ كر دزى وان و پىگەھى خۇ

پاراست، دهمنی مهترسی پهیدا بووین خو ژ تاگرییا دهسته یه کا
کیم پشتراست کر، ئەفه ب تنى بۇ وى بەس نەبوو ھەکە گەلنى
وى ئەو نەقیابا، ھەروەسا باودرناكەم رەئیا كەسى وەکى يَا من
نەبیت ل دويش وى پەندىدا دېیزىت: (ئەۋى ل سەر مللەتى ئافا
دەكت، ئەو يى ل سەر بنواشەكى سىستى ئاخى ئافا دەكت)، دېيت
ئەف پەندە بۇ تاکى ئاسايى ژى يَا راست بىت يى پاشتا خو ب
مللەتى گەرم دەكت بۇ رزگاربۇونى ژ دىكتاتۆرىيەتا دوزمنان، يان
ژ زۆرى و كوتەكىيا دادودران.

د رەوشەكا ھۆسادا دى خو خاپاندى و سەردابلى بىنىت
ھەروەكى ل رۆما ب سەرئى گراكى و ل فلۆرەنسا ب سەرئى
جۈرجىۋ سکالى ھاتى، لى ھەكە ھەفۇھلاتى پشتگەرمى ھندى
بىت كۇ مىرەك دشىت حومى بکەت، فەرمانان بىدەت، مىرخاسى
بىت، ل تەنگاھىيان يى ترسنۇڭ نەبىت، يى خەمسارى د
ئامادەكارىييان دا نەكربىت بۇ بەرسىنگەرتىا ھەر ئاتافەكى،
خودان شيان بىت و ب باشى ورھىيەن جەماوەرى بلند بکەت، وى
دهمى مير خو نابىنىت ژ لايى گەلنى خۇفە ھاتبىتە خاپاندىن و
دى بىنىت كۇ وى بنەمايىن خو ل سەر بنواشەكى ساخلم
ئافاکرىنه و دى شىت مللەتى خو سەرئىخىت.

پترييا جاران ژى، ھەكە مير ژ حوكىدارەكى مەدەنى بۇو
حوكىدارەكى رەھايى سىتەمكار، مىرگەها وى دەكەفيتە د
مهترسىي دا، حوكىدارىيەن رەھا ژى، يان ئەو ب خو سەرگىردنە
و ب ئاوایەكى ئىكىسەر يان ژى ب رى يَا ھارىكارىيەن خو حومى

دکهن، پیگه‌هی وان ژی د حاله‌تی دویماهیي دا لاوازتره، ژ به رکو
ئه و دی که فنه بن دلوقانیيا وان بیین وان ب خو کرینه هاریکار
و دادوهرین خو و ئه و د ته نگافیيان دا دشین ب ساناهی
دهسته‌لاتی ژ میران بستینن، فیچا ج ب دژایه‌تیکرنا وان، یان
ژی ب گوهدارینه کرنا فه رمانین وان بیت، د رو شه کا هو سادا
میر ب ساناهی نه شیت حوكمی رهها بکهت و هه فساري وی
دهسته‌لاتی بگريت، چونکی مللتهت و هسا راهاتییه گوهداریبا
فه رمانا هاریکار و دادوهران بکهت، نه یی ئاماده‌یه فه رمانین
میری ب جه بینيت.

ژ بهر هندی، میر پیدفی هندهک زه لاما يه بشیت پشتا خو
پی گهرم بکهت و با وه ری پی بهیت و نه شیت پشتگه رمی وی
پشته فانیی بیت یا ل دهمی ئاشتیی لی دهاته کرن دهمی مللتهت
پیدفی دهوله‌تی و سیسته‌می دهسته‌لاتی بوو، چونکی خه لک ل
دهمی ئاشتیی، گله لک سوژ و پهیمانین خوش ددهت و ئاماده‌یی
یا خو دهربیت خو گوری میری بکهت و دری یا وی دا
بمریت، ئه فه ژی تنسی چونکی مرن یا دویری وانه و مهترسی ل
سهر نینه، لی د ته نگافیيان دا و دهمی دهولهت پیدفی
هه فوهه لاتیان دبیت، میر که سی ژ وان نابینیت، کیم نه بن، کو
ئه فه ژی سه رب ورده کا گله لک ترسناکه و تنسی جاره‌کی دهیتہ
رویدان.

ژ بهر هندی، میری ئاقلدار ئه وه یی هه رد هم ل وان رییان
بگه ریت بیین هه فوهه لاتیان پیدفی دهسته‌لاتا وی دکهن، فیچا

ههکه بەردەوام پىىدۇنى وى دەستتەھەلاتى بۇون، دى شىيىت د تەنگاۋىيىان دا پاشتا خۇپى گەرم بىكەت و ئەو دى بىنە تاڭر و دلسۈزىيەن وى.

هیزا میرگههان چهوان دهیته پیشان؟

دهمی به حسی خوړستی فان میرگههان دکهین، وہسا ب پیدفی دبینم پويتهی ب خاله کا دی بکهین، ئه و ژی ئه وه کو: ئه رئ ل دهمی پیدفی میر ب تنی دشیت خو بپاریزیت، یان ژی هه ردم پیدفی پاراستنا یېین دییه؟

ئه ز وہسا دبینم کو ئه و میری دشیت ب تنی خو بپاریزیت، ئه وه یې خودان پاره و سامان و زهلام بیت، دشیت له شکه رئ باش پیک بینیت و چ دا ګیرکه رنه شین ب سهر وی بکه فن، لی ئه و میرین پیدفی پاراستنا یېین دی بن، ئه و نه شین ل شه رگههان قهبا دوزمنان بخوازن، ئه و دی نه چاربن خو ټه کیشنه بازیړان بو به ره فانیکرنی ژ وان بازیړان.

ئه ز پیچه ک ل سهر روشا ئیکی ئاختم و هه ردمی ده لیقه هه بلو دی هیشتا ل سهر ئاخشم، لی د روشا دووی دا، مه چ نینه بیژینه میری ژ بلی کو وی هان بدھین بو کومکرن و پاراستن و باش ب کارنیانا قويتی، هه رو وہسا ب هؤین ب به ره فانیکرنی بازیړی خو ئاسی بکه ت، خو ب هندی ټه مژویل نه که ت کا ئه رئ ج ل بازیړ و گوندین ردخ و چانین وی دهیته

رویدان، ب هەمی شیانان بازییری خو باستر ئاسى بکەت،
ھەفساری کاروبارین وى بگریت، داکۆ دوزمنى وى حسابەکى بۇ
بکەت.

ج پى نەقىت ژى دوزمن دى يى دوودل بيت بۇ ھېرشكىرنا
سەر وى بازییرى باش ھاتىه ئاسى كرن، حومەتا وى خەلکى
خو باش ب رىچە دېت، خودان ياسايىن خو بيت و مەشقىن
سەربازى ب ئاوايىھەكى باش لى بھىنە كرن، چونكى ھېرشكەر
ھەردەم ژ وان ئۆپەراسىۋنان دىرسن يىن پېشۈخت مەۋاپىي
ئاستەنگ و زەحەمەتىيىن وان دزانن و ھەكە ھېرشن كر ژى، دى
نەچار بيت پاشقە فەگەرىيەت و ب سەرشۇرى خو فەكىشىت، نە
تشتەكى ب ساناھىيە ژى ھېرشى بکەينە سەر وى يى باش
بەرەقانىي ژ بازىيرى خو دكەت، نەخاسىمە ھەكە مىر خوشەقىي
خەلکى خو بيت.

ھەر بۇ نموونە، بازىيرىين ئەلانىا خودان ئازادىيىا خۆيا
تمامن و تىن ھندەك گوندىن كىيم ل دۆرماندۇرى وان بازىيران
ھەنە.

بازىيرىين ئەلانى دەمى حەز دكەن گوھداربىيا ئىمپراتورى خو
دكەن، ئەو ژ ئىمپراتورى و حوكىمدارىن نىزىكى وى ناترسن،
بازىيرىين ئەلانى باش ھاتىنە ئاسىكىرن ب ئاوايىھەكى وەسا ھەر
كەسى بېينىت، دى پېشىراست بيت كۆ ئاسىكىرنا باشت نىنە و
دوزمنىن ھېرشكەر ژى دېزىيىن، چونكى ل دۆر ھەر بازىيرەكى
خەندهكەكا ئاسىكەھ و تۆپىن مەزن ھەنە، ھەر

باژیزه‌کی ئەلانى تىرا خەلکى خۇ قويت و ئاڭ و سووتەمەنى د
عمبارىن گشتى دا هەنە، سەربارى هندى ھەتا ئەلانى ورە و
رازىبۇونا مللەتى بېپارىزىن، ب گەلەك رىيان كاران بۇ
ھەۋەلاتىيان پەيدا دىكەن، نەخاسىمە ڙى كارىن گرنگ بۇ
باژىزىرى، دشىاندایە مللەت بۇ ماوى سالەكى مفای ڙ وان كاران
و درگرىت، ھەروەسا مەشق و راھىنانىن بەرددوام ب درىزاھىيا
سالى دھىنە كرن، دىسان خودان ناۋدارىيەكا مەزنە و د
مەسىلەن پەيوەندى ب پاراستنا بازىزىرى فە ھەين، ھەرددەم
داھىنان و نويبۇونى دكەت.

ب فى ئاوايى، دىيار دبىت كۇ مىرى ل ناڭ بازىزىرى خۆيى ب
ھىز دېيت و خوشەفيي گەلى خۇ بىت، دشىاندا نىنە ھېرىش ل
سەر بھېتەكىن، ھەكە ھېرىش ل سەر ھاتە كرن ڙى، ھېرىشبەر
دى بىئىقى بىت و دى نەچار بىت ب سەرشۇرى پاشقە
قەگەرپىت و خۇ فەكىشىت، ھەروەسا ژ بەركۇ جىھانا مە د
گۇھورىنەكا بلەزدایە، مەحالە ج سەرگرددە بۇ ماوى سالەكى ل
سەر دۆرپىچىرىنى بازىزىرى يىن بەرددوام بىت، بىيى ھندى
ھىزىن وى ج نەكەن.

ھەروەسا من دېيت بەرسقا وان بىدەم يىن دېيىن كۇ مللەتى
دۆرپىچىرى، دەمى دېيىنت ملەك و سامانى وى ل دەرفەي
بازىزىرى يىن دھىتە سوٽن و پەلخاندىن و تالانكىن، ج ھەدارا خۇ
نابىت و خۇ ل بەرناگرىت، ھەروەسا دەمى دېيىن كۇ درىزبۇونا
ماوى دۆرپىچىرىنى و بەرژەوەندى يىن تايىھەتى دىنە

ئەگەرئى وى چەندى خەلکى دۆرپىچىرى خۇ رادەست بىكەت و مىرى خۇ ژېرى بىكەت، دى بەرسقا وان ددم و بىزىم: مىرى بى هىز و مىرخاس پتىريا جاران دشىت ب سەر وان ئاستەنگىن سادە دا سەركەفيت، ئە و ژى ب رىيَا باندكىرنا وردىيەن ھەفوهلاتىيەن خۇ و پشتەستكىرنا وان كۇ رزگاربۇونا وان يَا نىزىكە و دوزمنكارى و شەرخوازى نافەكىشىت، ئەفە ژ لايەكى ۋە، ژ لايەكى دىقە ژى ب رىيَا ئازاراندىن ترسى ل نافە بازىيرى ژ رەقى و زۆردارىيَا دوزمىنى، ژ لايى سىيى ۋە ژى ب رىيَا ب دەستەئىنانا باوەرىيَا وان كەسىن ب مىرخاسى و وىرەكى و دلىرى يى دېبرنىاسن.

سەربارى هندى، دوزمن ھەر دەمى دگەھىتە بازىيرەكى، دەمەكى درىز ل سەر وان كەل و پەل و سامانى نامىنيت يېن خەلکى ل دەرفەي بازىيرى ھەين، ل وىرئى دوزمن دەملەدەست ئاگرى بەر دەدەتە ھەر تىشەتكى دەستى وى دگەھىتى تالان و وىران دكەت، ل وى دەمى مللەتى دۆرپىچىرى ھېشتا يى ئامادە و گەرمە بۇ بەرەفانىكىنى ژ سەر و سامانى خۇ، لى دەمى ئەفگەرمىيە ۋەدرەفيت، وان ترس ژ كەل و پەللىن خۇ نابىت، چونكى پىشودە خەت ھاتىنە وېرانكىن و كارەسات ب سەرئى وان ھاتىيە و ناهىيە چارەكىن، وى دەمى خەلک ئامادەتىرە بۇ ئېڭىرتىن ل گەل مىرى خۇ و پشتەفانىكىرنا وى، نەخاسىمە ژى پشتى خۇ وەسا ديار دكەت، كۇ دەيندارى وانە، ژ بەركۇ سەرا وى، مال و خانىيەن وان ھاتىنە سوتىن و ملک و مالى وان

هاتیه پویره‌کرن، خۆرستى مرۆڤى ژى يى وەسايە مرۆڤ ب وى
قە يى گرييادى بىت يى مفای دگەھينىتى و د بەرژەوندىيى دا
بىت.

ژ بەر هندى ميرى ئاقلدار ئەوه يى ل دەستپېك و ل دەمى
دۆرپىچىرىنى، گەرمىيا گەلى خۇ دپارىزىت، ھەكە وى قويت و
جەبلخانە و چەكى پىىدەپ بۆ بەرەۋانىكىرىنى ھەبىت.

میرگه هین ئايىنى (ئەكلىرۇسى)

مه ج نەمايمە ژ بلى بە حسکرنا میرگە هین دىرى و دى بىزىن
كۆ بەرى ئەف میرگەھە بەھىنە پىك ئىنان، ب ئاستەنگان د
دۇرماندۇرداينە.

ئەف میرگەھە يان ب شىيانىن تايىبەتى، يان ژى ل دويىش
چەنسى ب دەستقە دەھىن، لى پاراستنا وان پىيدۇيىھە ردوو
مەسەلان نىنە، چونكى ئە و گرىتايى داب و نەرىتىن ئايىنى يىين
خۇيىن كەقىن، كۆ ئە و ژى داب و نەرىتىن ب هىزىن و دشىن
وەلى بىكەن دەستەلاتا ميرىن خۇ بپارىزىن، هندى ئە و مير د
زىيانى دا بيت و بەردەوام بيت ل سەر دەستەلاتا خۇ.

ئەف ميرە جوينا ئىكانەيا حوكىدارانە يىين دشىن دەستەلاتى
ل میرگە هین خۇ بىكەن و و بەرەقانىي ژى نەكەن، خودان
ھەفوەلاتى بن و ھەفوەلاتى پويىتە پى بىكەن، ھەرچەندە ژى
ئە و بەرەقانىي ژ ميرگە هین خۇ ناكەن، لى ژ دەست نادەن ژى،
ھەرچەندە ميرىن وان پويىتە ب ھەفوەلاتىن خۇ نەكەن، لى ل
بەر دلى خەلكى رەش نابن و ژى دلگران نابن، ئە و خەلك ھزرا
خۇ ناكەت و نەشىت ژى ھزرا خۇ دوييرئىخستى ژى بىكت، ز

بهر هندی ئهو ميرگەھيین ئىكانەيىن تەنا و خوشىي نه.
ژ بەركۇ ستويىنن وئى ميرگەھى ئهو بەايىن بلندن يىين
ئاقلى مرۆڤى ناگەھىتى، ئەز بەحسى وان ناكەم، چونكى خودى
يە يى وان دھەلیت و دپارىزىت، بەحسىرنا وان جۇرى
ميرگەھان بىئاقلى و فھىتىيە.

ھەرچەوا بىت، دېيت هندەك بېرسن کا چەوان دىئر شىايد
وى پىيگەھى دنیايى يى ب ھىز پەيدا بکەت، ل وى دەمىن ھەمى
ميرىن بەرى پاپا ئەلىڭزاندەرى شەشى ل ئىتاليا، قىيىجا ج ميرىن
مەزن بن يان بچويمك، ب باشى رىزلى ل دىئرى نەگرتىيە، لى
نەو ب ھىز كەفتىيە و شىايد شاھى فەرنسا بېرسىنىت و ژ
ئىتاليا دەربىخىت، ھەروەسا شىايد خەلکى قىنيسيما بېلخىنىت،
سەربارى هندى كۈ ئەفە مەسىھەلەيەكا ديارە، لى ئەز ب كىمامى
و كىم نابىينم دووبارە پشتراست بکەمەفە:

بەرى شاھ چارلزى شاھى فەرنسا بەيىته ئىتاليا، ئەۋ دەولەتە
ل بن حوكىم پاپاى، قىنيسييان، شاھى ناپۆلى، دۆقى ميلانو و
فلورەنسىيان بۇو و وان پويىتە ب دوو مەسىھەلىن سەرەتكى دكر:
ئىك: ج بىانى ب ھىزا چەكى نەھىيە ناڭ ئىتاليا.
دوو: ج حکومەت ژ حکومەتىن نەو دەستەھەلاتا خۇ بەرفەھ
نەكەن.

ئەۋ مەسىھەلە ڙى پىىدەن چاۋدانەكا تايىبەتىيا پاپاى و
قىنيسييان بۇو، چونكى بەرسىنگەرتنا قىنيسييان پىىدەن

ئىكىرتنا هەمى يىن مايى بwoo، هەرودكى د بەرەقانىكىرنا فيرارا
دا هاتىيە رويدان. هەرودسا بۇ روى ب روپۇونا پاپاي، پىىدەنى
هارىكارىبىا بارۇنىن رۆمان بwoo، كۈل سەر هەردوو پارتىن
ئۆرسىنى و كۈلۇندا لېكىھەكىرى بwooون و قىكىنەكىرن و كەرب
زېڭەبۈونىن بەرددوام ل نافبەرا وان هەبۈون و ل بەر چاھىن
پاپاي چەك هەلدەگىتن و خۇ پېرچەك دكىن و خۇ بۇ شەرى
ئامادە دكىن، ئەفە ڙى بwoo ئەگەرى لاوازبۇونا دەستەلەتا پاپاي
و وەلىٰ هات دەستەلەتەكا نەجەھىر ھەبىت.

ھەرودسا ھەرچەندە جار جارە پاپايىن ب ھىز و خودان
برېيار پەيدا دبۇون، وەكى پاپا سېكستۆسى چوارى، لىج جاران
نە ب شىيانىن خۇ و نە ڙى ب چەنسى خۇ، نەشيان خۇ ڙ وان
خرابكارىيىان رزگار بکەن. ئەفە ڙى دېيت ڙ بەر ژىكورتىيا
دەستەلەتا وان پاپايىان بىت(كۆ ب ئاوايەكى گشتى ھەر ئىك دەھ
سالان ل وى پۆستى دما). ھەر ئىك ڙ وان پاپايىان زەممەتىيەكە
مەزن ددىت بۇ لاوازكىرنا ئىك ڙ وان هەردوو پارتىن نافېرى.
ھەكە پاپايەك د ڙيانا خۇدا شىابىت پارتى كۈلۇندا بچىنیت، لى
پاپايى پشتى وى دهات، دېيت نەيارى پارتى ئۆرسىنى بىت، ئەفە
ڙى دبۇو ئەگەرى دووبارە فەگەريانا پارتى كۈلۇندا بۇ سەر ھىزا
خۆيا بەرى، قىيىجا پاپايى نوى نەدشىا كۆنترۆلى ل سەر
ھەردووان بکەت، ئەفە ڙى بwoo ئەگەرى وى چەندى دەستەلەتا
دنىايى يا پاپاي ل ئىتاليا كىيم رىز لى بھىتە گرتى.
پاشى پاپا ئەلىكزاندەرى شەشى هات، يى بەرۇۋاھى ھەمى

پاپاییین دی، شیای رییه کا دی پهیدا بکهت کا چهوان دی شیت ب
پاره و هیزی سه رکه فتن ب دهستهه ئینیت، وی دوق
فالنتینویی کوری خو، ودک ئالا قه کی د دهسته خو دا بکارئینا،
هه رو دسا ب باشترین ئاوا دا گیر کرنا فردنسا ب کارئینا، دیسا وی
هه می ئه و کار کرن يیین من بهری نهه د شرو قه کرنا کارین
دوشقی دا به حسکرین.

ئه و تشتی وی کری باندؤرا خو ل سه ر بە رفره هکرنا
پیگه هی دیئری هه بwoo، هه رچه نده زی ئارمانجا وی ئه و نه بwoo،
بە لکی ئارمانجا وی بلند کرنا پیگه هی دوقی بwoo، لی پشتی مرنا
دوشقی، دیئر بwoo میراتگری هه ر تشتہ کی وی کری و ب هیزتر لى
کە ثت.

پاشی پاپا یولیوسی دووی هات، دیت کو دیئر يا ب هیزه و
خودانا هه می رومانیا هه می بارونیین روما زی هاتنه
ژنا فبرن.

پاپا ئه لیکزاندھر ب هیزا خو پارت پە لخاندبوون و ز
نا فابر بwoo، و هنده ک ری يیین دی بۆ کۆمکرن و گەشبوونا
سامانی دیتن، کو بە ری پاپا ئه لیکزاندھری نه هاتبوونه ب
کارئینان. پاپا یولیوس نه تنى چاڤ ل کارین ئه لیکزاندھری کر،
بە لکی هنده کین دی زی ل سه ر زی ده کرن، وی رز دیما خو
دەربى پۇلۇنیا بېخیتە بن دەسته لاتا خو و ۋېنیسییان
سەرکوت بکهت و فەنسییان ژ ئیتالیا دەربېخیت، تشتی وی
قیای بکهت تىدا سەرکەفت، ئه و هەزى پە سندانی يه، چونكى

هەمى شىانىن خۆ ب كارئىنان بۇ پاراستنا بەرده وامىيا هىزرا
دېرى و نە بۇ پاراستنا هىزرا هەر تاكەكى دەستنىشانكى،
ھەرودسا ھەردوو پارتىن ئۆرسىنى و كۈلۇنا وەكى خۆ ھىلان،
ھەرودكى جارا ئىكى دىتىن. ھەرچەندە ژى ھندەك سەركىدە د
ناڭ دا ھەبۈون و دشيان گوھورىينان بىكەن، لى دوو تشتان رەوش
بنەجھ كر و بى گوھورىن ھىلا:
ئىك: هىزرا دېرى يا ئە و بىزداندىن.

دوو: وان ج كاردىنال نەبۈون پشتهقانىيما وان بىكەن، كۆ ھەر
ئە و ئەگەرىن فەرتەنە و ئالۇزىنى بۈون ل ناڭ رىزىن
سەركىدان.

ئەڭ پارتە ژى رەحەت و ھاوىش نابىن، ھندى كاردىنالىن وەسا
د ناڭ دا ھەبن وان ل ناڭ و ل دەرقەرى رۆما بلقىن، كۆ ئەفە
دبىتە ئەگەرى وى چەندى بارۇن مايى خۆ تىدا بىكەن، بپارىزىن
و بەرھقانىي ژى بىكەن. ھۆسا، ژ بەر تەماعىيەن كاردىنالان
نەرەحتى و ئالۇزى ل نافىبەرا بارۇنان پەيدا دبىت، ژ بەر ھندى
دەمى پاپا ليۇ يى دەھى هاتى، دىت كۆ دېرى دەستەلاتەكا
گەلەك مەزن ھەيءە، وى ۋىبا ب كار و تايىبەتمەندى يېن خۆيىن
ناھىيە ھەزمارتىن، پىيگەھى دېرى ب ھىزىتر و بلندتر لى بىكت،
ھەرودكى پاپا يېن بەرى وى ب ھىزرا شىرى دېرى ب ھىز ئېخستى.

جورىن سەربازگىرىي و سەربازىن كريگرتى

پشتى ل سەر سالۇخەتىن ميرگەھان و فاكتەرىن سەركەفتىن
و داکەفتىن وان ئاخىتىن و فەكۈلىن ل سەر ئاوايى ب
دەستقەئىنان و پاراستنا وان كرین، ج ل بەر من نەمايىه ژ بلى
بەحىسىرندا رى يىين ھېرىشىكىن و بەرھانىكىرنى ل ھەر
میرگەھەكى.

بەرى نەھى من بەحسى فەراتىيا ھەبۇونا ستويىنلىن ب ھىز و
قاھىم كربوو بۇ پشتەۋانىكىرنا مىرى، ھەكە نە، ڙنافېرنا وي يَا
مسۇگەرە، فەرتىرين ستويىنلىن ھەمى ميرگەھان ژى، ۋېچىجا ج يىين
نوى يان يىين كەفن يان ژى يىين تىكەھەل بن، ھەبۇونا ياسايىلىن
نوى و چەكى نوى يە، ياسايىلىن باش بىتى ھەبۇونا چەكى باش
نابىن، ئانكۇ ل ھەر جەھەكى ياسايىلىن باش ھەبن چەكى باش ژى
ھەيە، ژ بەر ھندى نەھۇ ئەز گەنگەشى ل سەر ياسايىان ناكەم،
تنى دى ل سەر چەكى ئاخىم.

ئەز وەسا دېيىنم كۆ نەو چەكى مىر بۇ بەرھانىكىرنا سامان و
دەستەلەلاتا خۇ ب كار دئىنىت، يان چەكى وي يى تايىبەتە، يان
يى ھېزىن كريگرتىيە، يان چەكى ھەۋپەيمانلىن وىيە، يان ژى

يى تىكەله. هندى چەكى ھەۋپەيمان و كريگرتيانه يى بى معايىه و يى ترسناكە، ھەر كەسى دھولەتا خۇل سەر چەكى هيئىزىن كريگرتى دانىيت، نەشىت ژەھىز و بنەجەبۈونا دەستەھەلاتا خۇ پىشتەست بېيت، چۈنكى ئەو هيئىز دېلاڭەنە و تەماعىيەن خۆيىن تايىبەت ھەنە، نە درېكخستى نە و جەنى باودرىيى نىين، ل نك ھەۋالان خۇ ب هيئىز و مېرىخاس نىشا دەدەن، لى دەرسنۈكىن دەمى روى ب روى دوزمنان دېن، ئەو ژە خودى نەترسن و پەيمانىن خۇ ل گەل خەلکى ناپارىزىن، يى پشتا خۇ ب وان گەرم بىكەت، ھۆشدارىيىسا سەرنە كەفتىنى بىدەرى. كەفتىنا وى دھولەتى گريىدابى پاشىئىخستنا دوزمنكارىيى يە ل سەر وى، ئەف هيئىزىن كريگرتى، ل دەمى ئاشتىيى دى تە تالان كەن، ل دەمى شەردى دى ھەيلەن دوزمنى تە تە تالان بىكەت، ئەفە ژى ژەھىز وى چەندى يە كۆ وان چ پالدەرىيىن تاڭرىيى بۆ تە و ھەر پالدەرەكى دى نىين كۆل شەرگەھى بىمەن و دخۇراغىر بن، كرى يىن كىيمىن وەردگەن نابنە ئەگەر ئەنلىقى دىئامادەن بىن خۇ بۆ تە بىدەنە كوشتن، ئەو دئامادەن سەربازىيەن تە بن، هندى تو شەرەپ نەكەى يان پىشكەدارىيى د شەرەن نەكەى، لى دەمى شەر دەست پى دكەت، يان دى رەفن يان ژى دى پىكىفە مشەخت بن. پىدەپلىقى ناكەت ژى خۇ ب سەلانىدا وى چەندى فە بودەستىن، چۈنكى ئيتاليا ويران نەدبۇو، ھەكە سالانىن دويير ودرېئىز پشتا خۇ ب هيئىزىن كريگرتى گەرم نەكربا، ھەرچەندە ژى هندەك كريگرتىيان ھارىكارييىا هندەك مىران كرييە بۆ گەھشتىن

دەستەلاتى و مىرخاسىيەكا باش نىشا دايە ھەكە ل گەل
ھندەكىن دى بەينە ھەفبەرگرن، لى دەمى داگىركەرىن بىيانى
ھاتىنە ئيتاليا، ئەو دوهسا نەبوون و لاوازىبىا وان ديار بۇو، ئەفە
زى بۇو ئەگەرى وى چەندى چارلىزى شاھى فەنسا ب ساناهى و
بى زەممەت ئيتاليا بىستىنىت.

ئەويىن وەسا شرۇفە دەكەن كۆ وىرانبۇونا ئيتاليا ز
بەرگونەھىن مە بۈويە، ئەو دەھەقىن و راست دېپىژن، لى رامانا
وان نە ئە و گونەھەن، بەلكى گونەھىن میرانن يېن من
بەحسکرين، و ژ بەركۇ ئە و گونەھىن میرانن، سەرا وان گونەھان
ئەو گەھشتە سزاپى خۇ و ئەز دى ب درېزى ل سەر كىماسى
يېن فان ھىزىن كريگرتى ئاخشم.

ئەفسەرە كريگرتى، يان دېر شىيان، يان ژى گەلەك دېنى
شىيان، ھەكە دېر شىيان بن، پاشتا خۇ پى گەرم نەكە، چونكى
ئەو دى شىيانىن خۇ بۇ مەزنىكىدا كەساتىيىا خۇ ب كارئىن، ئەفە
زى يان ب گڭاشتنى ل سەر تە و تەپەسەرگرندا تە كۆ تو سەرورەر
و مەزنى وانى، يان ژى ب رى يَا تەپەرسەرگرن و دانانما
گڭاشتنان ل سەر يېن دى بۇ دڇايدەتىكىدا حەز و ھېفييەن تە.
لى ھەكە ئەو ئەفسەر گەلەك دېنى شىيان بن، ژ بلى خرابىي
چافەرىيى ج ژى نەكە و ئەو دى تە ب تەفافى پەلخىن، لى
دبىت ئىك بەرسقى بىدەت و بىزىت: (سەرگىرىدىن خودان ھىزىن
چەكدار دھۆسانە، قىيىجا ج كريگرتى بن يان نە)، دى بەرسقا وى
ددم و بىزىم: ھەكە سەرباز كريگرتى نەبن، ئانكۆ نىشتمانپەرورە

و يېن وەلاتى بن، يان ئەول ميرگەھى يان ژى ل كۆمارى نە،
ھەكە ل ميرگەھى بن مير ب خۇ سەركىدايەتىيا وان دكەت،لى
ھەكە ل كۆمارى بن حکومەتا كۆمارى سەركىدىن
نىشتمانپەرورىن راستىڭ بۇ دەنئىرىت و ھەكە بى شىانىيما
سەركىدى هنارتى ديار بwoo، دشىاندaiيە بھەيتە گوھورىن،لى
ھەكە خودان شيان بيت، دشىاندaiيە ل جەھى خۇ بەمینىت و رى يا
وى نەھىيە دان ژ وان توخىبىن خۇ دەرباز ببىت يېن ل دويش
ياسايى بۇ ھاتىنە دانان.

سەربۇران ژى وەسا دياركىرىھ كۇ تىن ميرىن سەركىدە و
كۆمارىن چەكدار د شەران دا دشىن سەركەفتىن ب دەستقەبىن،
لى ھىزىن كريگرتى ج ب دەستقە نائىن، ژ بلى سەرنەكەفتىن و
داكەفتىن، ھەرەوسا كۆمارا ب ھەفۇھەلاتىن خۇ دەھىتە پاراستن،
ب ساناهى ناكەفيتە بن حوكىم ھەفۇھەلاتىيەكى وى، ھەرەوكى
ل كۆمارەكا ب ھىزىن بىيانى دەھىتە پاراستن دەھىتە رويدان.

رۇما و ئىسپارتە چەندىن سەدسالان دئازاد بۇون و خودانىن
لەشكەرلەن خۆيىن ب ھىز بۇون، ھەرەوسا بازىرلەن سويسرا باش
ھاتبۇونە چەكداركىن و د ئازادىيەكا تمام دا بۇون، چونكى
پارىزفانىن وان ژ كورلەن وان ب خۇ بۇون. مە نموونەيەكا
سەرددەمى كەفن ژى ل سەر سەربازىن كريگرتى ھەيە، كۇ ئەو
ژى قرتاجنى بۇون، يېن ژ لايى سەربازىن خۆيىن كريگرتى فە
زۆرى و كوتەكى لى ھاتىيە كىن، ھەرچەندە ھىشتا
سەركىدايەتى د دەستى قرتاجنىياب ب خۇ دا بۇو.

ههروهسا ل یونان ژی خه‌لکی تیبه پشتی مرنا ئیپا
مینۇنداس، فیلیپی مەقدۇنى كرە سەركىدى ھېزىن خۆبىن
سەربازى، لى پشتى سەركەفتىن ئىكى ب دەستفەئىنائى، خه‌لکى
وى بازىرى ژ ئازادىي بى بهر كر.

ههروهسا خه‌لکى میلانو پشتى مرنا دوق فیلیپ، فرانسيسکو
سفورزا ب كرى گرت بۇ شەركىنى ل دىزى ۋىنيسيان و دەمى
سقۇرزا د شەرى كاراڭچىو دا ب سەر ۋىنيسيان سەركەفتى،
ھەپەيمانى ل گەل وان كر بۇ سەركوتىرنا سەروهرين خۆبىن
خه‌لکى میلانوبى ئەو ب كرى گرتى، ديسا بابى وى وەك سەرباز
خزمەتا جىوقاندا شاها ناپۇلى كريه، لى ژ نشكتەكىقە ئەو ھىلا
كۇ ئەو ب خۇ يَا بى چەك و بى لەشكەر بۇو، ئىنا بۇ پاراستنا
شانشىنیيا خۇ، نەچاربۇو پەنایى بېبەته بەر شاهى ئەرگۈن.

ھەكە هندهك بىزىن كۇ ۋىنيسى و فلۇرەنسىيان ب ھىز و
سەركىدىن كريگرتى ھېزا خۇ زىدەكرينە و دەستەلاتا خۇ
بەرفەھەكرينە و لى نەودرگەریاينە و پشتا خۇ نەدائىن، بەلکى
بەردەوام تاڭرىن وان بۇويىنە و بەرھانى ژ میران كريه و ب
پاقىزى و دلسۈزى د خزمەتا وان دا بۇويىنە، ئەز دى بىزىم: د فى
رەوشى دا چەنسى خزمەتا فلۇرەنسىيان كريه، دەمى ئەو
سەركىدىن كريگرتى يىن خودان شيان لى نەودرگەریاين، لى
ئەويىن بىزاف كرین ژى، ب دژوار هاتنە بەرسقدان، هندهكان ژى
تەماعىيىن دى ھەبوون و د سەمتەكا دى را چوون، ئەۋى لى
نەودرگەریاى و كۆدەتا نەكى سەركىدە جون ھۆكۈد بۇو و ئەم

نهشیین حومى ل سەر دلسۆزى و تاگرييا وي بدهىن، چونكى وي ج سەركەفتىن ب دەستقە نەئىنابۇون، ھەمى زى دزانى كۆھەكە وي بزاھەكا وەسا كربا، دا فلۇرەنسا كەفيتە بن كۆنترۇلا وي فلۇرەنسى زى كەفانە بن دلۇۋانىيىا وي، ھەرودسا براكساسكى و سقۇرزايدى باب بەردەواام ھەر ئىك ژ وان دژايەتىيىا يى دى دىك و ئاستەنگ بۇون د رېيىا ئىك ودۇو دا، چافى سقۇرزا ل لۇمباردى بۇو، لى چافى براكسىيۇ(براكساسكى) ل دىرىي و شانشىنېيىا ناپۇلى بۇو.

بلا ئەم بەحسى وي تشتى بکەين يى بەرى دەمەكى كورت هاتىيە رويدان دەمى فلۇرەنسىييان پاولۇ ۋېتىيلى كرييە سەركىرىدى ھىزىن خۇ، كۆ ئەو زى كەسەكى گەلەك ھشىيار و ئاقىلدار بۇو و بلندتىرين پله وەرگرتىبوون، ھەرچەندە بەرى ھنگى ل نزەتىرين پله و پۆستەكى ئاسايى ھەبۇو، ھەرودسا ئەم وى چەندى ماندەل ناكەين، كۆ ھەكە ئەو شىابا پىزا بىستىنىت، فلۇرەنسى دا نەچار بن ھە فالىنېيىا خۇ ل گەل پارىزىن و باش پويىتە پى كەن، چونكى ھەكە وي ل ناڭ رېزىن دوزمنىيەن وان كار كربا، وان ج رى بۇ بەرگرييما وي نەدبۇون و نەدشىيان ل بەر سىنگى وي راوهستىن، لى ھەكە وان ئەو ب كرى گرتىبا، دا نەچار بن گوھدارىيما وي بکەن.

لى ھەكە بەرى خۇ بدهىنە ۋېنېسىييان و پېشكەفتىنا وان ب دەستقەئىنائى، دى بىنەن پېنگاھىن بەنەجە ھافيتىنە و پېشكەفتىنە و سەركەفتىنە، چونكى ھىزىن وان ژ خەلکى

قینسیا ب خو پیکهاتبوون، پاشی وان ب میرخاسی و
چافته ترسی دهست ب شهری بەزایی (زمینی) کر، هەروهسا بەری
هنگی ژی وان شەرپین دەریایی ب سەرگردایەتییا خانەدان و
ئەرستۆکراتیین خو و ب زەلامیین خو کربوون، لى دەمی دهست
ب شەرپین بەزایی کرین، دهست ژ قى تايىبەتمەندىي بەردان و ل
دويش ئاوا و رىبازا ئيتالى چوون.

ھەروهسا ل دەستپېكا بەرفەھبۇونا خۇيا بەزایی، ئەو ژ
سەرگردیین خو نەدرىسىان، چونكى رووبەری ئەردى وان نە
گەلەك بۇو و ئەو ب خو ژى خودان ناۋدارىيەكا مەزن بۇون، لى
پشتى بەرفەھبۇونا ئەردى وان، نەخاسىمە ژى ل سەردىمى
سەرگردایەتییا كارمىگۈلا، ب شاشىيَا خو حەسيان، دىتن كۆ
پشتى نافېرى ب سەر دوقى مىلانۇ سەركەفتى و بۇويە خودان
ھىزەكما مەزن، خەبات و تىكۈشىنا وى سىست و خاڭ بۇويە، و
زانىن كۆ نەشىن ب سەرگردایەتییا وى ج سەركەفتىنىن دى ب
دهستە بىين، ژ بەر ھندى باشتى دىتن ج ھىرلىكىن دى ب
سەرگردایەتییا وى نەكەن.

ھەقدەم وان نەدفيا وى دەربىخن و خزمەتا وى ب دويماھى
بىين، نەدشيان ژى وە بکەن، چونكى دترىسيان نەكۆ ئەو تشتى
ب دەستقەھاتى ژ دەست بەدەن، ئىينا داكۆ بەرپەری وى ۋەدەن،
نەچاربۇون وى سىددارە بەدەن.

پشتى كارمىگۈلا، ھەر ئىك ژ پارتۇلۇمیو دابىرگامۇ، رۆبىرتو
دا سان سىقىرىينو، كۆنت دى بىتىگلىانۇ و يىن وەكى وان بۇونە

سەرگردین ھىزىن وان. ۋىئىنىسى دىرسىيان و پىشىپىنىيا ھندى دىكەر ئەڭ سەرگردىن نوى، ل شوينا سەركەفتىن، زيانى بىگەھىنىنى و سەرنەكەفن، وەسا ژى هاتە رويدان، پشتى شەرى فايلى، ئە و دەستكەفتىيەن ۋىئىنىسىيان د ماوى ھەشت سەد سالان دا گەلەك ب زەممەت ب دەستقەئىنائىن، د ماوى رۆزەكى دا ھەمى ژ دەستدان، چونكى ھندى ھىزىن كريگرتىنە، دەمى سەركەفن سەرگەفتىيەن وان دېچۈيکن، لى دەمى شەستىن دېيىن، شەستن و زيانا وان گەلەك يا مەزنە و جەن حىبەتىبۇونى يە. نەھۇ ژى دى ب تىر و تەسەلى بەحسى ب كارئىنانا سەربازىيەن كريگرتى كەم، كۆ من ھندەك نموونە ل سەر ئىتاليا ئىنابۇون و حکومەتا وى وەلاتى سالانىن دويير و درېئىز سەركەدە ب كرى گرتىبۇون، داكۇ بشىيەن رەشتى وان بنىاسىن و ئاوايى ھېرىشىن وان بزانىن و چارهييەن پىدىقى بۇ كىشەيىن وان ببىنин. دەفيت وى چەندى ژى بزانىن كۆ دەمى ل ئىتاليا دەستەلاتا ئيمپراتورىيە دەست ب ھەلوەشيانى كرى و دەستەلاتا پاپاى دەست ب بەرفەھبۇونى و سەرودەرىي كرى، ئىتاليا ب سەر چەند ھەرىمەكىيەن بچۈيک يا لىكەھەكى بۇو و ھەر سى بازىرېيەن سەرەتكى دىزى ئەرسەتكەرات و خانەدانىن خۇ يېن نىزىكى ئيمپراتورى سەرھەلان، دېرى ژى پاشتەۋانىيا بازىرېيەن سەرھەلداي كر بۇ زىدەكىندا دەستەلاتا خۇ يا دنیاىي. ل گەلەك بازىرېيەن دى ژى ئىيڭ ژ كورېيەن وەلاتى دېبۇونە مىر، ھۆسا پەرىيە ئىتاليا كەفته د لەپى دېرى و ھندەك كۆمەرەن

کیمین سافادا، و ژ به رکو قهشه و ههفوهلا تی یین ئاسایی ل سهر هلهگرتنا چەگى رانەهاتبوون، دهست ب كريگرتنا سەربازىن بىانى كرن. ئىكەمین كەسى ئەو ئاوايى سەربازگىرى ب كار ئىنای، ئەلېرىيگۇ داكامۇ يى رۆمانا بwoo، هەروهسا هەر ئىك ژ براكسيو و سقۇرزا، كۈل ئيتاليا خودانىن پەيغا ئىكى بون، دەمەگى ببۇونە حوكمدارىن ويئرى و گەلهكىن دى ل بەردەستى وان كريگرتىيان هاتبۇونە تاشاندن و مەشقدان، هەروهسا هەمى سەركىدىن دى یين هەتا ئەفرو سەركىدايەتىيا سەربازىن ئيتالى دكەن ل بەر دەستى وان هاتىنە مەشقدان، بەرى سەركەفتىن و مىرخاسىپا وان ژى ئەو بwoo: چارلىز ب سەر ئيتاليا سەركەفيت و بھېتە د ناڭ دا، نىچىركرنا ئيتاليا بwoo ژ لايسى لويسى دوازدى ۋە، ستمكارىپا فرناندۇ و زۆرى و دەستدرېزىپا خەلکى سويسرا بwoo ل سەر ئيتاليا.

پلانا وان سەركىدىن كريگرتىيان، ب پلا ئىكى بلندكىن و مەزنكرنا پىگەھى خۇ بwoo، ئەفه ژى ب رى يا بى بھاكرن و رسواكىن و لەقاندنا باودىيى ل ناك هيىزىن پىادە. وان ئەف چەندە كر، چونكى ئەو كريگرتى یين بى وەلات بۇون و ژيارا وان ژى ل سەر مۇوچە و وي تشتى بwoo يى ب دەست خۇ دئىخىست. هەروهسا ب هەزمارەكا كىيم يا سەربازىن پىادە نەدشيان هيىزا خۆيا سەربازى مۆكم بکەن، ئەفه سەربارى هندى كۆ ئەو نەدشيان مۇوچەيىن هەزمارەكا مەزن يا هيىزىن پىادە خەرج بکەن، ژ بەر هندى، تىن هىىزىن سوار ب كارئىنان، ئەفلىن

کو هرچه نده ب هژماره کیم بوون، لی گلهک دهاتنه
خه لاتکرن و مووچه بیین باش و دردگرن.

وان سه رکردان هیزین خو ل سه ر بی بها کرنا هیزین پیاده
ریک دئیخست، هه تا مه سه له و دلی هاتی، د ناف له شکه ره کی
بیست هزار سه ر بازی دا، هژمارا هیزین پیاده ژ دوو هزار
سه ر بازان نه دبیری.

کریگرتییان هه می بنه ما و ده ستور موکمکرن بؤ رزگار کرنا
خو ژ هه ر ده ده سه ریه کی، یان ترسه کی بیین دبیت بنه
ئه گه ری کیمکرنا مه ترسی بیین به رهنگاری وان دبن بؤ پاراستنا
گیانی خو و سه ر بازین خو.

وان کیمترین زه حمه تی و نه خوشی بؤ خو و سه ر بازین خو
چی نه دکرن، د شه ران خوینا ئیک و دوو نه دریتن، به لکی
ئیخسیرین شه ری بیی کوشتن و قوتان ب پاره ژ هفدو
ودردگرن، وان ب شه ف هیرش نه دکرن سه ر ناسیگه هان، دیسا
خه لکی ناسیگه هان ژی ل سه ر هندی رانه هاتبوون ب شه ف
هیرشان بکه نه سه ر خیقه تگه هان، خه نده دکرن ل دورمان ده ده
سه ر بازگه هیین خو نه دکولان، چه په ر چی نه دکرن و زفستانی
ژی شه ر نه دکرن، یاسایین وان بیین سه ر بازی بیون بیین نه و
هه می ده ستوری داینی، کو ب ری یا وان یاسایین داهیین ای
پیکول دکرن خو ژ مه ترسی و ده ده سه ر بیان دویر بیخن، ئینا
به ری ئیتالیا دا تارستانه بمنیاتیی و گه هاندہ بنی بنی.

هیزین هاریکار و تیکه‌هال و نیشتمانی

دهمی ئېڭ داخوازى ژ هەفسوئى خۆيى ب هېز دكەت، هېزىن خۆ بىنيت داكۇ بەرھقانىي ژى بکەن، دبىزنه فان هېزان هېزىن هاریکار، ئەفه ژى وەكى هېزىن كريگرتى دبى مفانە. ئەف چەندە ژى ل سەردهمى نوى هاتىيە رويدان دهمى يۈلىوسى دووئى تىبىينى كرى، كۆ هېزىن وي يىن كريگرتى نەشىن فيرارا داگىر بکەن، ئىنا هېزىن هاریکار ب كارئىنان و ل گەل فرناندۇيى شاهى ئىسپانيا رىككەفت كۆ ب هېزىن خۇ هارىكارىبىا وي بكەت، دبىت ئەف هېزە دباش بن ژى، لى هەرددەم ژىيەدرى مەترسىي نە بۇ وي يى ب كار دئىنيت، چونكى ھەكە د شەرى دا سەرنەكەفتەن، دى داكەفى و ھەكە سەركەفتەن ژى دى بىيە ئىخسirى وان هېزان.

ھەرچەندە ديرۋىكا كەفن تىرى نموونەيىن ھۆسايە، لى ئەز خۇ گەلهك ژ قى نموونى دويرنائىيخم، كۆ ئەو ژى ل سەر پاپا يۈلىوسى دووئى يە و نموونەيەكَا نىزىك و نوى و زىندييە و د بىرداڭا دا مايە.

پاپا يۈلىوس ل دويىف سىاسەتەكَا گەلهك بىنالانە چوو،

چونکى ژ بەرکۆ ل بەربوو كۆنترۆلى ل سەر فيرارا بىكەت، خۇب تەقاشى ئىخستە بن كۆنترۆلا يىنى بىيانى، لى چەنسى وى هات و هيىزەكا دى ياسىي پەيدا بولۇ و ئەفھىزە بولۇ ھارىكار كۆنەھەيلەيت بەرى تەعلۇ سىاسەتا خۇبىا خراب و گەندەل بچىيت، ئەفھىزە ژى دەمىزىن وى يىن ھارىكار ل راڤىنا شەكتىن، و بەرۋۇقاڭىزى پېشىپەنلىكى دى، سويسىرىيەن سەرھەلدا و ل بەر سىنگى يىنى سەرگەفتى راودەستىان و دەرىئىخستەن.

ب فى ئاوايى، پاپا ژ ئىخسەيرىكىندا دوزمنى خۇبىي سەرگەفتى رزگار بولۇ، ئەو دوزمنى ل بەرامبەرى سەربازىن سويسىرى رەقى، نە ژى ژ لايى هىيزىن وى يىن ھارىكار فە، بەلكى يىن ب دەستى لايەنلىكى شەكتىن.

ھەروەسا ژ بەرکۆ فلۇرەنسى ب ئىكجارى دېلى لەشكەر و چەك بۇون، دەھە ھزار سەربازىن فەرسى ب كىرى گىرتىن بۇ ھېرىشكىندا سەرپىز، كۆئەفە ژى تىيۇدەنەنەكە مەزنا پەر مەترسى بولۇ و دىسالىن خەبات و تىكۈشىنە خۇدا تىيەنەبۇرى بۇون.

دىسا ئيمپراتورى كۆستەنتىينىي دەھە ھزار سەربازىن تۈرك ل يۇنان كۆمكىن بۇ بەرسىنگەگەرنىن ھەفسۇ يىن خۇ، لى پشتى شەر ب دوماھى هاتى، ئەو هيىز ژ يۇنان دەرنەكەفتەن، كۆئەفە ژى دەستپىيەكە قۇناغا بەنىكىندا يۇنانىيەن بولۇ ژ لايى وان يىن هاتىن ھارىكارى و پشتەفانىيەن وان بىكەن.

هۆسا، ئەھىي بقىت ج سەركەفتنا ب دەستفە نەئىنيت و ج
ولاتان داگىر نەكەت، بلا پاشتا خۇ ب ۋان ھېزىن ھارىكار گەرم
بکەت، كۆ مەترسىيا وان ژ مەترسىيا ھېزىن كريگرتى پترە،
چونكى خرابى و ويرانكرنا ژ ھەبوونا وان ھېزان پەيدا بىيت،
دى يَا سەرانسەرى بىيت، ژ بەركۇ ئە و ھەرددەم د ئىكگرتى نە و
تاكىريبا وان بۇ يىن دى يە و نە بۇ تەيە، لى ھېزىن كريگرتى
پىدەقى دەم و دەليقا پىدەقى نە ھەتا بشىن زيانى بگەھىننە تە،
چونكى ئە و پىكمەتەيە كا ئىكگرتى نىن و ژ بەركۇ ئە و
مووچەيىن خۇ ژ تە وەردەرن و ب تەفە د گرىداينە، ژ بەر
ھندى، ھەكە تە لايەنەكى سىنى كرە سەركەدى وان ھېزان، ئە و
نەشىت زوى پىگەھەكى وەسا وەرگرىت، پى بشىت زيانى
بگەھىننە بەرژەوەندىيەن تە.

ب گورتى، مەترسىيا ھېزىن كريگرتى د ترسنۇكى و
خۆفەدزىينا وان دايە ژ شەر و كارىن گران، لى مەترسىيا ھېزىن
ھارىكار د مىرخاسى و دلىريبا وان دايە.

میرى ئاقىدار دەقىت ھەرددەم خۇ ژ ھەردوو جۇرىن ژىڭۈتى
يىن ھېزىن بىانى دويربىيختى، وى ژىلدەرىن خۆيىن تايىبەتى
يىن ھېزان ھەنە و تىنى ئە و د مفایى وى دانە، بۇ وى چىيترە ب
ھېزىن خۆيىن تايىبەتى داكەفيت و شەكتەن بىبىننەت، ل شوينا
ھندى ب ھېزىن يىن دى سەركەفيت، ھەروەسا دەقىت ل وى
باوهرىي بىيت، كۆ ئە و سەركەفتنا ب ھېزىن بىانى ب دەستفە
دئىننەت، نە سەركەفتە.

نهو ژى دى نموونه يەكى ئىنم كۆ ئەو ژى قەيسەرئ بۇرجىا
و كار و كرياريىن وي نه. ۋى دۇقى ب هارىكارىيىا ھېزىن ھارىكار
ب سەر رۇمانادا گرت و ھەر ب وان ھېزان شىا كۈنترۇلى ل سەر
ئيمۇلى و فۇرلى ژى بىكەت، لى ئەو ژان يى پشتراست نەبوو و
نهچار بىو بۇ خۇ پاراستنى ژ مەترسى يىن زىيدەت، پەنايى
بېھتە بەر ھېزىن كريگرتى، ئىنا ئورسىنى و ۋىتىلى ب كرى
گرتىن و پشتى ھەردۇو جۇرىن ھېزان تاقى كرین، بۇ دىيار بىو
كۆ باوهەرىيىا وي پى ناهىيت و بۇ ئەشكەرا بىو كۆ ھەردۇو جۇر د
قام نەخۇش و ترسنال و نە ددىسۇزىن و ناهىيەن رايى، ئىنا
كەفته ليىدانا وان و ڇنافېرن، پاشى پشتا خۇ ب ھېزىن خۇ و
شىرى خۇ ب تىن گەرم كر، ئەفە ژى بىو ئەگەرئ وي چەندى
جەماوەرىيىا وي رۆز بۇ رۆزى بەرفەھەز لى بھىت، ئەو
نەگەھشەتە وي جەماوەرىيىا مەزن يا گەھشىتى، ھەتا ھەميان
تىپپىنیيىا ھندى كرى، كۆ ئەو فەرماندارى ئىكانەيى ھېزىن
خۆيە و پشتا خۇ ب شىرى خۇ و سەربازىن خۇ گەرم دكەت.

من حەز دكەر ھندەك نموونەيان ل سەر دىرۆكا نوييا ئىتاليا
بىنەم، لى ئەز نەشىئم نافى ھيرۋىي سيراكۇزى نەئىنم، كۆ بەرى
نهو ژى من بەحسى وي كرييە، ئەف زەلامى ھەر زوى دەمى
سیراكۇزىيان كرييە سەركەدى لەشكەرئ خۇ، زانى كۆ ج مفا د
ھېزىن رېكخستى يىن كريگرتى دا نىنە، ب ئاوايى ھېزىن مە
يىن ئىتالى يىن كريگرتى، ھەرودسا دەمى زانى كۆ ھىلان يان
لادانا وان نەجەن پشتراستبۇونى يە و كارەكى مەترسىدارە، ئەف

لهشکهره ته راوبهرا کر و کره چهند پشکین بچویك، پاشى ل
شهرگههان پشتا خۆ ب هیزین خۆ بیین تایبەت گەرم كر و نه ب
هیزین بیین دى.

ھەروەسا ئەز دى نمۇونەيەكا دى ژى ئىنم، كۆئە و ژى
چىرۆكەكا پە رامانا تەوراتى يە و چىرۆك قى خالى باش روھن
دكەت.

دەمى شائۇل داخواز ژ داود كرى هارىكارىيىا وي بکەت بۇ
شهرىرنى دىزى جۇلىاتى رېبەرئ فلەستىنى، حەز كر وي بۇ وي
شهرى هان بىدەت و بىزخىنيت، ئىنا ب چەك و مەتالى خۆئە و
خەلات كر. پشتى داود ئە و چەك تاقى كرى، رەتكر چەكى وي
ب كاربىنىت و داخوازا لېپۈرىنى كر و دىيار كر كۆ نەشىت وي
چەكى ب ئاوايەكى باش د شهرى دا ب كاربىنىت و باشتى دىت ب
بەردەقانى و خەنچەرا خۆ بەرسىنگى دوژمنى بگەرىت.
ب كورتى، ب كارئىنانا چەكى بىين دى نە تىشەكى ب مفایه و
دبىت ببىتە ئاستەنگ ل بەرامبەرى تە، يان لەقىنا تە ل
شهرگەھى سەقەت بکەت، يان ژى ببىتە بارگرانىيەك ل سەر
ملېيىن تە.

پشتى شاھ چارلزى حەفتى بابى لويسى يازدى وەسال
قەلەمداي كۆ چەنسباشى يان مىرخاسى ئەگەريىن رزگاربۇونا
فرەنسا بۇونىھ ژ ئنگليزى، تى ئىنادر كۆ دەۋىت هىزىن خۆيىن
تايىبەت پەرچەك بکەت، ئىنا سىستەمەكى نوبيى سەربازگىريى ل
شانشىنیيا خۆ دانا و پشتا خۆ ب زەلامىن چەكدار و كەتىبىن

پیادهیین خو گەرم کر، لى پاشى، كورى شاه لويس كەتىيىن
پیاده ھەلوەشاندىن و ل شويينا وان، سەربازىن سويسرى ب كرى
گرتىن، ئەقە ئەشەشى بىو يى كرى و يىن پشتى وى هاتىن
چاڭلى كرىن، ئەقە زى بۇونە ئەگەرە ئىچەندى شانشىنى
بەرهنگارى مەترسىيەكا مەزن بېيت، ھەروەكى نەھ دېيىن،
چونكى فرەنسا ھارىكارى د ناڭداركرنا سەربازىن كريگرتىيىن
سويسرى دا كر و پشتا خو پى گەرم کر، ھەروەسا دلى
سەربازىن خو زى شكاند دەمى ھىزىن خۆيىن پىادە
ھەلوەشاندىن و وەل شەرفاڭىن خۆيىن دى كرى پىدە
ھارىكارىيىا بىيىن بىيانى بىن، ھەتا وەلى هاتىن باوهەرى ب خو نەبن
ج شەران بىھەن، ھەكە ھىزىن سويسرى ل گەل نەبن.
ئەقە ھەمى بۇونە ئەگەرە ئىچەندى ورەيىن سەربازىن
فرەنسى نزم بىن و خو لاواز بېيىن و نەۋىرەن روى ب روى
سەربازىن سويسرى بىن، ھەروەسا خو لاواز بېيىن بۇ
بەرسىنگەرتىنەر لەشكەرەكى دى، بىيى ھارىكارىيىا سەربازىن
سويسرى.

ز بەر ھندى، ھىزىن فرەنسى بۇونە جۈرەكى تىكەل،
پشکەكا وان ھىزىن كريگرتى و پشکەك زى ھىزىن نىشتمانى
نە. ب ئاوايەكى گشتى زى، ئەقە ھىزىن تىكەل گەلەك باشتەن ز
وان يىن ب تەقافى ھىزىن كريگرتى، يان ھىزىن ھارىكار بىن، لى
ج پى نەۋىت كۆ گەلەك باشتەر ھەمى ھىزىن ميرگەھى ھىزىن
رەسەن(نىشتمانى) بىن.

دبيت ئەنۈونە ب خۇزى بەس بىت، چونكى ھەكە فرەنسا سىستەمى سەربازى يىن چارلز داناي پىشىئىخستىبا، يان ب كىمى پاراستىبا، فرەنسا دا بىتە هيىزەكا وەسا يَا كەس ب سەرنەكەفيت، لى زەلامىن بىئاقلى و كورتبىن، دەمى دەست ب كارەكى نوى دكەن، ھەر ل پىشىنى دەست ب چىنبا بەرى وى يىن خوش دكەن، بىي هندى ل دويماھىي ئاگەھدارى وى ژەھرى بن ياد ناڤدا ھەي، ئەفە ڙى وەكى وى يە يامن بەرى نەو بەحسکى.

ڙ بەر هندى، ئەو ميرى نەشتىت تىبىننیا كېشەيىن د مىرگەها خۇدا بىكتەت، يىن ھېشتا د ھىلىقانكى دا، ب ج ناڤان ناھىيە سالۇخدان ڙ بلى هندى كۆ بىزىن ئەو مرۆفەكى بىئاقله و ئاقل بۆ كىيمان ب تىن دەيت.

ھەكە بەرى خۇبدەينە ئەگەرین ھەرفينا ئىمپراتورييا رۇمانى، دى بىينىن كۆ ئەگەرى وى ھەرفىنى، ب كريگرتنا هيىزىن قوتى بووىيە و لاوازبۇونا رۇما و سەربازىن وى ڙى، ھەر ڙ وى ديرۆكى دەستپىكريە و ھەر ڙ وى دەمى وەرە ھەمى ئىمپراتوري ڙ ھەمى تايىبەتمەندىيىن خۇداوەريايە و گەشتىنە قوتىيان.

ڙ بەر هندى، ئەز دى ئاخىتنا خۇب دويماھى ئىنم و پىشىراست دى بىزىم: ئەو مير ھەست ب تەناھىي ناكەت و يى ب سلامەت نابىت، ھەكە هيىزىن چەكدارىن وى يىن نىشتمانى وى نەپارىزىن، بىي وان هيىزان چارەنفىسى وى ل سەر چەنسى ب

تىنى رادوهستيت، دەمىرى رەوش ئالۇز دېيت وى ج رى يىن بەرەقانى ژ خۆكىنى نابىن، ئاقىداران ژى گۇتىيە: "ج مەۋە ژ وى لوازتر نىين يى پشتگەرمى ھىزىئىن بىيانى بىت و پشتگەرمى ھىزىئىن خۆيىئىن نىشتمانى نەبىت". ھىزىئىن نىشتمانى يىن مىرى ژى، يان ژ ھەفۇھلاتىيەن وى پىك دەھىت، يان ژى ژ ھارىكار و دويشەلانكىن وى ب خۆنە، ھەر ھېزەكا دى يا ژ بلى وان، يان كريگىرتى نە، يان ژى ھىزىئىن ھارىكارن.

ب ساناھىيە ژى بىزانىن كا سەركىرى لەشكەرى چەوان لەشكەرى نىشتمانى ب رىقە دېھت، ھەكە مە فەكۈلىن ل سەر ئاوايى ھەر چوار ميران كر يىن د ۋى پىشى دا نافىئىن وان ھاتىن، يان ژى ئەو رى يىن فيلىپى بابى ئەسكەندەرى مەزن يان ھەر سولتان و كۆمارىن دى بۇ رىكخستان ھىزىئىن خۇ ب كارئىنائىن، پشتى ئىنانا ۋان نمۇونەيان، پىدۇنى ناكەت قى خالى رۆھنەر بىكەين.

پشکا چواردى

ئەركىن مىرى بەرامبەرى ھىزىن چەكدار

دەقىت مىرى ج ئارمانج و ج ھزر نەبن ژ بلى يېن شەرى و سىستەم و رېبىين رېكخىستنا وي شەرى، ھەروەسا دەقىت ج تشتى دى نەكەته بابەتى فەكولىينا خۇ ژ بلى بابەتى شەرى، چونكى شەر ھونھەرى ئىكانەيى پىددەقىيە بۇ ھەر ئىكى سەركەدايەتىي دەكت.

شەر ھونھەرە و تايىبەتمەندىيىن خۇ يېن پىددەقى ھەنە بۇ پاراستنا وان يېن وەك مىر ژ دايىك بۇوين و پاراستنا دەستەلەتا وان، ھەروەسا ھارىكارە ژى بۇ ھندەك كەسىن ژ ناڭ تەخىن ئاسايى يېن مللەتى بلند دېن و دگەھنە وي پىگەھى. گەلەك جاران ژى مە دىتىيە كۆ مىرىن ھىزرا كەيىف و خۇشى و بەرفەھىي دەكت، پىز ژ ھزركرنى د چەكى دا، مىرگەھەيىن خۇ ژ دەست دايىنە و ئەگەر ھەرەكىي ژ دەستىانا مىرگەھان ژى خۇ دوييرئىخىستن و پشتگوھقەھافىتتا في ھونھەرى بۇوىيە، ھەروەسا ب رىيما باش ب كارئىنان و خۇ داهىلانا زانستىن وي ھونھەرى، ئەو مىرگەھ ب دەستە دەھىن.

فرانسيسکو سفورزا كۆ تاكەكى ئاسايى بۇو، ب رىيما باش

خۆچەکدارکرنى گەھشتە پۇستى دۆقى میلانو، لى كورىن وي
كۆ حمز دىكىن خۇ دويرى سەرگىزى و زەممەتى يېن شەپى
بىكەن، ژ پىيگەھىن خۆيىن بىلند داوهشىان و سەرنشىف بۇون
ھەتا گەھشتىنە پلا كەسانىن ئاسايى، چونكى ئىك ژ كىيماسىيىن
باش نەچەکدارکرنى ئەوه مەرۋە بى بەها دېيت و ل بەر دلان
رەش دېيت، كۆ دېيت مير خۆ ژ وي چەندى دويبرىتىختى، ۋى
باپەتى ژى پاشى دى شرۇفە كەين.

گەلهك جوداھى ل نافبەرا زەلامى چەکدار و يى بى چەك
ھەيە، هەر چەوان بىت، ئەم نابىينىن و نە تىشەتكى بەرئاقە
زەلامەكى چەکدار ب حەزا خۇ و ب ساناهى گوھدارىيَا ئىكى بى
چەك بىكەت، ھەروەسا نابىينىن ژى زيانا ئىكى بى چەك ل ناف
ھارىكارىن وي يېن چەکدار يا مسۇگەر بىت و يى ب سلامەت
بىت، مەحالە ھەردوو پىكىتە ب ئاشتىانە كار بىكەن، چونكى يى
ئىكى ب چافەكى سقڭ دەھىتە بەرى خۇ دان و يى دووئى ژى يى
پە گومانە، ئانكۆ مەحالە سەرباز رىزى ل مىرى خۇ بىگەن يى ج
ژ كاروبارىن شەپى نەزانىت، ھەروەسا مير ژى دى يى ب گومان
بىت ژ دلسۈزى و تاڭرىيَا وان، ئەفە سەربارى وان ئارىيىشەيىن دى
يېن بەرى كىيمەكى من گۆتىن.

ژ بەر ھندى دېيت مير خەمسارىي د ھونەرئ شەپى و
مەشق و راھىنانا سەربازى دا نەكەت، دېيت ل دەمى ئاشتىي
پەت ژ دەمى شەپى ھزرى د شەپى و مەشق و راھىنانى دا بىكەت.
دشىاندايە ئەف چەندە ب دوو رىييان بەھىتە بجهىنما، يا

ئىكى كارودرييە و يا دووئى ژى تىيورىيە، ژ لايى كارودرى قە،
دېقىت ئەول گەل رىخستن و مەشقدانا ھىزىن خۇ، خۇ
بەرددوام ب نىچىرى فە مۇپىل بىكەت، چونكى ئەڭ كارە لەشى
وي ل سەر ئاستەنگ و وەستىيانى رادئينىت، ھەۋەنەن دەكەت
خۇرسىتى وەلاتى خۇ ۋەكۆلىت، ئەڭ نىشىقى و ژىھەلى و
بىلدەنى يىئن چىانە، ل ۋىرە گەلى ب دويماھى دەھىت، ل وېراھە
جەھىن سىلاۋانە، ھەروەسادى خۇرسىتى پەنگاۋ و روپاران
زانىت و دېقىت ب باشى پویتەي ب ۋان كاروباران بىكەت، فىن
زانىنى ژى ب دوو رېيان مفایى خۇ ھەيە:
ئىك: مەرۇف ھەمى تشتان دى ژ وەلاتى خۇ زانىت و دى شىت
باشتىر بەرەۋانىي ژى بىكەت.

دوو: ب زانىنا خۇرسىتى ھەرىمەن وەلاتى خۇ، دى خۇرسىتى
وەلاتىن دى ژى زانىت.

مېرى ئەڭ سالۇخەتە ل ناك نەبن ئىكەمین سالۇخەتىن
سەركىردى ژ دەست دەدت، چونكى ئەڭ زانىنە وي فيرى ھندى
دەكەن چەوان دى ل بەرامبەرى دۈزمنى خۇ راوهەستىت؟ چەوان
دى سەربازگەھان دانىت؟ دى ل كىرى دانىت؟ چەوان دى پلانىن
شەرى دانىت؟ چەوان دى بازىرەن دۆرپىچ كەت و ب
سەرداڭرىت؟

نىقىسىران ژ ناف ھەمى میران، گەلەك پەسىنى فيلۇپۇمىنى
مېرى ئاخىيان كرييە و ل سەر گۇتىنە: ل دەمى ئاشتىي ھىزرا ج

نه‌دکر، ژ بلى کاروباريین سه‌ربازى و رى ييّن شهري، هروهسا
گه‌له‌ك جaran ل گه‌ل هه‌فالىين خو ل درفه‌ي بازىري رادودستيا
و پرسيار ژي دکر: هه‌که دوزمن ل سه‌ر گري هه بيت، ئەم و
ھيّزىن خو ژي ل فيّرە بىن، كيّز ژ مه د رهوشەكا باشتدايە؟ و
چەوان دى شىيّن خو نيزىكى دوزمنى كەين ل گه‌ل پاراستنا
سيستەمى خو؟ هه‌که مه قىا خو ۋەكىشىن، دېتىت ج بکەين؟ لى
ھه‌که دوزمنى خو ۋەكىشا، چەوان دى راهىلىنى؟

پاشى ب رېقە ژي ل گه‌ل وان به‌حسى هەر رويدانەكى دکر،
كۇ دېتىت بەرهنگارى لهشکەرى ببىت، هه‌روهسا وى گوهدارىيَا
دىتن وبۇچۇونىين وان دکر و رئىيا خو ژي بۇ دگوت و ب
گرۇغان ژي پشتراست دکر، ژ بەر ھندى دەمى فىلۇپۇمىن
سەركىرىدايەتىيَا لهشکەران دکر، تۈوشى ج رويدانىن پىشىبىنى
نەكى نەبوو، نەفە ژي ژ بەر گەنگەشەييّن بەردەوامىن وى
بۇون.

لى تىشتى پەيوەندى ب راهىنانا ئاقلى فە هەى، ئاقلى ب
خواندى ديرۆكا مەزنان و كەسانىن ناڤدار راهىنان دكەت،
دېتىت مير ديرۆكى باش بخوينىت، كارىن مەزنان ۋەكولىت، ب
ھويرى ھزرا خو د ئەگەر يىن مەزنبۇونا وان دا بکەت، كا د
شەرەن دا چەوان سەرەدەرى كرينىه و ئەگەر يىن سەرگەفتەن و
داكەفتەن وان بزانىت، داكۇ بشىت ل رېچكا سەركەفتىيان بچىت و
خو ژ هەر داكەفتەنەكى دوييربىيختىت يا تۈوشى داكەفتىيان
بۇوى.

بهرى هەر تىشتكى ژى دەپىت ل رېچكا مەزن و ناڭدارىن
دېرىن بچىت، كۆ وان ژى چاڭل يىن بەرى خۇ كربوون و
كربوونه پىشەنگ و نموونەبىن خۇ. هەر بۇ نموونە دېيىزنى كۆ
ئەسکەندەرى مەزن چاڭل مەزنه كارىن ئاكىلس(ئاخىلىس)
كىرىھ و سىپپىۋ ژى چاڭل كۆرس كىرىھ، هەروەسا هەر كەسى
زىيانا كۆرس بخويينىت يازىدە فۇن تۈمىاركىرى، دى بۇ دىيار بىت
كۆ سىپپىۋ ب تەقافى چاڭل كۆرس كىرىھ، چاڭل سالۇخەتتىن
دەستپاڭى و نەرمى و باشى و مەردىنیيَا وى كىرىھ.

میرى ئاقىدار ژى ئەوه ل دويىش ئى رىبازى بچىت و ج جاران
ل دەمى ئاشتىي پال نەدەت و نەنثىت و بىكار نەمەنلىكت، بەلكى
دەپىت ب رەزدى كارى خۇ بکەت، داكۇ بشىت ب زىرەكى و ل
دويىش شىيانان ب باشتىن ئاوا مفای ژ دەمى وەرگرىت و بشىت
ژى بۇ دربىن قەدەرى يى ئامادە بىت، نەخاسىمە دەمى رەوش
دەھىتە گوھورىن.

میر د شەر و تەنگافىييان دا دى بەرى كارى خۇيى دەمى
ئاشتىي چىنەت، ب سەر ئاستەنگان دا دى سەركەفيت و
سەروھرى دى بۇ وى بىت.

زدلام، نه خاسمه ژی میر سه را چ دهیته لومه کرن و په سنکرن

نهو ج ل بهر مه نه مايه ژ بلی وان میتود و و ریبازین میر
بهرامبه‌ری هه‌فوهلاتی و هه‌فال و هوگرین خو ب کاردئینیت.
ئه ز دزانم ژی کو گله‌کان به‌ری من ب دریژی ل سه‌ر فی
بابه‌تی نفیسییه، دترسم ژی ئهو تشتی دنفیسم ب جوړه‌کن
دفنبلندیی بهیته ل قله‌مدان، نه خاسمه کو د فی بابه‌تی دا
بوچونا من نهودکی یا وانه، هه‌روهسا ئارمانجا من ژ فی
نفیسینی ئه‌وه ئه‌وین تی دگه‌هن مفای ژی ودرگرن و گه‌هشتانا
راستیی و گوتنا هه‌قیی یه و نه ئاشوپاندن و هزراندنا وی یه،
یا دروستتر ئه‌وه تشتی دنفیسی مفایی ییین دی تیدا هه‌بیت و
نه ئه‌وه تشت بیت یی ئه‌م ده‌زینین و د ئاشوپا مه دانه.
گله‌کان هزرا هندهک کومار و میرگه‌هان کريه مرؤوفی ب
چافیین خو نه‌دیتینه و نه‌هاتینه هزرا که‌سی ژ بلی یا وان و وان
کومار و میرگه‌هان چ هه‌بوونا خو نه‌بوویه، هه‌روهسا گله‌ک
جوداهی ژی ل نافبه‌را ژیواری تیدا دژین و وی ژیانا مه دفیت

هه بیت هه یه، یئى تشتى نهۆ ههی ماندەل بکەت و پاشتگوھقە
بەھافیت بۆ بجهنیانا وى تشتى دفیا ب باشترين ئاوا بجه بھیت، د
باشترين رهوش دا، ل شوینا پاراستنا وى، دئى بیتە ئەگەرئى
ژناڭچۇون و وېرانبۇونا وى يا بلەز و نەمانا وى، یئى بقىيەت
قەنجىي بکەت، ج جاران خۆشىي نابىنىت، هەكە گەلەك
شەرخواز و جەنگەنە ل دۆماندۇرى وى ھەبن، ئانكۆ ئەھۋى
دفیيەت قەنجىي ل ھەميان بکەت، ج جاران خۆشىي نابىنىت و
دەمىن دكەفيتە د دەستى خرابكار و شەرخوازان دا و دئى
پەشىمان بیت و تبلىن خۇ گەزىت.

ژ بەر ھندى، مىرى حەز دكەت بەرى ھەر تىشەكى خۇ و
كورسييا خۇ بپارىزىت، دفیيەت بىزانيت چەوان دئى قەنجى و
باشىيەن خۇ كېم كەت و بىزانيت ژى ل دەم و رەوشىن پېيدى،
كەنگى و چەوان وى سالۇخەتى ب كارئىنىت و ب كارنەئىنىت.
ھەكە من ئەو كاروبارىن پەيوەندى ب رەفتارى مىرىيەن
خودانىيەن وان ئاشۇپان ۋە ھەى دانە رەخەكى و تىنى من بەحسى
كاروبارىن مىرىيەن ژىوار كر، دئى بىزىمە وان: ھەكە بەحسى
زەلامان(نەخاسىمە ژى خودانىيەن پۈستىن بلاندىن وەكى میران)
ھاتە كرن، ج ل سەر ناھىيە گۈتن، ژ بلى پەسەنگەن و
دالەھىكىرنا كارىيەن وان، ھەر بۆ نموونە دئى بىزىن بىيغان كەس: یئى
مەردە، یئى دى یئى قەلسە، یئى ھە یئى دلنەرمە، یئى دى دلرەقە،
ئىيىكى دى یئى چەرىكە، یئى ھە یئى دلۇقانە، ئىيىك سۆزىن خۇ
ناپارىزىت، ئەقە جەن باوھرىيى يە، یئى ھە ترسنۇك و بزدىيائە،

يى دى دېنبلاندە، ئەقى هە مىرخاس و زقر و دژوارە، يى دى جەمباز و داڭدۇزە، ئىك راستىبىزە، يى هە ل دويىش بايى خۆ دچىت، يى دى يى پاقڑە، ئىك باودىدارە، يى دى پىگىرىيى بكاروبارىن ئايىنى ناكەت.. و چەندىن پەسنكىن و كىماسى يىين دى.

ج پى نەقىيت زى، ھەر مىرى سالۇخەتىئىن باشىئىن بۇرى ل نك هەبن خەلک دى گەلەك پەسىنى وى كەت، لى ژ بەركۇ دشياندا نىنه مروقى ئەو ھەمى سالۇخەتىئىن باش ھەبن، چونكى خۇرستى مروقى يى وەسايە ھەمى باشى ل نك نەبن، پىدفييە ل سەر وى گەلەك يى ھشىار بىت و خۆ ژ فەيتىيا ھەر كىماسى و ھەتكەرىيەكى بپارىزىت يىين دېيت بىنە ئەگەرى ژ دەستانا دەولەتى، لى كىماسىيەن بچۈكىز بلا يى ژى ھشىار بىت و ل دويىش شيانان ناۋدارىيىا خۆ بپارىزىت، داكۇ نەھىيە بن پى كرن، دەمى دەھىيە بەحسىرەن.

پىدفييە ژى ل سەر وى، ژ شەرمەزارىيىا وان كىماسى و ھەتكەرىيەن نەترسىت، يىين بىيى وان نەشىت حومى خۇ بپارىزىت، ژ بەركۇ ھەكە مە ب ئاوايەكى دروست بەرى خۇدا كاروباران، دېيت ھندەك كارىئىن مروقى ب قەنجى و چاڭلى كەلەم دەدت، ھەكە مە كرن، بەرى مە بىدەنە ڙناڭچۇون و نەمانى، لى ھندەكىن دى يىين وەك خرابى دەھىنە دىتن، دېيت بىنە ئەگەرى سلامەتى و خۇشىا مروقى.

مهردینی و قه‌لسى

نهۇ ژى هەكە ل سەر فان ھەردوو سالۇخەتان بئا خىم، دى بىزىم: باشترە مىر يى مەرد بىت، لى ئەو مەردینى ب رامانا وى ياخەلك تى دىگەھىت دېبىت خودانى وى بئىشىنىت، چونكى ھەكە وى مەردینى ب رى ياخەلك دېبىت خودانى وى بئىشىنىت، چونكى راستەقىنە ب كارئينا، كەس ج ژى نزا尼ت و د ئەنجامدا ئەھۋى مەرد ب خرابى دى ھىيە ناڭكىن، كۈ ئەھۋى ژى قەلسى و قەتللازىيە، لى يى بقىيت ل ناڭخەللىكى ب مەردىنىي ناڭدار بېيت، نابىيت دەستت ژ ھەمى دياردىن خۇ مەزنىرن و خۇ دياركىرنى ب تىشتىن مەزن و گرائىها بەرددەت، چونكى ھەكە مەردىنىيىما مىرى گەھشته فى راددە، دى ھەمى داھات و سامانى خۇ خەرج كەت و دى نەچار بىت ب باج و خويكتىن گران بارى ھەفۇھلاتىيەن خۇ گران كەت، پاشى دى ھەفۇھلاتىيەن خۇ شەلەنیت و بىتە تالانكەر، دى ب ھەر تىشتەكى رازى بىت بۇ ب دەستىقەئىنانا پارە و سامانى بۇ پاراستنا ناڭدارىيىا خۇ. ئەفە ژى دى بىتە ئەگەر ئەيدابۇونا نەفيانى د دلى ھەفۇھلاتىيەن وى دا و دى ل بەر دلى وان رەش بىت، دى كىم رىز بىت دەمى ھەزار و نەدار دېبىت.

ههقددم ب مهردینیبا خو دی زیانی گههینیته گلهکان و
تنی کیم دی مفای ژی بینن، ئیکەمین ئالوزیبا ئاسایی ژی دی
کاریگەریبا خو ل سەر ھەبیت و هەردەمی تەنگاشی ھاتنه
رویدان ھەر زوی دی ب مەترسیان ھیتە دۆربىچ کرن، ھەکە
میر ب وی چەندی حەسیا و ل خو زفری و فیا خۆرست و
پلانین خو بگوھوریت، دی ب قەلسی و قەتلازیی ھیتە
گونەھبارکرن.

ژ بەر ھندی، ھەکە میر نەشیا مەردینیی بکەت بیی زیان
گەھاندنا نافداریبا خو، بلا ژ ھندی نەترسیت کو ب قەلسیی
بھیتە نافکرن(ئانکو میری دترسیت مەردینیبا وی دی زیانی
گەھینیتی و دی بیتە مەترسی ل سەر وی، بلا ژ ھندی
نەترسیت ب کەسەکى قەلس بھیتە نیاسین)، چونکى ب بورینا
دەمی مەردىر دی ھیتە نیاسین، پتر ژ وی یا خەلکى ھزر بۇ
دکر، ئەفە ژی دەمی خەلک پى دەھسیت کو وی ب قەلسی و
قەتلازیبا خو شیایە داھاتەکى باش بۇ بەرەۋانیکرنی ژ دەولەتا
خو كۆم بکەت بۇ دەمی شەری، يان ژی بۇ ئەنجامدانا کارین
گەلەك مەزىن، بیی ھندی بارى گەلە خو گران بکەت.

بیگومان میر دی ل بەر چاھین وان کەسان یى مەرد بیت
يىن میرى ج پارە و سامان ژی نەورگرتىن، کو ئەو ژی زۆرن و
ناھىنە ھېمارتن. ل بەر چاھین يىن دى ژی دی یى قەلس بیت
يىن ج پارە و سامان ژ میرى وەرنەگرتىن، کو ئەو ژی ب ھېمارە
گەلەك كىمن. ل ۋى سەردەمی ژی وەسا دېيىن كو كارىن مەزىن

ب وان کهسان هاتینه کرن یېن ب قەلساتىي ناقداربۇوين، لى
يېن دى خۇ تىرىن و ژ ناڭچوون.

پاپا يۈلىۈسى دووئى ب مەردىنيي يى ناقدار بwoo ھەتا
گەھشتىيە پىيگەھى پاپاي، دەمى خۇ گەھاندىيە وي پۇستى،
نەقىيا ب مەردىنيي ناقدار ببىت، داكۇ بشىن شەرى بکەت.
ھەرودسا شاهى نھۆيى فەنسا زى گەلەك شەپ كرن، بىيى ھندى
ج باج و سەرانھيي زىدە دانىته سەر گەلى خۇ، چونكى ئەو
سامانى وي ب دەمەكى درېز ب قەلسىنى ھەلگرتى و كۆمكى،
پتر ژ وي بwoo يى ل شەرى مەزاختى. ديسا ھەكە شاهى نھۆيى
ئىسپانيا ب مەردىنيي هاتبا نىاسىن، ئەو نەدشىا ب وان ھەمى
كارىئن مەزن رابىت و تىدا سەركەفيت.

ژ بەر ۋان ھەمى ئەگەران، بلا مير قەلسى يى ب كىماسى
نەزانىت و پويىتە ب وي مەسەلى نەكەت ھەكە ب قەلس و
دەستگرتى بەرنىاس بwoo، ھەكە مىرى فيا ھەفۇلاتىيىن خۇ ژ
دەست نەدەت، بشىت ل تەنگافىيان خۇ بپارىزىت، نەبىتە
ھەزارەكى كەرب ڙىقەبۇوى، خۇ نەچار نەكەت گەلى خۇ پويىرە
بکەت، قەلسى ئىكە ژ وان خرابىيىن وەلى دكەت بەردەواام بىت ل
سەر دەستەلاتا خۇ و پاراستنا وي دەستەلاتى.

ھەكە هاتە گۇتن كۇ قەيسەر ب مەردىنيي گەھشتبوو
پىيگەھى ئىمپراتورىي و گەلەكىن دى ژ بلى وي ب مەردىنيي،
يان ب خۇ دياركىن ب مەردىنيي گەھشتبوونە بلندتريين پلا و
پى ناقدار ببۇون، ئەز دى بەرسقى دەم و بىزىم؛ يان تو مىرى،

یان ژی دی ژ نوی بییه میر، د روشا ئیکى دا مەردینییا
زیاندارە، لى د روشا دووئى دا دفیت گەلهك يى مەرد بى.
قەیسەر ئیک بwoo ژ وان يىن دڤیان ببنە سەروھریئن رۆما،
ھەکە ئەو پشتى گەھشتنا مرازا خۇ، ما با ساخ و رى ياخۇيا
خەرجىرنى نەگوھورى با، دبیت ئیمپراتۇرى ھەرفتبا و كەفتبا
و دەستەھەلاتا خۇ ژ دەستدابا. دبیت بھېتە گۇتن: گەلهك میرىن
ب لەشكەریئن خۇ سەركەفتەن ب دەستەھەنىاین، ب گەلهك
مەردینیي دنافدار بۇون، ئەز دى بەرسقى دەم و بىزىم؛ دبیت
میر ژ سامانى خۇيى تايىبەت، يان ژ يىن ھەۋەلاتىيەن خۇ، يان ژى
ژ سامانى يىن دى خەرج بکەت، د روشا ئیکى دا دفیت میر
ژمیرىارەكى ھشىار بىت و بزانىيت چەوان دى ئابورى د
مەزاختنى دا كەت، لى د روشنىن دى دا دفیت گەلهك يى مەرد
بىت، كۆئەفە ژى بۇ وي میرى لەشكەرگىشىي دكەت، يى ل سەر
پۈرە و تالانى و دەستكەفتى و خويك و سەرانھيان دزىت
گەلهك يا فەرە، چونكى ھەكە يى مەرد نەبىت لەشكەرە وي
فەرمانىن وي بجە نائىنيت و ب دويىت ناكەفيت.

ھەۋەدم د قى روشا دا، ئەو ژ سامانى خۇ خەرج ناكەت،
بەلكى يى ژ سامانى يىن دى خەرج دكەت، د شىاندىاھ ژى
گەلهك مەردینىي ب سامانى نەيى خۇ و نەيى ھەۋەلاتىيەن خۇ
بکەت، ھەرودكى كۆرش و قەیسەر و ئەسکەندەر كرى.
خەرجىرن ژ سامانى يىن دى ژ نافدارىيىا تە كېم ناكەت، بەلكى
دى زىدە كەت، لى دەمى تو ژ سامانى خۇ خەرج دكەي، دى

زیانی گههینییه خو، سالوخه‌تی ژ هه‌میا خرابتر و زیاندارتر بوده، مهربانیبا تهیه، چونکی هندی بی مهربانی و پتر مهربانی ب کاربینی، دی شیانا مهربانی ل نک ته کیمتر لی هیت، فیجا یان دی بیه هه‌زاره‌کی به لنگازی بی بها، یان ژی دی ژ هه‌زاری قهستا چرویکی و شهلاندنی که‌ی داکو خو ژ وی هه‌زاری دویربیخی، هوسا دی بیه که‌سه‌کی نه‌فیای و که‌رب ژیقه‌بووی.

مهربانییه یا بهری ته دده‌ته ئیک ژ وان هه‌ردوو مهترسیان، ژ بهر هندی، چیتره میر بی قه‌لس بیت هه‌رچه‌نده فهیتییه و دی هیته لومه‌کرن، لی نه‌فیانی بو نائینیت، نه‌چار نابیت چرویک ببیت، چونکی چرویکی فهیتی و نه‌فیانی پیکله بو دئینیت.

پشاکا هه‌فدي

رەقى و نەرمىيىا مىرى،
ئەرى باشترە مىر خۇشەفيي خەلکى خۇبىت
يان زى زى بىرسن؟

دەمى من دېلىت ل سەر رەقى و نەرمىيى بئااخىم، دى بىزىم
كۆ دېلىت مىر بزاڤى بكمەت ل ناڭ ھەفوھلاتىيىن خۇ ب دلوقانى و
دلنەرمىيى يى ناقدار بىت و نە ب دلرەقىي و يى ھشىار بىت زى
وى دلنەرمىيى ب ج ئاوايان بشاشى ب كار نەئىنىت.

قەيسەرە بۈرچىا ب زەرقى و دلرەقىي يى ناقدار بۇو، لى
دلرەقىيا وي، سىستەمى دەستەلەتى، ئىكگىرن، تەناھى ل
رۇمانا بىنەجەكىن و تاڭرىيىا وي زى مسۆگەركر. ھەكە ب
ھويى بەرى خۇ بەدىنه فى بابەتى، دى بىينىن كۆ ب راستى
قەيسەر دلوقانلى بۇو ژەللى فلۇرەنسى يى رىيادى بىيستۇيا
بەھىتە وىران كىن تىن داكۆ ب دلرەق نەھىتە ناڭكىن، ژ بەر
ھندى دېلىت مىر گوھ نەدەته وى چەندى كۆ ب دلرەق بەھىتە ل
قەلەمدان، مادەم ئەو رەقى سەخەمەراتى پاراستنا ھەفوھلاتىيىن
وى و تاڭرىيىا وانه بۇ وي.

ههکه میر ل گهله هژماره کا کیم یا خهلكی یی زفر بیت،
 باشتره ژ وان میرین گهلهک نه رمیئ ب کاردئین و ئه و نه رمی
 دبیته ئه گهه ری پهیدابوونا ئالۆزییان، خوین ریتنی، شەلاندن و
 تالانکرنی، کۆ زیانین گشتی ژی چی دبن و مللەت پی زیاندار
 دبیت، لى بجهئینانا حومکی سیدارەدانی ل سەر چەند کەسەکان،
 کەسى نائیشینیت، ژ بلى وان ب خۆ ب تنى.
 مەحالە میری نوى بشیت خۆ ژ پەيقا دلرەقیئ دویربیخیت
 و ل ناڭ ھەمى میرین دى ئە و پېدۇقى هندى يە پى بەرنیاس
 ببیت، چونکى دھولەتىن نوى ھەرددم بەرهنگارى گەلهک
 مەترسییان دبن، ۋىرجىل ژ زاردهقى ديدۇ دېبىزىت:
 "رەوشَا وەلاتى من و كاروبارىن من د ئالۆز
 دھولەتكە ھېتىر د لاندكى دايىه و كورسیيەكا راھڙيا يە
 ئەۋ رەوشىن دۈزار و نەقولە
 ناھىلەن ھېزىن خۆل ھەر سەمتەكى بەلاقەكەم
 داكۇ ملک و مالى خۆ باش پى پىارىزىم
 و ۋىرىپەت زېۋەقانىي ل كنارىن خۆ بکەم". .

سەربارى هندى، دفیت میر یى ھشیار بیت ژ ھەر گۆتنەکا
 دھیتە گۆتن و ژ ھەر كريارەکا دھیتە كرن. وەلى نەھیت ژ
 سیتافىكا خۆ ژى بىرسىت و دفیت وەك كەسەكى ترسنۇك و
 بزدىيە نەھیتە پىش چاڭ، دفیت ب ئاقىدارى و نەرمى و
 دویربىنى و مروقایەتى پىشەھەنەن بکەت و باودىيە زىدە ب

یین دی وەلی نەکەت خەمسارىي د ھشىاريي دا بکەت و
پشتگوھە بەھافىت، ھند يى ب گومان و رەق ژى نەبىت كەس
خۆل بەر نەگربىت.

ئاھا ل قىرە ئارىشە يا چىتىنىي سەر ھەلدەت، كا ئەرى كىز
چىتە، مير ل ناڭ گەلى خۆ يى خۆشەفى بىت پتر ژ ھندى يى
ب ترس و سەھم بىت، يان ژى يى ب ترس و سەھم بىت پتر ژ
ھندى يى خۆشەفى بىت؟

بەرسەن ژى ئەود كۆ دەپىت مير يى خۆشەفى بىت ھەقدەم
يى ب ترس و سەھم ژى بىت، لى ژ بەركۆ ب زەممەتە ھەردۇو
سالۇخەت د ئىك دەم دا ل نك مەرۋىھەبن، مير يى ب ترس و
سەھم بىت گەلەك چىتە ھەكە نەشىت د ئىك دەم دا ھەردۇو
سالۇخەتان ل نك خۆ بىارىزىت، چونكى دشىين بېزىن كۆ
پتىيا خەلکى قەنجىي ماندەل دكەن، زوى دەيىنە گوھورىن،
خۆرست و خودىرىنى وان نەودەك ئىكە، حەز دكەن خۆ ژ
مەترسىيان دويير بىخن، د ئاخىتنى دا حەز ژ خۇفەدزىنى و
خاپاندى دكەن و د دوورۇ نە، حەز ژ دەستكەفتىيان دكەن،
ھندى مەترسىيا دويير بىت و تو د مفایى وان دا بى، ئەو يىن
تەنە و ھارىكارىن تەنە، ب خوينا خۆ فيداكارىن تەنە، ژيان و
مال و كورىن خۆ دى گۈرى تە كەن، لى دەمى مەترسى نىزىك
دبىت دى ل تە ودرگەرمىن.

میرى پشتگەرمى سۆزىن ھەۋەلاتىيان بىت و ئامادەكارى
يىن باش نەكربىن، دى ڙناڭ چىت، ژ بەركۆ ھەفالىنىيا دەيتە

کرین نهیا باودریئی یه و دویماهییا وی نهیا مسوگهره و ئه و
ههقال ل دهمی پیدفی بؤ بهرژهوندییا ته کار ناکهت، دبیت
نهبوونا وی ههقالینی ژ ههبوونا وی چیتر بیت.

هندي مرؤفه زويتر خرابي و زيانى دگههينيته وي يى خو
خوشەفی دكەت، پتر ژ وي يى ژى دترسن، چونكى فيانال
ناقبهرا وان ل سه ر زنجيره کا پېڭىرى و مفایپن کەسۆكى هاتىه
ئاڭاڭىن و هەردەمی ئەو مفا و بهرژهوندى ب دويماهى هاتن،
پېڭىرييما ل ناقبەرا وان ژى ب دويماهى دھىت، لى سزا شەنگىستى
ترسى یه و ترس و سەھما سزاپىچ جاران يا داكەفتى نابىت،
كىم جاران نەبىت.

ھىشتا ئەز دېيىزم: ھەكە مير نەشيا ل ناف خەلکى يى
خوشەفی بیت، دڤیت خو ب ترس و سەھم بېخیت، ھەر چەوان
بیت دى خو ژ نەفيان و كەرب و كىنى دويئەنخىت، چونكى
دشياندايە ترس و سەھم و نەبوونا نەفيانى لىاڭ بەھىنە كۆمكىن،
بۇ وي يى مايى خو د كاروبارىن سەر و سامانى ھەفوھلاتىيىن
خو و ژىنن وان دا ناکهت.

ھەروەسا ھەكە مير نەچاربۇو ئىكى سىيدارە بدهت، دڤیت وي
چەندى نەكەت ھەكە بەھانىيىن پشتپاست و رۆهن و ئەشكەرا بۇ
وي سىيدارەدانى نەبن، لى بەرى ھەرتىشەكى دڤیت ئەو
دەستدرىزىي نەكەت سەر ملک و مالى كەسى، چونكى دبیت
مرؤف ب ساناهى مىرنا بابى خو ژبىر بکەت، لى پويىرەكىن و ژ
دەستدانما ملک و مال و ميراتى خو ژبىر ناکەت. ھەروەسا پیدفی

ناکهت میر بههانهيان بو ژيستاندن و دهسته سه رکرنا ملک و مالی
 ييّن دی بینيت، چونکي ييّن ل سه ر تالان و پويزدی بژيت،
 هه رددم دی بههانه يه کي بو وئي کريارا خو په يدا کهت، لى
 ئه گه رين سيداردانى گه لهك كيمتن و زويتر ناميين.
 لى هه که مير ل ناف لهشكه رئ خو بيت و ئيشيك و هژماره کا
 مه زن يا سه ر بازان ل گه ل بن، دفيت ئه و گه لهك پويته ب هندى
 نه کهت دهمى ب زفرا و رهقيي به رنياس دبیت، چونکي بىي وئي
 نا فداريي نه شيت ئيکه تيما لهشكه رئ خو بپاريزيت و نه شيت
 ژي ج ئه ركا بجه بینيت.

ئيک ژ دهستكه فتى و سالو خه تيّن مهزنيّن هانيبال ييّن هه ژي
 گوتنيّ ئه و بوو کو وئي سه ر كرداي هتيما لهشكه ره کي مهزنيّ وھ کي
 گيلما گافانيي پيکهاتي ژ تيکه له يه کا سه ر بازىن هه مى نه ته وان
 دكر و في لهشكه رئ ل دهوله تيّن بياني شه دكر، لى ج جاران
 نه ل دهمى سه ر كه فتنى و نه ژي ل دا كه فتنى، نه ل خوشىي و
 نه ل نه خوشىي، فيكنه كرن و جوداهى نه كه فتنه ناف ريزين
 لهشكه رئ وئي و ج ئاريشه ل ناف چى نه بعون و دزى ميري
 سه ر هلان نه كرن، نه فه ژي ژ به ر ج نه بعو، به لکي تنى ژ به ر
 زفري و توند و دزواريبيا وئي يا زيده بوو کو ژ توخيبي خورستى
 يي مرؤفي ده ر باز ببwoo، نه فه سه ر باري تاييه تمەندىيّن دى ييّن
 وئي ييّن ناهيّنه هژمارتن.

ۋان هه مى تابه تمەندىيّان وەلى كر هه رددم ل ناف سه ر بازىن
 خو و ل به ر چا فين وان يي ريزگرتى و ب ترس و سەھم بيت،

ههکه ئەو هنده يى توندوتىز نەبا، قەنجى و تايىبەتمەندىيىن دى يىن وى تىرا هندى نەدكىن ئەو كارىگەرى هەبا و ئەو كار بجهىنابان.

نىسيسەرپەن باش هزرا خۇ نەكەن، ژ لايەكى حىېبەتى دىن ژ كار و كرييارپەن وى و پەسىن وان كاران دكەن، ژ لايەكى دېشە ژ بەر توندوتىزى و رەقىيىا وى دالەھىيىانلى دكەن، كۆ ئەگەرى سەرەتكىي بجهىنابان وان كاران بۇون.

ھەرودسا سىپىپە(سکىپىپە) كۆ نە تىن ناۋدارى سەرەتمى خۇ بۇو، بەلكى نافىي وى ل ھەمى سەرەتمان مایە ژى، خودانى گەلەك قەنجى و تايىبەتمەندىيىان بۇو و نەيى توندوۋزار بۇو، لى ل ئىسپانىيا سەربازىن وى ل سەر ئارى بۇون و سەر ھلدان، ژ بەركۇ ئەو ل گەل وان گەلەك يى دلۋقان و دلنەرم بۇو.

وى ئازادىيەكا وەسا دابۇويى كۆ كەسى دى نەدابۇويى، ئەفە ژى بۇو ئەگەرى وى چەندى ئالۇزى و فەرتەنەيەكا وەسا ل ناف سەربازان چى بىيت، كۆ دگەل ڇيانا سەربازىي نەگۈنچىت، ھەر ژ بەر ھندى، فابىؤس ماكىسىمۇس ل سەمینارا جقاتا سەناتۇ(جقاتا پىران) دالەھى لى كر و ب (ژ نافبەرە سەربازگىرىيىا خۆبەخشا رۆمانى) نافىر، سەربارى ھندى، ھەر ل وى سەمینارى، ھندەكان ڦيان بەرەقانىي ژى بکەن و بەھانەيەكى بۆ كارىن وى بىن و ئىكى گۆت: "ل جىھانى گەلەك كەس ھەنە دزانىن چەوان شاشىييان نەكەن و خۇ ژى بپارىزىن، پتر ژ زانىنا وان بۆ چەوانىيىا راستەكىرنا شاشىيىن يىن دى"، كۆ ئەفە ژى

ئاماژه‌یەك بwoo بoo خەمسارىييا سىپىيۆى دەملى ئەفسەرەكى روېقاھىمى وى لۇكرا ويران كرى، لى سىپىيۆى تۈلا وان ژىقە نەكەر و ئەو ئەفسەر سەرا كريارا وى يا خراب سزا نەدا، كۆ ئەفە ھەمى زى ژ بەر خورىستى وى يى گەلەك نەرم بwoo. ھەكە سىپىيۆ ل سەرەدەمى ئىمپراتۆرييىن ھەر ب وى نەرمىي مابا، دا ناۋدارىيىا خۇ و دەستتەلاتا خۇ ژ دەست دەت، لى بەلاقىوونا وى ناۋدارىيىن ل سەرەدەمى سەناتۇ، ئەگەرەك بwoo بoo رىزلىيەن و قەدرگرتنا وى.

ل دويماھىيى دى بىيّزم، خەلەك ب دلى خۇ حەز ژ ميرى خۇ دكەت و كەرب ژىقە دىن، لى ل دويىش دلى ميرى ژى دترسىن و سەھمەكى بoo دكەن، ميرى خودان بىريار ئەوه يى پشتا خۇ ب شيانىيەن خۇ گەرم دكەت و نە ب شيانىيەن يېن دى، تىشتى دەپىت بکەت ئەوه، خۇ ژ نەفيانا خەلەكى دويىر بىيخت، ھەروەكى من بەرى نەو رۆھنكرى.

میر چهوان سوْز و په یمانیّن خوْد پاریّز؟

ئەم ھەمی دزانین چەند پەسنى وان میران دھیتە كرن، يىّن سوْز و په یمانیّن خوْد پاریّز، بى حىلە و حەوالە دژین، د ژيانا خوْدا دراست و دروستن، لى سەربۇران دياركىريھ كۆ ميرىن كارىن مەزن كرین، ئە و بۇون يىّن سوْز و په یمانیّن خوْشكاندىن و پويته پى نەكرين، هەر ئە و بۇون يىّن شىايىن ب داڭدۇزى و حىلە و حەوالان كاريگەرىي ل ئاقلى خەلکى بکەن و شىايىن ب سەر وان ژى سەركەڤن يىّن دەستپاکى كريھ ئارمانجا خو و دلسۈزى كريھ شەنگىستى ژيانا خو.

دەپتەت وى چەندى ژى بزانى كۆ دوو رى بۇ شەرى ھەنە، يا ئىكى رىباز و ياسانە، يا دووئى ژى هيىز ب تىنی يە، رى يى ئىكى يا مرۆڤاچىھ و يا دووئى ژى يا گياندارىن ھۆفە، ژ بەر كۆ پەتىپا جاران رى يا ئىكى بەس نينه بۇ ب بجهەنپانا ئارمانجان، مرۆڤ نەچار دېيت پەنایى بېھتە بەر رى يا دووئى ژى، ژ بەر ھندى پېدەفييە مير باش بزانىت چەوان دى ھەردۇو رىيان پېكىھ ب كارئىنەت.

ھەروەسا نقىسەر و دىرۆكۈنىقىسىن بەرى ژى ئەڭ چەندە بۇ

میرین خو شروفه کريه و نيشادايه، ئهو و هسا دبىن كۈئا خىلىس و گەلهك ميرىن دى يىن كەفن بۇ نك چىرون بۇونەورى چىقانوكى يىنىقا وي مرۆف و نيقا دى گياندار هاتينه هنارتىن، داكۇ ئهو ب ئاوايى خو وان پەروردە بکەت و مەشق و راهىنانان پى بکەت. ئارمانجا نشيسيه ران ژى ب وي هيمايى چىقانوكى ئهو بۇو بۇ ميري ديار بکەن، كۇ دېيت مير هەردوو رى يىن مرۆفكانى و گيانەورىكانى ب كاربىنيت و ب كارئىنانا ئىك ژ وان بىي يادى ج مقايى خو نابىت و بەرددوام نابىت.

ژ بەر هندى، ميري نەچار بىت سەرەددىرييا گيانەورىكانى بکەت، دېيت چاڭل شىرى و روېشى بکەت، لى شىر نەشىت خۇ ژ تەلها بپارىزىت و روېشى ژى نەشىت روى ب روى گورگان ببىت. دېيت مرۆف روېشى بىت، دا بەرسىنگى تەلها بگرىت و خو ژى رزگار كەت، شىر بىت دا گورگان بترسىنەت. ئەۋى دېيت ب تى شىر بىت، ئهو مەسەلى باش تى ناگەھىت و بلا ل هيپيا رزگار بۇونى نەبىت، فيچا بلا ميري هشىار و دنیادىتە ج سۆز و پەيمانان نەپارىزىت، هەكە ئەف سۆزە ل دىزى بەرژەوندىيىا وي بن، بلا يىن بەرددوام نەبىت ل سەر وەفادارىيىا خو بۇ سۆزەكى، كۇ ھۆكارىن پېيگىريكرىنى ب وي سۆزى ب دويماھى هاتىن.

دبىت ئەف بۇچۇونە يا جەنگەنە و شەرخواز و شەرۆكى بىت، ئەفه راستە، لى تى د رەوشەكى دا، هەكە ھەمى مرۆف دخىرخواز بن، لى ھەكە ھەمى دشەرخواز بن و چاڭدىرييىا سۆز

و پهيمانيين خو ييin ل گهل ته نهکهن، تو ژي نهبي نهچاري سۆز
و پهيمانيين خو ل گهل وان بپاريزى.

هر ميرهك ژي دشىت بههانهبيين جودا جودا بۇ سۆز و
پهيمانشكىنى يا خۇ بىنېت و هەمى ژي د ئىنانا وان بههانهبيين
بەرئاقل دا سەركەفتى بۈويىنە، ل سەردهمى نوى ژي نمۇونەبيين
بى ھزمار ھەنە و وي چەندى پشتىراست دكەن و ديار دكەن كۆ
گەلەك سۆز ھەنە چۈرىيەك و بى بەا بۈويىنە، ژ بەركۆ مير
بەرامبەرى وان وەقادار نەبۈويتە و ماندەلكرىنە.

ھەر ئەو نمۇونە ديار دكەن كۆ ئەويىن شىايىن ب شارەزايى
چاڭ ل روېشى بکەن، بەرۋاشى ييin دى، باشتىرين سەركەفتىن ب
دەستقە ئىنایىنە، لى دەقىت ب شارەزايى بشىى وى سالۇخەتى
قەشىرى و ب حىلە و حەوالە بکەى، خۇرسىتى مەرۆڤىن خودان
پىّدەقى ژى ھندىي سادە و ساولىكەيە دئامادەنە ب ھەر
دىفااكتۆيەكى رازى بىن. ژ بەر ھندى، يى داڭدۇز و خاپىنۈك
ھەرددەم ھندەكىن وەسا ب دەست دكەفن، كۆ بشىت وان سەردا
بېھت و بکەتە نىيچىرا خو.

ئەز دى نمۇونەيەكا ب تىنى ل سەر دىرۋوكا نوى ۋەگىرم، پاپا
ئەلىكزاندەرى شەشى ج نەكىر، ژ بلى خاپاندىن و سەردابىن
خەلکى، ھزرا ج نەدكىر ژ بلى وي و ھەرددەم دەلىقە بۇ
ھەلکەفتىبا بجه دئينا و تىدا سەركەفت، ج زەلامىن وەكى وي
نەبوون بشىىن ئاخىقتىنا پشتىراست بکەن و بىنەجەھ بکەن و سۆزا
بىچەئىنانى بىدەن، ھەروەسا كەس ژ وي بى وەفاتر و بى

ئەختوباتر نەبۇو ل سەر وى تاشتى سۆز پى ددا، سەربارى
هندى، ھەرددم د حىلە وەھەوالە و داۋدۇزىيەن خۇدا يىنى
سەركەفتى بۇو، چونكى ئەو ب سەر خۇرىستى مەرۇفى ھەلبۇو و
باش د كاروباران دگەھشت.

پىيىدىقى ناكەت ژى مىرى ھەمى سالۇخەت و تايىبەتمەندىيەن
زىيگۈتى ھەبن، لى پىيىدىقى يە خۇ وەسا دىار بکەت كۆئە و
سالۇخەت ل نك ھەنە و ب وان سالۇخەتان ناڭدار ببىت.
ھەرەسە دويىرم بىيىزم ژى: پاراستن و پىيگىرىكىرن ب ۋان ھەمى
سالۇخەتان، كارەكى مەترسىدارە، لى ھەرچەوان بىت كارەكى ب
مۇايىە، دەمى خۇ وەسا دىار دكەت كۆ پىيگىرىي پى دكەت.

ھۆسا، تىشتەكى مەفادارە دەمى مىر وەك دلۇغان، وەفادار،
سالۇخەت باش، راستىبىيىز، باوەردار، دلىسۇز و مەرۇف دۆست
بەرنىاس دبىت، كۆ ب راستا و نە تىن سەرفە سەرەفە يىنى وەسا
بىت، لى دېيىت يىنى ھشىار بى و ئاقلى خۇ بىدەيە كارى و
ھەر دەمى نەچار بۇوى دېيىت ب ساناهى و بى زەممەتى،
بەرۋازى وان سالۇخەتان سەرەددەرىي بکەتى.

دېيىت مىرى نوى وى چەندى ژى بىزانىت كۆئە و نەشىت ب
وان ھەمى سالۇخەتان رابىت يىن ل بەر چاۋىن خەلکى دەھەزى
و باشىن، چونكى ئەو يى مژۇيلى پاراستنا دەولەتى يە و دبىت
نەچار ببىت ب كارىن بەرۋازى وەفادارىي، قەنجىكىنى،
مەرۇف دۆستى و ئايىنى رابىت، ژ بەر ھندى، دېيىت مىر ئاقلى خۇ
ئامادە بکەت بۇ راھاتنى ل گەل ھەر ھەبایەكى دبىت ب سەردا

بگریت و ههروهسا ل گەل وان گوھورینىن ل پاشەرۇزى جى دىن. دڤىت مىر (ھەرودى مە گۆتى) ل دويىش شىيانان خۇز قەنجىكىنى و باشىكىرنى دوير نەئىخىت، ھەرودسا دڤىت ب شىت ژى خرابىي بکەت و يى جەنگەنە بىت، ھەكە نەچار بۇ وە بکەت.

دڤىت مىرى ئاگەھ ژاھقىتنا خۇ ھەبىت و ژ بلى سالۇخەتىن باشىن ژىگۇتى، ج يى دى ژى نەھىيەنە بەھىستن، دڤىت خۇل بەرامبەرى وان يىن وى دېينن و گوھ ل وى دىن، خۇ ب دلۇقان، راستىبىز، راستىگۇ و دىندار دىيار بکەت، نەخاسىمە ژى سالۇخەتى دويماھىي گەلەك يى فەرە، چونكى خەلک حومى ل سەر وى تىشتى دەدەن يى ب چاھىن خۇ دېينن و حوكىمانا وان نە ب شارەزايى يە، چونكى ھەمى كېلەھى و روھساري تە دېينن، لى كىيم ژ وان دزانن نەھۆ تو د ج رەوش دايى، ئەقىن كىيم ژى نەشىن روى ب روى يىن گەلەك بىن، يىن دەستەھەلاتا مىرى وان دپارىزىت، بلا مىر بژيت، بلا كورسىيَا خۇ بپارىزىت، بىي بەرىخۇدانا ھۆ و ئالاڭان، ئارمانجە ئاوايى ب جەئىنانى بەھانە دكەت(ئارمانجە ھۆيى بەھانە دكەت)، ۋېجا دڤىت ئارمانج و مەرەما مىرى سەركەفتنا دەستەھەلاتى و پاراستنا وى بىت.

ئە و ھۆ ھەرددەم دى يىن ھېئا و ب رويمەت و سەنگىن بن و ھەمى دى پەسىنى وان كەن، چونكى پەتىپيا خەلکى بەرئى خۇ دەدەنە روھساري و ئەنچامىن تىشتى و ئەف جىھانە ژى ژ وى خەلکى پىئىك دھېت، لى ئەۋىن نە ساولىكە، ب ھەزمارە دكىمەن و

خو ڦهدر دکهن دهمي دبىنن پترييا خهلكى ل دئر ميرى كومبووينه، ميردك ڙي ل ڦى سه ردھمي مه هديه(پيدافى ناڦينانا وي ناكهت)، ههر تشتى دکهت داخوازكرنا تهناهии و وڌاداري یه، لئي ب راستي ٿهو نهيارى هه ردوانه و ههکه وي ل ههر ههلكه فتهکي، پويته ب ٿئيڪ ڙ وان کريا، دا دهولهتا خو و نافي خو ڙ دهست دهت.

خو پاراستن ژنه قیان و شه رمه زاربوروونی

مه د فى په رتوكى دا به حسى گرنگترین سالوخه تان كر كو
دفييت ل نك ميرى هه بن و نهو ژى ب كورتى دى به حسى
سالوخه تىين دى كەم.

ھەروھكى من گوتى، دفييت مير خو ژ هەر تشهىكى بدهتە
پاش يىئن دبنە ئەگەر ئەقىان و شەرمەزاربوروون و رسوابوونا
ۋى ل نك خەلكى، مير ب رۇلى خو نەرابوويە ھەكە د فى
چەندى دا يى سەركەفتى نەبىت، ئانكۇ ئەۋى د وى چەندى دا
يى سەركەفتى بىت رامانا وى ئەوه ئە و ب رۇلى خو رابوويە، لى
خرابىيەن دى ج مەترسىيا خو ل سەر نابىت.

ئىكەمين تشتى ميرى ل نك ھەفوهلاتييان نەقىاي و رسوا
دكەت(ھەروھكى من بەرى نهو ژى گوتى) ئەوه دەمى دېيتە
تالانكەر و ھەفوهلاتييان خو دشەلىنىت و ب زۇرى ملک و مال و
ژنپىن وان ژى دستىنىت، كو دفييت مير خو ژ وى چەندى دویر
بىخىت و وەنكەت، ھەكە مير زۇرىيە ل سەر ملکدارييَا گشتى و
ژنپىن وان نەكەت، ھەمى دى ژى رازى بن، ج ل بەرامبەرى وى
نامىنىت، ژ بلى دزايدىكىرنا ھزمارەكا كېيم ياخەلكى نەرازى يى

دشیاندایه ب گلهک رییان کونترولی ل سهر وان بکهت.
میر دی یی رسوا و نهفیای بیت دهمی ل ناف خهلكی ب
لوازی، ترسنؤکی، تورههاتی، بی بپیاری، ژنانی و
نهجهگیری ناقدار دیبت. دفیت میر خوژ قان کیماسیان
بپاریزیت، ههروهکی گه میقانی گه میهکی گه میا خوژ که فرهکی
مهترسیدار دپاریزیت، دفیت زی ب باشی کاروبارین خو ب ریقه
ببهت کو کارین وی ودک مهزناهی و چالاکی بهینه پیشچا و
مزناهیا شیانین وی پیقه دیارین و سه رکه فتنا وی فازی
بکهن، دفیت رازی نه بیت بپیارین وی بهینه ره تکرن و یی رزد
بیت ل سهر وی تشتی ل بهره بکهت، داکو نه هیلیت که س وی
بخاپینیت و وی رازی بکهت ئه و بپیار بهینه گوهورین، دفیت
پیگیری ب وان بپیاران بکهت یین در دئیخت، داکو که س هزرا
سهر دابرن یان خاپاندنا وی نه کهت.

ههکه میر ب قان سالو خه تین مهزن ناقدار بwoo، خه لکی وی
نه شیت پیلانان دژی وی بگیریت و چ دوزمنین ده رفه یی زی
نه شین ب ساناهی هیرشان بکهنه سهر، چونکی ئه و دوزمن دی
زانیت وی میری چ پیگه ههکی هه زی ل نك گه لی خو ههیه و
گه لی وی چهند ریزی لی دگریت. هه رو هسا دفیت میر زی ژ دوو
تشتان بت رسیت: یی ئیکی نافخویی یه و په یوهندی ب
هه فوه لاتیيان فه ههیه، یی دووی زی ده رفه یی یه و په یوهندی
ب هیز و لایه نین بیانی فه ههیه.

میر دشیت ب چهکی باش و له شکه ری ریکخستی و مه شقدای

و ب ههفالین دلسوز خوژ ترسا دووئی بپاریزیت، ئەو ههفال ژى دمشەنە مادم وی هیز و چەکى باش ھەيە، لى ردوشا نافخۇيى، دى ھاویش و رحەت مینیت، ھندى چ پیلان نەھىئە گىرەن بۇ ئالۇزىزكىرنا وی ردوشى و ھەكە ھیزىن بىيانى ج ھېرىش نەكرنە سەر، خوھەكە ھېرىش ژى كر بۇ پەيداكرنا ئالۇزى و فەرتەنەكا نافخۇيى، بى گومان میر دى شىت خو راگرىت و بەرسىنگى ھەر ھلەزىيانەكى گربىت، ھەكە د دەستەھەلاتا خو و زيانا خۇدا ل دويش وان بنەمايان چوو يېن بەرى نەھەنەتىنە گۆتن، ھەروھە نابىسى ئىسپارتى كرى.

لى ل سەر ھەفۇھاتىيەن خو، دېقىت میر يى ھشىيارى پیلانگىرەنەن وان يېن نەپەنى بىت، خوھەكە ج كارىگەرە و ئەجىندايىن بىيانى و دەرفەيى ژى نەبن. بۇ خو پاراستى ژ فى مەترسىي، دېقىت میر خوژ كەرب و نەفيانا ھەفۇھاتىيەن بپارىزىت و رازىبۇونا وان ب دەستقە بىنيت، پېدەقىيە میر فى چەندى بکەت، ھەروھەكى بەرى نەھە من گۆتى.

ھەروھەسا باشتىرين چارە بۇ میرى دىزى ھەر پیلانگىرەنەكى، ب دەستقەئىنانا ۋىيانا جەماواھەرە مللەتىيە، چونكى ئەھۋى پیلانى دىگەرىت ل وي باودەرى يە كۆ مللەت دى ب كوشتنا میرى رازى بىت، لى ھەكە زانى میر خوشەقىيە مللەتى خۆيە، دى خوژ وي پەرۇزەدى و وي پیلانگىرەنە دەته پاش، چونكى كوشتنا وي، مللەتى وي دلخۇش ناكەت، بەلكى دى خەمگىن كەت، ژ بەر ھندى ودناكەت، چونكى ئەقە دى بىتە ئەگەرە پەيدابۇونا

کیشەیین زۆرین نەھیئە ھزمارتن.

سەربۇران ژى دىyar كرييە كۆ گەلەك پىلان ھاتىنە گىران، لى
كىم ژ وان سەركەفتىنە، ژ بەركۆ پىلانگىر ب تىنى نەشىن
پىلانىن خۇ بىكىرن و نەشىن ژى ج ھەۋىشىك و ھارىكاران بۇ خۇ
پەيداکەن، ژ بلى يىين بىزار و نەرازى، يى دويماهىي ژى دەمى
ئارمانجا خۇ بۇ شرۇفە دكەى، دى ل وى باودرى بىت كۆ
فەсадى دى وى گەھىنېتە وى تشتى بقىيت، ھۆسا ئەو دى ل
ھېشىا وى چەندى بىت مفای ژ وى ھارىكارىي وەرگرىت يا بۇ
تە كرى و دى مفای خۇ كەته د كەته كا تەرازىي دا ھەكە
فەсадى كر و زيانا خۇ ژى كەته د كەتا دى يا تەرازىي دا ھەكە
گوھدارىيا تە كر، چونكى دزانىت ج ئاستەنگ و مەترسى
تۇوشى پىلانگىران دىن، ھۆسا وى باودرى ب تە ناھىت، ھەكە
تو دوزمنەكى سەرسەختى ميرى نەبى، يان ھەۋالەكى دلسۇزى
وى نەرازى نەبى، ھەكە نە، ژ لايمەكى فە، ئەو ژ بلى ترسى،
شەرمەزارىي، گومان و سزاپى ج تە نابىنيت، و ژ لايمەكى دېفە
ژى دى بىنېت مير يى دۆرماندۇردايە ب دەستەلاتى، ياسايى و
ئەو دويىھەلانكىن وى دپارىزىن و دەستەلاتەكا بەرھانىي ژى
دكەت، ئەفە سەربارى حەز وقىانا مللەتى ل دۆرماندۇردى وى،
وى دەمى مەحالە هەر مەرۇفەك پېكۈلا پىلانگىرانى ڈزى وى
بەكت.

ھەروەسا پىلانگىر ھەست ب ترسى دكەت بەرى پىلانا خۇ
دزى ميرى رسوابۇوی ئەنجام بىدەت، لى پىشى پىلانى ژى دى

هەست ب ترسى كەت دەمى پىلانى دزى مىرى خۆشەفيي
مللهتى ئەنjam ددت، چونكى د قى رووشى دا مللەت دى بىتە
نهيارى وى و پىلانگىرچ پەناگەhan بۇ خۆ نابىنيتلى بھىتە
حەواندى.

مە گەلەك نموونە ل سەر قى چەندى هەنە، لى ئەز دى
نمواونەيەكى فەگىرم كۈ يېن بەرى مە فەدگىران: سەنىور
هانىبال بەنتىقۇڭلىۇ مىرى پۇلۇنيا د پىلانگىرانەكائەلکىنسكى
دا هاتە كوشتن و وى ج كەس وكار نەبۈون، ژ بلى سەنىور
جىوچانى كۈ وى دەمى هيىشتا زارۇڭ بۇو، پشتى وى رويدانى
مللهتى سەرھلدا و ئەلکىنسكى كوشت.

هانىبال خۆشەفيي مللەتى خۆ بۇو و بنەمالا بەنتىقۇڭلىۇ
نافادارىيەكى باش هەبۈو و بنەمالەكما مەزن و هېئا بۇو، هەتا وى
پلى، دەمى خەلکى پۇلۇنيا زانى كۈ تاكەكى بنەمالا بەنتىقۇڭلىۇ
ل فلۇرەنسا دېيت، كۈ بەرى هنگى ل وى باودرى بۈون ئەو كورى
ئاسنگەرەكى بىت، چۈونى داكۈ بىنن، دەمى ئىنای زى كرە
سەررۇڭى حکومەتا وى بازىرى و ل وى پۆستى ما هەتا گەنج
بۇوى و پاشى بۇويە شاه، چونكى هانىبال كەسى دى نەبۈو ز
بلى وى.

رامانا قى ڙى ئەوه كۈ بلا مير ڙ پىلانگىرانان نەترسىت،
ھەكە گەلى وى پىشىتەقانى وى بىت و خۆشەفيي گەلى خۆ بىت،
لى ھەكە مللەتى ئەو نەۋىت و نەيارىبىا وى بکەت، دېيت ئەوه ڙ
ھەر تاكەكى بىرسىت، ڙ ھەر تىشەكى بىرسىت.

میرگەھین خودان سیستەمەکى باش و میرین ئاقلدار و خودان بېرىار، رى نادەن خانەدان و ئەرسىتۆگرات بىھەنلى تەنگ بىھەن، لى مللەتى ژ خۇ رازى دىكەن و وي رازىبۇونى دپارىزىن، ئەفە ژى باشتىن تىشىتە كۈ دېقىت مير پوپىتەي پى بىكەت.

ل قى سەردەمى مە ژى، فرەنسا ئېكە ژ شانشىنى يېن سیستەمەکى باش يېن حوكىمى لى هەى، سازى يېن باشىن بى هەزمار لى هەنە و شاھ پىشتا خۇ پى گەرم دكەت بۇ سلامەتى و ئازادىيىا خۇ، ل پېشىا وان سازىيىان ژى پەرلەمان و دەستەھەلاتىن پەرلەمانى نە، چونكى ئەھى ئەف میرگەھە داناي، ئاگەھەدارى تەماعى و چاۋلىبۇونىن تەخا بلند و دېقىنلىدىيىا وان بۇو و دزانى كۈ دېقىا بېھىنە ھەفساركىن و راوهستانىن، ژ لايمەكى دېقە ژى وي دزانى ئەو نەفيان چەندە يا مللەت بەرامبەرى تەخا بلند و ئەرسىتۆگرات ھەست پى دكەت، كۈل سەر ترساندىن ھاتىيە ئاثاڭىن.

ھۆسا داكۇ شاھ مللەتى پىشىراست بىكەت و مللەت ژى رازى بېيت و دەستەھەلاتا خۇ ژى بپارىزىت، ئەف كارى گرنگ كرە ئەركىن پەرلەمانى، ئەفە ژى داكۇ خانەدان و ئەرسىتۆگرات ژى دلگران نەبن دەمى مللەتى ژ خۇ رازى دكەت، ھەروھسا مللەت ژى دلگران نەبىت دەمى ئەرسىتۆگراتان ژ خۇ رازى دكەت، ئىنا دادوھرى سىي پەيداكر، كۈ ئەو ژى پەرلەمانە، كۈ ناكەفيتە بن فەرمانا وي يا ئېكسەر و كارى ئېكانەي پەرلەمانى ئەوھ

خانه‌دان ژ توخييبين خو نهبوون و مللەت ژى بھييته رازىكىن.
 ج تشتى دى يى باشتى و ئاقلانەتر نهبوو بکەت ئەو نەبىت،
 ج ژ قى سىستەمى موكىمەر نەبوون بۇ مسۇگەركرنا شاهى و
 شانشىنىي، كۇئەو ژى دانانا پەرلەمانىيە. هۆسا دشىيىن
 بگەھىنە ئەنجامەكى گرنگ ئەو ژى ئەوھ كۆ: دېلىت مىر وان
 ئەركىن ب دلى مللەتى نەبن، ب هندەكىن دى راسپىرىت، لى
 ئەۋىن ب دلى مللەتى بن ئەو بخۇ بکەت و ھەر ئەو وان ب
 ھارىكارى و دلۇقانىي تىر كەت، چونكى ئەركى سەر ملىيىن
 مىرىيە رىزى ل پىگەھى خو و خانەدان و ئەرسەتكۈراتىن
 مىرىگەها خو بگريت، ب مەرجەكى ئەف رىزگرتىنە نەبىتە
 ئەگەرى وى چەندى كەربىن مللەتى ژى فە بىن و نەيارىيَا وى
 بکەن.

دېيت هندەك وەسا ببىين كۆ دەمى بەحسى ژيانناما گەلهەك
 ئيمپراتورىن رۆمان و ژين و ژيار و مىرنا وان دكەين، نەوهەكى
 بۇچوونا من بىت، چونكى هندەك ژ وان ب ژيانەكا
 ئەرسەتكۈراتى و سەرفەراز ژيانە و بۇويىنە خودان ھىزەكما مەزن
 ژى و ئەفراندىن كرىنە، لى ل گەل هندى ژى ئيمپراتورى يېيىن
 خو ژ دەستداینە، يان ژى ب دەستى ھەفۇھلاتىيىن خو ھاتىنە
 كوشتن دەمى ھەفۇھلاتىيان پىلان ل سەر گىراین.

دەمى من دېلىت بەرسقا وان رەخنهيان بىدەم، دى گەنگەشىنى
 ل سەر سالۇخەتى هندەك ئيمپراتوران كەم و دى ئەگەرى
 ژناقچوونا وان دياركەم، كۆ ئەو ئەگەر دجودا نىن ژ وان يېيىن

من گوتين، ههروهسا دئ به حسی هندهك کاروباران که م يېن
دبیت ژ لایي وان کهسان ۋە بھېتە تېبىنى كرن، دەمى تۆمارىن
وان ھەمى سەرددمان دخوين.

ئەز دئ ب تىن بە حسی وان ھەمى ئىمپراتوران کەم يېن
ئىك ل دويىش ئىك بووينە ئىمپراتور ھەر ژ مارکۆسى
فەيلەسۇف ھەتا ماكسيمینوس كۈ ئە و زى ئەفەنه: مارکۆس و
کورى وى كۆمۈدۆس، پەرتىناكس، جۈلىانوس، سىقىريوس،
ئەنتۇنیوس و كراكلايى كورى وى، ماكرينوس، هالىۋاكاپالوس،
ئەلىكزاندر و ماكسيمینوس.

ئىكەمین تىتى ژ في ئاخقىنى دھىتە تېبىنى كرن ئەوه كۈ
قان ئىمپراتوران ج ل بەر خۇ نەدىت، ژ بلى پويتەپىكىرنا
تەماعىيەن خانەدان و ئەرسەتكەراتان و دەنبىلەنلى يا مللەتى، لى
ئىمپراتورىن رۆمانى ئاستەنگا سىي ژى د رىيا وان دا ھەبوو، كۈ
ئە و ژى توندوتىزىيە سەربازان و تەماعىيە وان بۇو، كۈ دەپى ئە و
ئىمپراتور خۇ ل بەر وى ئاستەنگى ژى بىگەن، ھەر ئەف زفرى و
تەماعىيە بۇون، بووينە ئەگەر ئەفەن ئىمپراتوران،
چونكى ئە و نەدشىيان ب ساناهى و د ئىك دەم دا سەربازان و
مللەتى ژ خۇ رازى كەن، چونكى پەتىيە جاران مللەتى رەھتى و
تەناھى دەپىت و ھەر ژ بەر ھندى ژى پاشتەۋانىيە ميرىيەن
ئاشتىخواز دكەن، لى سەرباز وان میران دچىرىتىن يېن گيانەكى
سەربازى و سالۇخەتىيە مەزنەھى و زفرى و دىكتاتورىي ل نك
ھەبىت، حەز دكەن مير وان سالۇخەتان دزى ھەفوھلاتىيان ب

کاربینیت، داکو بشیئن مووچه بیئن دووقات ژ میری چى کەن،
داکو ریبەکى بۇ دیارکرنا میرخاسى و دزواریيا خۇ ببىن.
ژ بەر هندى، ئەو ئیمپراتۆرین نەشیاین د ئېك دەم دا
ھەردوو لايەنان(سەرباز و مللەتى) ژ خۇ رازى كەن، كەفتن، لى
ئەوین نوى يېئن گەھشتىنه كورسييَا ئیمپراتۆریي و ئاستەنگىن
ھەردوو سەمتىن ھەۋاڦ زانىن و ھەمى ھېقىيەن خۇ ب
سەربازان فە گریداين و چاڻى خۇ دايىنە لەشكەرى، نەچاربۈون
لايەنكى بچىتىن، كۇ ئەفە ڙى ھەلبىزارتەنەكا بقىت نەفيتە
دەمى مير نەشىت خۇ ژ نەفيانا ئېك ژ وان دوو لايەنان
بپارىزىت، لى ل پېشىنى دقىت ئەو ب ھەمى رىيان خۇ ژ نەفيانا
كۆمىن مللەتى دويىرىيەن و ھەكە نەشيان وە بکەن، دقىت ل
دويىش شيانان، خۇ ژ نەفيانا لايەنلى ب ھىزىر و فەرتى
دويىرىيەن.

ژ بەر هندى، ئیمپراتۆرین نوى، ھەست ب وى چەندى كرن
كۇ ئەو پېىدەنى ئەنجامدانما گەلەك تاشتىن دەستنىشانكىرىنە، ئىنا
پاشتەفانىيَا سەربازان كرن پەز پاشتەفانىيَا مللەتى، مفایىيەن
سیاسەتى و سەرنەكەفتىنە وى د هندى دايىه كا مير چەوان دى
شىت نافدارى و سەرفەرازىيَا خۇ ل ناڭ سەربازىن خۇ پارىزىت،
ھەروەسا ھەرچەندە ھەر ئېك ژ مارکۆس، پەرتىنەكىس و
ئەلىڭاندەر د رەسىق و دلنەرم و دلۇغان بۇون و حەز
دادپەرەرەپەرىي و دىرىن و حەز ژ رەقى و زەرىي نەدىرىن، لى
دويىماھىيَا ھەميان يا دلتەزىن بۇو، ژ بلى دويىماھىيَا مارکۆس،

ئه و ب خوّشه‌قى زيا و ب مه‌ردينى مر، چونكى ئه و ب ماقى خويى ميراته بىوو ئيمپراتور، ئه و نه دهيندارى مللته‌تى و نه زى يى لەشكەرى بىوو بۇ گەھشتىنا وي پۇستى، سەربارى هندى، وي گەلەك تايىبەتمەندى يىن دى هەبوون و د چاڭىن ھەميان دا يى ماقول و رىزگرتى بىوو، ب درېژاهىيا زيانا خۇ ھەردۇو جوين(مللهت و سەرباز) دپاراستن و نه دھىلاج ژ وان ژ توخييىن خۇ دەرباز بىن، ئه و چ جاران كەسەكى نەفييائى و سقك و بى بىها نەبوو.

لى پەرتىناكس، بىيى حەزا وان سەربازىن ل سەردەمى كۆمۈدۈس فەرتەنە پەيداكرىن و ب گەندەللى زيان، بىوو پۇستى ئيمپراتورى هاتە ھەلبىزارتىن، ژ بەر هندى، ئه و ئه و سەرباز نەشيان ل سەر وى زيانا پاقز و سەرفەراز بىزىن يا پەرتىناكس دەفيا ل سەر وان بسىپىنيت، ئينا ئه و ئيمپراتور بىوو كەسەكى نەفييائى و كەرب ژىقەبىوو، ئەفە سەربارى هندى كۆ يى دانعەمر بىوو و ئەگەرەكا دى يا نەفييانا وي بىوو، ئينا ھەر ل دەستىپكا دەستەلاتا خۇ كەفت.

ھۆسا ديار دبىت، كۆ دبىت كارىن باش، وەكى كارىن شەرخواز و خراب نەفييان ب دويىقرا بەيت، ژ بەر هندى، ئه و ميرى حەز دكەت دەستەلاتا خۇ بپارىزىت، گەلەك جاران نەچار دبىت هندهك خرابكارىييان بکەت، ھەروەكى من بەرى نەۋ رۇھنكرى، ژ بەركۆ ھەكە تە دىت ئىك ژ وان ھەرسى لايەنین(مللهت، لەشكەر، خانەدان) خرابىيەك كر و يى فەرە بۇ

پاراستنا پیگه‌هی ته، دقیت تو ل دویف بایه وی بچی و وی رازی که‌ی، ئاها ل ۋېرە كارىن ته يېن باش دئ زياندار بن و ته ئېشىن.

نهو ڙي دا ل سهه ئه ليڪزاندھر بئاخفين کو دلنهرمي و جوامييربيا وي گههشتبوو پلهيءا و هسا ههتا دهاته گوتون کو وي د ماوي چوارده سالين حومى خودا کهس بيي دادگه هكرو دادپه روهرانه سيداره نهديه، لى سهرباري هندى، ب کهسه کي و هكى ڙنان و لاواز دهاته ل قهله مدان، ڙ بهركو وي رى دابوو دهيكما خو ڪونتولى ل سهه بکهت و حومى بکهت، ڙ بهر هندى، ل بھر چافين خه لکي رهش بيو، ئينا لهشكه رئ وي پيلان ل ڏڙي وي گيرا و كوشت.

ههروهسا دهمى بھری خو بدهينه تاييھتمەندى و سالۇخەتىئىن كۆمۈدۈس، سيقىرييۆس، ئەنتۆنييۆس، كاراكلا و ماكسيمييۇس دى بىينىن ئەو دېلندىرىن پلا دېكتاتورىي و دلەرقىي دا بۇون، وان هەر تىشەكى خراب بەرامبەرە مللەتى خو دىكىر و مللەت دئىشاند بۇ رازىكىرنا حەزو فيانىن سەربازىن خو، لى دويماھىيا هەميان ياخراب بۇو، ژ بلى ياسيقىرييۆس، كۇ وي شيانەكا وەسا وەه بۇو پى بشىيت هەفالىنىي ل گەل سەربازىن خو بپارىزىت و حۆكمى بکەت و گەلەك ب شادى دەستەھەلاتى ب رىقە بېھەت، سەربارى هەندى كۇ وي زۆرى و كوتەكى ل گەل مللەتى خو ب كار دئينا، لى تاييھتمەندىيەن وي جەھى حىيەتىبۇونا مللەتى و سەرەزان بۇون، هەتا وەلە، هاتى، مللەت ب كاد و سالۇخەتىن، وي

حیبەتی ببیت، سهربازین وی ژی ریزی لى بگرن و پى رازى
بین.

ژ بهرکۆ کارىن سيقيريوس د مەزن و بهرچاڭ بۇون و ھەڙى
ریزگرتنى نە، نەخاسمه ژى بۇ میرەكى نوى يى وەكى وى، نەو
ئەز دى به حسى وى چەندى كەم كا ئەو چەوان شيايە ھەردۇو
سالۇخەتىن روېشى و شىرى ب باشى ب كاربىنيت، كۆ دەپىت
ھوكىدار چاڭ ل وان بکەت.

ژ بهرکۆ سيقيريوس ل سلافۇنيا، سەركىرىدى لەشكەرى بۇو و
ب تەمبەلەليا ئىمپراتور جۈلىانوُس حەسيابۇو، ژ بهر ھندى
سەربازىن خۇ رازى كرن كۆ چىتە بچەنە رۆما بۇ توڭىھەكىرنا
كوشتنا ئىمپراتور پەرتىنالىكس يى ب دەستى زىرىھەقانىيەن
ئىمپراتورى هاتىيە كوشتن، ئىنا ب بەھانا وى پروپاگەندى، ب
لەشكەرى خۇفە قەستا رۆما كر، بىيى ھندى تەماعىيە خۇ بۇ ب
دەستقەئىنالا كورسىيە و يادلى خۇدا ئەشكەرا بکەت و ئەو
گەھشتە ئىتاليا بەرى بھىتە زانىن كۆ وى هيىزىن خۇ بەرەف
ويىرى لفاندىنە.

دەمى سيقيريوس گەھشتىيە رۆما، ترس و لەرز ئىخستە د
دلى ئەندامىن سەناتۇ (جقاتا پیران) دا و جقاتى ژ ترسادا ئەو
وەك ئىمپراتور ھەلبزارت و جۈلىانوُس كوشت.

پشتى ۋى دەستپىيىكى، تىن دوو ئاستەنگ مانە د رىيَا وى دا،
داكۆ بشىيت ب تەھافى ئىمپراتورىيە ئىكى ل ئاسيا كۆنترۇل
بکەت:

ئىك: هەبۇنَا نگرینوْس ل ئىسپانيا، كۆ سەركىدا يەتىيَا
لەشكەرىن ئاسيا دىك و خۇ كربوو ئيمپراتۆر.
دۇو: هەبۇنَا ئەلبىنۇس ل رۆژئاڭاي، كۆ وي ڙى تەماعىيَا
كورسييَا ئيمپراتۆرى هەبۇو.

سېقىريوْس ب مەترىسى ل سەر خۇ دىت د ئىك دەم دا
نەيارىيَا خۇ بۇ هەردۇوان پىكىفە ئەشكەرا بىكەت، ئىنا بىرياردا
ھېرىشى بىكەتە سەر نىگرینوْس و ئەلبىنۇس بخاپىنىت، بۇ
بجئىنانا قىنچەندى ڙى، سېقىريوْس نفىسارەك ل گەل
ھنارتىيەكى خۇ بۇ ئەلبىنۇس هنارت و تىدا دىيار كۆ جقاتا
پىران ئەو وەك ئيمپراتۆر ھەلبىزارتىيە و بۇ وي جەھى شانازىي
يە ئەو ڙى بىبىتە ھەۋېشلىكى وي د وى دەستەلاتى دا، پاشى
سېقىريوْس نازنانافى قەيسەر دانا سەر ئەلبىنۇس و داخواز ژ
جقاتا پىران ڙى كر وي و ئەلبىنۇس وەك دوو ئيمپراتۆرلەن رۆما
رابگەھىنىت، ئىنا ئەلبىنۇس باوھرى ب وى خاپاندىنەت، لى
پشتى سېقىريوْس، نىگرینوْس شکاندى و كوشى و رەوش ل
رۆزھەلاتى ھاوېش بۇوي، فەگەر يە رۆما، و ل جقاتا پىران
ئەلبىنۇس ب وى چەندى گونەھباركر كۆ پىكۈلا كوشتنا وي
كىرىھ و قەنجبىيا وي ژېير كرىيە و ئەو چەند ل بەرچاڭ
ودرنەگرتىيە كۆ دەستىن وي يىن سېپى بۇن يىن تانجا
ئيمپراتۆرى دانايە سەر سەرەت وى، ژ بەر ھندى يىن نەچارە
بىچىتە فەنسا بۇ تەمبىكىن و سرزادانانى وي ل سەر وي تىشى

کری و وی ټهنجیا ژبیرکری.

ب فی ئاوایی سیقیریوس چوو فرەنسا، ل ویرئ ٹەلبینوس ژ پۆستی وی لادا و ژيانا وی ژی ب دويماهی ئينا.

ھەر کەسى ب هویرى کارىن سیقیریوس ۋەكۈلىت، دى بىنیت كۆشىرەكى ب جەرگ و رويفىيەكى ب حىلە و حەوالە بۇويە، ل نك ھەميان ژى يى ب ترس و سەھم و سەنگىن و ھېزى بۇو، كەربىن لەشكەرى ژىقە نەدبوون، خودان دەستەلاتەكا مەزن بۇو، ھەروەسا ژ بەر نافدارىيَا وى يا باش، ژ ھەر نەفيانەكا مللەتى دهاتە پاراستن يا دىبىت ژ ئەگەرى تەماعىي هاتبا ئاراندىن، ژ بەر ھندى، دەستەلاتا وى يا دۆمەرىز بۇو و بارى گرانى وى دەستەلاتى ل سەر ملىن وى يى سقە بۇو.

لى ئەنتۇنيوسى كورى وى خودانى شىيانىن مەزن بۇو، خودان سالۇخەتىن وەسا بۇو مللەت گەلەك حەزى بکەت، ھەفەدمەن ل نك سەربازان ژى يى خوشەفى بىت، ئەو زەلامى شەران بۇو، دشيا خۇ ل بەر نەخۆشتىن تەنگاھييان بىرىت، وى حەز نەدكىر خۆشتىن خوارنا بخوت و ھەر كەيف و خوشىيەكا دى بکەت، كۆئەفە ژى ئەو سالۇخەتن يىن سەرباز حەز دكەن ل نك سەرۆكى وان ھەبن، ھەر ژ بەر ھندى ژى خوشەفىنى سەربازىن خۇ بۇو، لى ھۆفيتى و زۇردارىيَا وى يا ديار تىشەكىنى بى وېنە بۇو، ئەو ئەگەرى كوشتنا ھەزمارەكا مەزن يا خەلکى رۆما بۇو، پاشتى ھەزمارەكا مەزن يا خەلکى رۆما و ئەسکەندەريي كوشتى، ل بەر چاھىن مللەتى رەشبوو و نىزىكتىن كەسىن ل

دۇرماندۇرى وى ژى دىرسىيان، هەتا ب دەستى فەرماندەيەكى تىپەكا لەشكەرى خۇ(كۆ سەد تىپ ھەبوون) ل ناڭ لەشكەرى ھاتىه كوشتن.

ل ۋىرە ژى دىگەھىنە وى ئەنجامى كۆئەڭ جۇرى كوشتنى، يى ژ لايى سەربازەكى قە ھاتىه ئەنجامدان، كۆ وى ئىنيەتا كوشتنى كربوو و رېزىيە خۇ ل سەر دىيار كربوو، ج مير نەشىن خۇ ژى بپارىزىن، چونكى ھەر كەسى ژ مرنى نەترسىت، دشىت ھەر ئىكى دى بکۈزىت. لى ھەر چەوان بىت، دفىت مير ژ ۋان جۇرىن تىرۋەركىنى نەترسىت، چونكى ئەڭ جۇرىن زەلامان گەلەك دكىمەن، لى ئەو تشتى دفىت مير بکەت ئەوه، خرابىيەكا مەزن نەگەھىنەتە وان يېن خزمەتا وى دكەن و كەسانىن نىزىكى خۇ و وان نەئىشىنىت، ھەروھكى ب سەرى ئەنتۇنیوس ھاتى، دەمى سەربازەك كوشتى و برايى وى ھىلائى، ئىنا رۆزانە گەفىن كوشتنى لى دىرن، لى سەربارى ھندى، ئەو ل ناڭ رىزىن لەشكەرى خۇ ھىلائى، ئىنا وى بەرى خەمسارى و كورتىبىنیيا خۇ خوار.

نەو دى بەحسى كۆمۈدۈسى ئىمپراتۆر كەين، كۆ دشىا گەلەك ب ساناهى ئىمپراتورىي و پۆستى خۇ بپارىزىت، ئەو پۆستى ب میراتە ژ ماركۆسى بابى وى بۇ ماى.

كۆمۈدۈس دشىا چاڭ ل بابى خۇ بکەت و تىن وان كاران بکەت يېن بابى وى كرین، دا مللەت و لەشكەر پېكە ژى رازى بن، لى ژ وى رى لادا و قىيا يى زېر و دۇزار بىت و ب ھۆڤانە

سەرەددەريي بکەت، يى دلۇغان بۇو ل گەل سەربازىن خۇ و ئەو رازى دىكىن و خۇ ل گەل باش دىكىر و بەرى وان دا زيانا دەھمەنپىسى و پويچاتىي داكۇ بشىت مللەتى خۇ بىشەلىنىت و تالان بکەت، ژ لايەكى دېقە زى، خۇ بى رويمەت كر و كەسايەتى و پىيگەھى خۇ نەپاراست و رىز لى نەگرت، كۇ دەفيا خودانى وى پىيگەھى ئەو چەند نەكربا، وي گەلەك خۇ دەھافىتە گۈرەپانا زۆرانبازىي و زۆرانبازى و خۇ لېكدان ل گەل ئىخسiran و ل گەل يىئىن دى دىكىر، ئەفە ژ بلى گەلەك ھەتكەبرى يىئىن دى، كۇ ھەزى مەزناھىيى ئىمپراتورى نەبوون، ژ بەر ھندى ل بەر چاھىن سەربازان سىڭ بۇو و ل بەر دلى مللەتى رەش بۇو، ئىينا ھندەكان پىلانەك ل سەر كر و كوشت.

لى ھەكە بەحسى كەسايەتىيما ماكسىمینوس بکەين، دى بىينىن كۇ ئەو د شەران دا زەلامەكى زەبەردەست و دەستەھەل بۇو و پاشتى لەشكەر ژ سالۇخەتى ڙنانەيى ئەلىكزاندەر بىزار بۇو، كۇ بەرى نەۋە مە بەحسى وى كربوو، پاشتى مەرنا وى، ماكسىمینوس وەك ئىمپراتور ھاتە ھەلبىزارتىن، لى وي گەلەك خۆشى پى نەدىت، دوو تشتان وەلى كر ببىتە كەسەكى نەفيای و ل بەر دلان رەش بېيت:

ئىڭ: قىنیتا وي يانزىم و بى بەها(ئانكۇ بىيغەسلىيما وى) و هەمەمە دىزانى ئەو ب ڙيانا شقانىي ل تراقيا پىيگەھەشتىيە، ئەفە ئىڭ بۇو ژ ئەگەرىن نەفيانا وى.

دوو: ل دەستەپىڭا دەستەلەتا خۇ، چۈونا خۇ بۇ رۇما

پاشئیخستبوو بـ ودرگرتنا کورسییا ئیمپراتوريـ،
 ههـفـدـمـ بـ زـفـرـيـ وـ دـزـوارـيـيـهـ کـاـ زـيـدـهـ بـهـرـنـيـاسـ بـبـوـوـ،
 هـهـرـوـهـسـاـ بـ دـهـسـتـيـ هـارـيـكـارـ وـ بـرـيـكـارـيـنـ خـوـ گـهـلـهـکـ
 زـوـرـيـ وـ کـوـتـهـکـ لـ رـؤـمـاـ وـ دـهـفـهـرـيـنـ جـوـدـاـ جـوـدـايـيـنـ
 ئـيـمـپـرـاتـوريـ كـرـ.

ژـ بـهـرـ بـيـزارـبـوـونـ ژـ قـنـيـتاـ وـيـ، هـهـرـوـهـسـاـ ژـ بـهـرـ هـوـقـيـنـيـيـاـ وـيـ،
 هـهـمـيـ وـهـلـيـ كـرـنـ کـهـرـبـ ژـيـقـهـ بـيـنـ وـ ژـيـ بـيـزارـ بـيـنـ، ئـيـنـاـلـ
 ئـهـفـرـيـقـيـاـ پـيـلـانـگـيـرـانـ ژـيـ وـيـ دـهـسـتـيـيـكـرـ، پـاشـىـ لـ جـقـاتـاـ پـيرـانـ،
 پـاشـىـ ژـ لـايـيـ هـهـمـيـ گـهـلـيـ رـؤـمـاـ وـ ئـيـتـالـيـاـفـهـ. هـهـرـوـهـسـاـ سـهـرـبـازـيـنـ
 ژـ زـوـرـيـ وـ کـوـتـهـکـيـيـاـ وـيـ تـوـرـهـ وـ نـهـراـزـيـ بوـوـيـنـ گـهـهـشـتـنـهـ نـاـفـ
 رـيـزـيـنـ پـيـلـانـگـيـرـانـ، نـهـخـاسـمـهـ ژـيـ لـ دـهـمـيـ دـوـرـپـيـچـكـرـناـ
 ئـهـکـوـيـلـيـيـ(ئـهـخـيـلـيـيـ)، کـوـ ئـهـ وـ دـوـرـپـيـچـكـرـنـ کـارـهـکـيـ بـ زـهـحـمـهـتـ
 بـوـوـ، دـهـمـيـ زـانـيـنـ کـوـ وـيـ گـهـلـهـکـ نـهـيـارـ وـ دـوـزـمـنـ هـهـنـهـ، ژـيـ
 نـهـتـرـسـيـيـانـ وـ پـيـلـانـهـكـ لـ سـهـرـ كـرـ وـ کـوـشتـ.

ئـهـزـ بـهـ حـسـنـ هـلـيـوـگـاـبـالـوـسـ وـ مـاـكـرـيـنـوـسـ وـ جـوـلـيـانـوـسـ نـاـكـهـمـ،
 چـونـکـىـ ئـهـ وـ هـهـمـيـ گـهـلـهـکـ دـرـسـواـکـرـىـ بـوـوـنـ وـ دـهـسـتـهـلـاتـاـ وـانـ
 ژـيـ يـاـ دـوـمـدـرـيـزـ نـهـبـوـوـ، لـيـ ئـهـزـ دـىـ ئـاخـفـتـنـاـ خـوـ بـ فـيـ چـهـنـدـيـ بـ
 دـوـيـماـهـيـ ئـيـنـمـ: ئـاستـهـنـگـيـنـ دـ رـيـ يـاـ مـيـرـيـنـ مـهـ يـيـنـ نـهـوـ دـاـ گـهـلـهـکـ
 كـيـمـتـنـ ژـ يـيـنـ منـ گـوـتـيـنـ، ئـهـ وـ دـ نـهـچـارـنـ هـهـتـاـ رـادـدـهـيـهـکـيـ بـلـنـدـ
 لـهـشـكـهـرـيـنـ حـكـومـهـتـيـنـ خـوـ ژـ خـوـ رـازـيـ بـكـهـنـ، ژـ بـهـرـكـوـ
 هـهـرـچـهـنـدـهـ ئـهـ وـ دـ نـهـچـارـنـ رـيـزـيـ لـ لـهـشـكـهـرـىـ بـگـرـنـ، لـيـ گـرـيـداـنـاـ

لهشکه‌ری فی سه‌ردەمی مه ب حکومه‌تی فه، يان ب ده‌زگه‌هی ریشه‌برنا هه‌ریمان فه، نه‌ودکی گریدانا لهشکه‌ری رۆمانه ب ئیدارا کاروبارین ئیمپراتورییا رۆمانی فه، ژ به‌ر هندی، دفیا ئیمپراتور لهشکه‌ری پتر ژ مللەتی ژ خۆ رازی کەت، چونکی ئەو تشتی لهشکه‌ر دشیا بکەت، مللەت نه‌دشیا، لى نەھ، ژ بلى تورکان و مەملەکەتیین مسری، رازیکرنا مللەتی بەری رازیکرنا لهشکه‌ری دھیت و دھیت میر پتر مللەتی ژ خۆ رازی کەت ژ لهشکه‌ری، چونکی مللەت دشیت پتر ژ لهشکه‌ری بکەت، ئەفه ژ بلى سولتانی دەولەتا تورکان، من ئەو نەمازه کر، چونکی دوازده هزار سەربازیین پیادە و پازدە هزار سوارل دۇرماندۇرى وى ھەنە و سلامەتییا ملکی خۆ، دەسته‌لەلاتا خۆ ب وان فه گریدایە، بۇ وى چىّترە رازیکرن و پشته‌قانییا وان پیش رازیکرنا مللەتی بىخىت.

ھەروەسال مەملەکەتیین مسری ژی وەسايە، چونکى ل وېرى حکومەت د دەستی لهشکه‌ری دايە، سولتان يى نەچارە ھەفالىنییا خۆ ل گەل لهشکه‌ری بپارىزىت، بىيى هندی بەری خۆ بىدەتە مللەتی و پويىتە پى بکەت.

ئەم دشىين تىبىنیيَا وى چەندى ژى بکەين، كۆ دەسته‌لەلاتا سولتانى ب تەۋافى يا جودايە ژ دەسته‌لەلاتا ميرىن دى و ئەفه وەكى دەسته‌لەلاتا پاپايى مەسىحىيە، كۆ نە دەسته‌لەلاتە كا ميراتگەرە و نە ژى يا نوييە، چونکى كورىن ميرى پشى مىرنا باپى خۆ نابىنە ميراتگرىن وى، بەلكى ئەو دى بىتە شوينگرە

وی، یی خودان دهستههلاات وی ههل دبژیرن، و ژ بهرکۆ ئەفه
ژی سیستەمەگى كەقىنە، نابىت ئەم حکومەتا سولتانى ب
شانشىنييەكا نوى ل قەلەم بىدەين، چونكى يا ۋالايە ژ وان
ئاستەنگىن د مىرگەھىن نوى دا هەين، سەربارى هندى كۆ مير
يى نويىھ ژى، لى سیستەم و ياسايىن دهستەلاتى دكەفن و
رىيڭىخسلى نە، ب ئاوايىھەگى وەسا ھاتىنە ئامادەكرن، كۆ مىرى
ھەلبۈراتى، ھەروەگى مىرى مىراتگر بىت.

دا نەھۇ فەگەر بىيىنە بايەتى خۇ و دى بېزىم: ھەر كەسى ب
ھوپىرى گرۇفەيىن بۇرى فەكۈلىت، دى زانىت كۆ نەفيان و
رسوابۇون، يان ئىك ژ ھەردووان، ئەگەر يىن كەفتىن ئىمپراتورىيەن
ژىڭىتى بۇوينە، دويماهىيا هندەكان باش بۇوېھ و سەركەفتىنە،
لى يى ھندەكان دلتەزىن و خراب بۇوېھ و داكەفتىنە. ھەروەسا ژ
بەرکۆ پەرتىنەكس و ئەسکەندەر مىرىن نوى بۇون، بۇ وان
تشتەكى زياندار بۇو دەمى بزاڭ كريين چاڭ ل ماركۆس بىكەن، كۆ
ئەو ب خۇ مىراتگر بۇو، ھەروەسا كراڭلا و كۆمۈدۈس و
ماڭسىمېنۈس شاشى كرن دەمى چاڭ ل سىقىرىيۈس كريين،
چونكى ئەو نەدشىيان وەكى وي بىكەن و ل دويىھ رىي بازا وي بچن.
ژ بهر هندى، دەپتەت مىرى نوى، ژ سىقىرىيۈس بنەمايىن
ئافاكرنا دەولەتى و ژ ماركۆس بنەمايىن پاراستنا دەولەتى
و درگرىيت، پشتى ئەو دەولەت دەپتەت دامەززانىن.

ئەرىٽ كەلە و ئاسىيگەھان مفا يان زيان بۇ مىرى ھەنە؟

هندەك مىر بۇ مسۇگەکرن و پاراستنا دەستەھەلاتا خۇ
ھەفۇھلا提يان ژ چەك دكەن، لى ھندەكىن دى وەلاتى داگىركى
دكەنە چەند ھەرىمەك، ھندەك ژ وان ژى پېكۈلا پەيداكرنا
نەيارىن ل ناۋىھەرا وان دكەن، لى ھندەكىن دى دېلىن وان بكەنە
تاڭرىن خۇ يىن ل دەستىپىكا دەستەھەلاتى گومان ژى ھەين، لى
ھندەكىن دى ئاسىيگەھان ئافا دكەن و ھندەكىن دى ژى
دەھەرفىن و كاڤل دكەن.

ھەروەسا ژ بەركۇ مرۇق نەشىت حۆكمەكى بىنېر ل سەر وان
كاروباران بىدەت، دەفيت مرۇق خۇ باش داھىلىتە هويركارى يىن
ژيانا وان دەستەھەلاتىن ل سەر دئاخفيت، ژ بەر ھندى ل دويش
شىيانان ب ئاوايىھەكى گشتى دى ل سەر ئاخشم.

ج مىرىن نوى ب ھندى بەرنىاس نەبووينە ھەفۇھلا提يان خۇ
ژ چەكىرىن، بەلكى بەرۇقاڭىزى، ھەفۇھلا提يان خۇ چەكدار كرينى
ھەكە دىت دېيى چەكىن، تو ژى دەمىن وان چەكدار دكەى، ئەف
چەكە دى يى تە بىت، يى دلسۇزى تە نەبىت و گومانەك د دلى
دا ھەبىت دى بىتە دلسۇزى تە، يى دلسۇز ژى بىت دى ل سەر

دلسوژی و تاگریبا خو مینیت، يى تىن تاکەکى ئاسايى يى مللەتى بىت، دى بىتە پېشەقانى تە.

ژ بەركۆ مەحالە ھەمى ھەفۇھلاتىيان چەكدار بکەى، لى ب رى يَا چەكداركىدا هندەكان، دى شىيى سەرودىيى ل سەر بى چەكان مسۇگەر بکەى، ئەويىن چەكدار پەر دى ب تە ۋە ھەپەنە گرىيدان و تاگریبا تە كەن، بى چەكىن مايى ژى دى قەستا تە كەن، چونكى دى ل وى باوھرى بىن كۈئەويىن چەكدار و ب ئەركىن مەترسىدار رادىن، پەر رىزلى دەھىتە گرتى و قەدرگەنلىق.

لى ھەكە تە ھەفۇھلاتىيىن خو ژ چەكىرن، ئەفە دى بىتە دەستپىكا بى بھاكىن و لاوازكىدا وان و ئەفە خرابىيە ل وان دكەى، نىشانى وى چەندىيە تە باوھرى ب وان نىنە، يان كۈ دەرسنۋەك و خايىنن، يان ژى نەيىن باوھرىي نە، ئەف چەندە ژى دى نەفيانى بەرامبەرى تە پەيدا كەت و ئەو دى بىنە نەيارىن تە.

ژ بەركۆ نابىت مىر يى بى لەشكەر بىت، دى نەچار بىت سەربازىن كريگرتى ب گۈزىمىن مەزنىيىن پارەي ب كاربىنىت، كۆ بەرى نەھۆل سەر شىانىن وان ئاخفتىنە. مەگرتى ئەو كريگرتى ب ھىزىن بىن ژى، بىگومان ئەو نەشىن بەرەقانىي ژ تە بکەن دىزى دوزمىنەن تە يىن ب ھىزى، دىزى ھەفۇھلاتىيىن تە يىن گومان ژ تە ھەين، ژ بەر ھندى، ميرى نوى يى ل ميرگەھەكا نوى و ژ نوى دەھىتە سەر دەستەھەلاتى، ھەرددەم ھەفۇھلاتىيىن خو چەكدار

دکهت، دیرۆك ژى يا مشتى نموونه يىن وەسايە.

ھەرودسا ھەكە مير بۇو خودانى ميرگەھەكا دى سەربارى
ميرگەها خۇ، پىدىفييە خەلکى ميرگەها نوى ژ چەك بکەت، ژ
بلى وان يىن ھاريکارىيَا وي كريين بۇ ب دەستقەئىانا وي
ميرگەھى، ھەرودسا دەۋىت مير د دەم و دەلىقەيەكا گونجاي دا
وان ژى لواز بکەت و سەرى وان بچەمىنيت، دەۋىت ھەمى
ئامادەكارىييان بکەت، كۆ ھەمى چەكى ميرگەها نوى بېخىتە د
دەستى سەربازىن خۇ دا، يىن ب رەخ ۋە دەزىن ل ميرگەها وي يَا
كەفن.

باب و باپىر و ئاقىلدارىن مە ھەرددەم دەگۆتن: "پىدىفييە
پارتىن سىاسى يىن پىستۇيا وەكى خۇ لېكىھەكى و وېران
بەمىن، بلا پىزا ژى بى كەله و ئاسىيگەھ بىت داكۇ بەھىتە
كۈنترۆلكرن". وان ۋىيەتكەرن ل ھندەك بازىرەن ل بەر دەستى
خۇ دئازارانىن، داكۇ بشىن ب ساناهى كۈنترۆلى ل سەر بکەن،
ئەو پارت بۇ وي دەمى كارەكى باش بۇون، كۆ ئىتاليا ھەفرىكىيَا
ھېزىن مەزىن دىك، لى وەسا دېيىم نەھۆ تىتەكى گونجاي نەبىت و
ل وي باودرى مە كۆ پارتىن ب ۋى ئاوايى پەيدا دېن، ج مفایى
خۇ بۇ كەسى نەبىت، بەلکى ئەنجامىن وي د بەرۋۇقا زى نە،
چونكى ھەكە دوزمن نىزىكى وەلاتەكى بۇو، پارتىن لواز دى
گەھنى و پارتى ب ھېز دى كەۋىت، ھەرودسا ل وي باودرى مە كۆ
ب دلى ۋىيەتكەرن بۇو دەمى ھەردوو پارتىن گۆيىف و گىبىلاين
ل بازىرەن بىن دەستى وان ڇىكجۇدابۇوين، ھەر چەندە ژى

نهدهیلان خوین ل نافبهرا وان بهیته ریتن، لی وان پشته فانی ل پهیدابوون و ههبوونا وان فیکنه کرنا دکر.

هوسا ئەو شیان خەلکى بازىران ب ئارىشەيىن نافخوئى فە مژوپل بکەن و وەلى بکەن نەشىن ل بەرسىنگى خەلکى فينيسيا راوهستىن، لى ئەف سیاسەتە ڙى گەلهك د مفایى وان دا نەبwoo، چونكى پشتى شکەستنا ۋايىلا، كۆمەكا ھەفوھلاتىيان رابونە سەرخۇ و سەرانسەرى ھەريمى كۈنترۇل كر. ھەروەسا ب كارئينانا رى يىن ھوسا، رامانا وى لاوازىيما ميرىيە، چونكى حکومەتىن ب هيىز ناهىيلن ئەف دابەشبوونە بەيىنە رويدان، كۆچ مفایى خۇ نينه ل سەردەمئاشتىي نەبىت، ڙ بەركۆ ب رېيا وى دابەشبوونى مير دى شىت حوكى ل ھەفوھلاتىيەن خۇ كەت، لى ھەكە بwoo شەر، ھەر زوى دى تورەھاتىيما وى سیاسەتى ديار بىت.

بیگومانه ژی، وی دهمی میر مهزن و ژیهاتی دبن دهمی ب
سهر ناستهنهنگ و تهنگاھییان و بهرهنگارین خو دا سه رکده فن و
سه رکوت دکه ن، نه خاسمه ژی هه که میر نه میره کی میراتگر
بیت کو پتر ژ هە فکویی خویی میراتگر پیدفی ناقداری بیت،
هه تا هندەک ل وی با وھری نه کو میری ئاقلدار ئە وە یی ل هەر
دە لیقەیە کا بۆ هە لدکە قیت، ب شارە زایی نه یاریی ل نافبەرا
ھە ۋۇھلا تییان دئازرینیت، داکو ئە و ب خو كۈن ترۆلى ل سەر وان
بکەت و وان سەر رکوت بکەت، داکو مەزناھییا وی پتر لى بھیت و
بلەبەکا دى ب سەر دوھە منى خو دا سەر كە قیت، بە ئاستهنهنگ

کرینه د رییا وی دا.

میر، نه خاسمه میرین نوی، وان کهسان بؤ خؤ دلسوزتر و بمفاتر دبینن و پتر باودری پئی دهیت یین ل دهستپیکا دهسته‌لاتا خؤ ب چافی گومانی بهری خؤ ددانی، پتر ژ وان یین هه ر ل دهستپیکا دهسته‌لاتی جهی باودرییا وان بوون. هه ر بؤ نموونه، پاندوقلۇق پتروچی میری سیئتا ب وان کهسین گومان ژی ههین حوكم ل هه ریمه‌کی کر و نه ب ج کهسین دی، ئەم ب درېزى بە حسى فی بابەتى ناكەين، لى دى بېزىم: میر دى شىت ب ساناهى دلى وان کهسان بؤ خؤ راکىشىت یین ل دهستپیکا دهست ب كاربۇونا وي نەيارىن وي بوون و ئەو دى بنە دلسوزىن وي پتر ژ يین دى، چونكى ئەو دى ژ دلتەر و دلسوزتر كار كەن بؤ زېرن و نەھىلانا وي گومانا میرى ل دهستپیکا دهسته‌لاتا خؤ ل سەرھەی، ھۆسا میر دى مفایەکی پتر ژ وان بىنیت، ژ وان يین ب دلسوزى خزمەتا وي دكىر و پاشى خەمسارى د وي خزمەتى دا گرى، پشتى ژى پشتراست بووين.

ميرەك ل بيرا منه يى ميرگەھەك ب هاريكارىيما نەپەنييا خەلکى وي ب دهستە ئىناي، لى دەقىت ئەگەر و پالدەرىن وي چەندى بھىنە زانىن. ئەز وەسا دېيىم كۈھەكە ئەفە نە ژ بەر حەزىكىرنا وان بىت بؤ وي میرى، بەلکى ژ بەر تۈرەبۇون و بېزاربۇونا وان بىت ژ دهسته‌لاتا بهری، ئەو میر دى تۈوشى ئاستەنگ و ئارىشەيىن مەزن و زۆر بىت و ھەفالىنىكىرنا وان دى كارەكى مەحال بىت و نەشىت وان رازى بکەت.

سەربۇرۇن دىرۇكا كەفن و نوى ژى وەسا دىاركىريه كۆ مير
دى شىت ب ساناهىتەرەقانىيىا وى مللەتى كەت يى ب رەوشادى
بەرىزى رازى و ل دەستپېكە حۆكمى نەيارىيىا وى كرى، ژ ب
دەستقەئىيانا ھەقانىيىا وى مللەتى ژ حۆكمى بەرىزى و
ب نەپەنى خۆ دايىنە ل گەل وى و ھارىكارىيىا وى كرىن، بۇ ب
دەستقەئىيانا وى وەلاتى.

میر ل سەر ئاڭاكرنا كەله و ئاسىيگەھان راھاتىنە داكۇ ب
ئاشتى بىزىن و دوژمنىن ھېرىشكەر بىرسىن، ئە و ئاسىيگەھ
ھۆيىن ب ھىز بۇون دزى وان يىن نەيارىيىا وان دىرن، ھەروەسا
پەناگەھەين ھىمنىن دەمىن ھېرىشكەنەشەن دەھىتە رويدان،
ئەز ژى دگەل قىرىكى مە يا ژ مىزە دەھىتە ب كارئىنان، لى
سەربارى ھندى، مە دىت نىكۇلا فېتلى ل قى سەردەمىن مە دوو
كەلەل سىتا دى كاستللو كافلەرن بۇ ب ساناهىكىرنا كۆنترۆلەرن
و پاراستنا وى وەلاتى.

ھەروەسا گىدو بالدو دۇقى ئۆربىنیو كۆ ژ لايى قەيسەرەي
بۇرجىافە ژ وەلاتى خۆ ھاتبوو دوييرئىخستان، دەمىن ۋەگەریايدە
وەلاتى خۆ ھەمى كەلەل كافلەرن و وەسا دىت كۆ ھەكە وەلاتى
وى يى بى كەلەل بىت، دى دووبارە ژ دەستدان وەلاتى ب
زەممەتىر بىت و دىاركە كۆ بىيى وان كەلەن دى شىت ب
باشتىن ئاوا بەرەقانىي ژ وەلاتى خۆ كەت. ھەر ئەڭ رى يە
خەلکى بەنتىقۇگلىيۇ ب كار ئىنا دەمىن ۋەگەریاينە پۈلۈنيا.
ھۆسا، مفایى وان كەلەن ل سەر وى دەم و رەوشى رادوەستىت يَا

کلهه تیرا دبوریت، ئانکو هكه ل ددهمه کی دمفادار بن، ل ددهمه کی دی دزیاندارن و ئەم دشیین وى مەسەلە ب قى ئاوايى وەرگرین: ئەو میرى ژ گەلى خۇ دترسیت پتر ژ بیانییان، دفیت كلهها ئافاکەت، لى يى ژ بیانییان دترسیت پتر ژ گەلى خۇ، پىددۇ وان كلهها نىنه.

ھۆسا، ئەو دەردەسەرى يېن كلهها میلانۇ يا فرانسىسکو سفۇرزا ئافاکى، بۇ بنەمala وى پەيداگرین، ژ دەردەسەرىيىن دژوارتىرين سەرھلەدان و ئالۇزىيىن ميرگەھا وى پت بۇون. ژ بەر ھندى باشتىن كله و ئاسىيگەھ، خوشەفييا مللەتىيە ژ میرى و ھەكە تە ب ھىزىتىرين ئاسىيگەھ ھەبن، تە ناپارىزىن ژ مللەتەكى تو نەڤىي، مللەتى تو نەڤىي دى چەكى روى ب روى تە كەت و د وى چەندى دا مللەت پىددۇ ھارىكارىيىا بیانىيىان نابىت.

قى سەردەمى زى مە نەدىتىيە كلهها مفا گەھاندېبىتە حوكىداران، ژ بلى كۆنتىسە دى فۇرلى دەمىن ھەۋىزىنى وى كۆنت جىرۇلامۇ مرى، ئەو شىا ژ بەر شۇرشا جەماودەرى خۇ بېھقىت و پەنايى ببته بەر ئاسىيگەھا خۇ و ل وېرى چافەرېي ھارىكارىيىا میلانۇ بکەت و دووبارە حوكىمى بکەت، رەوشى وى دەمىن وەسا بۇو يى بىانى نەشىت ھارىكارىيىا مللەتى بکەت دزى كۆنتىسى، لى پىشتى ھنگى وى ج مفا ژ كەلھىن خۇ نەدىت، ئەقە زى دەمىن قەيىسەرى بورجىا ھېرېڭىرە كۆنتىسى و گەلى وى ژى نەيارىيىا وى دکر و ھەۋىيەمانى ل گەل يى بىانى كر.

ل دویماهیي و بهراھيي، بۇ كۆنتىسى چىت بwoo، ل شوينا
ھندى بېيىتە خودان كەله و ئاسىگەھ و پشتا خۇپى گەرم
بىھەت، خۆشەۋىيا مللەتى خۇبا، خۆشەۋىيا مللەتى بۇ وى
ئاسىتىرىن كەلەھ بwoo.

ژ بەر ھندى، ئەز پەسنى وان دكەم يىن كەلەھ ئافا دكەن و ل
دەمىن گونجاي ب دروستى ب كار دئىنن، ھەۋىدەم پەسنى وان ژى
دكەم يىن كەلەھان ئافا ناكەن دەمى دېيىن ئافاكرنا وان دى بىتە
مەترسى ل سەر وان، ھەروەسا دالەھىي ل ھەر ئىكى دكەم يى
پشتا خۇب كەله و ئاسىگەھان گەرم دكەت و باوھرىيىا خۇپى
دئىنېت و گەلەك پويىتەي ب نەۋىيانا مللەتى ناكەت.
ب كورتى، ئافاكرن و نەئافاكرنا كەلەھان وەكى ئىكە، لى
dalەھى ل وى دھىتە كرن يى وەسا ل قەلەم بىدەت كۆ كەلەھ دى
وى پارىزىن، دەمى مللەت ژى تۈرە و نەۋازى دېيت.

میر چ بکەت داکۇ ناقدار بېبىت؟

ج تىشت مىرى ناقدار ناكەن و وي ناكەنە كەسىھەكەكى نموونەيى و نابىنە ئەگەردى باش رىزگرتنا وي، كار و پەۋزىزىن وي يىن مەزن و هىزى نەبن، ئەفه سەربارى كارىن وي يىن ئاسايى ب ئاوایەكى گشتى.

ل قى سەردەمى مە فەردىناندى شاهى ئەراڭۇن / شاهى نەۋىئى ئىسپانيا وەك نموونە ھەيدە، كۆئەم دشىين وي ب مىرەكى نوى ناڭ بکەين، ژ بەركۇ ئە و ژ پىيگەھى مىرەكى بچوياك بلندبوو يە بۇ پىيگەھەكى بلندتر و گەھشەتە گۆپىتكا بلندى و سەرفەرازىي و بۇ ئىكەمین شاھ ل سەردەمى مەسىحىيەتى و ھەكە بەرى خۇ بەدەينە كارىن وي، دى بىىن ھەمى كارىن گەلەك هىزى و مەزن بۇويىنە، ھندەك ژى رادەبەر دەر بۇويىنە. وي ل دەستىپىكىدا دەستەلەتا خۇ ھېرىشكەر سەر غەرناتە و ئەف كارى وي كرى بەرى بىنواشى ئاڭا كرنا شانشىنىيىا وي بۇو. ھەر ل دەستىپىكى ژى ئەف كارە ب رەحەتى كر، بىى ھندى ژ ئىكى بىتسىيت مايى خۇ د كاروبارىن وي دا بکەت، ھەر وەسا وي ھزر و ئاقلى بارونىن كاستيل(قشتاله) ژى ب وي ھەۋى فە

مژویل کر، ههتا و هل وان هاتی ج دهمی و هسا نه بیت هزری د ج
داهینان و نویژنکرنین کاروبارین سیاسی دا بکهن و تني هزری
د شهري دا بکهن.

ئه و بارون ل دهستپیکی پى نه حەسیان كۆ فردیناند يى ل
سەر كىسى وان ناقدار دبیت و ب دهسته لات دكەفیت، يى ژ وان
ب هيىزتر لى دهیت. فردیناند ب مال و سامانى دىرىي و مللەتى،
لەشكەرى خۇ پاراست و ب رىيما وي شەھرى دۆمدىریز
شەنگىستەيەك بۇ هيىزا خۇيا سەربازى دانا و پاشى ھەر ب وي
شەھرى ناقدار بۇو، سەربارى هندى، وي قىا ل بن پەردا ئايىنى
پرۇزە و كارىن گەلەك مەزنەر ئەنجام بىدەت، ئىينا پەنابىرە بەر
زقىرى و توندو تىيزىيا ئايىنى، ئەفە ژى بۇو ئەگەرى وي چەندى
ھەۋىن مەزنەر ژ يىن بەرى بکەت، ب درويشمىن ئايىنى ب
تەقافى مەغribi(عەرەب) ژ شانشىنیيا خۇ دەرئىخىستن و
ژناقىرن و ھەر تىشتكى ھەى ژى ژى ستاندن.

فردیناند نموونەيى سیاسىيەكى كىيم وىنەيە و كارى وي
كىرى جەن حىبەتىبۇونى يە، ھەر ب وي بەھانى فردیناند
ھېرىش كرە سەر ئەفرىقيا، ھەودەك ژى كرە سەر ئىتاليا، پاشى
ئىكە دى ل دىزى فەنسا ئەنجامدا، وي ھەر دەم كىشەيىن مەزن
چى دكەن و مللەت پىيە مژویل دكەن و وەلى دكەر ھەر پىيە د
مژویل بن و ل بەندا ئەنجامان بن. يى هوير بەرى خۇ بىدەتە
وان كاران، دى بىنیت ھەمى ب دويىش ئىكەنە و ھەر ئىك
ئەنجامى يى دى بۇوە، شاهى ج دەلىقە بۇ كەسى نەدھىلا ھەزرا

خو د کارهکی دا بکهت ئهو کار ل دژی وی بیت.
ههروهسا پېندېلیه میر مفایهکی مهزن ژ ریچهبرنا کاروبارین
نافحۇيى ژى ببینیت و مەزناھییا خو پى دیار کەت، ههروهکی
ل سەر سەنیور برناپۇ دى میلانۇ دھیتە فەگىران دەمى
ھەفوھلاتییەکی کارهکی مەزن دکر يان ئىكى دى خرابى دکر،
میرى يىن ئىكى خەلات دکر و يىن دووئى ژى سزا ددا، ئەفە ژى
دبوو ئەگەر ئى دەنلىخەلک بۇ دەمەکى درېز بەحسى وى
كارى میرى بکەت، سەربارى قىنەمەمىي، دېقىت میر بزاقى بکەت
ھەمى كارىن وى سەركەفتەن و مەزناھییا وى دیار بکەن و پى
ناقدار ببیت.

گەلهك رېز ل میرى دھیتە گرتەن دەمى ب دروستى دھیتە
زانىن كۆ ئەو يان ھەفالەكى راست و دروستە يان ژى دوزمنەكى
گەلهك دژوارە، رامانا قىنە ئەوه كۆ ب ئەشكەرايى دلۇفانى و
دلسوزىيىا خو بۇ كەسەكى و دوزمنى و نەيارىيىا خو بۇ ئىكى دى
دەربېرىت، بىيگومانە ژى كۆ ئەف سیاسەتە ھەرددەم ژ بىلايەنىي
چېتەر و ب مفاتىرە، ژ بەركو ھەكە دوو دەولەتىن ھەفسوی شەھرى
ھەفدوو كرن، يان دى ژ سەركەفتەن ئىك ژ وان مفادار بى يان
ژى نە، د ھەردوو رەوشان دا، دېقىت ب راستا ھەلويىتى خو دیار
بکەت و شەھرى رابگەھىنى، چونكى ھەكە ھەلويىتى خو دیار
نەكەت، دى بىيە نىچىرەكا ب ساناهىيىا يىن سەركەفتى و ئەفە ژى
دى بىتە جەن دلخۇشىيىا يىن داكەفتى، وى دەمى تو نەشىيى ج
ئەگەران يان بەهانا بۇ وى ھەلويىتى خو بىنى و بەرەۋانىي ژ

خو بکهی، هروهسا کهسه کی ژی نابینی ب خیرهاتنا ته بکهت،
چونکی یی سه رکه فتی، کیز سه رکه فتی بیت، حمز ناکهت
هه قالینیا گومانلیکریه کی و هسا بکهت یی ژی پشتراست نه بیت،
بی ل ته نگافیان دهستی هاریکاری بو دریز نه کری، هروهسا
بی سه رنه که فتی ژی دلی خو بو ته فهناکهت، چونکی ته چه کی
خو بو هاریکاری بیا وی ب کار نه ئینایه و ته بو دوزا وی خو
نه کریه د مهترسی دا.

ئیتولییان، ئهنتیؤکس هنارتە و دلاتى گریک داکو رومانییان
ژ ویرى دهربېخیت، هروهسا هنارتى و گوتارخوینین خو ژی
هنارتنه نك ئاخى يېن هفالىن رومانییان داکو وان هان بدەن و
بىلايەن بمىن. ژ لايەکى دېقە رومانییان داخواز ژ ئاخىييان
كر چەکى هەلگرن و هاریکاری بان بکەن، ئينا ئەڭ مەسەلە بو
گەنگەشە كرنى حەوالە ئەچاتا ئاخىيان هاتە كرن،
ھەپھە يېھىنین روی ب روی ل نافبەرا بالیۆزىن ئهنتیؤکس و
رومانيييان هاتنه كرن و دەملى بالیۆز ئەنتیؤکس بزاڭ كرى
ئاخىييان رازى بکهت بى لايەن بمىن، بالیۆزى رۇمانى بەرسف
دا و گۆت: "ئەو تاشتى دھىتە گوتىن كۈ مفایى دەولەتا وە د وى
چەندى دايە مايى خو د شەرى مە دا نەكەن، گەلەك دويىرى
راتىيى يە، چونکى هەكە هوين بىلايەن مان، دى بنە نىچىرا
لايەنى سه رکه فتى، قىچا ئەو سه رکه فتى كى بىت، كەسى دلۇقانى
بەرامبەرى وە نابىت و دى ناۋدارييَا خو ژى ژ دەست دەن".
پتريييا جاران ژى هەقالى ته داخوازى ژ تە دكەت هەلوىستى

خو بُو رُوْهُن بکهی و ل دهمن شهري چهکي بُو ههلكري و
پشتەفانىي لى بکهى، لى يى هەڤالى ته نهبيت، دى داخوازى ژ
ته كەت بىللايەن بمىينى. پتربىا جاران ميرىن لاواز و بى ورە
پەنايى دېنه بەر بىللايەنىي، داكۇ خۇز مەترسىيان دويىر
بىيەن، كۇ ئەفە ژى رىيەكە پتربىا جاران دېتە ئەگەرى
ژناڭچوونا وان، لى ميرى ب دروستى هەلوىستى خۇ ديار دكەت و
پشتەفانىيا لايەنەكى دكەت و هەر دهمن ئەو لايەن سەركەفت،
دى گەھيتى و ئەو لايەن ج زيانى ناگەھينىتى، هەرچەندە يى ب
ھىز ژى بيت و ل بن دلۇقانىيا دەستەلاتا وي ژى بيت، ژ بەركۇ
ته قەنجىيىا لى كرى، چونكى ئەو هەڤالىنەكىيە ل نافېھرا وھ ھاتىيە
دەستپىكىرن، دى يَا موكم بيت، د ج روشاڭ دا ژى خيانەتا
زەلامان ناگەھيتە وئى چەندى كوتەكى و خرابىي ل تە بکەت، ل
تە يى رۆزەكى ژ رۆزان قەنجى لى كرى.

كىيم جاران وەسا دەھىتە رويدان كۇ يى سەركەفتى خۇز
ھەمى كارىن باشىي داقوقىت، نەخاسمه ژى ژ دادپەروھرىي، لى
ھەكە هەۋپەيمانى تەشكەست، تو دشىي پشتا خۇ پى گەرم
بکەي و ئەو دى ل دويىش يانىن خۇ تەپارىزىت و تە
حەوينىت، تو دى مىينى هەۋپىشكى وى يى ئەفرۇ چەنسى وى
نەھاتى، كۇ دېيت سوباهى ستىرا وى برسقىت.

لى د روشا دووئى دا كۇ هەردوو لايەنن شەرى دلاواز بن و
ئەنجامى شەرى ج كاريگەرييما خۇ ل سەر تە نهبيت و تو ژ يى
سەركەفتى نەترسى، بۇ تە چىتە پشتەفانىيا ئىك ژ وان بکەي،

چونکی ب وی پشته‌فانی، تو یئی ب هاریکاریبا لایهنه‌کی، پیکولا
په‌لخاندن و ژنافیرنا لایهنه‌دی دکه‌ی، ئینا هه که ئه و لایهنه‌ت
هاریکاریبا وی کری سه‌رکه‌فت(کوئه و سه‌رکه‌فتن ژی ب
هاریکاریبا ته یا مسوگه‌ره)، ئه و دئ مینیتە ل بن دلوفانیا ته
و دئ بیتە گوهداری ته.

ل فیره ژی دفیت تیبینیبا وی چهندی بکهین، کو دفیت میر
یئی هشیار بیت دهمی هه‌فپه‌یمانی ل گهله نیکی ژ خو ب هیزتر
دکه‌ت بؤ نیشاندن و زوریکرنی ل نیکی دی، دروشنا نه‌چاری
دا نه‌بیت هه‌روهکی به‌ری نه‌و مه به‌حسکری، چونکی هه که ئه‌ه
هه‌فپه‌یمانی ب هیز سه‌رکه‌فت، دئ که‌فییه بن دلوفانیا
ده‌سته‌هلاتا وی. ئه‌رکی میران ئه‌وه هه‌می شیانین خو ب
کاربینن داکو نه‌که‌فنه بن دلوفانیبا یین دی، ههر بؤ نموونه
قینی‌سیان و فرنه‌نسیان نیکگرتن دژی دوقی میلانو، ئه و
دشیان خو ژ قی هه‌فپه‌یمانی دویربیخن یا بوویه ئه‌گه‌ری
په‌لخاندنا هه‌ردووان، لئی هه که میر ل سه‌ر وی هه‌فپه‌یمانی یئی
نه‌چار بیت و نه‌شیت خو ژ دویر بیخت، هه‌روهکی دروشنا
فلوره‌نسیان دا هاتیه رویدان دهمی پاپای و نیسپانیا ب
له‌شکه‌رین خو هیرشکریه لومباردی، میر یئی نه‌چاره
هه‌فپه‌یمانی ل گهله نیکی بکه‌ت و پشکداری د شه‌ری دا بکه‌ت،
هه ر ژ به‌ر وان ئه‌گه‌رین مه به‌ری نه‌و روهنکرین.
هه‌روهسا نابیت ج دوله‌ت خو گله‌ک ژ سیاسه‌تا خو
پشتراست بکه‌ن و ل وی باودری بن کو دئ شین ل سه‌ر ریچکه‌کا

ئىكانيي سياسەتى چن و ئەو سياسەت دى يا باش بيت، بەلكى دەقىت ھەر دەم گومانان دانە بەر چاقىن خۇ و حسابا مەترسىي د ھەر تىشەكى دا بکەن.

ئەفە ڙى خۆرسى ھەر تىشەكىيە، چونكى مەرفۇ دەمى بزافا خۇ دوييرئىخستنى ڙ ئاستەنگەكى دكەت، دەقىت حسابا خۇ دوييرئىخستنى ڙ ئاستەنگەكى دى ڙى بکەت داكۇ نەكەفيتە تىدا، يى ئاقىدار و هشيار ڙى ئەوه يى بشىت خۆرسى وان ئاستەنگ و زەممەتىيەن د كەفنة رىيَا وي دا بىزانىت، دەقىت ھەقبەر كىرنى ل ناقىبەرا وان بکەت و ژىكجودا بکەت، يا ڙ ھەممىا كىيم زيانىز و سەقىت دەستنىشان بکەت و ھەلبىزىرىت.

ھەروەسا دەقىت مير وەسا خۇ ديار بکەت، كۆ كەسەكە حەز ڙ بلىمەت و بەھەممەند و خودان شىيانان دكەت و وان خەلات بکەت و سەنۇھەتكار و ھونەرمەندان و بەھەممەندىيەن ھەر بىاپەكى ھونەرى بېپارىزىت، ئەركى ميرىيە ھەفوەلاتىيەن خۇ ھان بىدەت و پشتىراست بکەت كۆ كارىن بازىرگانى و سەنۇھەت و چاندىن و پرۆزىيەن مەزن ئەنجام بىدەن، چونكى دەقىت بازىرگان يى پشتىراست بىت كۆ سامانى وي يى ھەلگرتى و كۆمكى ناهىيەتە تالانكىن و دەستەسەر كىن، دەقىت سەنۇھەتكار ب باج و خويكان نەھىيەتە ترسانىدىن دەمى دەست ب سەنۇھەتكى باش دكەت كۆ ئەف باجه بىنە رىيگر بەرامبەرى وەدار و گەشبوونا كارى وي، بەلكى دەقىت مير ھارىكار و پشتەۋانى بىاپى بازىرگانى و پېشەسازى بىت و ھەر ئىكى كارەكى وەسا بکەت، يان يى ب ھەر رىيەكى

رهوش بازییری، یان میرگه‌هی خوش دکهت بهیته خه‌لاتکرن،
دакو به‌ریکانی ل نافبهر تاکین مله‌تی چی بیت بو
سه‌رفه‌رازکرنا وهلاتی.

ههروهسا دفیت میر مله‌تی خو ب فیسته‌فال و پیشانگه‌هیین
وهرزی ییین سالانه‌ییین جودا جوداشه مژویل بکهت، ژ به‌رکو هه‌ر
بازییره‌ک ژ گله‌ک تهخ و چینین کریکار و جفاکی پیک دهیت،
دفیت میر وان پشتگوهقه نه‌هاهیت و جار جاره ل گه‌ل کوم
ببیت و تیکه‌هه‌لیبا هه‌می پیشه‌کار و سنه‌تکاران بکهت و خو
بکهته نموونه‌یه‌کی بلندی مه‌ردینی و مرؤفاتی، بیی هندی ئه‌ف
چه‌نده ژ ئاستی مه‌زناهی و ریزگرتنا وی کیم بکهت، دفیت ج
جار و ج دهمان نه‌هیلیت تشه‌کی وهسا بهیته رویدان.

وەزىر يان ئەمېندارىن مىرى

ھەلبژارتىنا وەزىر(يان ئەمېندار) يىن مىرى كارەكى گەلەك فەر و ب زەممەتە، وەزىر ژى يان ب كىر كارىن خۇ دھىن يان ژى ب كىر ناھىن، ھەلبژارتىنا وان ژى زىرەكى و ئاقىداربىيا مىرى دىيار دكەت و دشىاندىايە مىر و ئاقلى وى، ب سالۇخەتى وان زەلامان بھىتە سەنگاندىن يىن ل دۆرماندۇرى وي ھەين، ھەكە ئە و خودان شىان و دلسۇز بن، دى شىيىن مىرى ب كەسەكى ئاقىدار ل قەلەم بدهىن، ژ بەركۇ شىايە شىانىن وەزىرىن خۇ دەستنىشان بکەت و شىايە دلسۇزىيَا وان بۇ خۇ بپارىزىت، لى ھەكە د وەسا نەبن و بەرۋىۋازى وى چەندى بن، دى مە دىتن وبوچۇونەكا نەباش ل سەر مىرى ھەبىت، ژ بەركۇ ئىكەمین شاشىيَا كرى، ھەلبژارتىنا وي يا خراب بۈويە.

ھەر كەسى ئەنتۇنيۇ دافنافرۇ وەزىرى باندۇلۇقۇ پترۆچى يى مىرى سىيتىا نىاسى، ئەو مىر ب كەسەكى ئاقىدار ل قەلەمدايە، ژ بەركۇ وي ئەنتۇنيۇ وەك وەزىرى خۇ ھەلبژارتىيە، زەلامان ژى سى ئاقلىن ژىكجۇدا ھەنە:

ئىڭ: د كاروباران دگەھىت بىىى ھندى پىىدىقى هارىكارييَا ئىكى دى ببىت.

دورو: د کاروباران دگههیت دهمی ئیکى دی بۇ رۆهن و شرۇفە دكەت.

سى: د کاروباران ناگەھىت، ج ئەو ب خۇب تىنى بىت، يان ژى دهمى ئیکى دى بۇ شرۇفە دكەت. جۇرى ئیکى بلندترین ئاقله و يىن نايابىزە، يىن دووچى يىن ژى يىن باشە، لى جۇرى سىيىج مفایىخۇنىنىھ، زېھر ھندى باندۇلۇنە ژ جۇرى ئیکىيە، لى ھەر چەوان بىت ژ جۇرى دووچى.

خۇھەكە مير گەلەك يىن ئاقىدار ژى نەبىت، ھەرددەم دشىت حۆكمى ل سەر كارىئىن يىين دى بىدەت، فييجا ئەو كار ج دباش بن يان ژى دخراپ. ھەروھسا ئەو دشىت كارىئىن خراپ و باشىن وەزىرى خۇ ژىكجودا بکەت و كارىئىن ئىكى(يىن خراپ) راستە بکەت و يىن دووچى(يىن باش) ژى هان بىدەت، ھۆسە وەزىر ج رىييان ل بەر خۇ نابىنيت بۇ خاپاندىنا مىرى و دى نەچار بىت قەنجىي بکەت و ب كىرھاتى بىت.

ھەروھسا سالۇخەتكەن ھەمە مير دشىت ب كاربىنيت بۇ نىاسىينا وەزىرى خۇ، كۈئەو ژى ھەرددەم رىيەكا سەركەفتىانەيە. ھەكە تە دىيت وەزىر پويىتە ب خۇ دكەت پەز ژ تە و د ھەمى كارىئىن خۇ دا ل بەرژەندىيىا خۇ دگەرىيەت، ئەو وەزىرەكى ب كىرھاتى نابىت و نابىت پاشتا خۇ پى گەرم بکەي، چونكى دەقىت ئەۋى ھەفسارى كاروبارىن دەولەتى د دەستى دا

بیت، نابیت تنی چافی وی ل وی بیت، به لکی دفیت هه ردم د
هزرا به رژه وندیبا میری خو دا بیت، هه رو هسا دفیت میر زی
هزری د به رژه وندیبا وزیری دا بکهت، دا کو دلسوزیبا وی ب
دسته بینیت، دفیت میر هزری د رو شا وی دا بکهت، خه لات
بکهت، زنگین بکهت، پیگه هی وی بلند بکهت، کارین مه زنتر
بدهتی، ب فی ئاوایی چافی وزیری ل مالی که سی نابیت، دی
به ره قانیی ژ دسته لاتا میری خو کهت، دی خو ژ کودتا یان
دهته پاش و ج کاران بیی پشته قانیبا میری خو ناکهت.
هوسا، میر و وزیرین خو دشین پشتگه رمین ئیک و دوو بن و
هاریکاریبا ئیک بکهن بو به رده وامیدانا وی په یوندیی، لى
هه که ئەف په یوندییه تیک چوو، دویماھیبا ئیک ژ وان دی یا
دلته زین بیت.

چهوانىيا خۇ دويرئىخستنى ژدەقخۇش و دوورۇيان

دېيىت بابەتكى فەر پاشتىگوهقە نەھاقييىن، ئەو ژى
بەحسىرنا بابەتى شاشىيا مىرىيە، كۆ گەلەك ب زەممەتە مىر
بشيىت خۇ ژى دويرىيختىت، ھەكە خودان ئاقلەتكى گەلەك بلند
نەبىت، يان ژى ھەكە ھەلبىزارتىدا وى يَا باش نەبىت، ئەو ژى
ئەو بابەتە يى پەيوندى ب دەقخۇش و دوورۇي و خۇل
بەرسىرىنکەران فە ھەى، كۆ دەربار وکۈچك و دیوانىيەن مىران
مشتى وان جۆرى مەرۇفانە.

ھندى مەرۇفە يى حەزخۆكەرە و كەيىفا وى ب ھەر تىشەتكى
خۇ دەيىت و ب دەقخۇشى و دوورۇياتىي دەيىتە خاپاندن، ھەتا
پلهىكە وەسا نەشىت خۇ ژ وى ئىشى رىزگار بىكەت ب زەممەت
نەبىت، ھەتا ھەكە بىزافا خۇپاراستنى ژى كر، رىزگرتىن و
قەدرگرتىدا خۇ د ئىخىتە د مەترسىيەكە مەزن دا ھەتكچۇوبىي
و رسوا دبىت، ج رى يىن دى ل بەر مەرۇفى نىن بۇ خۇ
دوييرئىخستنى ژ خرابىا خۆلەرشىرىنكرن و دوورۇياتىي، ژ بلى
تىيگەھاندنا خەلكى، كۆ مىر حەز دىكەت تى راستىي ژ وان گوھ

لی ببیت، لی دبیت تو ریزگرتنا وان ژ دهست بدھی دھمی دھیلی
ھەر ئىك بھیت و راستیي بۇ تە بیئیت.

ژ بھر ھندى، میرى ئاقلدار ئەوه يى رییا سیي ب کار
دئینیت، ئەو زى ئەوه كۆ ھندەك ئاقلداران ل جقاتا خۆ كۆم
بکەت و وان ب تىن ئازادىيَا شيرەتكرنى و گوتنا راستیي ل
بەرامبەرى وي ھەبیت، ئەو ئاقلدار تىن ل سەر وان باپەتان
بئاخقىن يىن میر پرسىياران ل سەر دكەت و نە ل سەر ج باپەتىن
دى، لى پېدەفييە میر پرسىاري ل سەر ھەر تشتەكى ژ وان
بکەت و گوھدارييَا دىتن وبۇچۇونىن وان بکەت، پاشى ئەو ب
خۆ و ب رییا خۆ يا تايىبەتى وي مەسەلى ل گەل خۆ گەنگەشە
بکەت و ب هويرى هزرا خۆ د وان دىتن وبۇچۇونان دا بکەت.
ھەروەسا دفیت میر ل وان جەپىنان و ل گەل ھەمى
شىرەتكارىن خۆ، وەسا سەرەددەرىي بکەت و خۆ وەسا دياز بکەت،
كۆ ھندى ئەو دلسوزىر و راستىبىزىر بن، دى ل بەر چاھىن
میرى ریزگرتىز بن و پېگەھى وان دى بلندتر بىت. دفیت میر
گوھدارييَا كەسى دى نەكەت، ژ بلى وان يىن بۇ وي كارى
بەرھەقكىرىن، دفیت هوير و باش هزرا خۆ بکەت و گوھ نەدەتە
گوتگۈتكان و يى رىزد بىت ل سەر بجهەينانا وان بىريارىن ددەت.
ھەر میرى بەرۋەۋازى وي چەندى بکەت، يان ميرەكى
كورتىبىنە و دەفحۇشىي بەرى وي دايىه وي بىرياردانا بلەز، يان
ژى وەلى ھاتىيە نەشىت خۆ ل سەر ج دىتن وبۇچۇونان بگەرىت
و ب ئامازەيىن كەسانىن ل دۆرماندۇرلى خۆ كار دكەت، ب فى

رەفتارى و قى سەرەددەرىي، ئەو دى مەزناھى و رىزگرتنا خۇز
دەست دەت.

ئەز دى نموونەيەكا نوى ئىينم، قەشە برىي لۆكا(لۆقا) كۈ
ئىكە ژ نويىنەرەين ماكسىمىليانى ئىمپراتورى نەم، ھۆسا بەحسى
ئىمپراتورى كر و گۈت: "د ھەر كارەكى دا، وي ج جاران شىرىت
ژ كەسى وەرنەگرتىنە، لى نەشىيا ج كاران ل دويىش حەز و ۋيانا
خۇ بکەت"، چونكى ھەرددەم ئەو بەرۋەۋازى وي رىكى چۈوئى يا
من شرۇقەكىرى، ھەرودسا ژ بەركۇ ئەو زەلامەكى نەيىن فەشىر
و بنقەبنەفە بولۇ، ئەو تاشتى ل بەر بولۇ بکەت بولۇ كەسى
ئەشكەرا نەدكىر و گوھدارىيَا شىرىتىن كەسى ژى نەدكىر، لى
دەمى دەست ب بجهىنانا ئىيەتتىن خۇ دكىر، ھەمى پى دەھسیان
و ھارىكىارىيەن ل دۆرمانلىرى وى، بەرھەنگارىيَا وى دكىر و
ئاستەنگ د رىيَا بجهىنانا ئارمانجىن وى دا چى دكىر، ئەفە
دبوو ئەگەرى وى چەندى، ئەو تاشتى دوهى ل بەربولۇ بکەت،
ئەفرۇ ژى ليقە ببىت و كەس نەزانىت دى ج كەت و ئارمانجا
وى چىيە، ھۆسا كەس نەدىشىيا پېشتا خۇ ب بېرىارىيەن وى گەرم
بکەت.

دەقىيت مير ھەرددەم داخوازا شىرىت(راوىز)كىنى بکەت، ئەفە
ژى دەمى وى دەقىيت و ئەو داخوازى دكەت، نەكۇ دەمى ئىكى دى
داخوازى دكەت، بەلكى دەقىيت ب شىرىتتا كەسى ژى رازى نەبىت،
ھەكە وى پرسىyar ژ وى كەسى نەكربيت، دەقىيت ئەو شارەزايەكى
پى پرسىyar بىت، گوھدارەكى باش بىت، ل سەر ئاخىتنى يى

بیینفره بیت، خوژ وی شیره‌تکاری خوتوه که‌ت یئی دوودل
بیت د گوتنا راستیئن دا، یئی تشتی ودکی هه‌ی ب دروستی
نه‌بیژیت.

ئه و یئی شاشه یئی ل وی باودری بیت کو میری ئاقلدار تنس ب
خورستی خویی که‌سوکی یئی ئاقلداره، به‌لکی ئاقلداریبا وی ژ
به‌ر شیره‌تکارین ل رەخ و چانیئن وی یه ژی، بنه‌مایی نه‌گهور
ژی دبیژیت: شیره‌تیئن ل میری نه ئاقلدار دھینه کرن، مفایی
خو نینه، به‌لکی وی دەمی دی مفایی خو هه‌بیت، دەمی ئه و میر
دەست ژ خو بەردەت و خو رادەستی کەسەکی دکەت یئی د
ھەمی کاروباران دا کونترۆل ل سەر دکەت، کو ئەف کەسە ژی
ئاقلداره‌کی باش بیت. ئاها د فی رووشی دا دەسته‌لاتا وی میری
دی یا باش و ب کیرهاتی بیت، لی ئەف مەسەله یا دۆمەریز
نابیت، چونکی ئەف حوكمداره دی تەماعییا دەسته‌لاتا وی کەت
و دەسته‌لاتا وی دی ژی ستینیت.

لی هەکە میری نه ئاقلدار شیرەت ژ گەلەک کەسان وەرگرت،
ئه و نەشیت بگەھیتە نەنjamامەکی باش ژ ناف وان هەمی دیتن
وبوچونان و نەشیت رەئیه‌کی ژی بگریت ب کیر کارکرنا وی
بھیت، چونکی ئه و نەیی ئاقلداره، هەر شیره‌تکارهک ژی دی
ھزری د بەرژەوندییا خو یا تایبەتى دا کەت و وی ژی ئه و
شیان نابن وان بینیتە سەر ریپا راست و د وان بگەھیت.

مەحالە تشتەکی دی ژ بلی فی بھیتە رویدان، چونکی سنج و
رەوشتی خەلکی وەسايە بزاقا خاپاندندا تە بکەت و تنس هەکە

هاتنه نه چارکرن دی راستیي بو ته بیڙن و دلسوزیين ته بن، ڙ بهر هندی ئهو نهنجامي دفیت بگههیني ئهود کو: شيرهتین باش ڙ کي بن، دفیت بکهڻنه بن ئاقلداري و هشياربيا ميري، لى نابيت ئاقلداري و هشياربيا ميري بکهڦيته بن شيرهتین باشين لى دھينه کرن.

پشکا بیست و چواری

بُوچى ميرىن ئيتاليا ميرگەھىن خۇز دەستدان؟

ھەكە ميرى نوى، كاروبارىن ژىگۈتى ب ئاقلىدارى و هشىيارى ب رېقەبرىن، دى وەكى ميرەكى كەفنى ل سەر دەستەھەلاتى بىت يى جەپ پىيىن خۇ ل سەر دەستەھەلاتى مۆكم كرین، دەملىدەست و باشتىر دى كۈنترۆلى ل سەر ميرگەھى كەت و دى ب سلامەتىر و پاشتىراستىر بىت، هەروەكى ئەو ژمیزە مير، چونكى خەلک پەر چاڭدىرى و زىرەقانىيَا كارىن ميرى نوى دكەت ژ ميرىن ميراتىگر.

دەمى ئەڭ كارىن ميرى نوى ب كارىن باش و ژىهاتى دەھىنە ل قەلەمدان، خەلک پەر پېچە دەھىتە گۈيدان ژ ميرى كەفن، چونكى تىشى نەم دەھىتە رويدان تىشەكى بالكىشە و جەپ پويتەپىكىرنا خەلکىيە پەر ژ وى تىشى ل دەمى بۇرى ھاتىيە رويدان يان يى دەھىتە پېشىبىنىكىرن، هەروەسا دەمى نەم دحالخوش و بەرفەھىي دا بن، ب ميرى نوى رازى دىن و ل جىيىن دى ناگەرىيىن، بەلكى ب تەقافى بەرۋافازى وى چەندى، ب ھەمى شيانىن خۇ دى بەرەقانىي ژ ميرى كەن.
ھۆسا مير شوينا سەرفة رازىيەكى دى بىتە خودان

سەرفەرازى: ژ بەركۆ وي دەولەتەكا نوى و سەرددەمەكى نويى
دەستەھەلاتى دانايە و پىشىخستىيە، كۆئەفە ب سەرفەرازىيەك
بۇ وي دەھىتە ل قەلەمدان، سەرفەرازىيَا دى ژى دانا
دەستەھەلاتىيە ل سەر ياساينىن ب كىرھاتى و چەكى باش و
ھەۋالىن پشتەثان و نموونەيىن باش، لى مىرى ميراتگەر، ل شوينا
شەرمەزارىيەكى دېيتە خودانى دوو شەرمەزارى، ژ بەركۆ ئە و
وهك مىر ژ دايىك بۇويە و دەستەھەلاتا خۇ ژى ژ بى ئاقلى و
نەھشىارى ژ دەستدايە.

ھەكە هويرك بەرئ خۇ بىدەينە حوكىدارىن ل فى سەرددەمى
ل ئىتاليا كورسىيەن خۇ ژ دەستدايەن، وەكى مىرى ناپۆلى و دوقى
میلانو و يىن دى، دى بىنин وان ب ئاوايىھەكى گشتى كىماسى د
چەك و لەشكەرى دا ھەبۈويەنە، ژ بەر ئەگەرىن مە ب درېئى
بەحسىرىن، ھەروەسا ھندەكان ژى مللەتىن وان نەيارىيَا وان
دەرن، ھەكە ژ بەر ھندى ژى نەبىت، جەھى باوھرىيَا خانەدان و
ئەرسەتكۈراتان نەبۈويەنە و بىيى ئىيىك ژ وان كىماسىيان مىر
دەستەھەلاتا خۇ ژ دەست نادەت، ھەكە مىر خودان لەشكەردەك
بىت و ل شەرگەھى بەرەۋانىي ژى بکەت.

ھەر بۇ نموونە، فيلىپى مەقدۇنى (نە فيلىپى بابى
ئەسكەندەرى مەزن) يى تىتس كونىتىيۆس ب سەر سەركەفتى،
خودانى ج دەولەتىن مەزنىن وەكى رۆما و ھەلاتى گرىك نەبۇو
يىن ھېرشهكا مەزن كرينى، بەلكى شەرۋانەك بۇو، وي دزانى
چەوان دى سىاسەتى ل گەل مللەتى كەت و پشتەۋانىيَا وان ب

دەستقە ئىنیت و خۇ كەته خۆشەقىيٰ وان، دىزنى ژى چەوان دى
شىت خۇ ژ باودرىيَا خانەدان و ئەرسەتكۈراتان پېشىراست كەت، ژ
بەر هندى شىا چەندىن سالىن دويير ودرىيىز شەرى ئەردۇو
دۇزمىن ئىن خۇ يىن رۇما و گريك بکەت، ھەكە ل دويماهىي
كۈنترۇل ل سەر ھندەك بازىرەن ژ دەستادابىت ژى، شىايد
میرگەها خۇ بپارىزىت.

ژ بەر هندى، ميرىن مە يىن سالانىن دويير ودرىيىز كۈنترۇل ل
سەر میرگەھىن خۇ كرىن و پاشى ژ دەستادىن، دېلىت گازندى ژ
زەمانى و چەنسى خۇ نەكەن، بەلكى چىتە گازندى ژ
خەمسارى و سىستىيا خۇ بکەن، چونكى وان ل دەمى ئاشتى و
تەناھىي ھزرا هندى نەدكىن كۆ دېيت رووش بەھىتە گوھورىن و
ئالۇزى چى بىن، وەكى وان دەريافانىن ل رۆزانىن ساھى ج
حسابان بۇ بارۇفان نەكەن.

ھۆسا دەمى رووش دەھىتە گوھورىن و تەنگاھى چى دىن و
ئالۇزى دەھىنە رويدان، ل شوينا ھزرا بەرەقانىي ژ خۇ بکەن،
ھزرا ج ناكەن ژ بلى رەھقىنى، ھەمى ھېقىيَا خۇ ددانىنە سەر
مەلەتى، كۆ دېيت دەنبىندى و بىئاقلىيَا دۇزمىن وان تۆرە بکەت
و بئازرىنیت و داگىركەران پاشقە بېن و رۆزەكى ژ رۆزان وان
بىزقىرىنە سەر دەستەھەلاتى.

بىيگومان ئەفە رېيەكا باشە، ھەكە ج رى يىن دى يىن
بەر دەست نەبن، لى تىشەكى گەلەك خرابە رى يىن دى بەھىنە
پشتگوھقە ھافىتن سەر خەراتى ب كارئىنانا ۋى رېكى، چونكى

که سی ناقل نینه بقیت سه رنه که فیت و ل وی با وه ری بیت کو
ئیکی دی دی دهستن وی گریت و را که ته فه، دبیت ئه فه تشه
بهیته رویدان و چی دبیت نه هیته رویدان ژی، لی هه که ئه فه
ب سه ری ته هات، بی پشتراست نه به، چونکی ته پشتا خو ب
خو گهرم نه کریه، تو نه شیای خو رزگار بکه، به لکی ته بو
رزگار کرنا خو، ودکی ترسنؤکان پشتا خو ب هنده کین دی
گه رم کریه و وان هاریکاریا ته کریه و ئه فه ژی نیشانی
ترسنؤکیی يه.

ری يیّن به ره قانیّی يیّن ب کیره اتی و ئیکانه و مسوگه، ئه و
ری نه يیّن پشتا خو ب ته و شیانیّن ته ب ته گهرم دکهن و نه
ب شیانیّن يیّن دی.

پشکا بیست و پینجی

رۆلی چەنسی د کاروبارین مروققی دا و رئیسین بەرسینگەرتتا چەنسی

وئى چەندى بزانه كۆ گەلهك نشيشهر وەسا باودر دكەن، كۆ چەنسى كۈنترۇلا خۇ ل سەر گەلهك رويدانىيىن جىيانى ھەيە و مروققى شيانا گوھورىنا وان نىنه، ژ بەر ھندى، خۇ گەلهك وەستاندن د ژيانى دا بۇ خۇ پاراستنى ژ وى تشتى دى هيئتە رويدان، كارەكى بى مفایە و باشتە بەھىلەنە وەسا.

ل ۋى سەردەمى مە، ژ بەر وان گوھورىننىن مەزن و رويدانىيىن مروققاتى يىين چى دېن و ھەرچەندە ۋى دېتن و بۆچۈونى ژى پشتەقانىيەكا مەزن ھەيە، لى دەمى ئەز ھىزرا خۇ تىدا دكەم، ھندەك جاران ھەتا راددەيەكى پشتەقانىي ل وئى دېتن و بۆچۈونى دكەم، لى داكۆ ب ئىكجارى حەز و قىيانا خۇ تىيەك نەدەين، ئەز وەسا دېينم كۆ دەپەت وەسا ل قەلەم بەدەين كۆ چەنس كۈنترۇلى ل سەر نىقا كارىن مە دكەت، و نىزىكى نىقا كارىن دى بۇ مە دەھىلىت و ئەم ب خۇ بى رادبىن.

ئەز چەنسى وەكى رويبارەكى خورت و بەزەك دېينم يى دەدەتە سەر دەشت و نزماتىيىان و داروبارى ژ رەھ و رىشال

هەلدکیشیت، يى ئاڤاهیيان دھەرفیینیت، يى ئاخى ژ کنارەكى دېتە کنارەكى دى، يى خەلک ژ بەر درەقیت، يى ھەمى رادەستى خورتیيا وي دېن و نەشىن خۇل بەر بگرن، لى سەربارى هندى و سەربارى قى خۆرسىتى وي، خەلک ل بەر سینگى وي خۆراڭر دەمینن و خۇزى دپارىزىن، دەمى ھاویش ژى دېيت، سکرا ل بەر و پرا ل سەر چى دەن، ھۆسا دەمى دووبارە رادېيىتە سەر خۇ و خورت دېيت و شلق و پىلا دەدت، ئاڤا لىمشتى د جۇيەكى را دچىت، يان زى مەترسىيَا پېل ھافىتىنا وي كىم دېيت.

ھەر ب قى ئاوايى، دى ھىزا چەنسى بىنىن دەمى ج پېرابوون و ئامادەكارى بۇ بەرسىنگەرتىنە ھاتبىنە كرن، چەنس دى بەرى خرابىيَا خۇ دەته وي جەنى بى ئامادەكارى و بى ئاستەنگ، و ھەكە بەرى خۇ بەدەينە ئىتاليا، يا بۈويە شانۋىيا ۋان گوھورىيەن و چەنس ئەگەرەكى وان گوھورىيەن بۇو، دى بىنىن وەلاتەكى بى ئاستەنگ و پرېن ژ ھەر جۆرەكى بۇو، و ھەكە ئەو وەكى ئەلمانيا، ئىسپانيا و فەرەنسا ب ئاوايەكى دروست يا پاراستى با، لىمشت و لەھىيان كارىگەریيەكا ھۆسا مەزن ل سەر نەدبىوو، دېيت ئەو گوھورىن ھەر نەھاتبانە رويدان، ھەتا ھەكە ھاتبانە رويدان ژى، ئەو ھەمى كارىگەریيَا خراب ل سەر نەدبىوو.

ل وى باودىرى مە يا من گۈتى بەسە بۇ رى يىن بەرسىنگەرتىنە چەنسى ب ئاوايەكى گشتى، لى ھەكە بەحسى

رهوشین تایبەتى بکەم، دى تلىا خۇ درېئر كەمە رويدانەكى يا
دھىتە رويدان، ئەو ژى ئەوه كۆ دېيت ئەفرو رهوش ميرەكى يا
خۇش بىت، لى رۆزەكا دى يا تىكچۈسى و نەخۇش بىت، بىيى
ھندى چ گوھورىن بکەفنه سنج و رەفتارى وى.

ئەز ل وى باودرى مە كۆ ئەفە ژ بەر وان ئەگەرايە يىين
بەرى نەھۇ من ب درېئى بە حسکرينى، چونكى ميرى ب تەۋافى
پشتا خۇ ب چەنسى گەرم دكەت، ھەردەمىن فەلەكى چەرخەك
لى دا، چەنس دى وى ژناڭ دېت و ھېرىت.

ھەروەسال وى باودرى مە، كۆ يى دلخۇش ئەوه يى كارىن
وى ل گەل پىدەفييەن سەردەمى دگۈنچەن، بەرۋەۋازى وى چەندى،
كەسى بەلنگاز ئەوه يى پىدەفييەن وى ل گەل سەردەمى وى
ناگۇنچەن و مەرۋە بەرى خۇ دەدتى كا میر چەوان و ب كىز كار و
رېيان ئارمانجىن خۇ بجه دئىن و چەوان دگەھنە زەنگىنى و
سەرفەرازىي و رى يىين وى ب جەھىئىنانى دزىكجودانە: ئىيىك ب
ھەشىيارىي، يى دى ب سەرگەرمى و توندوتىزىي، ئىيىك دى ب
نەرمىي، يى دى ب ركمانىي، ئىيىك ب لەزوبەزى، يى دى ب
سەردابىن و خاپاندى، يان ب ھەدار و بىنفرەھىي، دېيت ھەر
ئىيىك ژ وان ل دويىش رېبازا لى دچىت، سەربارى ژىكجوداهىيا
تەۋاف يا رېباز و مىتۇدىن وان، بگەھنە ئارمانجىن خۇ.

دېيت دوو كەسىن ھەشىيار ببىينىن، ئىيىك ژ وان دگەھىتە
ئارمانجا خۇ لى يى دى نە، يان دوو كەسىن دى، سەربارى
جوداهىيا ل نافبەرا مىتۇدىن وان، دگەھنە ئىيىك ئاستى

سەرکەفتىن و ئارمانجا خۇ دەنگىيەن: ئىيڭ يى هشيار و بىيىنفرەھە، يى دى سەرگەرم و بلهزوبەزە، ئەفه ھەمى ژى بۇ جوداھىيا خۇرستى رەوش و سەرددەمى وان كاران دزفرىت، يىين دگەل كار و كرياريئن وان دگونجىن يان ناگونجىن، ئەفه ژى دېيتە ئەگەرى وى چەندى كۆ دووگەسىن ب دوو رېبىيەن ژىكجودا كار دكەن ھەر بگەھنە وى ئەنجامى، لى دوو كەسىن دى يىن ب رىيەكا وەكى ئىيڭ كار دكەن، لى ئىيڭ سەردەۋەپەت و يى دى سەرنەكەۋەپەت.

ل قىرە ژى سەرکەفتىن و گەشبوون ل سەر گوھورىننان رادوھىستىت، چونكى دېيت فاكتەرىنن سەرددەمى و رەوش بۇ كەسەكى يى گونجاي بىت و ب هشيارى و ئاقلىدارى كارى خۇ بکەت و ئەفه بېيتە ئەگەرى سەرکەفتىن وى، لى پاشى رەوش بەھىتە گوھورىن و سەرنەكەۋەپەت، چونكى رىيَا كاركىندا خۇ نەگوھورىيە، ھەروەسا ج مەرۋەن ئاقلىدار و هشيار ژى نىين بشىن خۇ ل گەل ھەمى رەوشان بگۈنجىنن، ئەفه ژى، يان ژ بەر سەرنەكەۋەفتىن وى يە بۇ گونجاندىندا خۇرستى خۇ ل گەل رەوشان نوى، يان ژى ئە وى دەمى سەرکەفتىن خۇ دېينىت دەمى رىيەكا ئىيڭانە يانە گوھور ب كار دېينىت يال سەر راھاتى و باشتى دېينىت وى رى يى بەرنەدەت، چونكى ھەر كەسى ل سەر بىنفرەھىي راھاتبىت، بۇ وى ب زەممەتە خۇ ل گەل وان كاران بگۈنجىننىت يىين پېيدۇ لەزوبەزى بن، ھۆسا دى تووشى ويئانبۇون و ڙناۋچۇونى بىت، لى ھەكە ئىيڭ شىا خۇرستى خۇ

ل دویش رهوش و سه‌رده‌می بگوهوریت، مه‌حاله ئهو بشیت
چەنسى خۆ بگوهوریت.

پاپا یولیوس د کارین خۆ دا یى گەرم و ب لەزوبەز بۇو و
دەم و کاودان ژى بۇ وى دگونجای بۇون، ژ بەر هندى ھەردەم
دگەھشته ئەنجامەکى باش.

ھەر بۇ نموونە، ھەکە بەرئى خۆ بەھىنە ئىكەمەن شەرى ل
سەردهمى جيۇفانى بەنتىقۇگلىق دېرى پۇلۇنىا كرى، كۆ ئەو شەر
نە ب دلى ۋىنسىيان و نە ژى ب دلى شاهى ئىسپانيا بۇو،
ھەرەمسا فەرەنسا ژى ھېشتا ل سەر وى ھەۋى گەنگەشە ل گەل
دەرن، لى سەربارى هندى و ژ بەر سەرگەرمى و خۇرستى خۆ
يى تۈندۈزۈوار، وى ب خۆ ئامادەكارى بۇ وى ھەۋى كرن و ل
دویش شىيانىن باشىن ل بەرەستى خۆ و وى لەزكىرنا ئەو پى
دەھىتە نىاسىن، يى دوودل نەبۇو ب تىنى ئاگرى وى شەرى
ھەلکەت. ئەف لقىنا وى بۇو وەل ۋىنېسى و ئىسپانيا كر
ھەلوىستەكى دوودل ھەبن، چونكى ژ لايمەكى ۋە ۋىنېسى
دىرسىيان، ژ لايمەكى دېقە ئىسپانيا حەزا زەراندانا سەرانسەری
شانشىنیا ناپۇلى ھەبۇو.

پاپا یولیوس شىا شاهى فەرەنسا پشکدارى شەرى بکەت، پاشتى
تىېبىنى كرى كۆ وى حەزا پشکدارىي د وى شەرى دا ھەيە و
دەھىت ھەفالىنیيا وى بکەت بۇ شەكاندن و سەرچەماندانا
ۋىنېسىيان، ھەۋەدم زانى شاهى فەرەنسى ژى كۆ پاپا ھارىكارييَا
وى رەت ناكەت و دى رازى بىت ب سەربازىن خۇفە ھارىكارييَا

وی بکهت، چونکی ئەو رەتكىن دى بۇ وى پاشقەبرىنەكا مەزىن بىت. ھۆسا پاپا يۈلىيۇسى ب وى سەرگەرمى و لەزوبەزىبىا خۇشيا تىشىتەكى وەسا بکهت، كۆچ پاپايىن دى ب ھەمى ئاقلىدارىيَا خۇنىشىابۇون بکەن، چونكى ھەكە وى خۇرىتبا ھەتا ھەمى پېرىابۇون تەۋاڭ دېن و ھەمى تىشت دەھىنە ئامادەكىن بەرى ژ رۆما بلقىيت، جاران سەرگەفتەن نەددىيت و نەدگەھەشتە ئارمانجا خۇ، چونكى دېبىت شاھى فەنسا ھزار بەھانە ئىنابان، يان يېن دى ھزار ئاماڙەيىن ترسى ئاراستەي وى كربان و دلى وى تىرى ترس كربا و بىزداندبا.

ل قېرە ئەز بەحسى كارىئىن دى يېن وى ناكەم، چونكى ھەمى ژ قى جۆرى نە، د ھەميان دا ژى سەرگەفتەن مەزىن دىتى نە. وى سەرنەكەفتەن تاقى نەكىريە و دېبىت ژى كورتىيَا وى ئەگەر ئىچەندى بن تام نەكەتە داگەفتەن و سەرنەكەفتەن، دېبىت ژى ئەو ژ ناڭ چووبىا، ھەكە يى ژى درېز با و روى ب روى ھندەك رەوش و كاودانان ببا، كۆپىدىنى گوھورىنا خۇرىستى خۇ ببا و ب هشىيارى و رەحەتى سەرەددەرى كربا.

ب كورتى، چەنس دەيىتە گوھورىن، لى خەلك ل سەر رىيَا خۇ يانە گوھور و سىنگەپى دەيىن، ئەو سەرگەفتەن دېيىن ھندى ئەو رى ل گەل وى رەوشى دگونجاي بن، لى دەمىن ھەفدىزى ئېڭىن، سەرگەفتەن نابىين. ئەز وەسا دېيىن ژى دەسپىكەرىكىن ژ ھشىاري باشتە، چونكى چەنس وەكى ژنەكى يە تو نەشىي بىرەقىنى ب ھېزى نەبىت، چەنس خۇ

رادهستی میرخاس و میرچاکان دکهت، پتر ژوان یین ب
هشیاری و دویربینی کاران دکهن، هوسا چهنس و دکی ژنی یه
ههردەم ھەفالینیبا گەنج و تؤلزان دکهت، چونکى ئەو ژپیر و
دانعەمران خورتەر و وېرەكتەن و نە دسار و دوودلن.

پشکا بیست و شهشی

داخوازی بو روزگار کرنا ئیتالیا ژ دهستی به ربہ رین بیانی

ھەمى کاروبارىن من بە حسڪرين، هويرك دناڭ خۇدا
پېڭاچوويمە و من باش هزرا خۇ تىيىدا كريه، من گۆته خۇ:
ئەرى دەمى نەھۇ يى گونجايە بو پەيدابوونا ميرەكى نوى ل
ئیتاليا كۆ سىيىتەمەكى نوى دانىت و د مفایى مللەتى دا بىت،
خۇ ھەكە رەوش بو وى چەندى نەيا گونجاي ڦى بىت؟ لى ئەز
ودسا دېيىم كۆ كاودان دگەھنە ئېڭ و تىيىك دئالۋىزىيەن ھەتا
ھوكىدارەكى نوى مفای ڦى دېيىنەت و ب فى كارى سەرفەراز را
دېيىت و خىر و خۇشىي بگەھىنىتە مللەتى، ئەز ب خۇ ج دەمان
ژ فى دەمى گونجايت نابىينم، بەلكى دەمى نەھۇ ب دەمەكى
نمۇونەيى دېيىنم بو پەيدابوونا ميرەكى ودسا.

ھەكە پېىدىقى بىت، ھەروەكى بەرى نەھۇ من گۆتى، گەلى
ئسرائىل ل مسىرى بىنە بەنى ھەتا ھىز و شيانىن مۇسای دىيار
بىنن، فارس ب دەستى مىدىيىان بەھىنە رەزىلەرن، ھەتا
مېرخاسى و شيانىن كۆرسى دىيار بىن، خەلكى ئەسىينا يى تەرا
وبەرا و ژىكەبووى بىت ھەتا بلندى و ژىھاتىيَا تىسىيۇس دىيار

بېیت، دېیت ل قى سەرددەمى مە ژى ئىتاليا داکەفيتە رەوشادىنەتىيەكە خرابىت و نزەنلىرى يى گەلنى ئىسرائىل، زۇرى و كوتەكىيەكە ماھىزىنلىرى بېيىتە كىن ژ وى يى ل گەل فارسانەتىيە كىن، تەپە وبەرپاتر بېت ژ خەلکى ئەسىنا، بېيتە بى حۆكمدار، بى سىستەم، سەرنەكەفتى، تالانكىرى، پارچەكىرى و داکەفتى و د ھەمى جۈرىن وىرلانكىنى را بېئەرتەت، ھەتا رۇناھىيىما ميرەكى بلىمەتى وەلاتپەرودە دەھەلىت.

ھەرچەندە كەسەك وەك سىنەتىيەكە ھېشىيەتى پەيدا بۇو، ھەرودەكى ئەو ھنارتىيەكى خودى بېت بۇ رزگاركىرنا وەلاتى، لى ل وى دەمى ئەو د گەرمەگەرم و گۆپىتىكا كار و ئەركى خۇدا بۇو، چەنسى وى نەھات. دشىيىن بېزىن ژى، نەھە ئىتاليا وەكى كەلهخەكى بى گىانە، ل بەندى ئىكى يە بىرىنەن وى دەرمان بىكەت و توخييەكى بۇ وان رويدانان دانىت يىن ل لۇمباردى دەھىنە رويدان، بۇ وى تالانكىن و شەلاندانا ل ميرگەها ناپولى و تۆسکانە چى دېن و ئىتاليا ژ وان بىرىنەن عەدافگەرلى رزگار بىكەت.

ئىتاليا دوعايى ژ خودى دكەت ئىكى بۇ بەنەتىيەت، داكۇ ژ زۇرى و كوتەكىيىا بەربەران و بى رويمەتىيىا وان رزگار بىكەت، ھەرودەسا ئىتاليا يى ئامادەيە ل بن ئالايى بلندكىرى ھە مرۆفەكى دا كار بىكەت، ب مەرجەكى بەرەۋانىي ژى بىكەت. ئىتاليا ل ھېشىيە هندى يە پىگەھەن وەيى بلند سەرگەردىيەتىيىا بىزافا رزگارىخوازىيىا ئىتاليا بىكەت، وەلات ب رىبەرى يى بىنەمالا

وە دھىيەتە رزگاركىن، چونكى چەنسى و ھىزى بىنەمala وە گەلەك بلند كرييە، خودى و دىر پىشەفانىن بىنەمala ودنه و دەستەھەلاتنى دەدەنى، ھەر بىنەمala ودەيە يا دەستەھەلات ل سەر دىرىيە ھەي، ئەف رىبېرىيە بۇ تە كارەكى ب زەممەت نابىيت، ھەكە تە كار و كريyar و سەربۈرۈپ مېرىن سەركەفتى يېئىن من بە حسکرین دانانە بەر چاھىن خۆ، ھەرچەندە دكىيم بۇون ژى، لى كارىن وان جەھى حىبەتىبۇونى بۇون، لى ھەرچەوان بىت ئە و ژى مەرۋەن وەكى مە، ئە و دەليقا باش يا بۇ تە هاتى بۇ ھەر ئىك ژ وان نەھاتبۇو، كارىن وان داپەرەرەتر نەبۇون، خودى و چەنسى ھند ئە و نەقىايىنە ھندى تو ۋىيائى، چونكى دۆزا تەيا دادپەرەرەرانەيە، تشتى دادپەرەر ژى ھەرددەم يى جوان و پىيەدىيە، ج ھىز نەشىن ژ ناش بېھن، فىچا ئە و ھىز چەند يا مەزن بىت و ژ كېقە هاتبىت.

ئاھا ل قىرە مەسەلا حەز و فيانا مەزن دھىيەت و ل ھەر جەنى ئەف حەز و فيان و رەزدىيە لى ھەبىت، ئاستەنگ لى نىين، ب مەرچەكى ل دويىش وان پىرابۇونا بچى يېئىن من بۇ تە فەگىراین، سەربارى ھندى، گەلەك موعجيزىن خودى د دۆزىن ھۆسادا ھەنە، وەكى: شەقبۇونا درىيائى، ھنارتىنا عەوران بۇ سىبەركرنا پىيغەمبەران، بارىندا گەزۆيى ژ ئاسمانى، زان و ھەلاقىيەتىن ئافى ژ كەفرى. نەو ژى ھەمى رووش ھارىكارن بۇ راگەھاندىندا تە، ج ل سەر تە نەمايىه ژ بلى تەفافىرندا تشتى مایى، خودى ژى ھەمى تشتان بۇ مە ناكەت، داكۇ مە ژ ئازادىيىا كاركىنى بى بەھر

نهکهت و داکو مه بههرا خو د سهرفهرازیي دا ههبيت.
نه تشههکي سهيره ڙي کو ئيڪ ڙ وان ئيتالي ييٽ من
به حسکرين ئه و نهکريه يا ئه م ڙ پيگهه هي ته يي هيزا و بلند
پيشبيٽي دكهين، ههروهسا ههکه د كرياريٽن مهزنيٽن لهشكهري و
شورشين ئيتالي ييٽ گلهك مهزن دا، شيانين سهربازى ب
تهفائي ڙناڻ چووبن، ئهفه ڙ بهر رئي ييٽ ب كيرنههاتيٽن كهفن
بوويه و كهس ڙي نهبوويه بشيٽ ب سهربنه مايٽن نوى ههل
ببيٽ و وان بنهه مايان ب كار بيهٽي، ج تشت ڙي مرؤفي
سهرفهراز ناكهن، دانانا ياسايٽن نوى نهبن، ههکه ئهفه ياسايه ل
سهه شهنهنگسته يهکي موكم بهئنه دانان و گيانى مهزناههٽي تيدا
بن، دئ بيه جهي ريزگرتن و قهدرگرتني.

بيافه ب كارئيانانا سيسٽهه ميٽن نوى و چاكسازيٽيان ل ئيتالي
يي بهره ردهه و خهلكي وئي ڙي خودان تاييه همه ندی و بسپورى
ييٽ مهزن، ههکه سهه رکرده و ريبهه ڙي دبئي بهه نهبن. بلا
بيٽيئنه پيش چافين خو ڪا چهوان دهسته يهڪا ب هژماره كيم يا
ئيتالي شيايه دشهه رکرنا تاكانه و شير بازيٽيان دا سهه رکه فيت.
خهلكي وهلاتي مه ب مير خاسي و بير تيٽي و تيگه هشتني يي
به رنيا سهه و ههکه شهه رک هاته رويدان و لاوازيٽي هاته ديتن،
ئهفه نه لاوازيٽي وانه، بهلكي لاوازيٽي ريبهه و سهه رک دين وان و
بي شيانىٽي وانه، چونکي ئه وين زانا و تيگه هشتني گوهه دارين
ناكهن، ههـ كـ سـ هـ ڙـي خـوـ بـ زـانـايـيـ وـ تـيـگـهـ هـ شـتـنـيـ دـيـنـيـتـهـ
دـهـرـيـ، لـئـهـتـاـ نـهـوـ كـهـسـيـ خـوـ بـ مـيرـ خـاسـيـ وـ چـهـنـسـيـ بلـندـ وـ

ديار نهکريه، داکو هه ميان نه چار بکهت خو رادهستي وي بکهن
و گوهدارييا وي بکهن، ئەفه ڙي بوو ئەگەرئي وي چەندى، ب
درىزاهييا في دەمى و د هەمى شەرىن ل هەردوو دەھكىن بۇرى
هاتينه رويدان، تنى سەرنەكەفتىن و داکەفتىن بەھرا لەشكەرئى
ئيتالى بيت، نەخاسمه ڙي هەكە هيپزىن ئيتالى خۆمال ئيتالى
بن، هەروھكى ل تارۋى، كاپوا، ئەسکەندەرىي، جەنەوا، فاييلا،
پۇلۇنيا و مىسترى هاتىھ رويدان.

ڙ بەر هندى، هەكە هەوھېيىن هيپزا فيا چاڭ ل وان مەزنه
سەركىدان بکەن يېيىن وەلاتىن خو رزگار كرین، دېيىت ل پېشىا
ھەر تىشىھكى، ل سەر شەنگىستەيەكى دروست خو بۇ وي تشتى
ئامادە بکەي يى تە ل بەرە بکەي، كۆ ئەھو ڙي پېكئىنانا هيپزەكا
شەركەرا نىشتمانىيە ڙ كورىن وەلاتى تە، تو ج سەربازان ڙ وان
دلسوزتر نابىنى، كەسى ڙ وان باشتى و خودان شيانتر نابىنى،
ھەكە هەمى تاكىن وي هيپزى دباش بن، دەمى لېك كۆم دېن دى
سەركىدايەتىيا ميرەكى وەكى تە بن، يى وان خەلات بکەت،
ھارىكارىيىا وان بکەت، خوشەفيي وان بيت و جەھى رازىبۈونا وان
بيت. ڙ بەر هندى فەرە هيپزەكا نىشتمانى بھېتە بەرەھە فکرن،
داکو ب ھارىكارىيىا مىرخاسىيىا ئيتالى بشىت وەلاتى تە ڙ
بىانىيان بپارىزىت.

ھەر چەندە ڙي دېبىژن كۆ هيپزىن پىادەيىن سويسرى و
ئىسپانى گەلهك ب ھېز و خودان شيانن، لى ھەر ئېك ڙ وان

کیماسیین خو هنه، ئەم دشیین ب ریکخستوکە کا دى يا سەربازى بەرسینگى هەردووان بگرین، بیگومان ب قى هىزا سىي، نە تنى دى بەرسینگى هىزىن وان گرى، بەلكى دى سەركەفتىن ژى مسۇگەر كەى، چونكى ئىسپانى خۇل بەر ھېرىشىن هىزىن سوار ناگرن، ھەروهسا تشتەكى بقىت نەفېتە كۆ سويسرى ژى دى ژ هىزەکا پىادەيا وەكى خۇ ب هىز ترسن.

مە گەلەك نموونە ل سەر قى چەندى هنه، كۆ ئىك ژ وان شەرى راھىنایە، دەمى هىزىن پىادەيىن ئىسپانى ھېرىشكرييە سەر كەتىبىن ئەلانى يېن ریکخستى ب وى ئاوايى سويسرى پى ھاتىنە ریکخستن، لى ئىسپانى ب پەيتى و سەككىيا خۇ و ب رىيما زرى و مەتالىن خۇ، شيان رىزىن ئەلانى بىمن و د ناڭ دا بچن و بىھەنلى تەنگ بکەن، ھەتا وەلى ھاتىن نەشىن خۇ بپارىزىن و ھەكە هىزىن سوار ھېرىش نەكربا سەر، داشىن ھەمى هىزىن ئەلانى قى كەن.

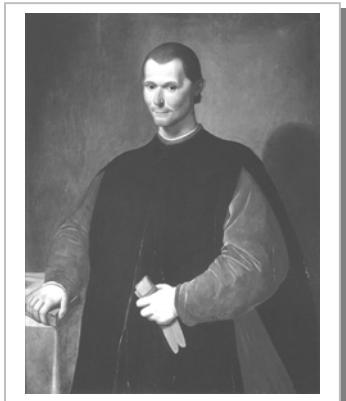
ھۆسا، دەمى ئەم ب سەر كیماسیین ۋان ھەردوو جۇرىن هىزى ھەل دېين، دى شىيىن جۇرەكى دى يى هىزان پېڭ ئىينىن كۆ بشىت بەرسینگى هىزىن سوار بگرىت و ژ پىادەيان ژى نەترسىت، ئەڭ چەندە ژى ب چەكى و ریکخستنا باش دھېتە كرن، ئەڭ ئامادەكارى و كاروبار و چاكسازىيەنە يېن بېڭەھى مىرى نوى بلند دكەن و نافدارىيە کا باش ددەنلى و وى سەنگىن دكەن.

ژ بەر ھندى، نابىت ئەڭ دەليقە بھېتە ژ دەستدان و دېتىت

ئارمانج بھيٽه هنگاافت، داكو ئيتالييا ب دهستي ئيتالييه كى
 بھيٽه رزگاركىن، ئهز نهشىم ساللۇخەتى وئى فيانى بكم يا
 رزگاركەر دى ب دهستي ئىيختىت، دهمى هەمى هەرىمېن
 دردەسەرى دىتىن، ژ دەستى داگىركىنا بىانى رزگار دكەت، دى
 بىنيت خەلک چەند تىھنىي تۈلچەكرنىيە، چەند باوهرييە كا
 نەگوھور و سانگەپى هەيە، تاگرىن وي دى مسۇگەر بن و
 رۇندكىن سوپاسىي و قەنجىكىنى دى هيئە دىتن، هەمى دەرگەھ
 دى ل بەرامبەر وي فەبن، مللەت هەمى دى گوھدارى وي بىت،
 كەس حەسويدىي پى نابەت، هەمى ئيتالى دى ل بن ئالايى وي
 بن و پشتەفانىيلى كەن، ج وەلاتپەرودر ۋارى نابىن، نى بىهنا
 كۆنترولا بىانى پەرسىيى دئينىتە كەپوينىن هەمى مرۇقان و
 خەممەكان دەگەزىت، ئەرى بىنەملا وە ياخودان پىگەھى بلند دى
 شىت ب دلىرى و مىرخاسى ب فى ئەركى مەزن و پىرىھى
 رابىت و رىبەرibia فى دۆزا رەوا كەت؟ داكو ئەم ل بن ئالايى
 بلندى وھى دلگاگىت، وەلاتى باب و باپيرىن خۇ وەرارى پى
 بىدەين و ئاخفتنا پتارك ل سەر مە راست دەركەفيت، دەمى
 دېيىزىت:

تۈرەبوونى كەلا دلى قارەمانان ئازىاند
 ئينا چەك ھەلگرتن و چۈونە شەرگەھى
 ب دەستىن مىران ئاخا باپيران ئېكىرت
 وەلاتى مە يى زىندى و گورج و پەيتە
 و دەست ڙ شېرى بەرنادەين.

ژيانا نيكولو ماكيافيلي

* ل سالا 1469 ئ، ل
باژيپى فلورهنسا ل نيقا
ئيتاليا ژ دايى بىو.

* 1498 ئ، وەك سكرتيرى شيرەتكارىيىدا دووئى ياكۇمارا
فلورهنسا هاتە هەلبىزارتىن، كۆكارى وى شيرەتكارىيى،
چاقدىرىكىرنا كاروبارىن دەرقە و سەربازى بىو و سىزدە
سالان ل وى پۆستى ما.

* 1500 ئ، ماكيافيللى، پشتى سەرۋاتىيىا ئىكەمین شاندى
دىپلۆماسىيى فلورهنسا بى فەنسا كرى و ل گەل شاهى
فرەنسى لويسى دوازدى كۆمبۈوى، فەگەرپىا وەلاتى خۆ.

* ئادارا 1502 ئ، ماكيافيللى شاندى خۇيىيى دىپلۆماسىيى ب
نك قەيسەر ئىپەنلىك دويماھى ئينا، كۆ د وى سەرەدانى
دا، قەيسەر هاتبوو ئىخستن، پشتى مىرنا بابى وى پاپا
ئەلىكزاندەرى شەشى.

- ★
- 1504** ى، دووباره ماکیافیلی ۋەگەرپا فەرەنسا.
- 1506** ★، ماکیافیلی ب سەرۋاتىيىا شاندەكى دىپلۆماسى بو نك پاپا يۈلىيۇسى دووئى هاتە هنارتىن.
- 1507** ★، ماکیافیلی ب ئىكەمین كارى خۇيى دىپلۆماسى رابوو بو نك ئىمپراتور ماكسىميان.
- 1512** ★، سىستەمى كۆمارى ل فلۇرەنسا هاتە ڙناڭبىن و دووباره بىنەملا مىدىچى، ب ھارىكارىبىا پاپاي و ھىزىن داگىرکەر هاتە سەر دەستەلەتى و پىيىرۇ سۆدىرىنى يى هەڤالى ماکیافیللى، پەنا بىرە بەر ئۆسمانىييان و سەركىرىدىن دى يىن دەولەتى ڙى رەقىن.
- 1513** ★، مکيافيللى، يى ب ھەمى شىانىن خۇ بزاڭ دىكى كۆمارا فلۇرەنسا نەكەۋىت، ب ئاوايىەكى سەير ڙ سزايدەكى دژوار رزگاربۇو، دەمى ب پىلانگىرمانى دېرى دەستەلەتا مىدىچى هاتىيە گونەھباركىن. ماکیافيللى چەندىن جاران ھاتە گرتىن و شەش جاران د زىندانى دا ھاتە ئەشكەنجهدان، لى پاشى ب لىبۈرەنەكا پاپايى مىدىچى لىيۇيى دەھى ھاتە ئازادىرن، لى ڙ كارى خۇ ھاتە دوييرئىخستن، ئىينا قەستا بارەگەھى خۇ ل گوندى سانت ئەندىريا كر و ل ويىرى دەست ب نقيسىنا (ھەۋپەيقىنان) كر و نقيسىنا پەرتۈوكا (میر) ڙى ب دويماھى ئىينا.

- * تیرمه‌ها سالا 1513 ی، په‌رتووکا(هه‌فپه‌یقینان) و ل سالا 1515 ی، په‌رتووکا (هونه‌ری شه‌ری) ب دویماهی ئینا.
- * 1518 ی، شه‌هکارا خۆ یا ئەدەبى (رهه‌ئین سیّقا مەچیتان) نشيسي. سیّقا مەچیتان ژى نافى رووه‌گەكى يە ل باشۇورى ئەفرىقيا شين دېيت و بەرئ خەلک ل وى باودەرى بwoo كۆ ئەمە رووه‌ك خودان ھىزەك سحرى بىت، چونكى رەھىن وى وەكى لەشى مەرۋى نە، سالەكى پشتى هنگى چاپىن ئىكى يىن وى په‌رتووکى دەركەفتەن.
- * 1520 ی زانكۆيا فلۇرەنسا ماكياڤيلى راسپارد كو ديرۆكا فلۇرەنسا بنثىسيت.
- * 1521 ی په‌رتووکا (هونه‌ری شه‌ری) هاتە چاپكرن.
- * 1525 ی دېيت مكياڤيلى دانەرى په‌رتووکا (دىيالۇگەك ل سەر زمانى) بىت، چونكى نافى دانەرى وى نەهاتىيە ئىكلاكرن.
- * 1526 ی په‌رتووکا(ديرۆكا فلۇرەنسا) پىشكىشى پاپا كليمىنتى حەفتى كر.
- * ماكياڤيلى يى خودانى پتر ژ 30 په‌رتووكان، ل رۆزا 22 ی خزىرانا سالا 1527 ی وەغەرا دويماهىيى كر و ل سانتا كروس ل فلۇرەنسا هاتە فەشارتن.
- * ل سالا 1531 ی په‌رتووکا (هه‌فپه‌یقینان) بەلاف بwoo.

* ل سالا 1532 ئ په رتوكا (میر) به لاف بwoo.

* 1559 ئ برهه مييـن ماكـياـفيـلى د نـافـ ليـسـتاـ پـهـرـتـوـوـكـيـنـ
قـهـدـغـهـكـرـىـ دـاـ هـاتـنـهـ تـؤـمـارـكـرـنـ وـ دـادـگـهـهـيـنـ پـشـكـنـيـنـ
برـپـيـارـدانـ هـهـمـىـ پـهـرـتـوـوـكـيـنـ وـ بـهـيـنـهـ سـوـتـنـ.

* 1576 ئ پـرـؤـتـسـانـتـهـكـىـ فـرـهـنـسـىـ بـهـرـسـقـهـكـاـ تـونـدـ وـدـزـوارـ
لـ سـهـرـ پـهـرـتـوـوـكـاـ (مـيرـ) نـثـيـسـىـ وـ پـهـرـتـوـوـكـ هـرـ زـوـيـ بـهـلـافـ
بـوـ وـ بـوـ زـمـانـيـ ئـنـگـلـيـزـىـ هـاـتـهـ وـهـرـگـيـرـانـ وـ ئـيـكـهـمـيـنـ
وـهـرـگـيـرـانـاـ وـيـ بـ وـيـ زـمـانـيـ لـ سـالـاـ 1640 ئـ دـهـرـكـهـفـتـ وـ
ئـهـدـواـردـ دـايـسـهـرـزـ ئـيـكـهـمـيـنـ كـهـسـ بـوـ وـهـرـگـيـرـايـهـ سـهـرـ
زـمـانـيـ ئـنـگـلـيـزـىـ.

رۆنکرنەکا فەر

پەرتووکا میر Niccolo Machiavelli The Prince، کۆ نیکۆلۆ ماکیافیلی نشیسییە و کریه دیاری بۆ لۆرینزۆ دی میدیچی Lorenzo de Medici میری میدیچی یى خەلکى فلۇرەنسا ب (لۆرینزۆبى مەزن) نافکرى، داکۆ ب ریبا وى پەرتووکى ببىتە جەنی رازىبۇونا وى حوكىمدارى کۆ د وى براشا خۆ دا سەرنەكە قىتىبوو، مە ئەو پەرتووک ژ سى وەرگىرانىن عەربى وەرگىرایە زمانى كوردى، کۆ ئەو ژى ئەفەن خوارى نە:

1- كتاب الامير، مكيافيللي، ترجمة اكرم مؤمن، المكتبة

العربية، طبع بمطباع العبور الحديثة بالقاهرة، 2004.

ژ ئىنتەرنېتى ب ئاوايى PDF ھاتىه داونلۆد كرن.

2- ميكياڤيللى، ظل الشيطان على الأرض، حياته، مدرسته،

اعماله، و وكتابه الامير، احمد ناصيف، مجدى كامل، دار

الكتاب العربي، دمشق – القاهرة، الطبعة الاولى 2008.

3- الامير The prince، ماکیافیللى، دار الحكايات للطباعة

والنشر، بيروت – لبنان، 2006، (ناڤى وەرگىرلى

سەرنىنە).

مە يَا ئىكىنلىكى كريه بنگەھى وەرگىرانا كوردى و مفايمەكى گەلهەك باش ژ هەر سى يىن دى ژى وەرگرتىيە، چونكى د ھەرسى

وهرگیرانان دا، هندهک جوداهی ههبوون و هندهک ههفؤك يان دهسته په يېش نهودکي ئىك، يان د كىم و زىدە بуюون، ههروهسا هندهک جاران ژى په رهگراف هاتبۇونە لادان، داكۇ لبا دروست بېخىنە بەردىستى خواندەغان، هەردەمى دوو وەرگىرانىن عەربى يېن مە ل سەرى نافىن وان ئىنائىن، وەكى ئىك بانە، مە ئەو دىرنە بنگەھ و يا سېيى ددا رەخەكى، هەرەرسا بۇ نافىن كەس و جەھىن يېن د پەرتۈوكا(میر) دا ھاتىن، مە مفا ژ وەرگىرانا ئىنگلیزى يا پەرتۈوكى وەگرتىيە، كۆئەو ژى The prince, by Niccolo Machiavelli ئىنتەرنېتى ژ مالپەھرى www.constitution.org داونلۇد كريە و ب ئاوايى وۇرده، ب وئى هيقىي كۆ بشىين ليڭىرنا نىزىكتىر يا نافىن وان كەس و جەھان ب كار بىينىن، ئانكۇ بۇ ۋىن وەرگىرانا كوردى، مفا ژ سى وەرگىرانىن عەربى و ئىكا ئىنگلیزى ھاتىيە وەگرتىن.

تشتى دى يى مە دېيت ديار بىكەين ئەوه كۆ ماكيافيلى، يان ژى وەرگىرین نافھاتى، جەگۇھورىن ب پەيقين وەكى: شاھ، میر، حۆكمدار .. يان شانشىنى، ميرگەھ، دەولەت، حۆكمەت، هەریم، دەفھەر ويلايەت .. كريە، هەرەرسا هندهك جاران ژى ماكيافيلى ئىكىسىر ئاخىتنا خۇ ئاراستە مىرى يان شاھى دكەت و ب جەنەفى(تە، تو) دگەل دئاخىيت، لىن هندهك جارىن دى ئاخىتنا وى ل گەل مىرى نە يا ئىكىسىر و روى ب روى يە و جەنەفى(ئەو، وى) ب كار دئىنيت، مە ژى هەر وەسا وان بكارئىنائىنە.

کورته ژیانناما نیکولو میکافیلی د ژیّدھری ئیکى دا بwoo و ل
پېشىا پەرتتۇوكى بwoo، لى مە هندەك زانىارى يىنن ژیّدھری دووئى
ل سەر زیّدە كرن و ئینا دويماهىي.

ھەرودسا بۇ پېشگۈتنە پەرتتۇوكى ژى، مە پېشگۈتنە ژیّدھری
ئیکى كرييە بنواشه و پېشگۈتنە ژیّدھری دووئى ژى تىكھەل كرييە
و مە پېتىقى نەدىيت ج پېشگۈتنىيەن خۇ بۇ پەرتتۇوكى بنفيسيين،
بەلكى مە ئەڭ رۇنگىرە باشتى دىت.

ناقه‌رۆك

5پیشگوتن
11ژ نیکولو ماکیاڤیلی بۆ لۆرینزۆیی مەزن
15جۆرین جودا جودایین حومه تان
17میراتگری ل شانشینییان
19شانشینین تیکەمەل
39شانشینییا داریوس یا ژ لایی ئەسکەندەرفە
47چەوانییا حومەرنى ل وان بازىر و میرگەھین
51میرگەھین نوى، يىن میرى ب شیان و لهشەری
59میرگەھین نوى، يىن ب هاریکارییا ھېزىن
75ئەوین ب داڭدۇزىيان بووينە میر
85میرگەھین مەددەنی
93ھېرا میرگەھان چەوان دھیتە پیغان؟
99میرگەھین ئايىن(ئەكلېرۆسى)...
105جۆرین سەربازگىرىي و سەربازىن كريگرتى
115ھېزىن ھاریکار و تیکەل و نىشتىمانى
123ئەركىن میرى بەرامبەرى ھېزىن چەكدار
129زەلام، نەخاسمه ژى میر سەراج دھیتە
133مەردىنى و قەلسى
139رەقى و نەرمىيىا میرى

147	میر چهوان سوْز و پهیمانین خو دپاریزِن؟.....
153	خو پاراستن ژ نهفیان و شهربازبوونـ
173	ئەرئى كەله و ئاسىگەھان مفا يان زيان بۇـ
181	میر ج بکەت داکۆ ناڭدار بېيت؟.....
189	وهزىر يان ئەمېندارىن ميرى.....
193	چەوانىيما خو دوييرئىخستىنـ ژ دەفحۇش وـ
199	بۈچى ميرىن ئىتاليا ميرگەھىن خو ژ دەستدان؟.....
203	رۇلى چەنسى د کاروبارىن مەرۇنى دا وـ
211	داخوازى بۇ رزگاركىن ئىتاليا ژ دەستىـ
219	زىيانا نىكۆلۇ ماكىاھىلىـ
223	رۇنكىرنەكا فەرـ

ژ وەشانىن ئىكەتىيا نېيىسىهەرىين كورد
دەھۆك

- (1) نېيىزەك مەستانە ل دۆر گونبەدا جزىيرى/ فەكۆلىن، د. فازل عومەر -
2004
- (2) خەونىئىن تازى/ هەلبەست، روخوشى زىشار - 2004
- (3) وەغەرەك د نەھىيىئىن دەقى دا/ رەخنە و فەكۆلىن، ياسرى حەسەنى -
2004
- (4) بىاپى خواندىنى/ فەكۆلىن، جەلال مىستەفا - 2004
- (5) لېھر دەرازىنكا تىكستان/ خواندىنىن وېزدىي، سەلام بالايى - 2004
- (6) خوانىنگەها بىرسىكىنى/ چىرۆك، صدىق حامد - 2004
- (7) ھزر و دىتن/ ھزر و رەۋەشەنبىريا گشتى، د. عارف حىتو - 2004
- (8) چەند رېيەك بۇ دەقى/ فەكۆلىن، صبيح محمد حسن - 2004
- (9) بەرپەرەكى وندادا ژ ۋيانىنما سەليمى ئەسمەرى/ چىرۆك، انور
محمد طاهر - 2004
- (10) چەند خوانىنەك شىۋەتكارى/ فەكۆلىن، ستار على - 2005
- (11) ڙانىن سیناھىي/ رۆمان، تحسىن نافشكى - 2005
- (12) قىصى من بلاد النرجس، حسن سلىقانى(الطبعة الثانية) - 2005
- (13) گۆتارىن رەخنەيى/ كۆمەله وتار، ھۆشەنگ شىيخ محمد - 2005
- (14) گەريانەك د ناڭ باغى ئەدبى كوردى دا، رەشيد فندى - 2005
- (15) سۇتنىنگەھ/ رۆمان، بلند محمد - 2005
- (16) سىاپۇشى زىمارى/ چىرۆك، د. فازل عمر - 2005
- (17) شانۇيا ھەشقەرخ و چەند دىتن/ سىيار تمر - 2005

- (18) فیان د دەمەکى ڙاندار دا / رۆمان، محسن عبدالرحمن - 2005
- (19) تەکنیکا ۋەگىرانى د كورتەچىرۇكىن (فازل عومەرى) دا / ۋەكۆلين، نەفيسا ئىسماعىل - 2005
- (20) مىرى و كەڤۇك / چىرۇكىن زارۇكان، د. عبدى حاجى - 2005
- (21) ھەزىدە چىقانوڭىن گورگا / چىرۇك، ب: محمد عبدالله(چاپا دووئى) - 2005
- (22) روستەمى زالى / د. عارف حىتو(چاپا دووئى) - 2005
- (23) شەپىنا چىايى سېپى / چىرۇك، نزار محمد سعيد - 2005
- (24) جەمسەرى سىيى / كورتە چىرۇك، خالد صالح - 2005
- (25) ئەى رۆز نەچە ئافا / پەخشان، سەلام بالايى - 2005
- (26) ڙ روشهنبىريا كوردى / ۋەكۆلين - گۈتار، ناجى طە بەروارى - 2005
- (27) زارۇكىن جىهانا ئاشتى و ئاشۋىپى / ۋەكۆلين، ھىزقان عبدالله - 2005
- (28) دەۋوك د سەربۇران دا / بىرەودرى، صديق حامد - 2005
- (29) جاك درىدا و ھەلوەشاندىن / ۋەكۆلين، د. فازل عمر - 2005
- (30) داۋىيا شەرۋانەكى / رۆمان، عصمت محمد بدل - 2005
- (31) پىليلىن رەخنەبىي / رەخنە، نعمت الله حامد نھىيلى - 2005
- (32) دەما ھىشتا گيانەوەر دشيان باخشن / چىقانوڭىن ملى، و: حجى جعفر - 2005
- (33) بەر ب دەقى خۆمالى / دەق و شرۇفەكىن، ئىبراهيم ئەحمد سمو، 2005
- (34) مىمەتىكىن، ڙ هزركرنى تاكو ئايدىيۇلۇچىايى / د. فازل عمر، 2005
- (35) كەلتۈر.. ناسىيونالىزم و عەرەبىكىن / ۋەكۆلين، عەبدال نورى، 2005
- (36) پەيچىن بى پەرده / ۋەكۆلىيەن رەخنا ئەدەبى، عبدالخالق سولتان، 2005
- (37) نىشتن د چاھىن نىرگۈزى دا / ھەلبەست، بەشىر مزوپىرى، 2005

- (38) ژ فەلسەفا بەرخودانى/ ھەلبەست، رەمەزان عيسا، 2005
- (39) ئەوي دزى ھەميا/ كورتەچىرۆك، صبيح محمد حسن، 2005
- (40) نۇيارگەرى/ د. فازل عمر، 2005
- (41) بىست سال و ئىقشارەك/ رۆمان، صىرى سلىقانەي، 2005
- (42) نېھىسىن د نافبەرا نېھىسىرەين خوداوند و لىيگەريان ل ئازادىيـ ۋەكۇلىن، ھۆشەنگ شىيخ محمد، 2005
- (43) ژ چىرۇكىن مەللى يېن فلكلۇرى/ جمبىل محمد شىلازى، 2005
- (44) جواھەر المبدعین/ مناقشات ادبىيە، اسماعىل بادى، 2005
- (45) دىمەنئىن پەچنى/ چىرۆك، كىيى عارف، 2005
- (46) تىر ژ كھانا دوهشىيەن و بەر تىئىنە من/ ھەلبەست، سەلان كۆفلى، 2005
- (47) كەفالەكى رويس/ ھەلبەست، شوکى شەھباز، 2005
- (48) دەولەت و عشقەكا كەفناز/ ھەلبەست، دەيكى دالىايى، 2005
- (49) شەقىن بى خەو/ ھەلبەست، بەيار باقى، 2005
- (50) ئازراندىنا بەندەمانى/ ھەزرفان، 2005
- (51) چاخى رۆز دېپەيقيت/ ھەلبەست، شەمال ئاكىرىي، 2005
- (52) دوو چەمكىن ھافىبۇون ياخىبۇون/ ئەمەن عبدالقادر، 2005
- (53) راستى و تالان، صبحى مراد، 2005
- (54) دەفتەرا بى گونەھىي/ ھەلبەست، عبدالرحمن بامەرنى، 2005
- (55) زمان و زمانقانى/ عبدالوهاب خالد، 2005
- (56) ئەقىن، خەم و مرن/ ھەلبەست، طىب دەشتانى، 2005
- (57) زىندانان بچۈйك/ ھەلبەست، عزيز خەمجىن، 2005
- (58) عشق د بەھشەكا يوتوبىيائى دا/ ھەلبەست، مصطفى سليم، 2005
- (59) ئەزى د ھەمبىزرا ھەناسىن تە دا/ چىرۆك، اسماعىل مصطفى، 2006
- (60) رۆمان ل دەقەرا بەھدىيان/ ۋەكۇلىن، رەمەزان حەجى، 2006

- (61) رایا گشتی، تیگه‌ه و پیتاسین و گوهورین و پیقانا زانستی / فهکولین، مسلم باتیلی، 2006
- (62) هله‌ستین رهنگین / هوزان، و: تهنجهزاری مارینی، 2006
- (63) تهفنکه‌را کورد، هونه‌رمه‌ندا بهرزه / فهکولین، و: مهسعود خالد گولی، 2006
- (64) چاپه‌منیت روشه‌نبیریت دهه‌را به‌هدینان (1935-2000)/ بیبلوگرافیا، وصفی حسن ردینی، 2006
- (65) شهقا فریشه رهفین / چیروک، اسماعیل سلیمان هاجانی، 2006
- (66) گولولکا ئالۆزیای / خالد صالح، 2006
- (67) نشیزه‌کا بارانی / هوزان، هەفآل فندی، 2006
- (68) رۆز / هوزان، هشیار ریکانی، 2006
- (69) عشق ل ژیر پرا چینودی / بلند محمد، 2006
- (70) ودرزئ ئەفینی / نوڤلیت، یونس احمد، 2006
- (71) ئەفسانه‌یا سترانین بندهستیی / نجیب بالایی، 2006
- (72) خهونه‌کا ئەمریکی، چیروکین عزیز نسین / و: خیری بوزانی، 2006
- (73) هزرینه‌ک د زمانی کوردى دا / رشید فندی، 2006
- (74) خانی مامؤستایی سییه‌مین / مەم شەردە، 2006
- (75) ژ ناوازین جوانیی / هوزانین، ناجی طە بەروارى، 2006
- (76) پیادچوونه‌ک لسەر ھندەك بەلگەنامەیین تاييەت ب کوردانفه / فهکولین، د. صلاح هرورى، 2006
- (77) مەشا بۆکان / هوزان، ھيفى بەروارى، 2006
- (78) ئەو زەلامى دگەل خۇ لىك جودا / شانو، سیار تەمەر، 2006
- (79) پەلین عشقى / هوزان، درباس مستەفا، 2006
- (80) شەفیین سار / رۆمان، حەسەن ئىبراهىم، 2006
- (81) هوزان بۆ دەلائى / هوزان، خالد حسین، 2006
- (82) بالولکا شەكرى / چیروک، حسن سلیمانی، 2006

- (83) حەيرانۇك نامەيىن ئەفينداران/ ئەدیب عبدالله، 2006
- (84) مىن د قىشلەيا پادشاھى دا/ چىرۆك، محسن عبدالرحمىن، 2006
- (85) چىثانۇڭا گايى سۈر/ فلكلور، جمیل محمد شىيلازى، 2006
- (86) سەلوا ھىش بەلايسىكە/ ھەلبەست، لقمان ئاسەن، 2006
- (87) بىليجان/ رۆمان، پەرويز جىهانى، 2006
- (88) لەعليخانا گۇفھىي/ چىرۆك، مصطفى بامەرنى، 2006
- (89) فەگەر/ رۆمان، شاهين بەكر سورەكى، 2006
- (90) قەدەرا من/ ھۆزان، سەلان شىخ مەممى، 2006
- (91) بىئەنسەك/ فولكلۇر، محمد حسن بنافى، 2006
- (92) ئارمانج/ ھۆزان، سەبرىيە ھەكارى، 2006
- (93) باکورى دل/ ھۆزان، دلشا يوسف، 2006
- (94) خەونەك بىنەفسى/ چىرۆك، عصمت محمد بدل، 2006
- (95) نەيىنەيىن خامەى/ ھۆزان، سەبرى نەيىلى، 2006
- (96) ھەناسەك د پەرسىتگەها شعرى دا/ خواندىنەن وېزدىيى، سەلام بالايى، 2006
- (97) شۇرۇشىن بارزان/ ھۆزان، حەيدەر مەتىنى، 2006
- (98) عەشقە مە چرايىكى زەرادەشتى يە/ كورتەچىرۆك، ئىسماعىل مىستەفا، 2006
- (99) تەنھىستان/ ھەلبەست، كەمال سلىقانەي، 2006
- (100) رۆستەمى زال/ فولكلۇر، جەمیلى حاجى، 2006
- (101) مقالات نقدىيە/ مجموعە الكتاب، 2006
- (102) بەرگۇتىيىن كۆچەرەكى دەشتىنەبوبىي/ ھۆزان، اسماعىل تاھا شاهين، 2006
- (103) دەڭ ج نابىھىسىن! كورتەچىرۆك، تىلى سالح موسا، 2006
- (104) شەۋەكا بى نفىز/ ھۆزان، لايق جەمال كورىيەمەي، 2006

- (105) پارادوکسیزم و تیگه‌هی وئ د هۆزانان نويخوازا کوردى دا ل دەفهرا
بەهدينان / فەکۆلين، عسمەت خاببور، 2006
- (106) دۆسيي بازمانى د سندۇقا پىلايى يا ستالينى دا / فەکۆلين، وەزيرى
عەشۇ، 2006
- (107) ھەلەبچە / ھەلەبست، سەيدايى كەلهش، 2007
- (108) چاھىن سىتافكى / رۆمان، تەحسىن ناڭشى، 2007
- (109) باکورى ھەلەبستى / ھەلەبست، ئارژەن ئارى، 2007
- (110) گەپىانەكا بى ھۆدە / چىرۆك، نەفيسا ئىسماعىل، 2007
- (111) سورە بريينا شەقانى / ھەلەبست، سەلوا گولى، 2007
- (112) عەشق د خلوەگەها مرنى دا / ھەلەبست، ئاشتى گەرمافى، 2007
- (113) سرودىن رۆزھەلاتى / چىرۆك، جەلال مىستەفا، 2007
- (114) ئاريانا سينورىن دوور / ھەلەبست، مەسعود خەلف، 2007
- (115) ئاوازىن خامەيى / لىيڭولىن، نعمت الله حامد نەيىلى، 2007
- (116) بەيتا سيسەيانى / ھزرۋان، 2007
- (117) گەر تو ماباي / ھۆزان، سەمان شىخ مەمى، 2007
- (118) لەشى شەقى / ھەلەبست، سەلام بالاىي، 2007
- (119) دالەھى يېن كەسەكى ب تىنى / چىرۆك، د. عارف حىتو، 2007
- (120) چەند ھزرين رەوشەنېرى / گۇتار، ناجى تاها بەرۋارى، 2008
- (121) ھەلکوليانا زمانى / فەکۆلين، د. فازل عمر، 2008
- (122) خونەكا كىقى / ھەلەبست، دەيكى داليايى، 2008
- (123) ڙ بۆ رېنفىسىكەكا چىرت / فەکۆلينا زمانەقانى، اسماعىل تاها شاهين،
2008
- (124) پەترۆمەكىندا گونەھان / چىرۆك، محسن عبدالرحمن، 2008
- (125) رۆزانىن شىتەكى / تىكىستىن ئەدەبى، اديب عبدالله، 2008
- (126) رۆز ئاپا دېيت دا بەھەلىت / ھەلەبست، صديق خالد هرۇرى، 2008

- (127) بازیرو دینا و چهند چیروکین دن/ کاریکاتوره چیروک، تیلی صالح، 2008
- (128) ئەفین و ستران/ هۆزان، فیصل مصگى، 2008
- (129) گۇۋەندا ژىنى/ هۆزان، د. خىرى نعمو شىخانى، 2008
- (130) كەپەزى خونان/ ھەلبەست، خەمگىنى رەمۇ، 2008
- (131) بەندر/ ھەلبەست، دىا جوان، 2008
- (132) سېيھستان/ كورتە چیروك، خالد صالح، 2008
- (133) حىجبۇون/ ئەحمد ياسىن، تىكستىن ئەدەبى، 2008
- (134) تىكست د نافبەرا گۇتارا رەخنەيى و رېبازىن ئەدەبى دا، ئەمین عبدالقادر، 2008
- (135) پاييزەكا شىن/ ھەلبەست، ترييە دۆسکى، 2008
- (136) ئەم بۇچى كتىبان چىدكەين؟/ گۇتا، هوشەنگ شىخ مەممەد، 2008
- (137) شەقىن پراغ/ حسن ابراهيم، رۆمان، 2008
- (138) چىرۆكىن و درگىرای ڙ كوردى بۇ ئىنگلىزىي/ چىرۆك: لوقمان ئاسەھى، 2008
- (139) دەھ خەون/ كۆمەكا ھەلبەستقانان، ھەلبەست، 2008
- (140) راپرسىن و راودەرگەرنى/ مسلم باتىلى، فەكۈلىن، 2008
- (141) تىكستىن ئەدەبى/ خالد حسېن، 2008
- (142) پرا ئارتا يان بەھايى گران/ ئەنۇر مەممەد تاهر، سى شانۇڭەرىيىن وەركىرای، 2008
- (143) ترسا بى ددان/ حەليم يوسف، رۆمان، 2008
- (144) بىرھاتنىن سەرخوھش/ سىروان قەقۇ، ھەلبەست، 2008
- (145) پاييزا پەيغان/ صەبرى سلىقانى، لىكۈلىن، 2008
- (146) مەيدانا كۈوچكەن/ ئىسماعىل سلىمان ھاجانى، كورتە چىرۆك، 2008

- (147) چهند ستیرین گهش د ئەسمانی ھەلبەستا نوو یا کوردى دە
خەلیل دھۆکى، فەکۆلين، 2008
- (148) ديوانيي بوتاني/ سەبرى بوتاني، ھەلبەست، 2008
- (149) زمان و ئەدەب و مىزۇوا كورد د (رۆژى كورد) دا 1913 / حەجى
جەعفەر، فەكۆلين، 2008
- (150) لاقىزا كەقىنوارەكى خەمبار/ گولنار عەلى، ھەلبەست، 2008
- (151) سنورىن شەكرى/ ئىسماعىل بادى، چاپىيەفتەن، 2008
- (152) پەسىنىن ئامەد خانى/ حەنيف يوسف، ھەلبەست، 2008
- (153) توافا يارى/ عەممەرى لەعلى، ھەلبەست، 2008
- (154) تىۋرا ويڭەيى/ و: د. عارف حىتو، فەكۆلين، 2008
- (155) سالۇخەت د حەيرانۇكان دا/ جەمیل مەممەد شىيلازى، فەكۆلين،
2008
- (156) شانۇ.../ سيار تەممەر، فەكۆلين، 2008
- (157) من نەقىيت ژ لەشى تە بىارم/ بەيار زاوىتەى، ھۆزان، 2008
- (158) سېھەبەندى يا بەردەۋام(زمانى چامەيى)/ فازل عەممەر، فەكۆلين،
2008
- (159) ساكۇ/ نوزاد مزوري، كورتەچىرۇك، 2008
- (160) فەرەنگا كلاسيكىن كورد/ مەسعود خالد گول، فەكۆلين، 2009
- (161) ئەپياودى بە لامەوه رەت بۇو/ بەھر موقتى، 2009
- (162) چەند بابەت و لىكۈلىنن زمانى/ عبدالوهاب خالد، فەكۆلين،
2009
- (163) سيمىاء الخطاب الشعري، د. محمد صابر عبيد 2009
- (164) رۆزانىن ئەدەبیاتا كوردى - چىكى، 2009
- (165) ل بەرسىكا مە بەفر بارى/ محسن قوچان، ھۆزان، 2009
- (166) دەنگ و ھەلتەنگەتن/ ئازاد دارتاش، خويىندىن زەخنەيى، 2009
- (167) الشواف... الليلة الأخيرة/ و: سامي الحاج، ضىرۇك، 2009

- (168) کیمیاگه‌ر / و: د. له‌زگینی نافدره‌همانی، رومان، 2009
- (169) ئەو پیاوانەی لە ناو رەنگى تابلوکانم سەما دەكەن / نالە عەبدوللە‌ھمان، چىرۆکان، 2009
- (170) 100 ساليا زانا و نفيسيه‌رى كورد فاناتى كوردو / توسىنى رەشيد، كۆمەله‌كا ۋەكۆلىيان، 2009
- (171) هەلوسەيىن زينى / د. عارف حىتۇ، شعر، 2009
- (172) باخورە / محسن عبدالرحمن، رۇمان، 2009
- (173) پىلا رەش / هشىار رېكانى، ژ بىرەورىيىن پېشىمەرگەيەكى، 2009
- (174) كمىدى گەور / صديق حامد، رۇمان، 2009
- (175) دەمى نىچە ب خۇ دېبىزىت / و: سالح يوسف سۆفى، ۋەكۆلىن 2010
- (176) بابى منۇ / محمد سليم سيارى، كورتە چىرۆك، 2010
- (177) مقەىىعەنەن / انور محمد طاهر، قصص كوردىيە مترجمة، 2010
- (178) ئەو خانما ھەنئى / حەسەن سلىقانەي، هوزان، 2010
- (179) سەۋداشەرى / خالد سندورى، هوزان، 2010
- (180) هەناسەيىن شعرى / عبدالرحمن بامەرنى، هوزان 2010
- (181) ئەڤ ڙى دئاخفن / دەمھات دېرکىن ھەلبەست، 2010
- (182) فريين د پەنجەرى دا / هزرفان، ھەلبەست، 2010
- (183) ستافكىن ئەفرو و دوهى / شەمال ئاكىدى، ھەلبەست، 2010
- (184) ئەز و تو ب دىتنەكادى / ناجى تاها بەروارى، ھەلبەست، 2010
- (185) نە ھەڤال نە..! / ئەحمدەدى شوشى، ھەلبەست، 2010
- (186) چەند گولەك بۇ يارا من / سەلان شىيخ مەمى، ھەلبەست، 2010
- (187) دارا چىل ئاواز / ئەدیب چەلکى، ھەلبەست، 2010
- (188) پەيالەكا دن تارى / بىلگە سوومەر، ھەلبەست، 2010
- (189) وەغەرەك ل ناڭ پېرىبەستىن زمانى كوردى(كرمانجى) / فاچىل عمر، زمانفانى، 2010

- 190) سهیی هیّزا / و: ئەحمدەدی زەرۇ، چىرۇك، 2010
- 191) مەيدان/ حكيم عبدالله، چىرۇك، 2010
- 192) دراسات نقدية عن الادب الكوردي/ مقالات لنخبة من النقاد، دراسة، 2010
- 193) لىيکولىين وېزەپى/ كۆمەكا نشيسيهرين كورد، فەكۈلىن، 2010
- 194) خەونىن ھلاوېستى/ ھەلبەست، سەلوا گولى/ 2010
- 195) لايى دى بى پرى/ رۆمان، تحسين نافشكى، 2010
- 196) بىدەرا رويس/ ھەلبەست، بھرى رشيد، 2010
- 197) كورته چىرۇكا كوردى ل دەفھەرا بەھەدىنان 1960 – 2005 ز/ فەكۈلىن، خالد صالح، 2010
- 198) دم الصنوبر/ شعر، ترجمة: بدل رفو، 2010
- 199) شەھىنا شەقىبەوركىن دل/ ھەلبەست، كونى رەش، 2010
- 200) رىبازىن ئەددەبىياتى/ فەكۈلىن، هيقى بەرۋارى، 2010
- 201) ئاسى/ تىكىستىن ئەددەبى، خالد حسين، 2010
- 202) مالباتا بەدرخانىان(1900 – 1950)/ فەكۈلىن، د. صلاح محمد سليم محمود هرۋىرى، 2010
- 203) ژ دەسپىكى ھەتا دەسپىكى/ فەكۈلىن، سەبرى سلىيغانەى، 2010
- 204) لېر تىيەنا بەرسقىن وە/ كۆمەلە دىدار، لقمان ئاسەمى، 2010
- 205) پېشىكىن سەممىيۇلى ژى لەغەرن/ چىرۇك، ئىسماعىيل سليمان حاجانى، 2010
- 206) دىياردا مىرنا زمانان/ فەكۈلىن، فەرھاد حاجى، 2010
- 207) خەربىبى/ ھەلبەست، ئەلند مزۇرى، 2010
- 208) ھەپارەيىن بارانى/ ھەلبەست، د. عارف حىتىو، 2010
- 209) خەونىن شويم/ ھەلبەست، دەيكى داليايى، 2010
- 210) دەرافەك ژ رەخنى/ فەكۈلىن، نعمت الله حامد نەھىلى، 2010
- 211) چىرۇكىن جادوگەرى بۇ زارۇكان/ چىرۇك، و: حجى جعفر، 2010

- (212) سئ شانوگه‌رى/ شانو، ڙارو دھوکى، 2010
- (213) جهسته‌يىن فرۆك، چيرۆك، محسن عبدالرحمن، 2010
- (214) داهىنان د ئەدەب و گۇتارا روشەنبىرى دا/ گۇتار، ناجى گە بهروارى، 2010
- (215) ئەفین و ئەنفال/ رۆمان، حەسەن ئېبراهىم، 2010
- (216) دەمى پەدانك دېقىن/ كن چىرۆك، صالح غازى، 2010
- (217) فينما/ ھەلبەست، سعاد سلىشانى، 2010
- (218) ما بعد العرض/ تحقیق، سیار تمر، 2010
- (219) دەشتا دوبانى/ ھەلبەست، عبدالعزيز هاجانى، 2010
- (220) چەند بەرپەردك ژ رۆزىنامەفانىا كوردى/ رۆزىنامەگەرى، موسەددەق توڤى، 2011
- (221) تفكىك النص/ مقاربات نقدية، خالدة خليل، 2011
- (222) نەيىبا بەندەمانى/ كورتەرۆمان، كەمال سلىقانە، 2011
- (223) نېزىكى دوماھىا/ كورتە چىرۆك، صبيح محمد حسن، 2011
- (224) چەند گۇتن و پەزنىيىن كوردان ژ دەفهرا بادىنان/ ئىدىيەمىن كوردى، نزار محمد سعید، 2011
- (225) خەونىك لە دەرەوهى بازنه/ شانوگه‌رى، ھەلکەفت ادریس عابد، 2011
- (226) میر/ فەكۈلەن، ن: نىكۈلۈ ماكىيافىلى - و: سالح يۈسف سوقى، 2011